

Powiat Policki

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU POLICKIEGO NA LATA 2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019

OPRACOWANIE:
ZESPÓŁ
NARODOWEJ FUNDACJI OCHRONY ŚRODOWISKA
ZAKŁADU TECHNICZNYCH USŁUG KOMUNALNYCH
W SZCZECINIE
NA ZLECENIE STAROSTWA POWIATOWEGO W POLICACH

AUTORZY:
DR INŻ. RYSZARD MILUNIEC

MGR INŻ. JUSTYNA SZEWCZYK
MGR. DAGOBERT MILUNIEC
MGR BOŻENA MILUNIEC

KOREKTA:
MAREK KRUCZYŃSKI

SZCZECIN, 2012

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	6
1.1.	PODSTAWA PRAWNA	6
1.2.	CEL PRZYGOTOWANIA AKTUALIZACJI PROGRAMU	6
1.3.	OKRES OBJĘTY OPRACOWANIEM	6
1.4.	METODYKA I ZAKRES OPRACOWANIA	6
2.	INFORMACJE OGÓLNE O POWIECIE	7
2.1.	INFORMACJE O POŁOŻENIU ADMINISTRACYJNYM POWIATU	7
2.2.	UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE I GOSPODARCZE POWIATU	7
2.3.	DOKUMENTY STRATEGICZNE KRAJU, WOJEWÓDZTWA I POWIATU.....	15
3.	OCENA REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	16
3.1.	Cel 1. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA	16
3.2.	Cel 2. – POPRAWA GOSPODARKI ODPADAMI.....	22
3.3.	Cel 3. – ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.....	24
3.4.	Cel 4. – ochrona strefy brzegowej i zaplecza brzegów Zalewu Szczecińskiego	24
3.5.	Cel 5. – ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii i minimalizacja ich skutków oraz zwiększenie bezpieczeństwa chemicznego	25
3.6.	Cel 6. – ochrona złóż kopalin.....	25
3.7.	Cel 7. – zachowanie równowagi ekologicznej w procesie rozwoju społeczno – gospodarczego.....	26
3.8.	Cel 8. – ochrona i racjonalne użytkowanie lasów	26
3.9.	Cel 9. – wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.....	27
4.	OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA.....	29
4.1.	Jakość powietrza (PA).....	29
4.2.	Wody powierzchniowe i podziemne (W).....	35
4.3.	Wody morskie: przejściowe i przybrzeżne (WM).....	49
4.4.	Gospodarka odpadami (GO)	50
4.5.	Zasoby przyrodnicze (OP)	55
4.5.1.	Prawne formy ochrony przyrody.....	55
4.5.2.	Lasy	73
4.6.	Turystyka (T)	81
4.7.	Klimat akustyczny (H)	82
4.8.	Pola elektromagnetyczne (PEM).....	85
4.9.	Zapobieganie poważnym awariom (PAP).....	86
4.10.	Kopaliny (SM)	87
4.11.	Jakość gleb (GL)	89
4.12.	Edukacja ekologiczna (EE)	91
5.	PRIORYTETY EKOLOGICZNE, CELE I KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA	98
5.1.	Jakość powietrza (PA).....	98
5.2.	Wody powierzchniowe i podziemne (W):.....	99
5.3.	Wody morskie: przejściowe i przybrzeżne (WM).....	101
5.4.	Gospodarka odpadami (GO)	101
5.5.	Zasoby przyrodnicze powiatu (OP).....	103
5.5.1.	Prawne formy ochrony przyrody.....	103
5.5.2.	Lasy	104
5.6.	Turystyka (T)	104
5.7.	Klimat akustyczny (H)	105
5.8.	Pola elektromagnetyczne (PEM).....	105
5.9.	Zapobieganie poważnym awariom (PAP).....	106
5.10.	Kopaliny (SM)	106
5.11.	Jakość gleb (GL)	106
5.12.	Edukacja ekologiczna (EE)	107
6.	PLAN OPERACYJNY	108
7.	ZAGADNIENIA SYSTEMOWE	123
7.1.	Zarządzanie i monitoring środowiska	123
7.2.	Zarządzanie i monitoring realizacji programu	130
7.3.	Współpraca przygraniczna w zakresie ochrony środowiska	131
7.4.	Wytyczne do aktualizacji gminnych programów ochrony środowiska	131

8. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU	135
9. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	144

SPIS SKRÓTÓW:

ANR - Agencja Nieruchomości Rolnych
ARiMR - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BZT5 - Biochemiczne Zapotrzebowanie Tlenu
CAFE - Cleaner Air For Europe
ChZT - Chemiczne Zapotrzebowanie Tlenu
EFRR - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
GDDKiA - Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
G(P,W,N)FOŚiGW – Gminny (Powiatowy, Wojewódzki, Narodowy) Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
GIOŚ/ WIOŚ - Główny/ Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS/WUS – Główny/Wojewódzki Urząd Statystyczny
IUCN- Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody (ang. International Union for Conservation of Nature)
JCW/ JCWPd - Jednolite Części Wód / Jednolite Części Wód Podziemnych
JST- Jednostka Samorządu Terytorialnego
KPGO - Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KPD – Krajowy Plan Działań
KP PSP - Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
KPZL - Krajowy Program Zwiększania Lesistości
LKP – Leśny Kompleks Promocyjny
LZO - Lotne związki organiczne
NPPDL - Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych
OSO - Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków
OSP - Ochotnicza Straż Pożarna
OSN - Obszar Szczególnie Narażony
OUG - Okręgowy Urząd Górniczy
OWO - Ogólny Węgiel Organiczny
OZE - Odnawialne Źródła Energii
PCB - Polichlorowane Bifenyle
PEP - Polityka Ekologiczna Państwa
PGW - Plan Gospodarowania Wodami
PIG - Państwowy Instytut Geologiczny
PKB - Produkt Krajowy Brutto
PMŚ - Państwowy Monitoring Środowiska
POKA - Krajowy Program Oczyszczania Kraju z Azbestu
POIŚ - Program Operacyjny Infrastruktura I Środowisko
POŚ/PPOŚ - Program Ochrony Środowiska/Powiatowy Program Ochrony Środowiska
PROW - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
RDLP - Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych
RDW - Ramowa Dyrektywa Wodna
RLM – Równoważna liczba mieszkańców
RPOWZ - Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego
RZGW - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

SOO - Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk
UE - Unia Europejska
UG/UMiG/UM – Urząd Gminy/Miasta i Gminy/Marszałkowski
WBDA - Wojewódzkiej Bazy Wyrobów Azbestowych
WSO - Wojewódzkim Systemie Odpadowym
WWA - Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
ZODR – Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
ZOiSOK - Zakład Odzysku i Składowania Odpadów Komunalnych
ZWIK – Zakład Wodociągów i Kanalizacji
ZZMiUW - Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
ZZO- Zakład Zagospodarowania Odpadów

1. WSTĘP

1.1. PODSTAWA PRAWNA

Podstawą prawną opracowania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Polickiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” (POŚ) jest art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r., Nr 25 poz. 150 z późn. zm.), który nakłada na samorząd powiatu obowiązek sporządzenia programu ochrony środowiska (POŚ). Po zaopiniowaniu przez Zarząd Województwa program uchwalany jest przez Radę Powiatu. POŚ powinien być zgodny z Wojewódzkim Programem Ochrony Środowiska i przenosić cele zawarte w tym planie na poziom powiatu. Jednocześnie program powinien uwzględniać problemy ekologiczne występujące w powiecie. Przedstawiony projekt programu stanowi aktualizację poprzedniego programu na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015.

1.2. CEL PRZYGOTOWANIA AKTUALIZACJI PROGRAMU

Celem przygotowania programu jest realizacja założeń dokumentów strategicznych kraju ze szczególnym uwzględnieniem Polityki ekologicznej Państwa. Jego istotą jest skoordynowanie z administracją rządową, samorządową oraz przedsiębiorcami i społeczeństwem działań, zaplanowanych w programie. Wszystkie ww. grupy powinny współpracować zarówno w zakresie tworzenia jak i sukcesywnego wdrażania programu. W tym celu ważne jest uspołecznienie całego procesu tworzenia programu, a następnie jego realizacji i wdrażania. Ponadto program ma za zadanie wyznaczanie ram dla późniejszych przedsięwzięć, realizowanych w ramach programów sektorowych powiatu. Kolejnym celem jest zapewnienie efektywnego i sprawnego wykorzystania środków finansowych na działania wskazane w programie oraz umożliwienie i wspieranie pozyskiwania środków przez jednostki samorządowe na realizację określonych zadań środowiskowych. Program ma także na celu dążenie do sukcesywnej poprawy stanu środowiska w powiecie oraz ograniczenie negatywnego wpływu źródeł zanieczyszczeń na środowisko, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska.

1.3. OKRES OBJĘTY OPRACOWANIEM

Okres objęty programem to lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019. Okres obowiązywania niniejszego programu został podzielony na:

- okres operacyjny (lata 2012-2015) zdefiniowany poprzez cele krótkoterminowe i konieczne do podjęcia konkretnych działań,
- okres perspektywiczny (lata 2016-2019), który został określony jako jeden cel długoterminowy dla każdego z priorytetów ochrony środowiska w powiecie polickim

1.4. METODYKA I ZAKRES OPRACOWANIA

Aktualny stan środowiska jest opisywany w programie na podstawie dostępnych danych z roku 2009 i 2010 (za rok 2011 dane GUS publikowane będą w II połowie roku 2012). PPOŚ opiera się i jest zgodny z prawem unijnym oraz polskim obowiązującym w czasie tworzenia opracowania. Zakres prac nie obejmuje ewentualnych zmian prawnych oraz systemowych, które mogą się zdarzyć w przeciągu okresu lat, dla których tworzony jest program. W programie skupiono się na analizie i diagnozie problemów środowiskowych występujących tylko w powiecie polickim oraz zaprojektowaniu dla nich rozwiązań w postaci strategii środowiskowej. W programie nie ujęto również problemów wykraczających poza zakres czasowy, geograficzny i rzeczowy opracowania.

2. INFORMACJE OGÓLNE O POWIECIE

2.1. INFORMACJE O POŁOŻENIU ADMINISTRACYJNYM POWIATU

Powiat policki położony jest w północno – zachodniej części województwa zachodniopomorskiego na „Nizinie Szczecińskiej”. Od północy i wschodu graniczy z Zalewem Szczecińskim i pośrednio poprzez Odrę z gminą Goleniów i Stepnica oraz bezpośrednio z miastem Szczecin i gminą Gryfino. Od zachodu granicę powiatu wyznacza granica państwowa z Republiką Federalną Niemiec.

W skład powiatu wchodzi następujące gminy:

- gmina wiejska – Dobra,
- gmina miejsko – wiejska – Nowe Warpno,
- gmina miejsko – wiejska – Police,
- gmina wiejska – Kołbaskowo.

Według danych WUS w Szczecinie na koniec 2010 r. liczba mieszkańców powiatu wynosiła:

Powiat policki – 70 380 w tym:

- Gmina Dobra – 16 601
- Gmina Kołbaskowo – 10 349
- Gmina Nowe Warpno – 1 651
- Gmina Police – 41 779

Ogólna powierzchnia powiatu wynosi 665 km²

2.2. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE I GOSPODARCZE POWIATU

Powiat policki leży na Pobrzeżu Szczecińskim. Na terenie powiatu znajdują się Wzgórza Szczecińskie, Równina Wkrzańska, Wzgórza Warszawskie, Wysoczyzna Morenowa oraz Dolina Dolnej Odry. Powiat charakteryzuje się dużym stopniem lesistości, a tereny zalesione stanowią najwyższy wskaźnik w strukturze użytkowania terenu powiatu. Rozmieszczenie terenów zalesionych w powiecie jest zróżnicowane, a przeważająca ich część znajduje się w północno-zachodnim obszarze powiatu polickiego. Większa część lasów ma charakter ochronny i znajduje się na terenie Puszczy Wkrzańskiej. Na terenie powiatu polickiego znajdują się obszary chronione, które wraz z obszarami Natura 2000 stanowią ponad 64% jego powierzchni. Do najważniejszych można zaliczyć: Park Krajobrazowy Dolnej Odry, rezerwat przyrody „Świdwie” oraz „Kurowskie Błota”. Obszary należące do sieci Natura 2000 to: specjalne obszary ochrony siedlisk Ujście Odry i Zalew Szczeciński, Police-Kanały, Dolna Odra, obszary specjalnej ochrony ptaków Ostoja Wkrzańska, Zalew Szczeciński, Jezioro Świdwie, Dolina Dolnej Odry. Powiat policki ma silnie rozwiniętą sieć hydrograficzną. Południowa i środkowa część obszaru leży w zlewni Odry, północna część - w zlewni Zalewu Szczecińskiego. Ciekim wodnym o istotnym znaczeniu jest Gunica wraz z dopływami, a także Karwia Struga i Myśluborka. Na terenie powiatu licznie występują naturalne zbiorniki wodne, z których największe to: Świdwie, Myśluborskie, Wielkie, Stolsko, Karpino, Myśluborskie Małe oraz Piaski. Główny zbiornik wód podziemnych zlokalizowany jest w centralnej części powiatu polickiego. Ujęcie to znajdujące się na głębokości 60 m pod powierzchnią terenu, charakteryzuje się znacznymi zasobami dyspozycyjnymi. W regionie powiatu dominują gleby polodowcowe, wśród których przeważają gleby bielcowe. Dominującymi utworami geologicznymi na terenie powiatu jest piasek rzeczny i tarasy akumulacyjne, obejmujące gminy Nowe Warpno i Police (w 85%). Na terenie gmin Kołbaskowo i Dobra dobre gleby wykształciły się głównie z materiałów morenowych i aluwialnych. Przeważają tu gliny zwałowe i piaski na glinie zwałowej. Wzdłuż Odry występują ciężkie mady i gleby mułowo-torfowe. Znaczną powierzchnię zajmują gleby leśne utworzone na piaszczysto-zwirowych utworach wodnolodowcowych lub rzecznych.

Na obszarze powiatu występują niewielkie ilości surowców naturalnych, głównie złoża kruszyw naturalnych, ilów i torfów. W gminie Police, na północ od Przęsocina, znajduje się największe w województwie złoża surowca ilastego.

Sytuacja gospodarcza

W powiecie polickim na koniec 2011 roku działały niżej wymienione podmioty gospodarcze:

Tab. 2.1. GMINA POLICE

Lp.	Nazwa	Nr domu	Ulica	Miejscowość
1	"CHUDZIK SERWIS" Wojciech Chudzik	3	Bukowa	Police
2	Spółdzielnia Pracy "Chemic" Fabryka Wyrobów Gumowych w likwidacji	18	Tanowska	Police
3	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej	2	Siedlecka	Police
4	GMINNA SPÓŁDZIELNIA "SAMOPOMOC CHŁOPIA"	7A	Energetyków	Police
5	"STALKON" Sp. z o.o.	1	Piotra i Pawła	Police
6	Zakład Wyrobów Metalowych TRYMET	3	Dębowa	Pilchowo
7	M' KROTECH JACEK MOTYLEWSKI	83B	Pocztowa	Tanowo
8	STOLAN Jerzy Świerkowski	14	Sosnowa	Pilchowo
9	KEMIPOL Sp. z o.o.	6	Kuźnicka	Police
10	"GRYFARM" SPÓŁKA Z OO	6/L	Wyszyńskiego	Police
11	Przetwórstwo Tworzyw Sztucznych	14		Kamieniec
12	POLGUM Z. Popiołek	9A	Leśna	Police
13	Przedsiębiorstwo Badawczo-Wdrożeniowe Ochrony Środowiska "ECOPOL" Sp. z o.o.	50		Dębostrów
14	Zbigniew Kaczmarek	78	Pocztowa	Tanowo
15	Z.W. INTERBOR Józef Borkowski	26	Ofiar Stutthofu	Police
16	BARTER Piotr Gwarek	45	Piłsudskiego	Police
17	"POLCHAR" Sp. z o.o.	1	Kuźnicka	Police
18	"DREXMET" FRANCISZEK I ELŻBIETA KULA	23	Wiejska	Pilchowo
19	NZOZ DDENT DIANA MUCHAJER-UCHNIEWSKA	22B	Bankowa	Police
20	DOBOSZ Zakład Produkcji Spożywczej Daniel Dobosz	3	Kwiatkowskiego	Trzebież
21	PRIMA PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT INŻYNIERYJNYCH DANIEL BARANOWSKI	24A/1	Nadbrzeżna	Police
22	"VEGA" Sp. z o.o.	9	Piotra i Pawła	Police
23	EKO SERWIS Sp. z o.o.	9	Piotra i Pawła	Police
24	Usługi Ogólnobudowlane i Drogowe "KOŁ-BUD" Piotr Kołacki	41	Kościuszki	Trzeszczyn
25	TRANSTAD s.c. T. Wołeki, W. Kościński	2b/6	PCK	Police
26	SINKOS Sp. z o.o.	45/d	Piotra i Pawła	Police
27	"VELL" S. C. BRONISŁAWA WITWICKA, WIESŁAW KOMAR	9B/14	Bankowa	Police
28	JBE Sp. z o.o.	15	Grunwaldzka	Police
29	EKO SAFE S.A.	24	Piotra i Pawła	Police
30	TKMpaper ARTUR PABICH	2/16	Wyszyńskiego	Police
31	LOCATELO.COM Sp. z o.o.	2B		Węgornik
32	ECORAMA Sp. z o.o.	3	Kamienna	Police
33	MEGA-SERWIS FOTO-STUDIO EDWARD KOŁACZ	6	Przyjaźni	Police
34	ELGAT Sp. z o.o.	15	Policka	Tanowo
35	DENTAL PLUS S. C. DOBOSZ PAWEŁ	1/3	Kresowa	Police
36	INDYWIDUALNA PRAKTYKA PIELĘGNIARSKA GRAŻYNA TODORSKA	4a	Staroleśna	Pilchowo
37	APTEKA "SAMO ZDROWIE" PRZEDSIĘBIORSTWO WIELOBRŃOWE MEDI-FARM JOANNA REWAJ	11	Grunwaldzka	Police
38	MECHANIKA POJAZDOWA TRM REMIGIUSZ JARASZ	4	Spółdzielców	Police
39	"ZŁOMIX" S.C. KORWIN-SZYMANOWSKI MACIEJ, SOBKOWIAK KRZYSZTOF, SZPUREK MARCIN, TARCZYŃSKI PRZEMYSŁAW	12	Tanowska	Police

40	FIRMA HANDLOWO USŁUGOWA "BAMI" AGNIESZKA HENSCHEL	11/7	Spółdzielców	Mierzyn
41	DORADZTWO I KONSULTING Łukasz Wojtal	13	Brzozkowiowa	Police
42	"KONAR - OIL" Sp. z o.o.	1	Kuźnicka	Police
43	WANDERA Sp.z o.o.	14	Grunwaldzka	Police
44	"ARPEN" S.J. Stanisław Pawlak, Ryszard Przybyszewski, Ewa Przybyszewska	3	Grunwaldzka	Police
45	"STĘPOL" S.C.	10	Długosza	Police
46	MONT-STAL Sp. z o.o.	4	Fabryczna	Police
47	Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej "TRANS-NET" S.A.	8	Tanowska	Police
48	Zakład Wielobranżowy "Ryza" Janusz Kardziejonek	19	Usługowa	Police
49	USŁUGI MEDYCZNE KASPERSKA MIROŚŁAWA	2e	Piłsudskiego	Police
50	INDYWIDUALNA SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA LEKARSKA ANDRZEJ STARCZEWSKI	110A	Majowa	Tanowo
51	P.W. "L i K - BUD" s.j. Liliana Went, Kazimierz Palacz	17	Fabryczna	Police
52	KUDA TRUCK PARTS Sp. z o.o.	10	Fabryczna	Police
53	"ADAM-DENT" NIEPUBLICZNY STOMATOLOGICZNO-PROTETETYCZNY ZOZ ADAM DANUTA	20	Bankowa	Police
54	Usługi Motoryzacyjne "KRAKSA" Czesław Mejsner	10a	Tanowska	Police
55	MESSER POLSKA Sp. z o.o. Oddział Police	7	Jasienicka	Police
56	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.	18	Bankowa	Police
57	STUDIO URODY "AXIOS" FRYZJERSKO - KOSMETYCZNE ELŻBIETA PAWLAK	3	Mieszka I	Police
58	INTERTRANSPORTS CENTRE-POLSKA Sp. z o.o.	45	Piotra i Pawła	Police
59	TRANSPORT ZAROBKOWY MALINOWSKI ZDZISŁAW	35/5	Bankowa	Police
60	ZAKŁAD OBRÓBKİ METALI BBS KAZIMIERZ BILSKI, STANISŁAW BILSKI, GRZEGORZ SĘKOWSKI	4	Leśna	
61	Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska dr med. Andrzej Kwiatkowski	2/310	Siedlecka	Police
62	"DINEX-TRANS" Iwona Werner, Marcin Kamiński	26/6	Piłsudskiego	Police
63	INDYWIDUALNA PRAKTYKA POŁOŻNICZA USŁUGI POŁOŻNICZE PRZYBYSZEWSKA EWA	8B		Siedlice
64	Zakład Blacharstwa Samochodowego Bogusław Predko, Kazimierz Buła	4	Szczecińska	Pilchowo
65	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Policach	50	Grzybowa	Police
66	Ferma Drobiu Ewa i Wojciech Kaszubscy	2		Sierakowo
67	Nadleśnictwo Trzebież	1		Zalesie
68	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	18	Bankowa	Police
69	Zakład Produkcji Spożywczej Dobosz	3	Kwiatkowskiego	Trzebież
70	OŚRODEK WZASOWY "PIONIER"-ŁUKĘCIN WRONA DANUTA	3	Topolowa	Police
71	"EKOLOG" Beata Pankonin	3		Sierakowo
72	Usługi Transportowo Sprzętowe Roboty Ziemne - Bogdan Jędruch	15	Zielona	Police
73	"ETIKO" Sp. z o.o.	45E	Kościuszki	Trzuszczyn
74	Zakład Ogólnobudowlany Sławomir Oleś	8 /5	Bohaterów Westerplatte	Police
75	RAKO Przedsiębiorstwo Handlowe Andrzej Rakowski	17	Policka	Tanowo
76	"GUNICA" S.C. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe; Andrzej Piątek, Dominik Piątek	1	Morska	Police
77	GABINET WETERYNARYJNY LEK. WET. T. SADŁOWSKI	8a	Policka	Siedlice
78	AKU Composites Sp. z o.o.	6	Fabryczna	Police
79	Zakład Wulkanizacji Lech Frankowski i syn	16	Wkrzańska	Polica
80	"PAWLIKIEWICZ I SYNOWIE" USŁUGI SAMOCHODOWE PAWLIKIEWICZ RYSZARD PIOTR	45/A	Kościuszki	Police
81	Zakłady Chemiczne "POLICE" S.A.	1	Kuźnicka	Police
82	Zakład Produkcyjno Usługowy BARTEX-EKSPOR-T IMPORT Jarosław Bartnik	34 /H	Nadbrzeżna	Police

83	INDYWIDUALNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA HALINA ADAMCZUK	15	Kościuszki	Trzebież
84	"WÓJCIK - Zakład Usług Wielobranżowych" Eugeniusz Wójcik	3	Leśna	Wienkowo
85	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI STOMATOLOGICZNEJ LEK. RENATA CZUŁKOWSKA	2A	Siedlecka	Police
86	GARO Sp. z o.o.	72a	Szczecińska	Tanowo
87	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej "OLIMPIA"	20	Konopnickiej	Police
88	NZOZ CONSULTA	11	Chodkiewicza	Police
89	DanAgro & Technik Sp. z o.o.	22	Piłsudskiego	Police
90	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ ZBYSŁAW ADAMCZUK	15	Kościuszki	Trzebież
91	Szczecińsko-Polickie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne S.A.	21	Fabryczna	Police
92	FONTEVA FISHING BAITS Sp. z o.o.	4		Karpin
93	NIEPUBLICZNY SPECJALISTYCZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ DERMATOLOGICZNY OTOK- KOZŁOWSKA BOŻENA	2a	Siedlecka	Police

Tab. 2.2. GMINA DOBRA

Lp.	Nazwa	Nr domu	Ulica	Miejscowość
1	AUTO NES SPÓŁKA CYWILNA GRZEGORZ JANKOWSKI, ROBERT KIERACIŃSKI	23C	Długa	Mierzyn
2	"LUBEX" Jan Władyka	12	Sarnia	Dołuje
3	"SYGNAŁ" Piotr Kuśmerek, Jadwiga Kuśmerek s.j.	9		Stobno
4	ZPHG "JUMAR" Julian Maruszewski	20	Długa	Mierzyn
5	PILEX ZAKŁAD PRODUKCYJNO-HANDLOWY IRENEUSZ ROSZKIEWICZ	43	Welecka	Mierzyn
6	FHU OGNIK Mieczysław Wasilewski	9	Cyprysowa	Dobra
7	MABO Adolf Bogacki	8a	Spółdzielców	Mierzyn
8	Barter Service Sp. z o.o.	8a		Lubieszyn
9	OTICON Polska Produktion Sp. z o.o.	59	Lubieszynska	Mierzyn
10	BKF Fedorowicz s.c.	22		Skarbimierzyce
11	Habia Cable Sp. z o.o.	8		Lubieszyn
12	Indywidualna Praktyka Lekarska Jarosław Matuszak	38	Welecka	Mierzyn
13	INDYWIDUALNA SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA LEKARSKA PIOTR WŁODARSKI	21	Kameliowa	Dobra
14	MASZ-BUD S. C. IRENEUSZ ROSZKIEWICZ, DOMINIKA ROSZKIEWICZ	43	Welecka	Mierzyn
15	INDYWIDUALNA PRAKTYKA LEKARSKA JAGNA GORDZIEJCZYK-ŁABUDA	20E/1 1	Spółdzielców	Mierzyn
16	VIVIANA Sp. z o.o.	6	Wiosenna	Skarbimierzyce
17	PRZYCHODNIA WETERYNARYJNA "LASER" S.C.	15		Lubieszyn
18	PUCCINI Sp. z o.o.	1W	Szczecińska	Dobra
19	KAZIMIERZ KOREPTA FIRMA HANDLOWO - USŁUGOWA "KAMA"	3	Sarnia	Dołuje
20	Sprzątanie i Czyszczenie Obiektów Usługi Ogólnobudowlane "S.C.O." Ryszard Patyk	4	Perłowa	Bezrzecze
21	FIRMA HANDLOWO - USŁUGOWA "THOMAS" SPÓŁKA Z O.O.	34	Lubieszynska	Mierzyn
22	ARYSTO M. Piegat, S.Alewrass Sp.Jawna	1	Złota	Sławoszewo
23	ORTO-PERFEKT S.C. SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNO-ORTODONTYCZNA BEATA RUCIŃSKA-GRYGIEL, RADOSŁAW GRYGIEL	8A	Wschodnia	
24	GABINET WETERYNARYJNY S. C. KATARZYNA, MARCIN BRZESCY	12a	Spółdzielców	Szczecin
25	Gabinet Weterynaryjny "Na Zielonym Wzgórzu" Anna Dybska	8	Szkolna	Bezrzecze
26	Wojciech Kozłowski	2	Welecka	Mierzyn
27	MARTRONIK Marek Kuklinski	5/1		Rzędziny

28	MECHANIKA POJAZDOWA DARIUSZ KASZCZY SZYN	18	Welecka	Mierzyn
29	RENCOMP.PL KRZYSZTOF FARYŃSKI	8K	Spółdzielców	Mierzyn
30	ULTRAK SECURITY SYSTEMS Sp. z o.o.	8		Lubieszyn
31	INDYWIDUALNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA - LEK. STOMATOLOG EWA WŁODARSKA	21	Kameliowa	Dobra
32	"WM" s.j. Wiesław Malinowski i Waldemar Malinowski	2	Welecka	Mierzyn
33	Firma "MARU"	1b,4e	Lubieszyn	Dołu je
34	HTL s.c. Halina Nabiałczyk, Katarzyna Nabiałczyk, Tadeusz Nabiałczyk	20	Lubieszynska	Mierzyn
35	4 x 4 SERWIS Sławomir Wasiak	1a	Migdałowa	Dobra
36	Centrum Ogrodnicze "Pod Kasztanem" Jolanta Kuczer	3	Welecka	Mierzyn
37	NORATEL Sp. z o.o.	1k	Szczecińska	Dobra
38	"Ford Nad Odrą" Sp. z o.o.	57	Lubieszynska	Mierzyn
39	Hurtownia Nasienno-Ogrodnicza Stefania Bartosik	2	Wielecka	Mierzyn
40	"CESTAR" Andrzej Cebula, Jerzy Starski Sp.j.	7a	Brylantowa	Bezrzecze
41	"Dobra" Spółka z o.o.	18	Szczecińska	Dobra
42	"GALWAN" S.C. - A.Bogacki, R.Stadniuk, M.K.Sikorski	8a	Spółdzielców	Mierzyn
43	MECHANIKA POJAZDOWA MARCIN KUT	24	Welecka	Mierzyn
44	Przedsiębiorstwo Transportowo-Spedycyjne "WTRANS" Sławomir Wajdzik	8		Lubieszyn
45	"MAZA" Marek Zajac	24	Gunicka	Tanowo
46	HIM SERVICE Mirosław Marciniak	1A		Skarbimierzycy
47	KIL SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	21 A	Nad Stobnicą	Szczecin
48	PROAUTO Sp. z o. o.	134	Łukasińskiego	Mierzyn
49	Stok Emballering Poland Sp. z o.o.	6	Słoneczna	Wolczkowo
50	HORTON KIRBY POLAND SP. Z O.O.	1F	Szczecińska	Dobra
51	INDYWIDUALNA SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA LEKARSKA DR N. MED. ANDRZEJ FALCO	7	Diamantowa Bezrzecze	Dobra
52	PHUP "BIMAR" Adam Bieczyński	5b	Szczecińska	Dobra
53	INTER-LEATHER Mirosław Kozina	1W	Szczecińska	Dobra
54	ZAKŁAD MECHANIKI POJAZDOWEJ JURI BARANOWSKI	5B		Lubieszyn
55	Firma Handlowo - Usługowa "THOMAS"	34	Lubieszynska	Mierzyn
56	NovoDental Klinika Stomatologiczna Dr n. med. Alicja Nowicka	17	Nowowiejska	Bezrzecze
57	Sonion Polska Sp. z o.o.	59	Lubieszynska	Mierzyn
58	Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Tomasz Nikodemski	4	Jaśminowa	Dobra
59	Iwona Nikodemka	4	Jaśminowa	Dobra
60	"HTL-BIS" s.c. Artur Nabiałczyk, Edyta Kucewicz	20	Lubieszynska	Mierzyn
61	BKF SYSTEM Sp. z o.o.	22	Skarbimierzycy	Dołu je
62	APTEKA GRANICZNA mgr farm. EWA SOBIECHOWSKA	24A /6	Graniczna	Dobra
63	Czesław Wierciński	14	Ułańska	Dobra
64	DENT PLUS NIEPUBLICZNY LEKARSKO-STOMATOLOGICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ BEATA OSTROWSKA	4a	Za wiatrakiem	Mierzyn
65	"MOTOHIT" S.C.	23 F	Długa	Mierzyn
66	APTEKA "POGODNA" ROMUALDA LEWANDOWSKA-WETOSZKA,JOANNA WETOSZKA-PUCHALSKA SPÓŁKA JAWNA	18 A	Górna	Bezrzecze
67	INDYWIDUALNA SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA LEKARSKA KRYSZYNA POTIECHIN	6	Wenus	Mierzyn
68	INDYWIDUALNA SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA LEKARSKA DR N.MED.MAREK BILAR	7	Jaspisowa	Bezrzecze
69	"JUMAR-RECYCLING" Sp. z o.o.	20	Długa	Mierzyn
70	POL-GLASS sp.j. K. Górnicki, A. Bomba	124	Lipowa	Wolczkowo
71	GRUPOWA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA "PRODENTA" S.C. JOANNA SIKORSKA-DZIADECKA, GRZEGORZ DZIADECKI	61A	Koralowa	Bezrzecze

72	"EUROPROFIL-2" PAWEŁ LWOW, ANDRZEJ ANDRUCH	2	Welecka	Dobra
73	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ ANNA SOCHOR	4/5	Za wiatrakiem	dobra
74	JS Trading Cd. Zbigniew Szuba	33a	Spółdzielców	Mierzyn
75	"TRANSTOM" s.c Paweł Górny	38	Welecka	Mierzyn
76	Skup Surowców Wtórnych Wanda Dawidowicz	15	Welecka	Mierzyn
77	"PROMAR" Sp. z o.o.	8	Spółdzielców	Mierzyn
78	INDYWIDUALNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA - LEK.STOM.FILIP STELTER	1/6	Herbaciana	Bezzecze
79	MEDIMEL INDYWIDUALNA SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA LEKARSKA KATARZYNA OSTROWSKA - CLARK	136D	Łukasińskiego	Szczecin
80	JONDA Aneta Małgorzata Czaplińska	21 B	Welecka	Mierzyn
81	GLOB-TERM s.c. Józef Zalewski i Wspólnicy	9	Za Wiatrakiem	Mierzyn
82	P.H.U WALTER I Marek Bogdanowicz	1	Złota	Sławoszewo
83	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ CENTRUM MEDYCZNE AGMED AGNIESZKA GRAŻYNA JAWOROWSKA	4	Grafitowa	Mierzyn
84	EKO-RECYKLING Sp. z o.o.	33a	Spółdzielców	Szczecin-Mierzyn

Tab. 2.3. GMINA KOŁBASKOWO

Lp	Nazwa	Nr domu	Ulica	Miejscowość
1	PPH KAJA	3c		Przeclaw
2	RYGA Ryszard Gałęziewski	18		Ostoja
3	"RADEX" Zbigniew i Tomasz Nagay Spółka Jawna	50	Kamieniec	Kołbaskowo
4	Inicjatywa Północno Zachodnia PW Sp. z o. o.	99		Kołbaskowo
5	"HOMEENTER POLSKA" SPÓŁKA Z O.O.	17	al.Kasztanowa	Przeclaw
6	"ADADENT" GABINET DENTYSTYCZNY PIOTR GRINCZELIS	93/1		Przeclaw
7	LEZBAR I Leszek Patyna	21/1		Przeclaw
8	KAJA - JAKUBASZEK Sp. Jawna Wanda Jakubaszek, Józef Jakubaszek, Katarzyna Majweska	3c		Przeclaw
9	INDYWIDUALNA SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA LEKARSKA EWA JANOWSKA	59/5		Przeclaw
10	HAPRINT Tonery s.c. Dariusz Błaściak, Przemysław Skowroński	40M/14		Ustowo
11	BIOPASJA S.C. Radosław Pietrasik, adam Sorensen	23 /9	Tęczowe Ogrody	Warzymice
12	AGENCJA TECHNICZNA ERTEC RYSZARD TORCZYŃSKI	32		Kurów
13	MARTON Marcin Mruk	72/2		Warzymice
14	P.W. FERKUT	18 k		Ustowo
15	P.P.H.U. "Lamptique"	3		Przeclaw
16	ZAKŁAD BUDOWLANY JERZY SAFANÓW I ROMAN SAFANÓW SPÓŁKA JAWNA	1	Rajkowo	Przeclaw
17	RESTAURACJA BAR OKTAN BP SERWIS Marian Pastuszek	127		Kołbaskowo
18	PRYWATNY SPECJALISTYCZNY GABINET STOMATOLOGICZNY BOŻENA STRZESZEWSKA	35		Kołbaskowo
19	ZPHU "OKA" s.c. K.Okonkowski, Z.Kania, R.Okonkowska, B.Kania	2a		Przeclaw
20	"AUTO-TRANS-ELKA" Elżbieta Mądro-Kielmuć	50B /7		Przeclaw
21	XEDOS S.C. Pytka A. i Pytka G.	17 D		Stobno
22	"SAFANÓW I SPÓŁKA POKRYCIA DACHOWE" Sp.J. JERZY SAFANÓW,ROMAN SAFANÓW,MAŁGORZATA JACYNA			RAJKOWO
23	Firma Usługowo-Handlowo-Produkcyjna "JANTRA" Sp. z o.o.	58	Przeclaw	Przeclaw
24	"M SERVICE SZCZECIN" Sp. z o.o.	3J		Przeclaw

25	DARO Dariusz Łabuz			Kamieniec-Rosówek
26	JAKUB I LESŁAW GÓRSCY SPÓŁKA JAWNA			Rajkowo
27	CAR-GRYF Artur Zych	17D		Stobno
28	INDYWIDUALNA SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA LEKARSKA W ZAKRESIE OKULISTYKI DR. MED. MONIKA MODRZEJEWSKA	24		Ostoja
29	INDYWIDUALNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA KRYSTYNA WOŹNIAK	58		Przeclaw
30	Autocenter BMW Aleksander Pawłowski	30		Będargowo
31	NZOZ PRZYCHODNIA MEDYCYNY RODZINNEJ LEK. WOJCIECH ŻULIŃSKI	58		Przeclaw
32	"PANACEUM" SPÓŁKA Z O.O.	56		Przeclaw
33	"OLA TRANS" ADAM ŁUKASIEWICZ	37/3	Stobno	Stobno
34	LEZBAR Wulkanizacja Opon, Mieszysława Łukasik	27/16		Przeclaw
35	INDYWIDUALNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA-LEK.STOM.HELENA GRONWALD	62b/2		Przeclaw
36	TRUCK Sp. z o.o. TRANSPORT-SPEDYCJA	39		Ustowo
37	NZOZ Medentes	93 E		Przeclaw
38	NIEPUBLICZNY SPECJALISTYCZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ GINEKOLOGICZNO - POŁOŻNICZY IWONA TARNOWSKA	60A /1		Przeclaw
39	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ PRZYCHODNIA MEDYCYNY RODZINNEJ "SALUS" SYLWIA NAPIONTEK-BALIŃSKA			Przeclaw
40	INDYWIDUALNA SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA LEKARSKA lekarz Bogusław Tarnowski	58		Przeclaw
41	Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska - Choroby Kobiety i Położnictwo Jacek Obrycki	76		Ostoja
42	Alfa Fruit Sp. z o. o.	43		Warzymice
43	HARTIM Anna Janachowska	180B/3		Warzymice
44	Indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska Lek.dent.Rafał Rojek	14A		Warzymice
45	MULTI TECH Ewa Glinka	66 /5		Przeclaw
46	RECONTEC Iwona Wiecha, Artur Bogucki	3a	Przeclaw	Przeclaw
47	"WALTECH" Ziemowit Walczak	56/4		Warzymice
48	FH-U "PANCZO" Piotr Pańczyk	95F /4		Przeclaw
49	MEBLE MORSKIE SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	29A	Będargowo	Przeclaw
50	INDYWIDUALNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA - LEK.STOM.AGNIESZKA PIECHOWICZ-LESIAKOWSKA	70/4		Warzymice
51	ADADENT INDYWIDUALNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA-LEK.JOLANTA NOWAKOWSKA-SOCHA	93/1		Przeclaw
52	Indywidualna Praktyka Stomatologiczna lek. stom. Michał Lesiakowski	70/4		Warzymice
53	INDYWIDUALNA SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA LEKARSKA-DR N.MED.IWONA RAWICKA-SPECJALISTA W ZAKRESIE POŁOŻNICTWA I GINEKOLOGII	52/5	Przeclaw	Kołbaskowo
54	EHRLE Polska Sp. z o.o.	45		Warzymice

Tab. 2.4. GMINA NOWE WARPNO

Lp.	Nazwa	Nr domu	Ulica	Miejscowość
1	Domex-Bizar Krzysztof i Dorota Holchauer	7	Pl. Zwycięstwa	Nowe Warpno
2	Zakład Gospodarki Komunalnej	47a	Kościuszki	Nowe Warpno
3	NZOZ Lekarz Rodzinny w Nowym Warpnie	18	Welletów	Nowe Warpno
4	P.H.U Anna Daduń "KaroMedia"	5		Nowe Warpno
5	Urząd Morski Szczecin – Obwód Ochrony Wybrzeża	5	Kilińskiego	Nowe Warpno
6	Straż Graniczna – Morskie Przejście Graniczne	7	Dworcowa	Nowe Warpno
7	Pomorski Oddział Straży Granicznej			Karszno
8	Gospodarstwo Agroturystyczne	4	Pomorska	Nowe Warpno
9	Ryb-War s.c.	5	Warszawska	Nowe Warpno
10	Inwestarg PHU s.c.	3	Dworcowa	Nowe Warpno
11	Zakład Zabawkarski E. Golasinski	5	Polna	Nowe Warpno
12	Zemax PW Z. Owczarek	3	Dworcowa	Nowe Warpno
13	Adler Schife Polska sp. z o.o.		Dworcowa	Nowe Warpno
14	Dawid Łukasz-Kapielisko	23	Słoneczna	Nowe Warpno
15	Lekarz Rodzinny NZOZ	18	Welletów	Nowe Warpno
16	Bonus s.c.	57	Kościuszki	Nowe Warpno
17	Żegluga Pomorska		Dworcowa	Nowe Warpno
18	Osrpdek Wczasowo-Szkoleniowy Brzózki	5		Brzózki
19	P.W. Elana 2	1	Mylna	Nowe Warpno
20	Dawid J Zakład Ogólnobudowlany	1	Rybacka	Nowe Warpno
21	Z.C.S. Bud. Zawadzki Z	42		Nowe Warpno
22	Adamczewski Krzysztof Usługi Budowlano-Remontowe	34		Nowe Warpno
23	Unicol – Kolatowski K	46	Kościuszki	Nowe Warpno
24	Albatros Ośrodek Wypoczynkowy	24	Wojska Polskiego	Nowe Warpno
25	Holchauer Bolesław Piekarnia - Cukiernia	41	Kościuszki	Nowe Warpno
26	Toboła Bogdan Mechanika Pojazdowa	29	Podgrodzie	Nowe Warpno

Tab. 2.5. FERMY NA TERENIE POWIATU POLICKIEGO

Lp.	Rodzaj działalności	Firma	Miejsce działalności
1	zakład odchowu drobiu	Mirosława i Krzysztof Lefik, ul. Szosa Stargardzka 19, 70-893 Szczecin	Warnik 10/7 gmina Kołbaskowo powiat Police
2	zakład odchowu drobiu	Przedsiębiorstwo Specjalistyczne Produkcji Drobiu dr Janusz Kaczmarek, Żółwia Błoc 60; 72-100 Golenów	ul. Spółdzielców 8, Mierzyn gmina Dobra Szczecińska
3	chów zwierząt dzikich, tak jak zwierzęta gospodarskie	Sylwester Reda, Tatynia 1c, 72-015 Police	Tatynia (daniele)
4	ośrodek sportowo- rekreacyjno-hodowlany „Ponderosa"	Wielowski Spółka Jawna ul. Wyszyńskiego 13, 72- 009 Police	ul. Wierzbowa 35/37 Przęsocin
5	ferma drobiu brojlery	Kaszubski Wojciech; Kaszubski Bartosz ul. Rajska 2, 70-478 Szczecin	Sierakowo 1 72- 004 Tanowo
6	pasieka	Wojnicz Stanisław ul. Zaściankowa 13, 71-230 Szczecin	Redlica

Przytłaczającą większość z ogólnej liczby podmiotów około 96% stanowiły firmy niewielkie, zatrudniające mniej niż 10 osób. Zaledwie 4 podmioty zatrudniały powyżej 250 osób.

W strukturze działalności podmiotów gospodarczych mających wpływ na ilość powstających odpadów przemysłowych największy udział mają Zakłady Chemiczne Police SA. Największa liczba firm prowadzi działalność z zakresu handlu i napraw blisko 28%, następnie działalność usługową firm i nieruchomości (18,5%) oraz budownictwo (13,2%). Działalność przemysłową prowadzi 13,0% zarejestrowanych podmiotów. Spośród produkcji przemysłowej realizowanej na terenie powiatu i mającej znaczący odsetek udziału w produkcji krajowej należy zwrócić uwagę na produkcję kwasu siarkowego i nawozów.

2.3. DOKUMENTY STRATEGICZNE KRAJU, WOJEWÓDZTWA I POWIATU

W Programie ujęto analizę uwarunkowań wynikających z polityki ekologicznej państwa oraz pozostałych dokumentów strategicznych krajowych, wojewódzkich i powiatowych:

- Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 (PEP).
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku.
- Krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych (KPD OZE).
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 (Kpgo 2014) .
- Krajowy Program Oczyszczania Kraju z Azbestu (POKA).
- Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Program działań na lata 2007-2013.
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK).
- Plan gospodarowania wodami (PGW) na obszarze dorzecza Odry, zatwierdzony uchwałą Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r. (opublikowany w M.P. nr 40 poz. 451).
- Plan gospodarowania wodami (PGW) na obszarze dorzecza Úcker, zatwierdzony uchwałą Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r. (opublikowany w M.P. nr 56 poz. 567).
- Program dla Odry- 2006.
- Projekt Polityki Wodnej Państwa 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016).
- Program wodno-środowiskowy kraju (projekt).
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 przyjęty uchwałą Nr XII/142/11 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2011 roku.
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013.
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego (Uchwała Nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2010 w sprawie uchwalenia zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego.
- Plan gospodarki odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy 2013-2018.
- Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Zachodniopomorskim do 2015 roku.
- Program Edukacji Ekologicznej dla Województwa Zachodniopomorskiego.
- Program Małej Retencji Wód dla Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015.
- Program budowy przepławek dla ryb na terenie Województwa Zachodniopomorskiego.
- Aktualizacja Wieloletniego Programu Inwestycyjnego Zachodniopomorskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych 2008-2030 wraz z oceną wykonania za okres 2008-2010.
- Program działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.
- Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, którą stanowi obszar województwa zachodniopomorskiego .
- Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Polickiego na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2018.
- Strategia rozwoju powiatu polickiego,
- Dane z WIOŚ w tym „Informacja o stanie środowiska w powiecie polickim w 2010 r.”
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą do roku 2015.
- Dane z Urzędu Statystycznego w Szczecinie; Ochrona Środowiska w województwie zachodniopomorskim.
- Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego – 2010 r.

3. OCENA REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

3.1. Cel 1. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA

Powiat policki należy do wiodących w kraju regionów pod względem działań na rzecz ochrony środowiska. Na przestrzeni ostatnich lat dokonano licznych inwestycji w zakresie gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej, ochrony wód podziemnych oraz termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej. Celem podjętych działań było ograniczenie ilości odpadów oraz zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń do wód i powietrza.

Cel 1.1. Poprawa gospodarki wodnej

Priorytety i działania

- poprawa jakości wód i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
- racjonalizacji wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed skutkami powodzi i suszy.

Działania

- opracowanie planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz realizację programów działań, ujętych w tych planach, dla osiągnięcia celów środowiskowych,
- realizację programów wodno-ściekowych,
- utworzenie programów monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w obszarach dorzeczy.

Poziom realizacji celu:

Zadanie 1. Poprawa jakości wód i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.

Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Policach prowadzi zadania inwestycji odtworzeniowych. Urzędu Gminy prowadzi inwestycje rozwojowe i modernizacyjne instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych finansowane z budżetu Gminy i funduszy pomocowych. W 2011 r. zgodnie z planem gmina realizowała następujące zadania (źródło: ZWIK Police):

1. Odprowadzenie ścieków i wód opadowych z rejonu ul. Tanowskiej w Policach i miejscowości Trzeszczyn;
2. Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej ul. Kochanowskiego, ul. Gała Anonima, ul. Mikołaja Reja, ul. W. Kadłubka i ul. Wkrzańskiej w Policach;
3. Budowa kanalizacji deszczowej i wodociągowej w ul. Usługowej w Policach;
4. Budowa kanalizacji deszczowej w ul. Wodnej w Policach;
5. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w Tanowie;
6. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w Pilchowie;
7. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w Siedlicach;
8. Przebudowa rurociągu na cieku melioracyjnym „Grzybica” oraz budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Kochanowskiego w Policach.

Zadania 4-6 realizowane będą także w latach następnych.

Za proekologiczne działania Powiat Policki otrzymał w 2009 roku tytuł „Lidera Polskiej Ekologii”. Przedsięwzięciem, które zadecydowało o przyznaniu powiatowi tytułu, był polsko-niemiecki projekt monitoringu wód podziemnych Euroregionu Pomerania, dofinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. Realizacja tego nowatorskiego projektu, w sąsiadujących powiatach Polski i Niemiec, przyczyniła się do ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów wód. Wspólny monitoring wód zapewnia wczesne wykrywanie źródeł ich zanieczyszczenia, bieżącą ocenę jakości wód jednocześnie znacząco obniżając jego koszty. W 2008 r. władze powiatów Uecker -

Randow i polickiego rozpoczęły współpracę w celu stworzenia podstaw do ponadregionalnego zarządzania wodami w Zlewni Zalewu Szczecińskiego i Odry.

Kompleksowe współdziałania powiatu polickiego w zakresie uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej polegające na wymianie azbestowych rur wodociagowych, eliminacji starych i nieszczelnych instalacji i budowie nowych sieci kanalizacyjnych ograniczyły dopływ zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych.

Powiat policki finansuje kontrole obszarów wodnych w celu eliminacji skupisk zanieczyszczeń z akwenów wodnych i terenów przybrzeżnych.

Zadanie 2. Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed skutkami powodzi i suszy.

Dzięki odtworzeniu i konserwacji urządzeń melioracyjnych uregulowano stosunki wodne i zapewniono ochronę upraw i użytków rolnych przed powodziami.

Tab. 3.1. Efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej w powiecie polickim

L.p.	Opis przedsięwzięcia	Gmina	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
1.	Sieć wodociągowa [km]	Dobra	113,70	125,85	137,99	149,24
		Police	1,6	1,6	1,78	0,32
3.	Sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki [km]	Dobra	223,10	234,34	240,29	242,14
		Police	2,9	-	-	6,8
4.	Sieć kanalizacyjna odprowadzająca wody opadowe [km]	Police	9,81	0,39	0,29	2,19
6.	Ujęcia wody [m ³]	Dobra	796000	800935	800672	801322
7.	Uzdatnianie wody [m ³ /dobę]	Dobra	2180	2194	2193	2195
		Police	6000	-	-	-
8.	Obwałowania przeciwpowodziowe [km]		-	-	-	-

Tab. 3.2. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej wg kierunków inwestowania

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Gmina	Rok 2008 tys. zł	Rok 2009 tys. zł	Rok 2010 tys. zł	Rok 2011 tys. zł
1.	Ujęcia i doprowadzenia wody	Dobra	105	537	1.031	284
		Nowe Warpno	5	-	8	233
2.	Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	Dobra	0	31	571	335

Tab. 3.3. Nakłady na przedsięwzięcia inwestycyjne realizowane w latach 2008- 2011 w gminie Dobra (na podstawie danych z gminy).

L.P.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Koszty w tys. zł				Źródła finansowania
			2008	2009	2010	2011	
1.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Dobrej	Urząd Gminy Dobra	300	100	6000	6000	Środki budżetowe, Środki pomocowe
2.	Zaopatrzenie w wodę pitną Bezrzeczka i Mierzyna	Urząd Gminy Dobra	800	5000	5000	20000	Środki budżetowe, Środki pomocowe

W ciągu ostatnich lat zauważa się istotny spadek zużycia wody w gospodarstwach domowych. Według ZZMiUW w roku 2010 została wykonana dokumentacja do zadania polegającego na zabezpieczeniu przeciwpowodziowym Polic i terenów przyległych do jeziora Dąbie i Zalewu Szczecińskiego. Realizacja tego zadania (budowa wałów) została przewidziana na lata 2011-2012.

Cel 1.2. Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza

Priorytety i działania

- poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza.

Działania

- pomiary ilości emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z Zakładów Chemicznych „Police”; poziom emisji zanieczyszczeń powietrza oceniany w Policach,
- opracowanie i wdrożenie strategii zmniejszania stężenia pyłów drobnych PM10 i PM2,5 w powietrzu,
- ograniczenie emisji pyłu drobnego ze źródeł przemysłowych i energetycznych oraz z sektora komunalno-bytowego i transportu samochodowego,
- ograniczenie niskiej emisji,
- opracowanie i wdrożenie strategii zmniejszania stężenia ozonu troposferycznego w powietrzu,
- ograniczenie emisji prekursorów ozonu (LZO, NO_x, WWA),
- szczegółowa inwentaryzacja obiektów z uwzględnieniem obszarów przyległych do obszaru Niemiec,
- wspieranie działań użytkowników środowiska zmierzających do redukcji LZO,
- wspieranie działań w zakresie redukcji gazów cieplarnianych,
- kontrola przestrzegania prawa w tym zakresie przez użytkowników środowiska
- redukcja zanieczyszczeń z transportu samochodowego;
- redukcja emisji powierzchniowej,
- współdziałanie z Zarządem Województwa przy opracowywaniu programów ochrony powietrza,
- wspieranie działań w zakresie ochrony powietrza podejmowanych przez podmioty gospodarcze,
- wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii,
- wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii,
- spełnienie standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa,
- redukcja emisji z obiektów energetycznego spalania paliw – dotrzymanie standardów emisyjnych określonych w Dyrektywie i Traktacie Akcesyjnym,
- wycofanie z obrotu i stosowania substancji niszczących warstwę ozonową zgodnie z obowiązującym prawem,
- wymiana danych dotyczących emisji zanieczyszczeń,
- informowanie o sytuacjach awaryjnych,
- uzgadnianie koncepcji lokalizacji zakładów mogących pogorszyć stan środowiska w powiecie polickim.

Poziom realizacji celu:

Wojewódzka Stacja Sanitarно - Epidemiologiczna w Szczecinie dokonuje systematycznych pomiarów związków azotu oraz pyłów zawieszonych ogółem. Natomiast służby ochrony środowiska Z Ch Police S.A. dokonują w czterech punktach zlokalizowanych na terenie zakładu 24 - godzinnych

pomiarów emisji dwutlenku siarki, amoniaku i związków fluoru. Wyniki tych pomiarów przekazywane są do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, w którym dokonywane są oceny jakości powietrza.

Na podstawie danych pozyskanych z GUS zaobserwowano spadkową tendencję emisji głównych zanieczyszczeń do powietrza.

Aby zmniejszyć emisję gazów i pyłów do powietrza oraz zwiększyć efektywność energetyczną budynków użyteczności publicznej po wykonaniu termoizolacji zainstalowano nowoczesne systemy grzewcze z piecami na olej, gaz lub biomasę. Dane o emisji zanieczyszczeń uzyskiwane są na podstawie danych opublikowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska zamieszczonych na stronie internetowej WIOŚ.

Gminy we własnym zakresie podejmują działania mające na celu zmniejszenie ilości zanieczyszczeń pyłowych. Udział w realizacji tego zadania mają również Z.Ch. „Police” SA, które wprowadzają modernizacje do obecnego obiegu systemów technologicznych.

W Zakładach Chemicznych Police S.A w 2008 roku na wydzielach PN 1 oraz PN 2 dokonano zamiany paliwa z oleju opałowego na gaz ziemny. Wiązało to się z: likwidacją stacji podającej olej (zbiorniki, rurociągi, pompy, filtry, podgrzewacze), modernizacją komór spalania, zbudowaniem węzła przygotowania gazu składającego się z rurociągów, stacji redukcji ciśnienia gazu (pierwszego i drugiego stopnia), stacji podgrzewania gazu i aparatury kontrolno-pomiarowej. Efektem jest zmniejszenie emisji SO₂ o ponad 99% (źródło: Z.Ch. „Police” SA).

20 marca 2012 r. w Policach w siedzibie Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej S.A. nastąpiło podpisanie umowy dotyczącej "Modernizacji instalacji odpylania spalin dla instalacji energetycznego spalania mialu węglowego". Umowa realizowana będzie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013. Ponadto PEC S.A. Police przeprowadziło w 2011 roku modernizację odzūżlacza oraz modernizację wyciągu spalin kotła nr 4 (źródło: PEC Police S.A.).

Procesy spalania gazu realizowane są z relatywnie najmniejszą, w porównaniu z innymi paliwami, emisją zanieczyszczeń atmosfery. Według danych GUS w ostatnich latach obserwuje się korzystny dla środowiska atmosferycznego wzrost liczby przyłączy gazowych na terenie powiatu polickiego.

Cel 1.3. Poprawa klimatu akustycznego

Priorytety i działania

- poprawa klimatu akustycznego

Działania

- ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy),
- ograniczanie emisji hałasu pochodzącego z prowadzonej działalności gospodarczej i przemysłowej,
- zapewnienie przestrzegania zasady strefowania (rozgraniczania terenów o różnicowanej funkcji) w planowaniu przestrzennym,
- ochrona i promowanie obszarów cichych, na których występuje naturalny klimat akustyczny,
- organizacja cyklu szkoleń dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego w zakresie ochrony środowiska przed hałasem.
- wprowadzenie stref wolnych od ruchu samochodowego,
- egzekwowanie ograniczeń prędkości ruchu na terenach zabudowanych,
- wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem, budowa drogowego obejścia zachodniego miasta wraz ze stałą przeprawą przez rzekę Odrę, realizacja zabezpieczeń (ekrany akustyczne, wały ziemne, nasadzenia pasów zieleni),
- zwiększanie izolacyjności budynków

Poziom realizacji celu:

Hałas jest czynnikiem szkodliwym dla środowiska zarówno człowieka jak i zwierząt, a wiążące się z nim wibracje źle oddziałują na roślinność. Głównym źródłem hałasu jest komunikacja. Uciążliwość hałasu zależy więc od natężenia ruchu w danej okolicy, stanu technicznego pojazdów oraz rodzaju nawierzchni. Innym źródłem hałasu jest również uciążliwy przemysł. Obszar powiatu polickiego jest zróżnicowany pod względem hałasu. Na terenie powiatu realizowane są zadania polegające na poprawie nawierzchni dróg w wyniku ich remontów i modernizacji.

1. Realizowana jest kompleksowa przebudowa drogi powiatowej nr 0624Z (Granica Państwa-Będargowo). Wymieniana jest nawierzchnia drogi wraz z przyległymi poboczami i chodnikami, budowa nowej nawierzchni na drodze gminnej, odtworzenie istniejących zatok autobusowych, zjazdów gospodarczych i skrzyżowań, a także udrożnienie rowów i przepustów związanych z odwodnieniem drogi. Zakończenie prac modernizacyjnych drogi powiatowej nr 0624Z przewidywane jest na połowę września. Całkowite odtworzenie połączenia Schwennenz-Będargowo ma zostać zakończone w II kwartale 2012 roku.

2. W roku 2011 zakończona została gruntowna przebudowa drogi nr 0626Z (Przylep-Ostoja-Rajkowo-Szczecin). Inwestycja zrealizowała kompleksową przebudowę drogi powiatowej nr 0626Z Przylep-Ostoja-Rajkowo-Szczecin oraz gruntowny remont skrzyżowania z drogą powiatową Nr 0623Z Szczecin-Warnik. W ramach prac wymieniona została nawierzchnia, która dodatkowo została w newralgicznych miejscach poszerzona.

3. Otwarta została nowa powiatowa droga łącząca Pilchowo z Siedlicami. W ramach przebudowy, na odcinku prawie 4 kilometrów wykonano nową, dwuwarstwową nakładkę bitumiczną, zmodernizowano chodniki w Leśnie Górnym oraz wymieniono oznakowanie dla kierowców.

Wyremontowana droga w znacznym stopniu poprawiła komfort i bezpieczeństwo poruszających się nią pojazdów oraz innych uczestników ruchu drogowego.

4. W województwie zachodniopomorskim do Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011 zgłoszono 77 wniosków o dofinansowanie. Wniosek powiatu polickiego uzyskał najwyższą ocenę komisji decydującej o dofinansowywaniu przebudowy dróg powiatowych.

W chwili obecnej w gminie Dobra budowana jest ścieżka rowerowa łącząca miejscowość Buk z miejscowością Łęgi. Drogi (ulice) wykonane od 2008 do 2012 w miejscowości Dobra: Chabrowa, Klasztorna, Poziomkowa, Sasankowa. Drogi wykonane od 2008 do 2012 w miejscowości Mierzyn: Osiedle Pod Lipami, Tęczowa, Ekologiczna, Wspólna. Drogi wykonane od 2008 do 2012 w miejscowości Bezrzecze: Starowiejska, Nowowiejska, Sosnowa, Perłowa, Ametystowa, Brylantowa, Berylowa, Diamentowa, Jaspisowa, Szafirowa. Drogi wykonane od 2008 do 2012 w miejscowości Wołczkowo: Ogrodowa, Zimowa, Letnia, Jesienna. Drogi wykonane od 2008 do 2012 w miejscowości Dołuje: Fiołkowa, Bratkowa, Irysowa, Krokusowa, Makowa, Rumiankowa, Wrzosowa.

Aktualnie prowadzone są prace nad „Studium wykonalności zachodniego drogowego obejścia miasta Szczecina”, w którym zostały wyznaczone trzy warianty przebiegu drogi. Przedsięwzięcie polega na budowie zachodniego drogowego obejścia miasta Szczecina, o parametrach drogi ekspresowej, od węzła Kołbaskowo (autostrada A6) do węzła Goleniów (S3, S4). W związku z budową zachodniego drogowego obejścia miasta Szczecina została wydana przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, decyzja nr 2/2011 o środowiskowych uwarunkowaniach z dnia 03.11.2011 r.

Tab. 3.4. Wykorzystanie środków finansowych na zadania inwestycyjne w latach 2008-2011.

L.P.	Nazwa zadania	Gmina Dobra	Gmina Kolbaskowo	Gmina Police
2008 ROK [zł.]				
1.	Dofinansowanie przebudowy ul. K. Wyszyńskiego w Policach			250.000
2.	Realizacja porozumienia na dofinansowanie utrzymania dróg powiatowych na terenie Polic			300.000
3.	Wymiana kanalizacji deszczowej w ciągu drogi powiatowej nr 0607Z w m. Dobra, ul. Szczecińska	44.034		
4.	Remont drogi powiatowej nr 0616Z Bezrzecze-Wołczkowo	1.019.648		
5.	Remont drogi powiatowej nr 0613Z odc. Siedlice – Police			1.178.777
6.	Przebudowa mostu w ciągu drogi powiatowej nr 0606Z w Tatyni (kontynuacja z 2007 r.			106.299
2009 ROK [zł.]				
1.	Przebudowa drogi powiatowej nr 0613Z na odcinku Siedlice – Police.			593 544
2.	Naprawa kanalizacji deszczowej w ciągu drogi powiatowej nr 0616Z Bezrzecze – Wołczkowo, miejscowość Wołczkowo, ul. Słoneczna.	7 498		
3.	Przebudowa drogi powiatowej nr 0616Z Bezrzecze-Wołczkowo	1 019 648		
4.	Dotacja na realizację przebudowy ul. Wyszyńskiego w Policach.			1 413 851
5.	Budowa ścieżki rowerowej droga 0613Z odcinek Siedlice-Police			672 808
2010 ROK [zł.]				
1.	Przebudowa drogi powiatowej nr 0613Z Pilchowo – Police, na odcinku Pilchowo – Siedlice. 50% RPO 50% Powiat			2 534 246
2.	Przebudowa drogi powiatowej nr 0617Z Dobra – Lubieszyn. 50% NPPDL; 25% Powiat; 25% Gmina	3 714 791		
2011 ROK [zł.]				
1.	Remont drogi powiatowej nr 0607Z na odcinku Dobra – Buk.	207 820		
2.	Przebudowa drogi powiatowej nr 0624Z Będargowo – Warnik. 85%-INTERREG po 7,5% Gmina i Powiat		6 816 283	
3.	Przebudowa drogi powiatowej 0626Z Przylep - Szczecin. 50% NPPDL; 25% Powiat; 25% Gmina		3 865 042	

Cel 1.4. Ochrona mieszkańców przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

Priorytety i działania

- ochrona mieszkańców województwa zachodniopomorskiego przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

Działania

- inwentaryzacja i kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego,
- pomiary pól elektromagnetycznych,
- wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących pól elektromagnetycznych, (wyznaczenie stref ograniczonego użytkowania terenu na którym występuje przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych),
- wyodrębnienie obszarów i prowadzenie rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku,
- podnoszenie świadomości społeczeństwa o źródłach i stopniu oddziaływania pól elektromagnetycznych.

Poziom realizacji celu:

Przez południowo - wschodnią część gminy Dobra przechodzą linie napowietrzne NN (220 kV) i WN (110 kV) o znaczeniu wojewódzkim i ponadgminnym. Wzdłuż linii przyjęto obszary ograniczonego użytkowania, zabezpieczające przed wpływem promieniowania niejonizującego w postaci pól elektromagnetycznych o częstotliwości 50 herców (Hz), wytwarzanego przez linie NN, WN i szkodliwego dla ludzi oraz środowiska. Przyjęcie stref wprowadza ograniczenia w zagospodarowaniu terenu objętego nimi. W strefie ochronnej dopuszcza się okresowe przebywanie ludzi, związane np. z prowadzeniem działalności gospodarczej, rekreacyjnej itp., natomiast zabrania się lokalizować budynki mieszkalne i inne obiekty przeznaczone na stałe przebywanie ludzi.

3.2. Cel 2. – POPRAWA GOSPODARKI ODPADAMI

Priorytety

- poprawa gospodarki odpadami

Działania

- zamknięcie wszystkich składowisk niespełniających standardów Unii Europejskiej. oraz przeprowadzenie technicznego zamknięcia i rekultywacji składowisk,
- eliminacja i unieszkodliwienie PCB,
- wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów,
- intensyfikacja działań w zakresie wdrażania systemu gospodarki odpadami komunalnymi,
- rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwianie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.
- rozwój systemu zbiórki i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz odzysku w tym recyklingu odpadów pochodzących z demontażu pojazdów,
- kontrola i monitoring wytwórców odpadów i podmiotów posiadających instalacje do unieszkodliwiania odpadów,
- prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych,
- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów oraz prowadzenie nowoczesnego (zgodnego ze standardami unijnymi) systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów,

- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymogami ochrony środowiska,
- zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności ulegających biodegradacji,
- kompleksowe rozwiązanie problemu unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych,
- usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych,
- unieszkodliwianie odpadów medycznych i weterynaryjnych,
- działania edukacyjne w zakresie gospodarki odpadami,
- modernizacja i wprowadzanie nowych, niskoodpadowych procesów produkcyjnych,
- wdrożenie wytycznych w zakresie zapobiegania powstawania odpadów oraz zalecanego postępowania z odpadami przez przedsiębiorców.

Poziom realizacji celu:

W kwietniu 2012 r. uruchomiono nowoczesne Centrum Odzysku w Leśnie Górnym z linią technologiczną przetwarzającą odpady na stałe paliwa alternatywne zwane RDF. To w pełni zautomatyzowany ciąg technologiczny, który z odpadów komunalnych, odpadów przemysłowych - wytwarza stałe paliwo alternatywne RDF. Moc przerobowa prezentowanej linii technologicznej to około 120.000 ton odpadów rocznie.

Powiat policki finansuje usuwanie i utylizację materiałów i wyrobów zawierających azbest, w tym z pokryć dachowych.

Zorganizowanym systemem zbiórki odpadów objęci są wszyscy mieszkańcy powiatu.

Gminy nie posiadające na swoim terenie Punktu Zbiórki Odpadów Problemowych ani Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych, zobowiązane są pozbywać się odpadów problemowych w następujący sposób:

- 1) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny należy przekazywać do punktów zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- 2) baterie należy wrzucać do przeznaczonych do tego celu pojemników ustawionych w obiektach ogólnie dostępnych na terenie gminy (wydziały urzędu gminy, placówki handlowe),
- 3) przeterminowane leki należy oddawać w punktach zbiórki zlokalizowanych w aptekach,
- 4) zużyte akumulatory należy oddawać w punktach ich sprzedaży,
- 5) oleje odpadowe należy oddawać w punktach ich sprzedaży,
- 6) zużyte opony od samochodów osobowych można nieodpłatnie oddawać przez cały rok,
- 7) inne odpady niebezpieczne m.in.: świetlówki, resztki farb, lakierów, rozpuszczalniki, środki do impregnacji drewna, oleje mineralne i syntetyczne, opakowania po środkach ochrony roślin i nawozach, opakowania po aerozolach, zużyte opatrunki należy przekazywać przedsiębiorcom posiadającym odpowiednie zezwolenie na gospodarowanie tego typu odpadami.

Gmina Dobra przeprowadzi wśród mieszkańców kampanię edukacyjną i informacyjną dążącą do podniesienia ich świadomości ekologicznej i tym samym zmiany ich negatywnych, nieprawidłowych zachowań. Kampania ma na celu uzmysłwić jakie zagrożenia wiążą się z odpadami powstającymi w gospodarstwach domowych. Głównym tematem będzie zapobieganie powstawaniu odpadów i właściwe postępowanie z odpadami, podkreślenie istoty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, przekonania ludności gminy, iż najlepszymi metodami rozwiązywania problemów z odpadami jest ich segregacja, recykling i kompostowanie. Przede wszystkim będą to działania mające na celu informowanie i edukowanie poprzez takie środki jak różnego rodzaju broszury informacyjne, ulotki, plakaty.

3.3. Cel 3. – ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych

Priorytety

- ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych

Działania

- promocja stosowania dobrych praktyk rolniczych,
- kontrola obiektów hodowli zwierząt średnich i dużych oraz postępowania z gnojowicą,
- ograniczenie zjawisk nadmiernej eksploatacji i zanieczyszczenia gleb w innych sektorach gospodarki,
- ochrona gleb przed erozją i zakwaszeniem,
- rozwój systemu monitoringu gleb,
- kontrola jakości gleb,
- działania zmierzające do odkwaszenia gleb.
- rozwój systemu identyfikacji i monitoringu terenów zdegradowanych,
- rekultywacja terenów uznanych za zdegradowane zgodnie z rejestrem wojewódzkim,
- rekultywacja składowisk odpadów, których eksploatację zakończono przed 2002 rokiem.

Poziom realizacji celu:

Doraźnie przeprowadza się rekultywację niewielkich powierzchni gleb zdegradowanych oraz ulepsza wały przeciwpowodziowe. W rolnictwie na terenie powiatu dużą rolę zaczyna pełnić produkcja ekologiczna. Dosyć istotny aspekt w rolnictwie stanowi również prowadzenie i rozwój gospodarstw agroturystycznych, na których obszarze, z uwagi na charakterystyczne warunki przyrodniczo – ekologiczne, nie prowadzi się zintensyfikowanej produkcji rolniczej.

3.4. Cel 4. – ochrona strefy brzegowej i zaplecza brzegów Zalewu Szczecińskiego

Priorytety

- Ochrona strefy brzegowej i zaplecza brzegów Zalewu Szczecińskiego – kierunki działań w latach 2008-2015

Działania

- opracowywanie bieżących i długofalowych planów ochrony brzegów,
- budowa i utrzymanie umocnień brzegowych w pasie technicznym,
- prowadzenie działań profilaktycznych mających na celu ochronę brzegów,
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących zachowania się w pasie technicznym i na wodach przybrzeżnych do odległości 0,1 Mm od brzegu.

Poziom realizacji celu:

W 2008 roku władze powiatów polickiego oraz Uecker-Randow rozpoczęły współpracę w celu stworzenia podstaw do ponadregionalnego zarządzania wodami Zlewni Zalewu Szczecińskiego i Odry.

3.5. Cel 5. – ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii i minimalizacja ich skutków oraz zwiększenie bezpieczeństwa chemicznego

Priorytety

- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii i minimalizacji ich skutków oraz zwiększenie bezpieczeństwa chemicznego

Działania

- wspieranie współpracy z właściwymi służbami w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom,
- wyznaczenie drogowych tras transportu substancji niebezpiecznych, omijających w miarę możliwości tereny miejskie, mocno zurbanizowane oraz zorganizowanie miejsc postojowych dla środków transportujących takie substancje,
- doskonalenie i rozwijanie zasobów informatycznych, w tym rejestru potencjalnych sprawców poważnych awarii i rejestru poważnych awarii, ze szczególnym uwzględnieniem awarii przemysłowych,
- informowanie i ostrzeganie społeczeństwa o zagrożeniach,
- wspieranie Państwowej Straży Pożarnej w prowadzeniu działań ratowniczych, zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom,
- rozwój systemu identyfikacji i monitoringu terenów zdegradowanych,
- rekultywacja terenów uznanych za zdegradowane zgodnie z rejestrem wojewódzkim,
- rekultywacja składowisk odpadów, których eksploatację zakończono przed 2002 rokiem.

Poziom realizacji celu:

W gminach powiatu polickiego w celu właściwego zabezpieczenia szybkiego i skutecznego informowania społeczności, utworzono sołectkie punkty informowania i alarmowania. Sołtysi po otrzymaniu informacji o zagrożeniu z Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego lub środków masowego przekazu natychmiast uruchamiają w swojej miejscowości syrenę elektryczną. Syreny swoim zasięgiem akustycznym obejmują daną miejscowość i część sąsiedniej. Ponadto dodatkowo do alarmowania przewiduje się wykorzystanie urządzeń nagłaśniających pojazdów OSP i Policji oraz systemu informowania tzw. „od drzwi do drzwi” w każdej miejscowości.

Ochotnicze Straże Pożarne biorą czynny udział w prowadzeniu działań ratowniczych wspierających Państwową Straż Pożarną poprzez szkolenie ratowników medycznych oraz wyposażenie strażaków ochotników w odpowiednie ubrania specjalne oraz aparaty tlenowe i czujniki ruchu. Ponadto OSP w Dobrej wyposażona jest w specjalny sprzęt hydrauliczny do uwalniania poszkodowanych w wypadku.

3.6. Cel 6. – ochrona złóż kopalin

Priorytety

- Ochrona złóż kopalin – kierunki działań w latach 2008-2015

Działania

- wykonanie inwentaryzacji złóż surowców mineralnych z uwzględnieniem elementów ochrony środowiska dla obszaru powiatu polickiego,
- kontrole w zakresie wykonywania postanowień udzielonych koncesji oraz eliminacja nielegalnych eksploatacji,
- sporządzanie wytycznych do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i planów zagospodarowania i planów miejscowych.

Poziom realizacji celu:

Obszary udokumentowanych złóż kopalin i perspektywicznego występowania złóż, zwłaszcza surowców o znaczeniu strategicznym, były chronione przed trwałym zainwestowaniem na cele rozwoju innych funkcji terenu.

3.7. Cel 7. – zachowanie równowagi ekologicznej w procesie rozwoju społeczno – gospodarczego

Priorytety

- zachowanie równowagi ekologicznej w procesie rozwoju społeczno – gospodarczego.

Działania

- opracowanie, zatwierdzenie i realizowanie dokumentacji obszarów Natura 2000.

Poziom realizacji celu:

Obszar specjalnej ochrony ptaków PLB320006 Jezioro Świdwie o powierzchni 7196,2 ha został ustanowiony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133). Obszar położony jest na terenie gmin: Dobra Szczecińska, Police.

3.8. Cel 8. – ochrona i racjonalne użytkowanie lasów

Priorytety

- Ochrona i racjonalne użytkowanie lasów

Działania

- realizacja „Krajowego programu zwiększania lesistości” (do 2010),
- zalesianie nowych terenów z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo – krajobrazowych,
- prowadzenie waloryzacji przyrodniczej obszarów leśnych,
- realizacja planów urządzenia lasów,
- podnoszenie świadomości przyrodniczej społeczeństwa, udostępnienie lasów poprzez utrzymanie i rozwój posiadanej infrastruktury, rozszerzaniu bazy do edukacji ekologicznej, partycypacji w inwestycjach wspólnych z gminami w zakresie rozwoju turystyki na obszarach leśnych i przyleśnych,
- prowadzenie doradztwa dla właścicieli gruntów korzystających ze wsparcia UE dla działań związanych z leśnictwem,
- monitorowanie oraz ograniczanie występowania szkodników owadzych w lasach,
- monitorowanie oraz ograniczanie zagrożenia pożarowego w lasach,
- wzmacnianie techniczne służb leśnych dla potrzeb ujawniania i zwalczania zagrożeń niszczenia przyrody przez człowieka (walka z kłusownictwem, zaśmiecaniem i dewastacją terenów leśnych).

Poziom realizacji celu:

Według danych GUS, powierzchnia gruntów leśnych w powiecie polickim stale się zwiększa. Ponadto Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w ramach swoich zadań statutowych na bieżąco realizuje zalesienia gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego.

W celu ograniczenia ilości pożarów i skutków pożarów stworzono system prognozowania zagrożenia pożarowego. Od wiosny do jesieni dokonywane są pomiary zagrożenia pożarowego w oparciu o wilgotność ścióły i powietrza oraz opady atmosferyczne.

Wprowadzono sprawną łączność radiotelefoniczną ruchomą wykorzystując radiotelefony bazowe, samochodowe i przenośne co pozwala na sprawne wykrywanie pożarów.

W roku 2011 wymieniono samochód patrolowo-gaśniczy (z pełnym specjalistycznym wyposażeniem) oraz zestawy TV do wczesnego wykrywania pożarów lasu. Prowadzona jest w szerokim zakresie profilaktyka przeciwpożarowa. Są to działania ograniczające możliwości rozprzestrzeniania się pożarów (sieć pasów przeciwpożarowych i biologicznych), a także przysposabianie obszarów leśnych do środków i urządzeń prowadzenia akcji gaśniczych (budowa i remont dróg, punktów czerpania wody, zbiorników sztucznych) oraz wyposażania w sprzęt i środki własne jednostki gaśnicze (zestaw ciągnikowy), sprzęt zapewniający łączność - 7 szt. radiostacji bazowych, 16 szt. radiostacji przenośnych, 5 szt. - samochodowych oraz telefony komórkowe (47 szt.).

W punkcie alarmowo-dyspozycyjnym w Zalesiu działa nowoczesna stacja meteorologiczna, z której pomiary temperatury, opadów atmosferycznych oraz siły i kierunków wiatrów, są przekazywane i przetwarzane przez komputer co pozwala na określenie stopnia zagrożenia pożarowego dla danego kompleksu leśnego.

Jednym ze sposobów ograniczenia ilości pożarów jest również próba ukierunkowania ruchu turystycznego. Na terenie Nadleśnictwa wyznaczono strefy przeznaczone do intensywnego zagospodarowania turystycznego.

Sprzątanie terenów leśnych jest traktowane jako jedno z najważniejszych zadań i jest prowadzone regularnie. W 2011 roku koszty własne Nadleśnictwa Trzebież poniesione na ten cel to około 101 tys. zł, za co wywieziono na składowiska 334 m³ odpadów zebranych na terenie lasów Nadleśnictwa Trzebież. Dodatkowo zrealizowano zadanie: zbiórka odpadów i likwidacja dzikich wysypisk w lasach, finansowane ze środków powiatu polickiego na kwotę około 54 tys. zł, wywożąc na składowiska 62,27 tony odpadów zebranych na terenie lasów Nadleśnictwa Trzebież.

W akcje sprzątania lasu zaangażowana jest cała Służba Leśna. Wspólnie ze szkołami bierze ona udział w akcjach „Sprzątanie świata”.

Podczas prowadzonych przez leśników zajęć edukacyjnych, dzieci i uczestnicząca w nich młodzież uczulane są na problem zaśmiecania lasu i są zachęceni do przeciwdziałania temu zjawisku.

Straż Leśna Nadleśnictwa Trzebież w trakcie patrolowania lasu udziela pouczeń, bądź nakłada mandaty. Nadleśnictwo dokłada starań, aby śmieci były systematycznie usuwane z terenów leśnych ze szczególnym uwzględnieniem m.in. miejsc wokół osiedli.

Ze względu na to, że większość lasów spełnia rolę lasów ochronnych, gospodarka leśna polega na prowadzeniu zabiegów pielęgnacyjnych, a w mniejszym stopniu na pozyskiwaniu drewna. Gospodarka leśna prowadzona jest zgodnie z planem urządzenia gospodarstwa leśnego w Trzebieży i Gryfinie.

Władze powiatu podejmują skuteczne działania na rzecz poprawy stanu środowiska oraz wspierają działania gmin w tym zakresie. Szczególną troską otoczono tereny zielone zwiększając atrakcyjność turystyczną regionu.

3.9. Cel 9. – wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Priorytety

- Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Działania

- aktualizacja inwentaryzacji emisji (kataster emisji),
- przestrzeganie wymagań ochrony środowiska przez podmioty prowadzące działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- ochronę zasobów wód, w szczególności podziemnych, stanowiących źródło zaopatrzenia ludności w wodę do picia i potrzeb gospodarczych,
- przestrzeganie przepisów o opakowaniach i odpadach opakowaniowych,
- ograniczanie zagrożeń dla środowiska wynikających z działalności rolniczej,

- eliminowanie lub ograniczenie wykorzystywania substancji zubożających warstwę ozonową,
- przestrzeganie wymagań w zakresie postępowania z substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska – PCB, azbest,
- kontrola wnoszenia opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska,
- kontrole wykonywania obowiązków użytkowników środowiska zgodnie z Ustawą o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie,
- wspieranie projektów edukacji ekologicznej realizowanych przez różne instytucje,
- szkolenie przedstawicieli administracji publicznej, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców w zakresie przepisów o dostępie do informacji o środowisku,
- egzekwowanie wiedzy o środowisku i jego ochronie od wszystkich pracowników sektora publicznego oraz zapewnienie doskonalenia tej wiedzy,
- utworzenie internetowego systemu informacji o środowisku dla mieszkańców województwa poprzez integrację rozproszonych informacji i danych.
- utworzenie Transgranicznego Ośrodka Edukacji Ekologicznej będzie realizowane w ramach polsko-niemieckiego projektu „Życie nad Zalewem Szczecińskim i w Puszczy Wkrzańskiej – natura, ekologia, historia”.

Poziom realizacji celu:

Na podstawie informacji uzyskanych od mieszkańców oraz kontroli przeprowadzanych w terenie przez pracowników ochrony środowiska na bieżąco uzupełniane są dane w Wojewódzkiej Bazie Wyrobów Azbestowych (WBDA) w zakresie ilości zinwentaryzowanych obiektów posiadających pokrycie z eternitu. Obowiązek wynika z potrzeby realizacji przyjętego przez Radę Ministrów „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”.

W ramach realizacji zadania związanego z edukacją ekologiczną gminy organizują dla dzieci z publicznych szkół podstawowych wyjazdy na warsztaty ekologiczne do Ogrodów Dendrologicznych w Glinnej, Przelewicach, Wolińskiego Parku Narodowego w Międzyzdrojach, a także pomagają w organizacji konkursów ekologicznych zakupując nagrody i materiały niezbędne do ich realizacji. Organizowane były również dla szkół podstawowych wycieczki ekologiczne po ścieżce edukacyjnej w Wolińskim Parku Narodowym w Międzyzdrojach oraz zabawy ekologiczne.

Od wielu lat prowadzona jest przez Nadleśnictwo Trzebież współpraca ze szkołami, przedszkolami, różnymi organizacjami i towarzystwami. Nadleśnictwo zajmuje się edukacją leśną społeczeństwa, która prowadzona jest przez 25 osób, wśród których są: nadleśniczy i zastępca nadleśniczego, inżynier nadzoru, leśniczowie i podleśniczowie oraz specjaliści S.L. Wiele imprez o charakterze edukacyjnym organizowanych jest przez Nadleśnictwo Trzebież cyklicznie.

Do najważniejszych celów edukacji należy:

- upowszechnienie w społeczeństwie wiedzy o środowisku leśnym oraz o wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarce leśnej,
- podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz kształtowanie właściwego stosunku do lasu i gospodarki leśnej,
- wielostronna, racjonalna współpraca z organizacjami ochrony przyrody i stowarzyszeniami ekologicznymi.

Położenie Nadleśnictwa Trzebież w pobliżu dużych miast Szczecina i Polic stwarza odpowiednie warunki do prowadzenia edukacji leśnej i ekologicznej społeczeństwa.

Do ważniejszych form edukacji przyrodniczo-leśnej należą:

- zajęcia terenowe i kameralne - prowadzone są najczęściej w oparciu o istniejące punkty edukacyjne, tj: szkołkę leśną, ścieżkę edukacyjną, oraz Wyłączony Drzewostan Nasienny, a także sale edukacyjną),

- konkursy - Nadleśnictwo jest organizatorem lub współorganizatorem konkursów o tematyce dotyczącej lasu, jego piękna oraz zagrożeń. Konkursy organizowane przez leśników mają na celu wzbudzenie właściwych postaw wobec środowiska przyrodniczego,
- wystawy przyrodnicze.

4. OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA

4.1. Jakość powietrza (PA)

Powiat policki charakteryzuje się średnim stopniem zanieczyszczenia powietrza.

Na jakość powietrza w tej części województwa graniczącej z Niemcami, obserwuje się również wpływ emisji z obszaru Niemiec.

Kompleksową regulację w dziedzinie ochrony powietrza stanowi w UE tzw. dyrektywa ramowa w sprawie oceny i zarządzania jakością powietrza w otoczeniu - 96/62/EC. Określa ona podstawowe ramy prawne, w tym ujednolicone metody i kryteria oceny jakości powietrza i jest uzupełniana licznymi pochodnymi aktami prawnymi.

Oceny jakości powietrza w danej strefie, zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska, dokonuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska. Odrębnie, dla każdej substancji dokonano klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji (klasa C),
- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji (klasa B),
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego (klasa A),
- przekracza poziom docelowy (klasa C),
- nie przekracza poziomu docelowego (klasa A),
- przekracza poziom celu długoterminowego (klasa D2),
- nie przekracza poziomu celu długoterminowego (klasa D1).

Roczna ocena jakości powietrza za rok 2010 zawiera nowe elementy wynikające z nowego podziału na strefy oraz z Dyrektywy 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy. Ocena za 2010 r. została wykonana w oparciu o wytyczne Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Od roku 2010 strefę stanowi aglomeracja o liczbie ludności powyżej 100 tys. oraz pozostały obszar województwa, który nie wchodzi w skład aglomeracji oraz miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Pierwszy raz w ocenie rocznej został uwzględniony pył PM_{2,5} według wymagań i kryteriów określonych w Dyrektywie 2008/50/WE (CAFE). W Dyrektywie określono dla pyłu PM_{2,5} margines tolerancji do roku 2014, aż do osiągnięcia w 2015 roku poziomu dopuszczalnego (25 µg/m³ dla stężenia średniorocznego). Począwszy od 2010 roku wartość marginesu tolerancji dla benzenu i dwutlenku azotu wynosi zero.

Powiat policki znajduje się w strefie zachodniopomorskiej, która objęta jest roczną oceną jakości powietrza pod kątem zawartości SO₂, NO₂, NO_x, O₃, CO, C₆H₆, pyły PM_{2,5}, pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz zawartych w nim Pb, As, Cd, Ni i benzo(a)pirenu.

Ocenę poziomu substancji w powietrzu na obszarze stref województwa dokonano na podstawie funkcjonującego w 2010 r. systemu oceny jakości powietrza, szczegółowo określonego w „Programie Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2010-2012”. Na system ten składały się: pomiary automatyczne i manualne w stałych punktach, pomiary pasywne w stałych punktach, obliczenia z wykorzystaniem modeli rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu oraz metody obiektywnego szacowania.

Oceny dla powiatu polickiego dokonano w oparciu o obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu na podstawie inwentaryzacji emisji z dostępnych źródeł informujących o emisji punktowej, powierzchniowej oraz liniowej, a także na podstawie danych meteorologicznych.

Ocenę pod względem ozonu przygotowano na podstawie pomiarów tego zanieczyszczenia w miejscowości Widuchowa (stanowisko reprezentatywne dla strefy zachodniopomorskiej).

Kryteria stosowane w ocenie (ustanowione ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin) zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji.

Ocena jakości powietrza za 2010 r.

Przeprowadzone w 2010 r. przez WIOŚ w Szczecinie, obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, stanowiące istotny element systemu oceny jakości powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, a tym samym dla powiatu polickiego przypisano **klasę C**, ze względu na stwierdzone na obszarze strefy przekroczenie standardu jakości powietrza przez 24-godzinne stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀. **Klasę C** strefa zachodniopomorska otrzymała także ze względu na stwierdzone przekroczenie poziomu docelowego przez średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu. Przekroczenia stężeń pyłu PM₁₀ i benzo(a)pirenu, nie oznaczają jednak, że występują one na całym obszarze strefy zachodniopomorskiej.

Nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego dla ozonu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i roślin strefa ta otrzymała **klasę A**.

Dla pozostałych zanieczyszczeń jakimi są SO₂, NO₂, NO_x, CO, C₆H₆, pyły PM_{2,5}, Pb, As, Cd, Ni, zarówno pomiary jak i obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu nie wykazały występowania stężeń przekraczających wartości kryterialnych. Dla tych substancji strefa zachodniopomorska, w skład której wchodzi powiat policki, otrzymała **klasę A** ze względu na ochronę zdrowia i roślin. Dla klasy A nie jest wymagane podejmowanie działań naprawczych.

Emisja zanieczyszczeń do powietrza

Z punktu widzenia źródeł emisji wyszczególnia się emisje ze źródeł punktowych (emitory zakładów przemysłowych), powierzchniowych (sektor komunalno-bytowy) i liniowych (transport samochodowy). Znajomość wielkości emisji poszczególnych zanieczyszczeń jest niezwykle ważna dla celów oceny jakości powietrza w układzie „przyczynowo – skutkowym”, a także dla oceny jakości powietrza w oparciu o obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Na jakość powietrza na danym obszarze, oprócz emisji lokalnych, mają również wpływ emisje napływowe z przygranicznego obszaru landu Meklemburgia – Pomorze Przednie.

Źródłem zanieczyszczenia powietrza w powiecie polickim, jest emisja antropogeniczna: emisja ze źródeł przemysłowych (tzw. emisja punktowa), emisja z sektora komunalno-bytowego (tzw. emisja niska lub emisja powierzchniowa) oraz emisja ze środków transportu (tzw. emisja liniowa).

Przeprowadzona przez WIOŚ inwentaryzacja emisji w 2010 roku dla powiatu polickiego objęła:

- 226 emitatorów punktowych,
- emisję powierzchniową obliczoną z danych pochodzących z projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Police oraz informacji statystycznej ze spisu powszechnego pochodzącego z GUS,
- emisję liniową, obliczoną na podstawie informacji o natężeniu ruchu na drogach krajowych (Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad) oraz na drogach powiatowych.

Emisja punktowa

Emisja punktowa to emisja z procesów przemysłowych i energetyki, charakteryzuje się zorganizowanym sposobem emisji spalin-określonymi parametrami emitatorów.

Z inwentaryzacji prowadzonej na potrzeby obliczeń modelowych, w powiecie polickim największy udział w łącznej emisji PM₁₀ i B(a)P do powietrza ma emisja punktowa, pochodząca z Zakładów Chemicznych Police.

Wg danych WIOŚ, w 2010 roku z emitorów punktowych znajdujących się na terenie powiatu polickiego, wyemitowanych zostało

- 2043 Mg SO₂,
- 1163 Mg NO₂,
- 67 Mg CO,
- 408 Mg PM₁₀,
- 110 Mg B(a)P.

Wg danych GUS i WIOŚ w latach 2006-2009 w woj. zachodniopomorskim, emisje zanieczyszczeń gazowych z zakładów przemysłowych wykazały tendencję spadkową. W roku 2010 zarejestrowano niewielki wzrost tej emisji. Największą redukcję w latach poprzednich zaobserwowano w przypadku CO (ok. 50%) i SO₂ (ok. 20%) oraz NO_x (ok. 15%).

Powodem spadku emisji zanieczyszczeń gazowych w ostatnich latach może być stosowanie coraz efektywniejszych urządzeń do redukcji zanieczyszczeń oraz wprowadzanie nowoczesnych technologii przez duże zakłady, w tym Zakłady Chemiczne Police S.A., Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Natomiast emisja zanieczyszczeń pyłowych w latach 2006-2008 utrzymywała się na podobnym poziomie. Dopiero w 2009 r. zaobserwowano spadek o ok. 40%. Pomiary przeprowadzone przez WIOŚ w 2010 roku również wskazują tendencję spadkową ilości emitowanych zanieczyszczeń pyłowych.

Zgodnie z wydanymi decyzjami oraz z przepisami prawa polskiego i wspólnotowego, zakłady zlokalizowane na terenie kraju muszą respektować i dotrzymywać wielkości emisji ustalone w wydanych pozwoleniach. Sukcesywną redukcję pyłu zawieszonego PM₁₀ w dalszej perspektywie (do roku 2020) pomoże zapewnić modernizacja układów oczyszczania spalin w celu zapewnienia większej skuteczności redukcji emisji pyłów (w tym pyłu zawieszonego PM₁₀). Dodatkowo do zmniejszenia ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza powinna przyczyniać się racjonalizacja zużycia energii i surowców.

Emisja powierzchniowa

Głównym źródłem emisji powierzchniowej są lokalne kotłownie i indywidualne paleniska domowe. Inwentaryzacja emisji wskazuje, że w powiecie polickim udział emisji powierzchniowej z sektora komunalno-bytowego jest dość znaczny. W ograniczaniu zagrożeń drobnymi pyłami i zawartym w nich benzo(a)pirenem ważne jest także zwrócenie uwagi na problem nierozpoznanej emisji „niskiej” w wyniku której mogą występować lokalne zagrożenia wynikające z działalności ludzi, np. stosowanie w paleniskach domowych paliwa słabej jakości i spalanie szkodliwych odpadów. Emisja ta ma decydujący wpływ na zanieczyszczenie powietrza, a jej udział wśród pozostałych źródeł emisji jest wiodący. Ograniczenie niskiej emisji polega na stopniowej likwidacji kotłowni wyposażonych w stare, wyeksploatowane kotły opalane węglem.

Wg danych WIOŚ i GUS w Szczecinie w 2010 r. emisja ze źródeł powierzchniowych na terenie powiatu polickiego wyniosła:

- pyłu PM₁₀ 429 Mg,
- tlenku węgla 305 Mg,
- dwutlenku siarki 184 Mg,
- dwutlenku azotu 112 Mg,
- B(a)P 45 Mg.

W obszarach zwartej zabudowy dużych miast występuje zjawisko kumulacji zanieczyszczeń. Proces rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń jest tam utrudniony poprzez duże zagęszczenie „niskiej” emisji i brak prawidłowego „przewietrzania”, co jest bardzo uciążliwe. Ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych może być osiągnięte dzięki poniższym działaniom:

- zmiana sposobu ogrzewania na bardziej ekologiczne (np. zmiana paliwa stałego na paliwa ciekłe lub gazowe, wymiana kotłów węglowych o niskiej sprawności na nowoczesne niskoemisyjne, zmiana ogrzewania na elektryczne),

- wykonanie przyłączy sieci gazowej lub ciepłej do poszczególnych budynków,
- termomodernizacja budynków.

Zmiana nośnika ciepła, dzięki wykorzystywaniu paliw powodujących dużo mniejszą emisję pyłu, prowadzi do redukcji stężeń pyłu na obszarze, gdzie zlokalizowane są źródła „niskiej emisji”. Wymiana starych kotłów węglowych na nowoczesne, opalane wyższej jakości węglem, umożliwia redukcję emisji pyłu PM10 dzięki znaczącej poprawie parametrów procesu spalania.

Emisja liniowa

Emisja liniowa to emisja pochodząca z ruchu komunikacyjnego. Zalicza się tu zarówno transport drogowy i kolejowy, jak i wodny (śródlądowy i morski). Największe zagrożenie dla środowiska naturalnego oraz zdrowia ludzi stwarza transport drogowy, który ma coraz większy wpływ na jakość powietrza. Obszarami najbardziej narażonymi na emisję liniową są tereny miejskie, gdzie główne ciągi komunikacyjne zazwyczaj prowadzą przez ich centra. Istotny wpływ na wzrost emisji z transportu drogowego ma wzrost liczby pojazdów zarejestrowanych w ostatnich latach na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Z szacunków WIOŚ wynika, że emisja głównych zanieczyszczeń ze źródeł liniowych w powiecie polickim wynosi (Mg/rok):

- tlenków azotu 377 Mg,
- tlenku węgla 1355 Mg,
- pyłu PM10 142 Mg,
- B(a)P 3 Mg.

Działania ograniczające emisję liniową powinny być prowadzone równolegle z działaniami ograniczającymi emisję z pozostałych źródeł emisji. Działania te wynikają w większości z dokumentów i planów strategicznych, w związku z tym będą realizowane niezależnie od programu ochrony środowiska.

Ważnym czynnikiem wpływającym na ograniczenie emisji liniowej jest poprawa stanu technicznego pojazdów oraz poprawa stanu technicznego dróg, która ma wpływ na zmniejszenie wielkości emisji wtórnej i emisji ze ścierania. Parametry techniczne pojazdów będą ulegały poprawie w wyniku dostosowywania do nowych wymogów prawnych. Obecnie (od 1 stycznia 2011) warunkiem pierwszej rejestracji jest spełnienie normy emisji spalin EURO 5. Dodatkowo ograniczenie oddziaływania emisji komunikacyjnej można osiągnąć poprzez częściowe wyprowadzenie ruchu samochodowego poza tereny zabudowane, aby nie kumulować emisji liniowej i powierzchniowej. Tego rodzaju działania wpływają na poprawę układu komunikacyjnego w powiecie i przyczyniają się do poprawy stanu jakości powietrza.

Emisja napływowa

Na wielkość stężeń szkodliwych substancji w powietrzu mają również wpływ emisje napływowe, wędrujące z sąsiednich obszarów. Duże znaczenie ma transgraniczne przemieszczanie zanieczyszczeń z obszaru Niemiec, gdyż na obszarze powiatu polickiego przeważają wiatry z kierunków zachodnich i południowych. W zakresie zapobiegania niekorzystnym wpływom emisji napływowej istotna jest wzajemna wymiana informacji w tym zakresie pomiędzy powiatem polickim a stosownymi instytucjami na szczeblu wojewódzkim. W tym celu należy prowadzić systematyczne pomiary, a ich wyniki przekazywać odpowiednim służbom oraz przechowywać w archiwum do celów porównawczych w przyszłości.

Wysokość stężeń pyłów w powietrzu ulega zmianom w zależności od panujących w okresach grzewczych warunków meteorologicznych w danym roku. W 2010 roku na terenie powiatu polickiego długość sieci gazowych wynosi 388727 m, a ilość przyłączy 8711. Gaz odbierany jest przez 18148 gospodarstw domowych (55720 osób) – 79,2%, które zużywają rocznie 16229,90 tys. m³ gazu. Daje to średnio 894,3 m³ na jednego korzystającego odbiorcę. Statystycznie na 1 mieszkańca powiatu przypada zużycie 232,8 m³ gazu.

Przejście na paliwa gazowe ma istotny wpływ w ograniczeniu zanieczyszczeń. Dodatkowym zagrożeniem jest spalanie w niektórych gospodarstwach domowych butelek PET, co przyczynia się do emisji dioksyn.

Tab. 4.1. Sieć gazowa i zużycie gazu na terenie powiatu polickiego (dane: GUS).

	Jednostka	2007	2008	2009	2010
Długość czynnej sieci	[m]	359755	372030	375134	388727
Korzystający z sieci gazowej	%	75,0	75,3	79,3	79,2
Zużycie gazu na 1 mieszkańca	[m ³]	198,4	212,5	225,0	232,8
Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	49843	51187	54811	55720
Podłączenia do budynków	szt.	7417	7945	8292	8711

Wprowadzenie gazyfikacji sprzyja ochronie środowiska poprzez eliminację lokalnej emisji pyłów i toksycznych składników spalin. Tworzenie sieci gazowej średniego ciśnienia związane jest z koniecznością zapewnienia dostawy paliwa ekologicznego dla rejonu. Pozwala to na stopniowe wdrażanie systemu ogrzewania gazowego mieszkań, zastępując tradycyjne systemy grzewcze, oparte na paliwach stałych węglowych. Realizacja inwestycji nie powoduje uciążliwych emisji zanieczyszczeń. Sieci gazowe nie mają wpływu na skażenie wód podziemnych i nie powodują zakłóceń w istniejących warunkach środowiska gruntowo – wodnego, a oddziaływanie na środowisko występuje wyłącznie w fazie realizacji.

Odnawialne źródła energii (OZE)

Podstawowe kierunki Polityki energetycznej Polski do 2030 roku oraz wynikającego z niej Krajowego planu działania w zakresie OZE (KPD OZE) zakładają m.in. poprawę efektywności energetycznej oraz rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Polityka zakłada zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii:

- co najmniej do poziomu 15% do 2020 roku i dalszy wzrost w latach następnych,
- 10% udziału biopaliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji do 2020 roku.

Pozyskiwanie energii ze źródeł niekonwencjonalnych, takich jak energia wiatru, energia słoneczna, energia wodna, biomasa czy biogaz jest, oprócz wdrażanych programów ochrony powietrza, jedną z form przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza.

Uwarunkowania przyrodnicze oraz korzystne położenie geograficzne sprawiają, iż obszar powiatu polickiego jest bogaty w zasoby niekonwencjonalnych nośników energii. Dzięki temu istnieje możliwość rozwoju energii wiatrowej, słonecznej, wodnej i geotermalnej. Ich wykorzystywanie jest realizowane przy zastosowaniu różnych technologii i na różną skalę. Dużym potencjałem w produkcji energii charakteryzuje się biomasa

• Energia wiatru

Obszar powiatu polickiego znajduje się w tzw. I strefie wietrznej, gdzie siła wiatru może być wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej. W uchwalonym 19 października 2010 roku Planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego zostały sformułowane, w randze „ustaleń” i „zaleceń”, zasady lokalizacji zespołów elektrowni wiatrowych na obszarze województwa zachodniopomorskiego. Stanowią one wytyczne do planowania miejscowego, w oparciu o które gminy realizują swoją politykę przestrzenną w tym sektorze gospodarki. Ustalenia te powinny być uwzględniane przez gminy w praktyce planistycznej, przy tworzeniu studiów

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

- **Energia wodna**

Energia wód płynących na obszarze powiatu może być wykorzystywana do wytwarzania energii elektrycznej w małych elektrowniach wodnych (do 5 MW). Potencjał energetyczny tych wód (za wyjątkiem rzeki Odry) jest niewielki, dlatego nie jest planowany intensywny rozwój dużej energetyki wodnej.

- **Energia słoneczna**

Powiat policki należy do obszarów Polski o znacznym natężeniu promieniowania słonecznego. Natężenie promieniowania słonecznego w regionie dochodzi w okresie letnim do 1000 W/m², co sprawia, że praca instalacji solarno-cieczowych, jak i modułów fotowoltaicznych osiąga dużą sprawność, staje się wydajna i tym samym ekonomicznie uzasadniona.

Z uwagi na sukcesywne obniżanie się cen tych instalacji można założyć, że w najbliższej perspektywie będzie następował sukcesywny wzrost liczby instalacji kolektorów słonecznych i modułów fotowoltaicznych - głównie w gospodarstwach domowych. Energia z tego źródła zatem będzie miała znaczenie głównie lokalne.

- **Energia geotermalna**

Według opracowania IEO na terenie województwa zachodniopomorskiego znajduje się 8 zakładów energetyki ciepłej korzystnie zlokalizowanych pod względem możliwości wykorzystania zasobów geotermalnych w ciepłownictwie, wśród nich jest Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Policach.

Wody zawarte w obszarze określonym jako Subbasen Szczeciński już na głębokości poniżej 1600 m przekraczają temperaturę 60 C⁰. Energia geotermalna może być wykorzystywana w układach centralnego ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej jako podstawowe lub wspomagające źródło energii ciepłej. Woda jest wydobywana na powierzchnię przez odwierty sięgające do głębokości jej zalegania.

Wykorzystanie energii geotermalnej dla celów grzewczych przy obecnie stosowanych technologiach jest ekonomicznie nieuzasadnione. Świadczą o tym doświadczenia z eksploatacji systemów ciepłowniczych w Pyrzycach i Stargardzie Szczecińskim.

- **Biomasa**

Znacznym potencjałem do produkcji energii odnawialnej na obszarze powiatu jest energia pozyskiwana z biomasy. Biomasa może być jednym z istotnych komponentów zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, przynoszącym wymierne efekty ekologiczno-energetyczne. Biomasa może zasilać małe lokalne ciepłownie (część z nich spala słomę).

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego przyjęto utrzymanie i dalszą eksploatację istniejących obiektów odnawialnych źródeł energii oraz rozwój praktycznie wszystkich rodzajów źródeł odnawialnych, przy zapewnieniu bezpiecznej dla środowiska realizacji przedsięwzięć. Położono również nacisk na działania informacyjne i promocyjne, wskazujące na korzyści płynące z wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii.

Podsumowanie

Powiat policki charakteryzuje się średnim stopniem zanieczyszczenia powietrza. Największy problem stanowi dotrzymanie poziomów dopuszczalnych lub docelowych w zakresie emisji zanieczyszczeń pyłowych, benzo(a)pirenu oraz ozonu. Istotną formą ograniczenia zanieczyszczenia powietrza jest pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych. Zobowiązania Polski wobec UE w tym zakresie to 15% udział energii ze źródeł odnawialnych w bilansie energetycznym kraju do roku 2020.

Wśród czynników pozytywnych należy wymienić:

- stężenia substancji dla zanieczyszczeń SO₂, NO_x, CO, C₆H₆, Pb, As, Cd nie wykazały przekroczeń. Strefa zachodniopomorska otrzymała klasę A,
- w strefie zachodniopomorskiej nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego dla ozonu (klasa A),
- duży potencjał w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii
- spadkowa tendencja emisji zanieczyszczeń gazowych przemysłu.

Wśród czynników negatywnych należy wymienić:

- przekroczenie standardu jakości powietrza przez 24-godzinne stężenia pyłu PM₁₀ i poziomu docelowego przez średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu w strefie zachodniopomorskiej
- w strefie zachodniopomorskiej przekroczony został poziom celu długoterminowego przez stężenia ozonu zarówno dla kryterium ochrony zdrowia jak i kryterium ochrony roślin (klasa D2).

Potencjalnymi problemami są:

- dotrzymanie standardów jakości powietrza w zakresie pyłu, B(a)P i ozonu,
- konieczność spełnienia wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza-ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych,
- zbyt mały udział odnawialnych źródeł energii w stosunku do istniejącego potencjału - konieczność zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

4.2. Wody powierzchniowe i podziemne (W)

Wody powierzchniowe

Powiat policki zajmuje powierzchnię 664 km² i obejmuje swym zasięgiem regiony wodne: Dolnej Odry i region wodny Ucker (o powierzchni 8 km²). Organem właściwym w sprawach gospodarowania wodami w regionie wodnym jest dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej (RZGW) – jako organ administracji rządowej niezespołonej. Warunki hydrologiczne związane są z rzeźbą terenu, wyznaczającą powierzchniowy układ sieci wodnej. Na obszarze powiatu możemy wyszczególnić następujące wody powierzchniowe, które mają największy wpływ na stosunki wodne na tym terenie. Należą do nich:

- Zalew Szczeciński,
- Rostoka Odrzańska,
- rzeka Odra,
- rzeka Gunica,
- jezioro Świdwie,
- jezioro Nowowarpieńskie,
- jezioro Myśliborskie,
- jezioro Wielkie Karpino.

Zalew Szczeciński stanowi przejściowy zbiornik wód – głównie – rzeki Odry, a także jest obszarem, do którego wdziera się woda morska, co powoduje znaczny wzrost poziomu wód w Zalewie. Prowadzi to do podtopień terenów niżej położonych. Rzeka Odra płynie od jeziora Dąbie szerokim korytem i rozgałęzia się na szeroki Kanał Skolwiński oraz wąski Kanał Policki. Nurt przedzielony jest pasmem wysp. Za ujście Odry uważa się południowy kraniec Rostoki Odrzańskiej, która graniczy od północy z Zalewem Szczecińskim. Na obszarze Puszczy Wkrzańskiej istnieje szereg zbiorników i oczek wodnych, a ich powierzchnia liczy od kilku arów do kilku hektarów. Pełnią one ważną rolę jako środowisko bytowania szeregu gatunków roślin i zwierząt, są także ważnym elementem krajobrazowym. Duży wpływ na stosunki wodne mają torfowiska i tereny leśne. Największe torfowiska znajdują się wzdłuż Rostoki Odrzańskiej i w okolicy jeziora Świdwie oraz

mniejsze występują na terenie Puszczy Wkrzańskiej. Na terenie gminy Dobra występują częściowo udokumentowane surowce naturalne: piaski, pospółki i złoża torfów w zlewni rzeki Gunicy oraz torfowisko „Wołczkowo”.

Zagrożenie powodziowe występuje wzdłuż rzeki Odry Zachodniej, Roztoki Odrzańskiej, Zalewu Szczecińskiego oraz Jeziora Nowowarpieńskiego, dla których to zagrożenie jest szczególnie duże, gdy następuje nałożenie się wszystkich czynników opadowych, roztopowych, zatorowych i sztormowych na Bałtyku. Wpływ wód rzeki Odry Zachodniej, Roztoki Odrzańskiej, Zalewu Szczecińskiego oraz Jeziora Nowowarpieńskiego sięga terenów położonych wzdłuż tych wód i nie występuje na dolnych obszarach. Na pozostałym obszarze zagrożenie powodziowe (na obszarze rzeki Gunicy i innych pomniejszych rzek i cieków) dotąd było znikome.

Analiza korzystania z wód powierzchniowych pozwala stwierdzić, że wykorzystywane są one głównie do celów gospodarczych i komunalnych. Zapotrzebowanie na te wody jest w pełni pokrywane i nie stanowi to problemu w regionie wodnym. Aktualnie nie przewiduje się potrzeb wprowadzania ograniczeń w korzystaniu z wód powierzchniowych do wyżej wymienionych celów. Warunek stanowi jednak zachowanie przepływu nienaruszalnego w ciekach, szczególnie w półroczu letnim lat suchych.

Jakość wód powierzchniowych

Od 2008 r. w Polsce obowiązują nowe zasady oceny jakości wód powierzchniowych na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 162, poz. 1008), które dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia Dyrektywy 2000/60/WE (Ramowej Dyrektywy Wodnej - RDW) wymaga dokonania oceny stanu ekologicznego, stanu chemicznego i stanu jednolitych części wód (JCW). Stan ekologiczny wód powierzchniowych oceniany jest na podstawie wyników badań elementów biologicznych, fizykochemicznych oraz wskaźników z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Stan elementów biologicznych oceniano na podstawie trzech grup organizmów: fitoplanktonu, fitobentosu i makrofitów. Ocenę elementów fizykochemicznych przeprowadzono na podstawie wyników badań wskaźników wymienionych w załączniku 1 do rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych. Ocenę końcową stanu wód (dobry lub zły) przeprowadza się na podstawie oceny stanu ekologicznego i stanu chemicznego (załącznik 8 do rozporządzenia). W przypadku, gdy stan/potencjał ekologiczny jest umiarkowany, słaby lub zły, wtedy stan wód klasyfikuje się jako zły. Natomiast, gdy stan/potencjał ekologiczny jest dobry lub bardzo dobry, wówczas rozpatruje się wyniki oceny stanu chemicznego wód.

Rzeki

Podstawą do prowadzenia badań w 2010 r. był „Program Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2010-2012”. Według programu system oceny jakości wód rzecznych realizowany jest poprzez badania i pomiary wykonane w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Realizowany monitoring uwzględnia uwarunkowania wynikające z dokonanego podziału na JCW. Sieć punktów pomiarowych monitoringu rzek województwa zachodniopomorskiego na lata 2010-2012 z perspektywą do 2015 roku, tworzy łącznie 136 stanowisk (w tym 47 diagnostycznych) zlokalizowanych w 106 JCW. W trzyletnim okresie monitoringiem objęta będzie cała sieć. W każdym roku badania obejmą część punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu diagnostycznego i punktów operacyjnych.

Na obszarze powiatu polickiego znajdują się 4 punkty pomiarowo-kontrolne zlokalizowane w 4 JCW. W 2010 roku badania prowadzono w dwóch punktach monitoringu operacyjnego, zlokalizowanych w JCW: Odra od Odry Zachodniej do Parnicy oraz Odra od Parnicy do ujścia. Na stanowisku znajdującym się powyżej ujęcia wody w Kurowie (Odra Zachodnia – most na autostradzie) realizowano także program monitoringu określony dla wód, które są wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia (wykazy RZGW). Pozostałe dwa punkty pomiarowo-kontrolne: Gunica od Rowu Wołczkowskiego do ujścia oraz Myśliborka z jeziorem Myśliborskim Wielkim będą badane w roku 2012.

Ocena jakości wód rzecznych

W 2010 r. jakość wód rzecznych kontrolowano w ramach monitoringu operacyjnego, dlatego ocena jakości wód jest oceną sporządzoną na podstawie ograniczonej liczby wskaźników, ukierunkowaną na presję oddziaływującą na monitorowaną część wód. Zadaniem tego monitoringu jest ocena krótkoterminowych zmian jakości wód.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 roku w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz wytycznymi z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, na podstawie wyników monitoringu operacyjnego wykonywana jest ocena stanu/potencjału ekologicznego i/lub ocena stanu chemicznego. W sytuacji gdy nie ma pomiarów wskaźników zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych, ocenę stanu/potencjału ekologicznego wykonuje się w oparciu o wskaźniki biologiczne i wspierające je wskaźniki fizykochemiczne.

Tab. 4.2. Wyniki oceny w punktach pomiarowo-kontrolnych za 2010 rok (źródło: WIOŚ)

Nazwa JCW	Odra od Odry Zachodniej do Parnicy	Odra od Parnicy do ujścia
Typ abiotyczny	21	21
Silnie zmieniona lub sztuczna JCW (T/N)	T	T
Ppk zamyka JCW (T/N)	N	N
Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Odra Zachodnia – autostrada (m. Siadło Dolne)	Odra – ujście do Roztoki Odrzańskiej (Police)
Klasa elementów biologicznych	II	I
Klasa elementów fizykochemicznych	PPD	II
Substancje szczególnie szkodliwe-specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Nie badano	Nie badano
Stan/potencjał ekologiczny	III	II
Stan chemiczny	Nie badano	Nie badano

Tab. 4.3. Wyniki oceny monitorowanych jednolitych części wód za 2010 rok (źródło: WIOŚ)

Nazwa JCW klasyfikowanej	Odra od Odry Zachodniej do Parnicy	Odra od Parnicy do ujścia
Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Odra Wschodnia – ujście do jez. Dąbie (Szczecin Most Cłowy)	Odra Zachodnia – Most Długi (Szczecin)
Silnie zmieniona lub sztuczna JCW (T/N)	T	T
Klasa elementów biologicznych	II	I
Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.)	II	PPD
Stan/potencjał ekologiczny	II	III

Objaśnienia:

Klasa elementów biologicznych, stan/potencjał ekologiczny

I – potencjał maks.

II – potencjał dobry

III – potencjał umiarkowany

IV – potencjał słaby

V – potencjał zły

Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3)

I - potencjał maks.

II – potencjał dobry

PPD – poniżej potencjału dobrego

Ocenę potencjału ekologicznego badanych wód wyznaczono na podstawie sklasyfikowanych elementów biologicznych i fizykochemicznych.

Stan **elementów biologicznych** oceniany był na podstawie fitoplanktonu. Wyniki oceny „chlorofilu a” wskazują na dobry stan JCW (klasa II); „Odra od Odry Zachodniej do Parnicy” oraz bardzo dobry stan wód (klasa I) ujściowego odcinka Odry.

Ocena elementów fizykochemicznych dokonana została na podstawie wartości granicznych określonych w załączniku do 1 rozporządzenia. Zgodnie z tymi wymaganiami jakość wód Odry Zachodniej na stanowisku most na autostradzie oceniono poniżej potencjału dobrego (PPD). Ocena ta wynika z zawartości zanieczyszczeń organicznych, charakteryzowana chemicznym zapotrzebowaniem tlenu (ChZT-Cr).

W rezultacie na podstawie elementów biologicznych i fizykochemicznych wodom Odry w rejonie ujścia nadano umiarkowany potencjał ekologiczny.

Na stanowisku zlokalizowanym w Policach jakość oznaczanych elementów fizykochemicznych oceniono jako dobry (klasa II). Dobrą ocenę otrzymał także potencjał ekologiczny wód Odry w tym przekroju (klasa II).

Zgodnie z „Programem Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2010-2012” potencjał ekologiczny JCW: „Odra od Odry Zachodniej do Parnicy” oceniany jest na podstawie wyniku oceny w punkcie zlokalizowanym przed ujściem Regalicy do jeziora Dąbie (Szczecin – Most Cłowy)”, natomiast JCW „Odra od Parnicy do ujścia” na stanowisku zlokalizowanym w Szczecinie na Moście Długim. Na podstawie wyników oceny z tych stanowisk potencjał ekologiczny JCW „Odra od Odry Zachodniej do Parnicy” oceniono na dobry, natomiast JCW „Odra od Parnicy do ujścia” jako umiarkowany (klasa III).

Ocenę eutrofizacji wód przeprowadzono zgodnie z opracowanymi przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska „Wytycznymi do oceny eutrofizacji wód za lata 2007–2009”. Według tych wytycznych ocenie poddano wyniki badań elementów biologicznych, wskaźniki charakteryzujące warunki biogenne oraz warunki tlenowe i zanieczyszczenia organiczne: BZT₅, OWO, azot amonowy, azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot ogólny, fosfor ogólny oraz fosforany.

Wyniki oceny eutrofizacji wód, wykonane na podstawie badań z lat 2008-2010 wskazują na eutroficzny charakter ujściowego odcinka Odry. W tym przypadku wartości wskazujące na eutrofizację przyjmują stężenia fosforanów. Natomiast na stanowisku zlokalizowanym na Odrze Zachodniej- most na autostradzie, nie stwierdza się przekroczeń wartości granicznych ocenianych wskaźników.

W ocenie wód przeznaczonych na cele wodociągowe, którymi są wody Odry powyżej ujęcia wody w Kurowie (Odra Zachodnia- most na autostradzie), stwierdzono niedotrzymanie standardów określonych dla norm dopuszczalnych. W 2010 roku stwierdzono w badanych wodach przekroczenie wartości granicznej dla wskaźników zanieczyszczeń organicznych (ChZT, BZT₅ i OWO- ogólny węgiel organiczny) mierzonych chemicznym zapotrzebowaniem tlenu ChZT-Cr. W zakresie pozostałych ocenianych wskaźników, stan sanitarny wód dopływających w rejon ujęcia odpowiadał kategorii A2 (wody wymagające typowych procesów uzdatniania fizycznego i chemicznego).

Obserwuje się zmniejszenie stopnia skażenia bakteriologicznego wód. Poprawa szczególnie widoczna jest w wodach Odry powyżej Szczecina. Jednak obserwuje się nadal zbyt wysoką zawartość bakterii coli typu kałowego, co świadczy o niedostatecznym oczyszczaniu ścieków w zakresie sanitarnym i utrzymywaniu się oddziaływania zanieczyszczeń ze źródeł obszarowych.

Stwierdzono, że wody w rzekach województwa zachodniopomorskiego, a więc i powiatu polickiego nie spełniają warunków określonych dla prawidłowego rozwoju ryb karpiowatych i łososiowatych (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych, Dz. U. nr 176 poz. 1455). W wodach przeznaczonych do bytowania ryb w warunkach naturalnych najczęściej stwierdzano niedotrzymywanie standardów określonych dla azotynów oraz fosforu ogólnego, sporadycznie przekraczane były wartości norm BZT₅ oraz tlenu rozpuszczonego.

Wody podziemne

Wody podziemne stanowią dla powiatu polickiego podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę pitną. Zgodnie z prawem geologicznym i górnictwem dla wód podziemnych:

- zasoby dyspozycyjne - ustala się dla obszaru bilansowego jako zasoby możliwe do zagospodarowania w określonych warunkach środowiskowych i hydrogeologicznych, bez wskazywania lokalizacji i warunków techniczno-ekonomicznych ujęć,
- zasoby eksploatacyjne - określają ilość wody możliwej do pobrania w określonej jednostce czasu (ustala się je dla konkretnego ujęcia).

Bilans zasobów eksploatacyjnych znajduje się w dokumentacjach zasobów dyspozycyjnych i jest jednocześnie aktualizowany na podstawie prowadzonej przez RZGW bazy danych.

Analiza zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych oraz wielkości ich poboru pozwala stwierdzić, że wody podziemne charakteryzują się dość dobrym stanem ilościowym i nie istnieje większe zagrożenie ilościowe dla tych wód oraz ekosystemów od nich zależnych.

Ocena jakości wód podziemnych

W 2010 roku badania wód podziemnych na obszarze powiatu polickiego były wykonane przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach monitoringu diagnostycznego w 7 punktach pomiarowych, w tym w 4 punktach reprezentujących wody gruntowe i 3 reprezentujące wody wgłębne.

Tab. 4.4. Zestawienie wyników oceny jakości wód podziemnych badanych w ramach monitoringu krajowego na terenie powiatu polickiego w 2010 roku.

Typ wód	Nr punktu	Miejscowość	Gmina	Wskaźniki determinujące jakość wód w 2010 roku	Klasa jakości wód	Wskaźniki przekraczające normy dla wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi w 2010 roku
Gruntowa	Punkt 249	Brzózki	Nowe Warpno	-	II	Mn
Wgłębna	Punkt 1098	Dobra	Dobra (Szczecińska)	Mn(III)	III	NH ₄ , Mn
Gruntowa	Punkt 1169	Myślibórz Mały	Nowe Warpno	O ₂ (III) (teren)	III	NH ₄ , Mn
Wgłębna	Punkt 1186	Stolec	Dobra (Szczecińska)	-	II	Mn
Wgłębna	Punkt 1213	Kołbaskowo	Kołbaskowo	Ca(III), Fe(III), O ₂ (III)	III	NH ₄ , Fe, Mn
Gruntowa	Punkt 2154	Nowe Warpno	Nowe Warpno	Ca(III), O ₂ (III), TOC(IV), HCO ₃ (IV), K (V)	V	NH ₄ , Mn
Gruntowa	Punkt 2155	Rzędziny	Dobra	O ₂ (III) (teren)	III	Mn

Ocena wyników badań przeprowadzonych przez PIG, wykazała występowanie wód dobrej jakości (klasa II) lub zadowalającej jakości (klasa III). Wody w 6 punktach pomiarowych reprezentują dobry stan chemiczny. Jedynie w jednym punkcie płytkich wód gruntowych w miejscowości Nowe Warpno (punkt nr 2154), stwierdzono występowanie wód złej jakości (V klasa) reprezentujących słaby

stan chemiczny. Powodem obniżonej jakości wód w punkcie były wysokie zawartości potasu pochodzenia antropogenicznego.

W 2010 roku, podobnie jak w latach poprzednich głównymi wskaźnikami, mającymi wpływ na obniżenie przydatności badanych wód podziemnych do celów pitnych były związki żelaza i manganu, które stanowią zanieczyszczenia pochodzenia neogenicznego, a także amoniak pochodzenia antropogenicznego lub naturalnego. Zanieczyszczenia te miały wpływ na wody gruntowe co związane jest z ich płytkim zaleganiem oraz brakiem naturalnej izolacji od podłoża. Nie stwierdzono natomiast zanieczyszczenia wód azotanami (stężenie azotanów powyżej 50 mgNO₃/l) i zagrożenia takim zanieczyszczeniem (stężenie azotanów od 40 do 50 mgNO₃/l). Stężenie azotanów kształtowało się na bardzo niskim poziomie (poniżej 10 mg/dm³), co odpowiada I klasie jakości wód podziemnych.

Hydrogeologia

Obszar powiatu polickiego położony jest w obrębie pomorskiego regionu hydrogeologicznego, w którym główny użytkowy poziom wodonośny występuje w utworach czwartorzędowych. W północno – zachodniej części powiatu (Nowe Warpno) czwartorzędowy poziom wodonośny pozostaje w bezpośredniej łączności hydraulicznej z poziomem górnym kredowym w spękanych marglach i wapieniach. Podczwartorzędowe poziomy wodonośne, obejmujące piętra trzeciorzędowe i kredowe są słabo rozpoznane, ponieważ nie przedstawiają wartości użytkowej ze względu na mineralizację wód. Strukturą kształtującą warunki wodne w obrębie piętra czwartorzędowego jest dolina Odry. Jest to dolina rzeczna o starszych założeniach, wcięta w osady czwartorzędowe do podłoża mezozoicznego na głębokość 70 m od poziomu współczesnego tarasu zalewowego. W spągu wypełniona jest utworami zastoiskowymi, a następnie osadami piaszczysto – żwirowymi, w stropie piaszczystymi i organicznymi o miąższości do 50 m. Miąższość serii wodonośnej wynosi tu 20 – 40 m. Wysoki stopień przepuszczalności, korzystna litologia, bardzo dobre warunki zasilania z infiltracji wód powierzchniowych powodują, że osiąga się nawet wydajności eksploatacyjne przekraczające 200 m³/h. Poziom eksploatowany przez Zakłady Chemiczne Police S.A. i ujęcie komunalne Mścięcino.

W obrębie utworów czwartorzędowych występuje kilka poziomów wodonośnych:

- przypowierzchniowy poziom wodonośny,
- międzyglinowy (górny i dolny) poziom wodonośny,
- podglinowy poziom wodonośny;

Przypowierzchniowy poziom wodonośny – posiada duże rozprzestrzenienie; występuje w obrębie serii piaszczystej budującej równinę rzeczna rozlewiskową. Uformowany został w wyniku późno plejstocńskiego odpływu wód roztopowych w fazie pomorskiej zlodowacenia bałtyckiego. Poziom występuje płytko, na głębokości kilku metrów. Poziom ten prowadzi wody o zwierciadle swobodnym, a pod utworami organicznymi lekko napiętym. Powierzchnia piezometryczna obniża się w kierunku północnym w stronę Zalewu i ku zachodowi w kierunku Róztoki Odrzańskiej od 20 m n.p.m. (kompleks wydmy Piaskowej Góry) do 3,5 m n.p.m. w rejonie jezior Myśliborskich i Małej Trzebieży. Zasilanie poziomu odbywa się poprzez infiltrację opadów atmosferycznych (znaczną część wód opadowych absorbuje kompleks Puszczy Wkrzańskiej). Poziom wodonośny na dużej powierzchni jest izolowany osadami słabo przepuszczalnymi, co stwarza dogodne warunki zasilania, a jednocześnie powoduje, że jest on narażony na skażenia.

Największą miąższość i wodoprzewodność poziomu występuje w części północno – zachodniej, najmniejsza w rejonie Małej Trzebieży, Drogordza i Nowej Jasienicy. Wydajności potencjalne studni wahają się od kilku do 30 m³/h.

Górny międzyglinowy poziom wodonośny – stanowi go seria osadów wodnolodowcowych (piaszczysto – żwirowych) zlodowacenia bałtyckiego o miąższości od 5 do 25 m. W rejonie Rzędzin, Łęgów i Grzecznic seria ta nie jest izolowana od powierzchni i pozostaje w bezpośrednim kontakcie z poziomem przypowierzchniowym, dlatego posiada swobodne zwierciadło wody układające się na głębokości 1,2 – 2,8 m p.p.t. W kierunku obniżenia Świdwia i w dolinie Gunic strop poziomu obniża się od 10 do 30 m p.p.t. i zalega pod kilkumetrowej miąższości nieciągłą warstwą glin i mułków. Na przedpolu Wzgórz Warszawskich poziom ten przykrywa ciągła warstwa glin zwałowych izolująca go częściowo od powierzchni. W tej strefie prowadzi wody naporowe o zwierciadle stabilizującym się

od 7,7 m n.p.m. w rejonie Witorzy do 20 m n.p.m. w rejonie Buka. Na tym poziomie bazują studnie wodociągów lokalnych w Tanowie, Grzecznic, Rzędzinach, Buku, i Stolcu. Wydajności potencjalne studni wahają się od 18 - 92 m³/h. Zasilanie poziomu odbywa się poprzez infiltrację wód opadowych i z e zbiorników przypowierzchniowych (jezioro Świdwie, rzeka Gunica i jej dopływy).

Dolny glinowy poziom wodonośny – występuje w obniżeniu Świdwia i graniczy od wschodu z rynną Pilchowa. Ze względu na małą miąższość osadów wodonośnych (2,5 – 10 m), słabą wodoprzewodność (49 – 113 m³/dobę) i małe wydajności potencjalne studni (2 – 10 m³/h), poziom ten nie spełnia w pełni kryteriów poziomu użytkowego. Poziom ten jest ujmowany przez studnie w Zalesiu i Poddyminie. Najgłębszy użytkowy poziom wodonośny na tym obszarze związany jest z kopalną doliną Pilchowa zwaną rynną Pilchowa, która ku południowi przechodzi w rynną jeziora Głębokie. Jest to wysoko zasobowa struktura wodonośna stanowiąca zbiornik o wymogach wysokiej ochrony (OWO). Zasięg tej struktury w kierunku północnym nie jest w pełni rozpoznany, jak również nie są dostatecznie znane warunki jej zasilania. Strop warstwy wodonośnej zalega na głębokości 48 do 70 m p.p.t. Warstwa ta wykształcona jest w postaci osadów piaszczysto – żwirowych i żwirowo – kamienistych w spągu o miąższości od 30 do 50 m, zalegających pod ciągłym nadkładem izolacyjnym mułków. Największą miąższość i wodoprzewodność warstwy stwierdzono w rejonie Pilchowa, co czyni z rynnę strukturę o znacznych zasobach statycznych rzędu 60 – 80 mln m³. W przekroju Pilchowa ilość wody przepływającej w obrębie struktury kształtuje się w granicach 15 – 20 tys. m³/dobę. Rynna Pilchowa posiada bezpośrednią więź hydrauliczną jedynie z dolną warstwą międzyglinową. Intensywna eksploatacja (pobór 20 – 30 tys. m³/dobę) doprowadziła do obniżenia zwierciadła wody o 8 m w stosunku do położenia pierwotnego, a tym samym do zaniku licznych drobnych jeziorzek występujących w obrębie rynn i przesuszenia powierzchni. Poziom wodonośny w rynnie prowadzi wody pod znacznym ciśnieniem piezometrycznym, którego wartość wzrasta od 38 do 54 m ku południowi. W tym kierunku obniża się powierzchnia piezometryczna do 4,4 m n.p.m. Podglinowy poziom wodonośny – występuje w rejonie Wzgórz Warszawskich i kontynuuje się w kierunku północnym. Występuje na znacznych głębokościach (50 – 100 m p.p.t.) Użytkowany jest w Policach przez ujęcia komunalne i ujęcia lokalne. Osiągane wydajności studni wahają się od 30 – 75,3 m³/h. Zwierciadło napięte stabilizuje się powyżej poziomu morza na rzędnej 1,3 m n.p.m. w Policach i 3,2 m n.p.m. na Wzgórzach Warszawskich. Spływ wód odbywa się radialnie od kulminacji Wzgórz Warszawskich.

Trzeciorzędowe piętro wodonośne – rozpoznane zostało na terenie ZCH Police SA. Strop utworów wodonośnych występuje na poziomie 88,4 m p.p.t. Buduje go seria osadów mioceńskich o miąższości 33,3 m, wśród których na głębokości 120 m p.p.t. występują piaski pylaste, niżej zalega 1,7 m piasków gruboziarnistych z domieszką żwiru. Zwierciadło wody o charakterze artezyjskim stabilizuje się 2,1 m n.p.t. tj. powyżej zwierciadła w utworach czwartorzędowych. Odnawialność poziomu wodonośnego jest utrudniona ze względu na występowanie nadkładu gliny zwałowej do 52,4 m. Poziom ten nie ma znaczenia użytkowego, prowadzi bowiem wody zmineralizowane.

Kredowe piętro wodonośne – zostało rozpoznane w rejonie Bolesławic, na antyklinie Krakówka. Wody podziemne występują w utworach szczelinowych kredy górnej. Strop wodonośnych margli zalega na głębokości 72 m p.p.t. Poziom jest izolowany, przykrywa go seria glin i mułów o miąższości 65 m. Zwierciadło wody stabilizuje się 9 m p.p.t.. Poziom nie ma znaczenia użytkowego, prowadzi wody średnio zmineralizowane. W obszarze antykliny Krakówka (Nowe Warpno) zmineralizowane wody z utworów kredy przenikają do dolnych poziomów czwartorzędowych, powodując ich zasolenie. Poza strefą antykliny poziom ten występuje znacznie głębiej; w rowie Tanowa stwierdzony został na głębokości 410 – 431 m p.p.t i 840 – 859 m p.p.t. (Dane na podstawie – „Mapa hydrogeologiczna Polski, arkusz Police i Tanowo, opracowanie PIG O/Pomorski Szczecin 1998).

Wybrane parametry hydrogeochemiczne wód podziemnych występujących na badanym obszarze przedstawiają się następująco:

- Odczyn wody (pH) – wartość dla tego parametru wynosiła 4,58-10,36, średnio 6,89. Większość wód wykazuje odczyn zbliżony do obojętnego (pH = 7). Na terenie Puszczy Wkrzańskiej przeważają wody słabo kwaśne (pH 5 - 7). Wody słabokwaśne występują także na obszarze położonym na północ od Polic.

- Mineralizacja ogólna – wartość dla tego parametru wynosi 95,7 – 3591,5 mg/dm³, średnio 639,8 mg/dm³. Dopuszczalna zawartość wynosi 800 mg/dm³. Wody słodkie o mineralizacji poniżej 800 mg/dm³ występują głównie na obszarze Puszczy Wkrzańskiej.

Na pozostałych obszarach stwierdzono wysoką mineralizację wód (powyżej 800 mg/dm³). Występują one zwłaszcza w południowej części powiatu wzdłuż granicy od Kołbaskowa do Dobrej oraz w strefie wzdłuż Odry od Szczecina do Polic.

- Azot azotanowy (N-NO₃) – stężenie tego związku wynosi <0,11–162,581 mg/dm³, średnio 2,152 mg/dm³. Dopuszczalna zawartość w wodach podziemnych Polski wynosi 10 mg/dm³.

W większości zwykłych wód podziemnych Polski wynosi 0-1 mg/dm³. Zawartości azotu azotanowego w wodach podziemnych regionu są wysokie. Wody o podwyższonej ilości tego składnika położone są wzdłuż granicy na północ od Kołbaskowa oraz w pasie przybrzeżnym od Polic do Trzebieży. Wysokie zawartości azotanów stwierdzono także w wodach położonych w okolicach Nowego Warpna. Przypuszcza się że źródłem wysokich zawartości azotanów są ścieki komunalne, odcieki powstające na wysypiskach odpadów, gnojowica, nawozy i środki ochrony roślin.

Nie stwierdzono średnich przekroczeń badanych pierwiastków. Wyższą zawartość kobaltu stwierdzono na terenie Puszczy Wkrzańskiej oraz w okolicach Nowego Warpna, gdzie prawdopodobnym jego źródłem jest pobliskie wysypisko odpadów komunalnych. W wodach podziemnych położonych w okolicach Polic stwierdzono podwyższone zawartości fosforu, co prawdopodobnie wiąże się z działalnością Zakładów Chemicznych „Police”. Natomiast w rejonie Sierakowa i Leśna Górnego (składowiska odpadów) stwierdzono podwyższone wartości azotu amonowego, chlorków i siarczanów oraz wysokie stężenie metali ciężkich i detergentów.

Wody podziemne, w których stwierdzono ponadnormatywne stężenie zanieczyszczeń występują wzdłuż Odry, głównie na obszarach aglomeracji Szczecina i Polic. Zanieczyszczenia ponadnormatywne występują także w wodach położonych wzdłuż granicy polsko-niemieckiej od Kołbaskowa do Dobrej. Występują też na obszarze powiatu polickiego zanieczyszczenia wód o charakterze punktowym, których źródłem prawdopodobnie są ścieki oraz nieodpowiednio składowane odpady. Pomimo tego na obszarze Puszczy Wkrzańskiej występują wody wysokiej jakości. Jakość wód podziemnych niewątpliwie ulegnie poprawie, gdy zostanie uregulowana gospodarka wodno - ściekowa i odpadami oraz zwiększy się czystość wód Odry.

Na terenie powiatu polickiego położony jest w utworach czwartorzędowych Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) oznaczony numerem 122 – „Dolina Kopalna Szczecin”. Zbiornik Dolina Kopalna Szczecin został wydzielony w poziomie międzyglinowym dolnym czwartorzędu. Ponadto na terenie tym występuje położony powyżej ww. poziomu poziom międzyglinowy górny, który jest głównym użytkowym poziomem na tym obszarze. Szacunkowe zasoby odnawialne w tym zbiorniku wynoszą 37440 m³/d, a średnia głębokość ujęć wynosi 60 m. Decyzją DG kdh/BJ/489-6153/98 z dnia 9.04.1998 r. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa zatwierdził dokumentację geologiczną, zawierającą ustalenie warunków hydrogeologicznych tego zbiornika. Zgodnie z tą dokumentacją obszar powiatu położony jest częściowo w granicach wyznaczonego obszaru najwyższej ochrony, wysokiej ochrony i zwykłej ochrony wód podziemnych zbiornika. Powierzchnia zbiornika wynosi 151 km². Użytkowe poziomy wód słodkich na obszarze GZWP występują do głębokości 100 – 160 m. Składowiska odpadów za wyjątkiem nieczynných składowisk w Dołujach i Smolećcinie znajdują się poza zasięgiem granic zbiornika. Składowiska fosfogipsów i siarczanu żelaza oraz składowisko w Nowym Warpnie są znacznie oddalone od GZWP. Składowiska w Leśnie Górnym i Sierakowie znajdują się za kierunkiem spływu wód podziemnych poza granicami zbiornika od strony wschodniej. Składowisko w Dołujach położone jest przy zachodniej granicy zbiornika w jego obrysie na kierunku dopływu wód podziemnych. Czas dopływu wód podziemnych do zbiornika od granicy międzyglinowego poziomu wodonośnego oraz od granicy państwa wynosi 160 lat, a w rejonie składowiska czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu do wód podziemnych tego zbiornika wynosi powyżej 500 lat.

Projektowana centralna oczyszczalnia ścieków dla gminy Dobra w Redlicy leży poza granicą zbiornika od strony zachodniej. W granicach obszaru GZWP znajdują się miejscowości: Stobno, Mierzyn, Będargowo, Warzymice, Skarbimierzyce, Barnisław, Kołbaskowo, Smolećcin, Siadło Górne, Przecław, Bezrzecze, Ostoja, Rajkowo, Pilchowo, Wołczkowo, Grzepnica, Węgornik. Na granicy zbiornika: Tanowo od północy, a Redlica i Dołuje od zachodu. Ze zbiornika zasilane są lokalne ujęcia

wód: Pilchowo, Arkonka i Świerczewo. Najmniej korzystne warunki panują w zasięgu występowania rynny glacialnej Tanowo – Pilchowo – Szczecin w rejonie ujęcia wody podziemnej Arkonka w Szczecinie oraz jeziora Głębokie gdzie czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu wynosi 5 - 50 lat. Natomiast na północ od jeziora Głębokie w zasięgu występowania rynny glacialnej Tanowo – Pilchowo – Szczecin, czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu wynosi powyżej 500 lat.

W załączniku nr. 1- na mapie pokazany jest zasięg GZWP na terenie powiatu polickiego (dane: Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia stref ochronnych zbiornika wód podziemnych w utworach czwartorzędowych GZWP nr. 122 „Dolina Kopalna Szczecin” - 1998 r. – „Hydrokonsult” sp. z o.o. BSiBHiG Warszawa, O/Poznań).

Ogólne informacje o zaopatrzeniu w wodę na potrzeby gospodarcze i komunalne

W powiecie polickim zaopatrzenie w wodę pitną oraz na potrzeby gospodarcze opiera się głównie na ujęciach wód podziemnych, które ze względu na jakość są najlepszym źródłem zaopatrzenia w wodę. Zapotrzebowanie na wodę do celów przemysłowych pokrywane jest przede wszystkim z ujęć własnych, zarówno ujęć wód powierzchniowych, jak i wód podziemnych. Procentowo największym odbiorcą wody jest miasto Police (ok. 90 %). Biorąc pod uwagę specyfikę regionu, obecnie nie obserwuje się potrzeby wprowadzania ograniczeń w korzystaniu z wód powierzchniowych do celów przemysłowych. Warunek stanowi jednak zachowanie przepływu nienaruszalnego w ciekach, szczególnie w półroczu letnim tj. potencjalnym okresie niedoboru wody.

Wody podziemne na terenie powiatu są eksploatowane głównie z utworów czwartorzędowych, co jest spowodowane ich szerokim rozprzestrzenieniem, względnie niewielkimi kosztami wykonania studni oraz korzystnymi na ogół warunkami zasilania. Problemem przy poborze wody z utworów czwartorzędowych może być łatwość zanieczyszczenia warstwy wodonośnej oraz potrzeba uzdatniania ze względu na zwiększoną zawartość związków żelaza i manganu w przypadku zdecydowanej większości ujęć.

Istotnym zagrożeniem dla jakości ujmowanych wód stanowi wzrost zawartości związków azotu w wodzie, spowodowany głównie nieprawidłowościami w stosowaniu nawozów.

Zagrożenia jakości wód

Główne zagrożenia jakości wód na terenie powiatu polickiego dotyczą zapotrzebowania na wodę i nadmiernego pobierania wody, a także odprowadzania zanieczyszczeń powstających w wyniku działalności człowieka.

Pobór wód

W powiecie polickim pobór wód na potrzeby gospodarki narodowej i ludności jest wysoki - według danych GUS w 2010 r. wyniósł 148 289,9 dam³ . .

Tabela.4.5. Informacje dotyczące sieci wodociągowej powiatu polickiego (Źródło: GUS)

Wodociągi	Jednostka	LATA		
		2008	2009	2010
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	310,2	318,2	345,4
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	8189	8076	8978
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	2877,7	2762,4	2759,5
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	34937	34872	34710
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	65513	66637	67951

Woda z tych ujęć wykorzystywana jest głównie dla potrzeb przemysłu – 97,7% poboru. Dla potrzeb gospodarki komunalnej przeznaczane jest 2,3% poboru. W latach 2002 - 2010 pobór wód

wzrósł o niecałe 13%. W 2010 r. na cele produkcyjne w powiecie polickim pobrano 144 953 dam³wody, z czego z wód powierzchniowych pochodziło 144765 dam³. Na wzrost zużycia wody istotny wpływ miał rozwój produkcji przemysłowej oraz przyrost indywidualnych odbiorców osiedlających się na terenie powiatu z sąsiedniego Szczecina. Do użytkowników pobierających największe ilości wody na cele chłodnicze należą Z.Ch.,„Police” SA.

Tab. 4.6. Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w powiecie polickim w latach 2002 -2010 (Źródło: GUS)

Rok	potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem (dam ³ /rok)	Pobór do sieci wodociągowej (dam ³ /rok)	Przemysł (dam ³ /rok)	Gospodarstwa domowe (dam ³ /rok)
2008	172383,0	3545,0	168838	2877,7
2009	112846,4	3399,4	109447	2762,4
2010	148289,9	3336,9	144953	2759,5

W 2009 roku na terenie powiatu polickiego zużycie wody z wodociągów na jednego mieszkańca wyniosło 40,4 m³, a w 2010 roku 39,6 m³. Porównując te dane z danymi wcześniejszymi, można zaobserwować istotny spadek zużycia wody w gospodarstwach domowych (w roku 2005 ten wskaźnik wynosił 50,6 m³, a w roku 2008 42,8 m³). Równocześnie stopniowo wzrasta % ludności korzystającej z wodociągu: w roku 2006 było to 96,3% ludności, w roku 2008- 96,4%, a w 2010- 96,5% ludności.

Źródła zanieczyszczeń wód

Biorąc pod uwagę sposób wprowadzania zanieczyszczeń do wód, wyróżnia się punktowe i obszarowe źródła zanieczyszczenia. Odprowadzanie ścieków wytworzonych przez podstawowe sektory gospodarki – przemysł i gospodarkę komunalną jest główną przyczyną ciągle zbyt wysokiego poziomu zanieczyszczenia rzek. Duży udział w zanieczyszczeniu wód mają także spływy powierzchniowe, głównie z pól uprawnych zawierające związki biogenne, środki ochrony roślin oraz nieoczyszczone wody opadowe z terenów zabudowanych. Należy podkreślić, że ochrona wód przed zanieczyszczeniem związanym ze spływami powierzchniowymi jest zadaniem trudniejszym od zapewnienia oczyszczenia ścieków pochodzących ze źródeł punktowych.

Istotnym zjawiskiem wpływającym negatywnie na jakość wód podziemnych jest zagrożenie tych wód zasoleniem. Zasolenie to ma lokalnie charakter naturalny związany z ascencją wód zasolonych z podłoża jurajskiego w strefach drenażu do wód powierzchniowych (Dolna Odra – Szczecin, Police). Naturalne procesy migracji wód zasolonych wzmagają się na obszarach intensywnej eksploatacji, stanowiąc istotne zagrożenie dla stanu ilościowego i chemicznego zasobów wód (Police).

Tabela.4.7. Informacje dotyczące sieci kanalizacyjnej powiecie polickim (Źródło: GUS)

Kanalizacja	Jednostka	LATA		
		2008	2009	2010
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	450,4	461,5	479,4
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	4656	4923	5204
Ścieki odprowadzone	dam ³	2582,9	2705,0	2930
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	32755	32711	32568
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	52906	53976	55149

Tab. 4.8. Gospodarka ściekowa w powiecie polickim w latach 2008-2010 (Źródło: GUS)

Rok	ludność obsługiwana przez oczyszczalnie (osoby)	ścieki przemysłowe odprowadzane ogółem (dam ³ /rok)	ścieki przemysłowe oczyszczone ogółem (dam ³ /rok)	ścieki komunalne odprowadzane ogółem (dam ³ /rok)	ścieki komunalne oczyszczone ogółem (dam ³ /rok)	wielkość komunalnych oczyszczalni ścieków w RLM*	ścieki komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczenia
2008	51965	163827	163827	2582,9	2543	32689	23,1
2009	52363	107948	107948	2705,0	2701	32689	27,2
2010	59752	146495	36610	2930,0	2930	32689	100,0

Tab. 4.9. Komunalne oczyszczanie ścieków w powiecie polickim

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu	Jednostka miary	2008	2009	2010
BZT ₅	kg/rok	13659	12942	15673
ChZT	kg/rok	60879	60429	77802
Zawiesina ogólna	kg/rok	16053	14791	13978
Azot ogólny	kg/rok	9661	7915	0
Osady wytworzone w ciągu roku – ogółem	Mg	197	376	529
Stosowane w rolnictwie	Mg	83	139	44
Stosowane do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne	Mg	0	0	457
Składowane razem	Mg	22	230	22
Magazynowane czasowo	Mg	85	0	0

Na terenie powiatu polickiego działa 5 komunalnych oczyszczalni ścieków o przepustowości 5349 m³/dobę (w tym 2 z podwyższonym usuwaniem biogenów oczyszczające 84,37% ścieków) obsługujących 59752 mieszkańców powiatu oraz 1 oczyszczalnia chemiczna (przemysłowa). Według danych GUS na terenie powiatu w 2010 roku odprowadzono do wód powierzchniowych łącznie 39540,0 dam³ ścieków, z czego 100% było kierowanych do oczyszczalni, a także 109885 dam³ wód chłodniczych uznanych za umownie czyste.

Analizując dane GUS z ostatnich kilku lat dotyczące oczyszczania ścieków w powiecie polickim, można stwierdzić stopniowy wzrost ilości ścieków oczyszczanych metodami zapewniającymi podwyższone usuwanie biogenów.

W 2010 roku do sieci kanalizacyjnej dostęp miało 78,4% mieszkańców, a do sieci wodociągowej przyłączy miało 96,5% mieszkańców. Długość sieci kanalizacyjnej (dane z 2010) wynosiła 479,4 km (5204 przyłączy), a sieci wodociągowej 345,4 km (8978 przyłączy). Zużycie wody w 2010 r. na potrzeby ludności wyniosło 2759,5 dam³ (39,2 m³/mieszkańca) i odprowadzono i oczyszczono 2930 dam³ ścieków komunalnych.

Trwającą od kilku lat intensywna urbanizacja gmin w powiecie oraz związane z tym faktem powstające nowe ujęcia wody, narzuciły konieczność opracowania i wdrożenia takiego rozwiązania, które bezpośrednio umożliwiłoby ocenę jakościową dostępnych zasobów wodnych oraz pozwoliłoby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom dotyczącym ujęć wody.

W celu monitoringu wód podziemnych postanowiono podjąć wspólne działania powiatu polickiego i powiatu Uecker-Randow. Ideą projektu jest utworzenie, w ramach wspólnych, zintegrowanych działań między obydwoma powiatami, systemu monitoringu wód podziemnych po stronie powiatu polickiego. Funkcjonowanie takiego systemu przyczyni się do rozpoznania zasobów

wodnych regionu oraz zapobiegania tworzeniu skupisk zanieczyszczeń wód podziemnych, a także do powstawania w przyszłości nowych ujęć wody pitnej dla rozwijających się intensywnie gmin.

Monitoring wód podziemnych jest projektem efektywnie prowadzonym od 2006 roku. Powiat policki jest intensywnie wspierany przez Państwowy Instytut Geologiczny Oddział w Szczecinie. System działa w oparciu o 23 punkty pomiarowe. Projekt korzysta z dofinansowania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Warstwy wodonośne obydwu powiatów stanowią jeden system zasobów wód podziemnych, a więc gospodarka tymi zasobami strony polskiej i niemieckiej jest ze sobą ściśle powiązana. Planowane działania realizowane w ramach monitoringu wpisują się bezpośrednio w cele polityki ekologicznej „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego”, a także są zbieżne z celami strategicznymi i pośrednimi „Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego”, które służyć mają ochronie zasobów wód podziemnych i powierzchniowych oraz poprawie ich jakości. Są również ściśle skorelowane z założeniami i celami Priorytetu C-2 „Programu Inicjatywy Wspólnotowej Interreg III A Krajów Związkowych Meklemburgii - Pomorza Przedniego/Brandenburgii oraz Polski (Województwa Zachodniopomorskiego)”, przyczynią się bowiem do poprawy jakości wody w zbiornikach śródlądowych oraz stanowiąc będą ważne narzędzie w procesie zarządzania gospodarką wodną powiatu. Zakres planowanych działań w ramach monitoringu związany jest z koniecznością wypełnienia wymogów „Ramowej Dyrektywy Wodnej” oraz „Dyrektywy Azotanowej” w stosunku do monitoringu wód podziemnych, na podstawie którego możliwe będzie określenie ilościowego i jakościowego stanu zasobów wód podziemnych oraz wskaźników długookresowych trendów zanieczyszczeń, będących rezultatem ludzkiej działalności. Wynikiem funkcjonowania projektu będzie opracowanie map, które w precyzyjny sposób opisywać będą zasoby wód podziemnych znajdujących się na terenie powiatu polickiego oraz stworzenie systemu monitoringu umożliwiającego bieżące kontrolowanie stanu wód i przeciwdziałanie potencjalnym zagrożeniom. Projekt monitoringu wód podziemnych to również wymierne korzyści na płaszczyźnie współpracy transgranicznej. Podejmowanie wspólnych działań na rzecz ochrony środowiska z pewnością wywrze pozytywny wpływ na powstanie trwałych struktur kooperacji strony polskiej i niemieckiej. Realizacja przyjętych założeń pozwoli uzyskać pełen obraz zasobu wód podziemnych „Euroregionu Pomerania”, a wykonane pomiary i przeprowadzone analizy umożliwią podjęcie czynności zabezpieczających istniejące źródła wody oraz wskażą potencjalne nowe miejsca ujęć wody pitnej dla mieszkańców regionu. Dbłość samorządów lokalnych o właściwą jakość wód oraz rozwój regionu z poszanowaniem coraz rzadszych zasobów naturalnych jest wyrazem zabiegania o wzrost jego atrakcyjności turystycznej, gospodarczej i społecznej. Na transgraniczną ochronę zasobów wód podziemnych wydano w 2008 roku 3 515 000 zł. z budżetu gminy Police. Realizowano również zadania w zakresie budowy kanalizacji sanitarnej, deszczowej i wodociągów. Wykonano między innymi takie prace jak:

- Przebudowa i rozbudowa sieci wodociągowej w Pilchowie
- Odprowadzenie ścieków i wód opadowych z rejonu ul. Tanowskiej w Policach i miejscowości Trzeszczyn
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w Tanowie
- Budowa sieci kanalizacji deszczowej w ul. Wodnej w Policach
- Budowa sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ul. Ofiar Stutthofu w Policach
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz sieci wodociągowej w ul. Polnej w Trzebieży
- Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ul. J.Kochanowskiego, Galla Anonima, M.Reja, W.Kadłubka i Wkrzańskiej w Policach.
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz sieci wodociągowej w ul. Brzoskwiniowej, Wiśniowej i Czereśniowej w Policach
- Przebudowa rurociągu na cieku melioracyjnym "Grzybnica" oraz budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Kochanowskiego w Policach.

Zagrożenie zjawiskami ekstremalnymi - powódzie i susze

Położenie geograficzne regionu wodnego Dolnej Odry i Zalewu Szczecińskiego powoduje, że na obszarze tym mogą występować powódzie: opadowe, roztopowe, zatorowe, sztormowe.

Obszar powiatu położony jest w typie klimatu Krainy Wielkich Dolin w Krainie Szczecińskiej. Kraina ta charakteryzuje się bardziej morskim i łagodnym klimatem. Według pomiaru stacji meteorologicznej w Szczecinie Dąbiu, klimat powiatu polickiego charakteryzuje się następującymi danymi:

- średnia temperatura roczna +8,9 0C ;
- średnia temperatura od kwietnia do września +14,6 0C;
- długość zimy 45 – 50 dni;
- długość okresu wegetacyjnego 215 – 220 dni;
- roczny czas trwania usłonecznienia 1668 godz.;
- ilość opadów w roku – 550 mm;

Elementami mającymi szczególny wpływ na kształtowanie się klimatu na obszarze powiatu polickiego są m.in. Zalew Szczeciński, doliny ujścia Odry, wysoczyzny (Wzgórza Warszawskie, Wzgórza Bukowe, Wał Bezleśny) oraz Puszcza Wkrzańska. Warunki wilgotnościowe kształtowane są głównie wskutek napływu oceanicznych mas powietrza. Istotny wpływ na nie mają także zbiorniki wodne oraz znajdujące się na terenie powiatu duże kompleksy leśne. Wilgotność powietrza kształtuje się na poziomie ok. 70 %. Jesienią jest ona o prawie 10 % większa niż wiosną. Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego powodują częstsze występowanie opadów. Wiatry wieją najczęściej z kierunku zachodniego (21 % w stosunku do okresu rocznego), następnie z kierunku południowo-zachodniego (17 %), a najrzadziej z kierunku północnego (6 %). Większość wiatrów charakteryzuje się prędkością od 1 do 5 m/s. Najsilniejsze wiatry wieją od listopada do kwietnia. Do zjawisk niekorzystnych występujących w regionie należą mgły, gołoledzie, intensywne opady śniegu lub deszczu, przymrozki i posuchy.

Specyficzny wpływ klimatu morskiego i regionalne uwarunkowania mikroklimatyczne powodują, że powiat policki narażony jest na częste występowanie silnych wiatrów, szczególnie w obszarze położonym nad zalewem. Wiatry z kierunków: północno-zachodniego i północno-wschodniego, oddziałujące na wody Zalewu Szczecińskiego mogą powodować poważne zagrożenie powodziowe. Największe zagrożenie powodzią związane jest z występowaniem zjawiska cofki na obszarze Zalewu Szczecińskiego, a także występowaniem zatorów lodowych u ujścia Odry. Wyjątkowo duże zagrożenie może powodować nakładanie się powodzi cofkowych z powodziami roztopowymi opadowymi czy zatorowymi. W latach 2009-2011 wyżej wymienione zjawiska nie wystąpiły w ekstremalnej skali, jednakże zdarzały się lokalne podtopienia. Prognozowanie zjawisk powodziowych jest szczególnie utrudnione ze względu na ich ścisłą zależność od wystąpienia poszczególnych zjawisk klimatycznych, a także ich ewentualnego współistnienia. Ważnym elementem takich działań są sposoby zapobiegania powodzi i ograniczania jej skutków. Szczególne znaczenie w tym aspekcie ma właściwe i racjonalne zagospodarowanie terenów zalewowych. Duże znaczenie dla szeroko rozumianej ochrony przeciwpowodziowej mają instrumenty planowania.

Ochronę ludzi i mienia przed powodzią oraz suszą realizuje się przez:

- zachowanie i tworzenie wszelkich systemów retencji wód, budowę i rozbudowę zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polderów przeciwpowodziowych,
- racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód,
- funkcjonowanie systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze oraz hydrosferze,
- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, budowanie oraz utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych, a także kanałów ulgi.

Plan ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy powinien uwzględniać w szczególności:

- powiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych oraz rezerw pojemności powodziowej,
- poprawę gospodarowania rezerwami pojemności retencyjnej oraz powodziowej,
- budowę oraz rozbudowę lub przebudowę urządzeń wodnych,
- wskazanie obszarów wymagających ochrony,
- propozycje niezbędnych zmian w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego.

Ustalenia planu ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego (RZGW) należy uwzględnić w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W województwie zachodniopomorskim zostało wykonane Studium ochrony przeciwpowodziowej w zakresie określonym powyżej dla regionów bilansowych mających wpływ na tereny powiatu polickiego: Międzyodrze - Zalew Szczeciński i lewobrzeżna zlewnia dolnej Odry. Aktualnie nie ma opracowanego projektu planu ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego. Plan ten ma być opracowywany przez RZGW Szczecin.

Uwzględniając zidentyfikowane problemy w zakresie zrównoważonego gospodarowania wodami, szczególną uwagę należy zwrócić na planową realizację przedsięwzięć w zakresie ochrony przed powodzią, takie jak:

- budowa lub modernizacja obwałowań przeciwpowodziowych,
- poprawa stosunków wodnych w glebie na potrzeby rolnictwa,
- budowa i modernizacja urządzeń melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych,
- budowa stacji pomp,
- budowa systemów nawodnień;
- działania na rzecz retencji wodnej, np.: podpiętrzania jezior, budowa zbiorników retencyjnych,
- działania na rzecz poprawy ekologicznych funkcji wód, np.: budowa przepławek dla ryb.

Podsumowanie

Można stwierdzić, że presja, zarówno jeśli chodzi o pobór wód jak i presja na jakość wód zmniejsza się sukcesywnie. W wyniku podjętych działań i przemian gospodarczych jakość wód powierzchniowych ulega poprawie. Jednak skażenie bakteriologiczne wód oraz nadmierne ilości trafiających do środowiska substancji biogenych powodujących proces eutrofizacji są nadal problemem.

Odnosząc się do wymagania osiągnięcia przez wszystkie wody powierzchniowe stanu co najmniej dobrego, w 2015 roku (RDW), pomimo zauważalnej poprawy jakości wód udział wód o niezadowalającej i złej jakości nadal jest znaczny.

Jeśli chodzi o wody podziemne to ich stopień zanieczyszczenia na obszarze powiatu można uznać za umiarkowany. Zmiany jakości wód podziemnych zachodzą dużo wolniej niż w przypadku wód powierzchniowych i są trudne do zaobserwowania w okresie obowiązywania ostatniego programu ochrony środowiska. Problemem jest ich zasolenie w strefie przybrzeżnej.

Wśród czynników pozytywnych należy wymienić:

- systematycznie zmniejszający się udział ścieków nieoczyszczanych odprowadzanych do wód powierzchniowych,
- rozwój sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich,
- wzrost odsetka mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- utrzymującą się tendencję spadkową stężeń podstawowych zanieczyszczeń warunkujących jakość wód powierzchniowych,
- widoczną tendencję obniżania się stężeń podstawowych wskaźników eutrofizacji.

Wśród czynników negatywnych należy wymienić:

- przedostawanie się zanieczyszczeń rolniczych i bytowych do wód powierzchniowych i podziemnych.

Potencjalnymi problemami są:

- eutrofizacja wód powierzchniowych,
- rolnictwo, w tym hodowla zagrażająca jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- braki w infrastrukturze kanalizacyjnej na obszarach wiejskich.

4.3. Wody morskie: przejściowe i przybrzeżne (WM)

W powiecie polickim występują wody przejściowe do których zaliczany jest Zalew Szczeciński. Wody przejściowe i przybrzeżne, jako integralnie związane z Morzem Bałtyckim, określono jako wody morskie.

Ocena jakości wód Zalewu Szczecińskiego

Jakość wód Zalewu Szczecińskiego kształtuje się pod wpływem wód odrzańskich, napływów wód morskich oraz zaznaczających się procesów eutrofizacji. Badania wód Zalewu Szczecińskiego wykonywane są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS) oraz w ramach współpracy Grupy W2 „Ochrona Wód Polsko-Niemieckiej Komisji ds. Wód Granicznych”.

Wody Zalewu Szczecińskiego znajdują się pod silnym wpływem zanieczyszczeń wnoszonych przez Odrę. Nie bez znaczenia jest również dopływ ścieków bytowych z niewielkich miejscowości położonych wzdłuż linii brzegowej Zalewu. Na stan wód wpływa także uwalnianie zanieczyszczeń zdeponowanych w osadach dennych. W ostatnich latach obserwuje się spadek zawartości związków biogenych w wodach, szczególnie wyraźny w odniesieniu do związków fosforu. Świadczy to o powolnym procesie zmniejszania ładunków zanieczyszczeń wnoszonych głównie wodami Odry. Problem zrzuć nieoczyszczonych ścieków komunalnych do ujściowego odcinka Odry, pochodzących z aglomeracji szczecińskiej został w znacznym stopniu ograniczony ze względu na uruchomienie w 2009 roku oczyszczalni ścieków Pomorzany.

W 2010 roku badania monitoringowe jakości wód akwenu prowadzono na 5 punktach, z których 3 stanowiska (E, C, H) przylegają do powiatu polickiego.

Ocena stanu wód Zalewu Szczecińskiego w roku 2010 przedstawia się następująco:

- ocena stanu elementów biologicznych – stan zły stwierdzono na dwóch stanowiskach – C i H, zaś w punkcie E umiarkowany
- ocena stanu elementów fizykochemicznych – poniżej stanu dobrego we wszystkich trzech punktach
- ocena stanu i potencjału ekologicznego – stan zły stwierdzono w dwóch punktach, a w jednym punkcie stan umiarkowany

Ocena potencjału ekologicznego dla całej jednolitej części wód jest wypadkową ocen wód na poszczególnych stanowiskach. Biorąc także pod uwagę oceny z punktów leżących poza granicą powiatu, potencjał ekologiczny JCW Zalewu Szczecińskiego zakwalifikowano jako zły (V klasa).

Na ocenę poniżej potencjału dobrego stanu elementów fizykochemicznych wpłynęły wyniki badań uzyskane dla związków azotu we wszystkich punktach oraz podwyższona zawartość fosforu ogólnego na stanowisku H. O zły ocenie zdecydowały również wartości przezroczystości wód (z wyjątkiem stanowiska H) oraz wskaźniki substancji organicznych (OWO).

W roku 2010 nie był oceniany stan chemiczny wód Zalewu Szczecińskiego, ale w roku 2009 stan chemiczny osiągnął wynik bardzo dobry, natomiast stan wód został zakwalifikowany jako zły.

Ponadto w 2011 roku wykonana została ocena eutrofizacji wód przejściowych Zalewu Szczecińskiego obejmująca lata 2008-2010. Analiza wyników badań potwierdza, że wody Zalewu Szczecińskiego są zeutrofizowane. O słabej ocenie stopnia eutrofizacji wód zdecydowały zarówno elementy biologiczne jak i wspierające fizykochemiczne. Wskazują na to częste przekroczenia granicy stężeń chlorofilu „a” oraz wartości przezroczystości wody. Te parametry należy uznać za najważniejsze w ocenie intensywności eutrofizacji wód Zalewu Szczecińskiego. Sytuacja taka jest wynikiem intensywnej produkcji pierwotnej i zakwitów glonów, potwierdzanych również przez wyniki badań struktury ilościowo-jakościowej i biomasy fitoplanktonu.

W 2010 roku nie badano oceny stanu dla substancji szczególnie szkodliwych, ale z danych poprzedniego PPOŚ Polic wynika, że badania zanieczyszczeń przemysłowych, które obejmują pomiary zawartości fenoli oraz badania metali ciężkich w wodzie wskazały, iż związki te nie stanowiły istotnego zanieczyszczenia.

Jednak Ramowa Dyrektywa Wodna nakłada obowiązek kontroli zanieczyszczeń toksycznych z tak zwanej listy priorytetowej. Na liście są 33 substancje, których obecność należy wykluczyć. Jedynie niewielka ich część badana jest w ramach monitoringu wojewódzkiego.

Podsumowanie

Substancje zanieczyszczające wody powierzchniowe ostatecznie spływają do wód Morza Bałtyckiego, co w konsekwencji staje się jedną z głównych przyczyn złego stanu jego wód.

W szczególności dotyczy to substancji zwiększających trofię wód Bałtyku: substancji organicznych (BZT) oraz związków azotu i fosforu. Stan ten wymaga pilnych działań naprawczych, podejmowanych przez wszystkie państwa leżące w zlewisku Morza Bałtyckiego.

Wśród czynników pozytywnych należy wymienić:

- utrzymującą się tendencję obniżania się stężeń podstawowych zanieczyszczeń warunkujących jakość wód powierzchniowych spływających do Bałtyku,
- widoczną tendencję spadkową stężeń podstawowych wskaźników eutrofizacji w wodach dopływających do Bałtyku.

Wśród czynników negatywnych należy wymienić:

- przedostawanie się zanieczyszczeń rolniczych i bytowych do wód Zalewu Szczecińskiego,

Potencjalnymi problemami są:

- zły stan wód przejściowych Zalewu Szczecińskiego, w szczególności zbyt duża trofia tych wód.

4.4. Gospodarka odpadami (GO)

Według danych w Wojewódzkim Systemie Odpadowym (WSO), w roku 2010 na terenie powiatu polickiego wytworzono 3,98 mln Mg odpadów z sektora gospodarczego co daje około 45% odpadów znajdujących się na terenie woj. zachodniopomorskiego.

Odpady z sektora gospodarczego

Największym wytwórcą odpadów w powiecie polickim a także całym województwie są Zakłady Chemiczne „Police” SA. W 2010 roku zakłady wytworzyły 3,92 mln Mg odpadów, które stanowią około 98% wszystkich odpadów wytworzonych w powiecie, a w województwie odpady te stanowiły 43,8% wszystkich wytworzonych odpadów.

W powiecie polickim w ogólnej ilości odpadów z sektora gospodarczego dominują fosfogipsy (2010 r. – 2,18 mln Mg;) oraz szlamy z regeneracji wymienników jonitowych (2010 r. - 1,16 mln Mg). Wytwórcą obu rodzajów odpadów są Z.Ch. „Police” SA. Odpady te stanowią ok 84% wszystkich rodzajów odpadów wytwarzanych w powiecie. Fosfogipsy w całości są deponowane na składowisku, zaś szlamy unieszkodliwiane w oczyszczalni ścieków. Odpady z sektora gospodarczego składowane są w głównej

mierze na składowiskach zakładowych, tylko część trafia na składowiska przyjmujące głównie odpady komunalne.

Właścicielem największego **składowiska fosfogipsu**, zajmującego powierzchnię 270,5 ha, są Z.Ch. „Police” SA. Zdeponowano na nim łącznie ok. 86 mln Mg odpadów, z czego ok. 83 mln Mg stanowią fosfogipsy i fosfogipsy wymieszane z popiołami, około 1,5 mln Mg odpadów energetycznych, około 2 mln Mg osadów z zakładowej oczyszczalni ścieków i 79 tys. Mg odpadów różnych (stan 31.12.2010 r.).

Na składowisku wydzielone są kwatery do selektywnego składowania odpadów energetycznych i odpadów różnych. Składowisko nie ma zabezpieczeń podłoża. Odcieki ze składowiska odprowadzane są rowami do zakładowej oczyszczalni ścieków. Rekultywacja wyłączonych z eksploatacji fragmentów składowiska odbywa się przy użyciu osadów z oczyszczalni ścieków oraz warstwy ziemi, na których nasadza się drzewa i krzewy.

Z.Ch. „Police” SA systematycznie bada wpływ tego składowiska na środowisko – badane są:

- wody podziemne pobierane z sieci piezometrów. W wyniku badań obserwuje się wzrost stężenia fosforu ogólnego i przewodności elektrolitycznej właściwej w zakresie spągu warstwy wodonośnej na kierunku wschodnim i dalsze ich obniżenie na kierunku północnym. Wody pobierane z piezometrów od strony zachodniej mają wartości badanych wskaźników nieznacznie podwyższone na co ma wpływ oddziaływanie wód powierzchniowych Kanału Jasienickiego na wody podziemne,
- wody powierzchniowe Kanału Jasienickiego pobierane na wysokości „Bosmanki” i Wyspy Karw Wielki badane są jakościowo – Wyniki badań nie wykazują zanieczyszczeń świadczących o wpływie składowiska na wody powierzchniowe i potwierdzają, że funkcjonujący od 1992 r. system rowów wraz z utrzymywanym w nim depresyjnym poziomem odcieków wykluczył możliwość ich spływu do wód oraz migrację zanieczyszczeń na zewnątrz składowiska,
- odcieki ze składowiska – ilościowo i jakościowo;
- gleby – analiza gleb pobranych z terenów położonych w obrębie składowiska wykazuje silny odczyn kwaśny torfu oraz wzrost zawartości składników mineralnych w 100 cm warstwie przy hałdzie odpadów. Poziom metali ciężkich nie odbiega składem od ich zawartości w mineralnych glebach uprawnych. Prowadzone na bieżąco prace rekultywacyjne zapobiegają rozprzestrzenianiu się pyłów fosfogipsu na sąsiednie tereny.

Na **składowisku siarczanu żelazowego** (cztery zbiorniki ziemne tzw. „Stawostadiony” o powierzchni 15,2 ha) należącego również do Z.Ch. „Police” SA. do 31.12.2007 roku zdeponowano ok. 2 mln Mg odpadów. W 2010 r. wytworzono 80 000 Mg siarczanu żelazowego, z czego 82% poddano odzyskowi, 18% unieszkodliwiono inaczej niż przez składowanie. Według danych z dnia 31.12.2010 na składowisku pozostaje około 2 mln Mg siarczanu żelazowego. Składowisko posiada uszczelnienie podwójną warstwą z tworzyw sztucznych i jest wyposażone w piezometry. Odcieki ze składowiska ujmowane są w specjalnych studniach połączonych z siecią kanalizacji kwaśnej i poprzez przepompownię kierowanych do zakładowej oczyszczalni ścieków. Z.Ch. „Police” SA prowadzi systematyczne badania jakości wód powierzchniowych i wód z piezometrów oraz badania odcieków ze składowiska. Wyniki analiz wód powierzchniowych otaczających składowisko, wykonane przez laboratorium PIG w Szczecinie nie wykazały zanieczyszczeń mających wpływ na środowisko.

W roku 2008 na terenie Z.Ch. „Police” SA. wybudowano i uruchomiono instalację do suszenia siarczanu żelaza II. Efektem jest zagospodarowanie 40000 ton rocznie siarczanu żelazowego siedmiowodnego. Osiągnięcie pełnej zdolności produkcyjnej (40000 ton/rok heptahydratu lub 20000 ton/rok monohydratu) przewiduje się na rok 2009.

Odpady niebezpieczne

W powiecie polickim od wielu lat w strumieniu odpadów niebezpiecznych najwyższy procent stanowią odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii nieorganicznej (ok. 70%) , wśród których dominuje kwas siarkowy i siarkawy. Największym wytwórcą tych odpadów są

Z.Ch. „Police” SA. W Z.Ch. „Police” SA w 2010 roku wytworzyły około 83 tys. Mg odpadowego kwasu siarkowego i siarkawego. Rocznie poddaje się odzyskowi ok. 74% odpadowego kwasu (produkcja kwasu fosforowego).

Drugą znaczącą grupą odpadów niebezpiecznych są oleje odpadowe. Wśród tej grupy dominują zaolejone wody pochodzące z odwadniania olejów w separatorach, oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe, oleje zęzowe ze statków, emulsje olejowe. Odpady olejowe (oleje zęzowe, zaolejona woda i szlamy z odwadniania w separatorach) poddawano odzyskowi na specjalistycznych instalacjach (Spółka Wodna - Międzyodrze, Stocznia Gryfia). Ponadto odpady olejowe odbierane są przez podmioty prowadzące działalność w zakresie zbierania odpadów.

Odpady niebezpieczne poddawane były odzyskowi, bądź unieszkodliwiane metodami fizyko-chemicznymi. Odpady zawierające azbest powstające w powiecie deponowane są na wydzielonych kwaterach do składowania odpadów azbestowych na składowiskach w miejscowości: Dalsze i Sianów.

W ramach rozwoju selektywnej zbiórki celem unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych opracowano system ich gromadzenia i odbioru. Zasady gromadzenia i odbioru odpadów niebezpiecznych zawartych w strumieniu odpadów komunalnych opracowane zostały w gminnych planach gospodarki odpadami i gminnych regulaminach utrzymania czystości i porządku. W gminach powiatu polickiego wyznaczono 3 punkty gromadzenia odpadów niebezpiecznych. Jeden w gminie Kołbaskowo a dwa w gminie Police.

Dla odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych w gminie Police utworzono w 2007 r. dwa punkty zbiórki tych odpadów. Jeden znajduje się przy ul. Tanowskiej 6 w Policach na terenie PUP Trans-Net S.A., a drugi w Zakładzie Odzysku i Składowania Odpadów Komunalnych w Leśnie Górnym 12 oraz od 2010 roku w Przecławiu (gmina Kołbaskowo) na terenie oczyszczalni. Punkty te przyjmują akumulatory, lampy fluoroscencyjne, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Gminy zawarły porozumienia z firmami specjalistycznymi zajmującymi się odbiorem zużytych baterii i przeterminowanych leków. Ze środków PFOŚiGW zakupiono pojemniki do zbierania przeterminowanych leków do aptek na terenie powiatu. Część z pojemników do selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych wyposażone są w kieszenie do zbierania baterii.

Zużyte baterie zbierane są również selektywnie do pojemników przeznaczonych na ten cel. Pojemniki rozstawione są w szkołach, przedszkolach i budynkach użyteczności publicznej.

W gminie Nowe Warpno można nieodpłatnie oddać zużyty sprzęt elektroniczny i elektryczny do PUP TRANS-NET (Police przy ul Tanowskiej 8). Mieszkańcy gminy mają również możliwość składania zużytych puszek aluminiowych do czerwonych pojemników rozstawionych na terenie miasta, a zużyte baterie i akumulatory do pojemników w kolorze żółtym.

Odpady komunalne

W gminach powiatu polickiego prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. W ramach realizacji tego zadania zostały podjęte działania mające na celu poszerzenie wiedzy na temat selektywnej zbiórki odpadów. Po wprowadzeniu „Gminnych Planów Gospodarki Odpadami” wzrosła liczba pojemników na selektywną zbiórkę odpadów a co za tym idzie zwiększyła się ilość zebranych surowców. Działanie to wpłynęło również na zmniejszenie się liczby odpadów komunalnych kierowanych do unieszkodliwiania na składowisku.

Zasady gromadzenia i odbioru odpadów organicznych zostały określone w regulaminach utrzymania czystości i porządku w gminach.

Zgodnie z planem zajęto się również odpadami opakowaniowymi. W gminach funkcjonują systemy selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych:

- Gmina Dobra – zbiórka odpadów opakowaniowych z papieru i tektury, szkła i tworzyw sztucznych systemem donoszenia i odbioru bezpośredniego;
- Gmina Kołbaskowo – zbiórka odpadów opakowaniowych ze szkła i tworzyw sztucznych systemem donoszenia;

- Gmina Nowe Warpno – zbiórka odpadów opakowaniowych z papieru i tektury, szkła i tworzyw sztucznych systemem donoszenia;
- Gmina Police – zbiórka odpadów opakowaniowych z papieru i tektury, szkła i tworzyw sztucznych systemem donoszenia i odbioru bezpośredniego.

W ogólnej ilości zagospodarowanych odpadów w roku 2010 poddano:

- procesowi odzysku 13,49% (z czego w instalacjach 13,15% , poza instalacjami 0,27%, osobom fizycznym przekazano 0,07%)
- unieszkodliwienia 86,51%, (z czego unieszkodliwiono przez składowanie 55,57%, natomiast inaczej niż przez składowanie unieszkodliwiono 30,94%).

Na terenie powiatu funkcjonuje Zakład Odzysku i Składowania Odpadów Komunalnych w Leśnie Górnym, w gminie Police. Na terenie zakładu działa sortownia i składowisko odpadów (2 kwatery). Po wysortowaniu biofrakcji poddawana jest ona kompostowaniu. Podczas sortowania wydzielane są następujące odpady: odpady organiczne, szkło, metale, papier, tworzywa sztuczne. Wydzielone odpady są czasowo magazynowane w specjalnych boksach lub na placu kompostowania, a następnie przekazywane odbiorcom. Pozostała część odpadów jest prasowana i składowana na kwaterze składowiska. Obecnie zakład jest rozbudowywany. W roku 2011 wydano na rozbudowę 978 000 zł.

Tab.4.10. Ilości wytworzonych poszczególnych odpadów komunalnych zebranych na terenie gminy Police w latach 2008-2010– wg GUS

Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku [Mg]	2008	2009	2010
Ogółem	22140,65	23054,44	20874,44
Z gospodarstw domowych	16647,78	17409,82	16079,75

Składowiska komunalne

Tab. 4.11. Rodzaj wyposażenia i zabezpieczenie podłoża znajdujące się na składowiskach

Składowisko	Rozpoczęcie i zakończenie eksploatacji	Uszczelnienie podłoża	Powierzchnia ogólna [ha]	Ilość odpadów zdeponowanych	Instalacja do zbierania odcieków, odgazowanie	Monitoring
Leśno Górne	2001 i nadal	Geomembrana PEHD	4,37	26044	+	Kominki pasywne
Sierakowo	1986-2005	Kwaterna 4 – brak Kwaterna 2 i 3 - Geomembrana	32,08	0	+	Odzysk energii
Nowe Warpno	1985-2007	Warstwa torfu	2,82	0	–	Kominki pasywne
Kołbaskowo	1996-2006	Folia, Plastpapa i Geomembrana HPDE	6,79	0	+	Odzysk energii
Dołuje	1982-1989	brak	6,10	0	–	–

Należy podkreślić pozytywny trend występujący w latach 2001-2008. W okresie tym z eksploatacji wyłączono 3 składowiska komunalne (Sierakowo w 2005, Smołęcín w 2006, Nowe Warpno w 2007).

Na terenie 2 zamkniętych składowisk odpadów funkcjonują instalacje odgazowania z wykorzystaniem biogazu do produkcji energii elektrycznej; Sierakowo (gmina Police), Smołęcín (gmina Kołbaskowo). Składowisko Nowe Warpno znajduje się 500 m od zabudowy mieszkalnej i 800m od brzegu Zalewu Szczecińskiego 1 km na wschód od miasta. Jest to teren użytków rolnych położonych wśród lasu. Składowisko Sierakowo w gminie Police (składa się z 3 kwater) obecnie zamknięte, położone jest w odległości około 500 m od budynków mieszkalnych i 2,5 km od ujęcia wody pitnej w Pilchowie. Część składowiska (dz.14 i 15) jest zrekultywowana. Kwatera II i III zostały wyłączone z eksploatacji w 2005 r. Obecnie przygotowany jest wniosek o zamknięcie składowiska. Na składowisku pracują dwie elektrownie biogazowe o mocy 872 kW. Składowisko w Smolęcínie w gminie Kołbaskowo zamknięte od 31.12.2006 r.

Dzikie” składowiska odpadów stanowią ogromny problem. Występują one niemal w każdej miejscowości powiatu. Najczęściej umiejscowione są przy drogach, w przydrożnych rowach, na terenie lasów, w zbiornikach wodnych. Stanowią one ogromne zagrożenie niemal dla każdego komponentu środowiska a największy dla ludzi i zwierząt. Praktycznie co roku z PFOŚiGW przeznaczane są środki na likwidację „dzikich” składowisk – wysypisk odpadów. W związku z niską świadomością społeczną likwidacja tych składowisk jest mało skuteczna. Niezbędne zatem stają się działania edukacyjne i informacyjne, mające na celu uświadomienie mieszkańcom zagrożeń i niebezpieczeństw, związanych z ich powstawaniem. Poszczególne gminy starają się przeciwdziałać powstawaniu „dzikich” wysypisk oraz dokładają starań do ich likwidacji. Likwidacja tych wysypisk prowadzona jest wyłącznie okresowo ze środków własnych gminy. Na mocy art. 16 ustawy *o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, co najmniej raz w roku przeprowadza kontrolę zakładów przetwarzania sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Ustawa ta nałożyła na podmioty biorące udział w obrocie sprzętem elektrycznym i elektronicznym szereg nowych obowiązków, m.in. podmioty:

- ◆ wprowadzające sprzęt
- ◆ zbierające zużyty sprzęt
- ◆ prowadzące zakład przetwarzania
- ◆ prowadzące działalność w zakresie recyklingu
- ◆ prowadzące działalność w zakresie innych niż recykling procesów odzysku
- ◆ organizacje odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego

mają obowiązek złożyć wniosek o wpis do Rejestru prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Podsumowanie

Wśród czynników pozytywnych należy wymienić:

- zwiększenie liczby punktów do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów, w tym opakowaniowych,
- w latach 2008-2010 widoczny jest wzrost ilości odpadów niebezpiecznych poddawanych procesom odzysku,
- nie powiększa się wielkość strumienia odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów przemysłowych i komunalnych.

Wśród czynników negatywnych należy wymienić:

- brak pełnej inwentaryzacji obiektów, w których stosowano wyroby zawierające azbest oraz programów ich usuwania i unieszkodliwiania,
- brak systemu lub słabo funkcjonujący system selektywnej zbiórki odpadów zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego,

Najważniejszymi problemami są:

- nielegalny demontaż pojazdów.

4.5. Zasoby przyrodnicze (OP)

4.5.1. Prawne formy ochrony przyrody

Podstawę działań z zakresu ochrony przyrody stanowi Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 16 września 2009 r. Nr 151, poz. 1220, Nr 157, poz. 1241).

Poddanie pod ochronę następuje przez:

- tworzenie parków narodowych
- uznawanie określonych obszarów za rezerваты przyrody
- tworzenie parków krajobrazowych
- wyznaczanie obszarów chronionego krajobrazu
- wprowadzanie ochrony gatunkowej roślin i zwierząt
- wprowadzanie ochrony w drodze uznania za: pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ustanowienie obszaru Natura 2000.

Ochrona przyrody oznacza: zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników.

Celem ochrony przyrody jest:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin lub zwierząt wraz z siedliskami poprzez utrzymywanie lub przywracanie ich do właściwego stanu,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych, a także innych zasobów przyrody i jej składników,
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody.

Obszary i obiekty prawnie chronione

Powiat policki charakteryzuje się licznymi i cennymi walorami przyrodniczymi. Powierzchnia obszarów chronionych wraz z obszarami Natura 2000 wynosi 42 755,5 ha, co stanowi 64,39% powierzchni powiatu. Część obszarów chronionych przylega do terenów zurbanizowanych. Na obszarach tych, zależnie od formy ochrony obowiązują zróżnicowane ograniczenia dotyczące korzystania z zasobów przyrodniczych, określone w odpowiednich aktach prawnych. Na terenie powiatu znajduje się Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry, rezerваты przyrody m.in. "Świdwie", "Kurowskie Błota", "Kanał Kwiatowy", użytki ekologiczne, pomniki przyrody, obszary Natura 2000. Wytyczono również ścieżki rowerowe oraz piesze przebiegające przez najciekawsze tereny przyrodnicze powiatu. Przy planowaniu i wykorzystywaniu walorów przyrodniczych do celów gospodarczo-społecznych, należałoby kierować się zasadą rozwoju zrównoważonego tj. prowadzenia wszelkiej działalności gospodarczej w harmonii z przyrodą i w taki sposób, by nie powodować nieodwracalnych zmian w środowisku przyrodniczym.

Parki krajobrazowe - na terenie powiatu w gminie Kołbaskowo znajdują się 1262 ha Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Odry (całkowita powierzchnia parku wynosi 6009 ha). Park powstał 1 kwietnia 1993 roku na mocy Rozporządzenia Nr 4/93 Wojewody Szczecińskiego, zmienione Rozporządzeniem Nr 9/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 25 maja 2005 roku. Przedmiotem ochrony jest jedno z największych w Europie torfowisko niskie o unikatowej florze i faunie, pocięte siecią starorzeczy, kanałów, rowów i rozlewisk. Na terenie Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry znajduje się ponad 400 gatunków roślin naczyniowych, roślinność charakteryzuje duże zróżnicowanie (ponad 110 zespołów roślinnych). Park cechuje bogata fauna bezkręgowców i kręgowców – szczególnie ryb i ptaków wodno-błotnych. Celem ochrony jest zachowanie kompleksu zbiorowisk wodnych i lądowych związanych z dużą rzeką niziną w jej przyujściowym odcinku. Ochrona wyjątkowego miejsca rozrodu i ważnego zimowiska ptaków.

Rezerваты - na terenie powiatu znajdują się 4 rezerваты przyrody, w tym rezerwat ptaków "Świdwie", który jako jedyny obszar uzyskał status o znaczeniu międzynarodowym chroniony Konwencją Ramsarską.

Tab. 4.12. Rezerваты przyrody

Nazwa	Powierzchnia w ha	Gmina	Akt powołujący	Typ rezerwatu	Przedmiot ochrony	Cel ochrony
Świdwie	891,28	Dobra, Police	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14 stycznia 1963 r. zmieniające Zarządzenie MOŚiZN z dnia 17.11.1988 r.; Rozporządzenie Nr 24/2002 Wojew. Zach. z dnia 30 sierpnia 2002 r.	Faunistyczny	Jezioro Świdwie połączone z małymi jeziorami i oczkami wodnymi oraz przylegające do niego lasy, trzcinowiska i podmokłe łąki. Liczne gatunki ptaków.	Zachowanie zarastającego jeziora Świdwie oraz przyległych lasów i innych gruntów, stanowiących ostoję licznych gatunków ptaków, jak również będących miejscem odpoczynku i żerowania ptaków przelotnych.
Kurowskie Błota	98,43	Kołbas- kowo	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dn. 20.X.1965r.; Rozporządzenie Nr 63/2007 Woj. Zach. z dnia 29.10.2007 r.; Rozporządzenie Nr 47/2008 Woj. Zach. z dnia 14.11.2008 r. zmieniające rozporządzenia w sprawie rezerwatów przyrody; Plan ochrony zatwierdzony na lata 2008-2027: Rozporządzenie Nr 15/2008 Woj. Zach. z dnia 26.03.2008 r.	Faunistyczny	Miejsca lęgowe ptaków m.in. czapli siwej, kormoranów. Las olchowy.	Zachowanie miejsc lęgowych ptaków, zwłaszcza czapli siwej oraz zachowanie w stanie mało zmienionym olsu wyróżniającego się dużymi walorami biocenotycznymi oraz naturalnymi procesami sukcesji leśnej.
Kanał Kwiatowy	3,00	Kołbas- kowo	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 10.11. 1976 r.; Plan ochrony zatwierdzony na lata 2007-2026: Rozporządzenie Nr 1/2007 Woj. Zach. z dnia 27.11.2007 r.	Florystyczny	Siedliska rzadkich gatunków roślin wodnych i błotnych.	Zachowanie siedlisk rzadkich roślin.
Wzgórze Widokowe	4,19	Kołbas- kowo	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dn. 23.01. 1973r.; Rozporządzenie Nr 12 Woj. Zach. z dn. 9.07. 2002 r., Plan ochrony zatwierdzony na lata 2002-2021: Rozporządzenie Nr 12/2002 Woj. Zach. z dnia 09.07.2002 r.	Krajobrazowy	Brzeg Doliny Odry	Zachowanie wzniesienia stanowiącego wysoki brzeg doliny Odry o szczególnych walorach geomorfologicznych i geobotanicznych.

Użytki ekologiczne - są to niewielkie obszary, lecz zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Przedmiotem ochrony jest pięć użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 36,625 ha.

Cel ochrony: zachowanie cennych pod względem przyrodniczym obiektów - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, płaty nieużytkowanej roślinności, stanowiska chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub sezonowego przebywania.

Tab. 4.13. Użytki ekologiczne

L.p.	Nazwa	Powierzchnia w ha	Akt powołania	Gmina	Cel ochrony/opis powierzchni
1.	Ptasi zakątek	0,38	Uchwała nr IX/130/11 Rady Gminy Dobra z dnia 27.10.2011 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. nr 144 poz. 2759)	Dobra	Ochrona wartości przyr. terenu atrakcyjnego dla ptaków, zwłaszcza wodno - błotnych, cechującego się dużą bioróżnorodnością w zakresie ornitofauny, na którym występują gat. ptaków rzadkie i zagrożone. Obszar ze zbiornikiem wodnym w Dołujach.
2.	Trawiasta Dolina	1,57	Uchwała nr XXXI/416/06 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 20.02.2006 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 49 poz. 912)	Kołbaskowo	Użytek utw. w celu ochrony zbiorowisk roślinności kserotermicznej, wybitnie sucholubnej. Na terenie użytku znajduje się 50 gat. roślin kserotermicznych
3.	Ptasia Łąka	0,50	Uchwała nr XXXI/415/06 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 20.02.2006 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 49 poz. 912)	Kołbaskowo	Siedliska ptaków związanych z siedl. wodno - błotnymi i łąkowymi. Fragn. terenu o char. pastwiskowo-łąkowym porośnięty rośl. krzewiastą i łąkową.
4.	Półwysp Podgrodzie	26,08	Rozporządzenie nr 6/99 Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 05.07.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 30, poz. 502)	Nowe Warpno	Ochrona cennych pozostałości naturalnych ekosystemów, mających szczególne znaczenie dla ochrony rzadkich gatunków roślin oraz ginących i zagrożonych gatunków zwierząt. Część niska torfowego półwyspu na Zalewie Szczecińskim; obiekt o znaczeniu biocenotycznym i faunistycznym.
5.	Łysa Wyspa	8,09	Rozporządzenie nr 6/99 Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 05.07.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 30, poz. 502)	Nowe Warpno	Ochrona pozostałości naturalnych ekosystemów o szczególnym znaczeniu dla rzadkich gatunków roślin i ginących gatunków zwierząt. Występują tu rzadkie gatunki ptaków wodno - błotnych i roślinności szuwarowej. Wyspa na Jeziorze Nowowarpieńskim oddzielona cieśninami od Półwyspu Podgrodzie i Altwarp (Niemcy).

Pomniki przyrody

Przedmiotem ochrony są pojedyncze drzewa i grupy drzew o szczególnej wartości. Celem ochrony tych drzew jest zachowanie ich walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

Tab. 4.14. Pomniki przyrody

L.p.	Nazwa gatunkowa	Gmina	Blizsza lokalizacja	Obwód [cm]	Wysokość [m]	Forma	Akty prawne
1.	jesion	Dobra	obręb Rzędziny	176, 183, 218 222, 225	brak danych	Grupa 5 sztuk	Uchwała nr XXI/306/08 Rady Gminy Dobra z dnia 23.10.2008r.
2.	grab pospolity	Dobra	obręb Mierzyn 3	34- 160	brak danych	Grupa 98 sztuk	Uchwała nr XXX/424/09 Rady Gminy Dobra z 24 września 2009 r.
3.	platan klonolistny	Dobra	nr dz. 286 obręb Dobra	220- 325	brak danych	Grupa 3 sztuk	Uchwała nr XXVII/377/09 Rady Gminy Dobra z dnia 30.04.2009 r.
4.	dąb szypułkowy	Kołbas- kowo	teren byłej tuczarni w Kurowie	510	23	poj.	Rozporządzenie nr 120/2006 z dnia 08.11.2006 Wojewody Zachodn.
5.	dąb bezszypułkowy	Nowe Warpno	Oddz. 123c	390	26	poj.	Rozporządzenie nr 2/99 Wojewody Zachodn. z dnia 30.03.1999 r.
6.	lipa drobnolistna	Nowe Warpno	ul. Szczeciń- ska w Nowym Warpnie	460 - 680	23 - 30	Grupa 6 sztuk	Rozporządzenie nr 2/99 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 marca 1999 r.
7.	sosna pospolita, buk pospolity	Police	Leśnictwo Drogoradz oddz. 464b	260, 330	27, 28	Grupa	Uchwała nr XXXI/228/05 Rady Miejskiej w Policach z 30 marca 2005r.
8.	buk pospolity	Police	Leśnictwo Zalesie oddz. 632c	400	29	poj.	Uchwała nr XXXI/228/05 Rady Miejskiej w Policach z 30 marca 2005r.
9.	dąb szypułkowy, bluszcz pospolity	Police	Leśnictwo Tanowo oddz. 811c	220, 63	26, 23	poj.	Uchwała nr XXXI/228/05 Rady Miejskiej w Policach z 30 marca 2005r.

Obszary Natura 2000 – na sieć Natura 2000 składają się dwa typy obszarów: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO), specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). Podstawą programu Natura 2000 jest Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa. Wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków ma na celu protekcję populacji dziko występujących gatunków ptaków, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk. Celem wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony siedlisk jest ochrona siedlisk przyrodniczych, populacji i siedlisk roślin oraz zwierząt, a także odtworzenie siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków roślin lub zwierząt.

Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO)) - zatwierdzone Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Dziennik Ustaw Nr 198 z 6 listopada 2008 r.

a. Dolina Dolnej Odry (PLB 320003) - obszar ten zajmuje dolinę Odry pomiędzy Kostrzynem a Zalewem Szczecińskim wraz z Jeziorem Dąbie, Rozlewisko Kostrzyńskie oraz przylegające lasy będące ważnym lęgowiskiem ptaków drapieżnych. Ostoja rozciąga się na obszarze o powierzchni ok. 60 207 ha, a na terenie powiatu (gmina Kołbaskowo) znajduje się 4094,5 ha. Wody śródlądowe stojące i płynące zajmują 14% obszaru, torfowiska, bagna, siedliska łąkowe i zaroślowe i roślinność przybrzeżna - 35%, a siedliska leśne 31%. Jezioro Dąbie jest płytkim, deltowym

zbiornikiem o urozmaiconej linii brzegowej. Z południowo-wschodnim brzegiem jeziora sąsiadują łąki i mokradła Rokiciny, Sadlińskie i Trzebuskie Łęgi. W części ujściowej Odra dzieli się na dwa główne rozgałęzienia - Odrę Wschodnią i Regalicę. Obszar pomiędzy dwiema głównymi odnogami (Międzyodrze) jest płaską równiną z licznymi jeziorami i mniejszymi kanałami. Jest zabagniony i posiada okresowo zalewane łąki oraz fragmenty nadrzecznych łęgów. Obszar poniżej Cedyni nosi nazwę Kotliny Freienwaldzkiej, w obrębie której szczególne znaczenie dla ptaków posiada Rozlewisko Kostrzyneckie. Po stronie niemieckiej wzdłuż Odry rozciąga się Park Narodowy Dolina Dolnej Odry. W części środkowej i południowej obszaru włączono do niego fragmenty przylegających do doliny lasów o największym zagęszczeniu ptaków drapieżnych. Teren jest ważny dla ptaków wodno - błotnych w okresie lęgowym, wędrówkowym i zimowiskowym. Przedmiotem ochrony są głównie gatunki ptaków wodno - błotnych i drapieżnych.

b. Zalew Szczeciński (PLB 320009) - obejmuje polską część Zalewu Szczecińskiego o powierzchni ok. 47195 ha. Po stronie powiatu polickiego znajduje się na terenie gminy Nowe Warpno (12 480, 6 ha) oraz gminy Police (4 408,5 ha). Zbiornik jest płytki i bardzo żyzny. Występuje tu duże zagęszczenie organizmów bentosowych oraz wiele ryb np. sandacz, leszcz, szczupak, węgorz. Obszar jest ważną ostoją ptaków wodno - błotnych w okresie wędrówek i zimą. Ich koncentracje liczą powyżej 20 000 osobników. Stwierdzono na tym terenie 9 gatunków ptaków z Polskiej Czerwonej Księgi oraz gatunki wymienione w załączniku I Dyrektywy Ptasiej m.in. warzęcha, łabędź krzykliwy, kropiatka, żuraw, gąsiorek.

c. Jezioro Świdwie (PLB 320005) - obszar ten zajmuje około 7 196 ha, znajduje się na terenie gminy Dobra (4096,6 ha) i Police (3099,6 ha). Obejmuje południową część Puszczy Wkrzańskiej. Teren obejmuje zeutrofizowane i zarośnięte szuwarami jezioro Świdwie (w jego otoczeniu występują szuwały trzcinowe, łąki i olsy), fragment jeziora Stolsko, śródpolne zbiorniki i torfowiska, grunty porolne, lasy i bory Puszczy Wkrzańskiej. Obszar jest ostoją ptaków o randze europejskiej, objęty jest częściowo Konwencją Ramsar. Gnieźdzą się tu rzadkie gatunki takie jak: mewa mała, szablodziób, szudlak. Głównym przedmiotem ochrony na tym obszarze są: żurawie, rybołowy, kania, strumieniówki, bataliony i wiele innych, gdyż Świdwie jest ważnym przystankiem dla ptaków wędrujących między Skandynawią i Morzem Śródziemnym. W okresie lęgowym spotyka się tu ponad 160 gatunków ptaków, w tym orły bieliki.

d. Ostoja Wkrzańska (PLB 320014): obszar stanowi część (około 1/3) kompleksu leśnego rozmieszczonego po obu stronach granicy z Niemcami. Obszar zajmuje 14 575,7 ha i stanowi mozaikę siedlisk. Znajduje się w obszarze gmin Nowe Warpno (7132,6 ha) i Police (7443,1 ha). Obejmuje małe rzeki, zeutrofizowane i zarośnięte szuwarami jeziora, nieduże zbiorniki, rozległe torfowiska niskie i wysokie, łąki, pastwiska, grunty porolne, olsy, lasy i bory. Większa część obszaru Puszczy znajduje się na terenie równiny pokrytej wydrami. Południowo - wschodnia część tego kompleksu leśnego porasta wysokie wzgórza morenowe - Wzgórze Warszawskie. Najcenniejsze jeziora to Jezioro Karpino i Jezioro Piaski. Przedmiot ochrony - na terenie tym spotkać można przynajmniej 27 gatunków ptaków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej i około 10 gatunków ptaków z Polskiej Czerwonej Księgi. W okresie lęgowym teren zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej takich gatunków ptaków jak np.: orzeł bielik, kania czarna, kania ruda, lelek, rybołów, samotnik.

Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk (SOO) - zatwierdzone Decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG

a. Ujście Odry i Zalew Szczeciński (PLH 320018): zajmuje 52612 ha powierzchni, z czego część znajduje się na terenie gmin Nowe Warpno i Police. Swoim zasięgiem obejmuje prócz ujścia Odry i Zalewu Szczecińskiego także Wyspę Chrząszczewską i Zalew Kamieński oraz przybrzeżne fragmenty wysp Wolin i Uznam. Ze środowiskiem morskim Bałtyku Zalew Szczeciński połączony jest poprzez koryto Dziwny na wschodzie, Świny - w środkowej części oraz poprzez Pianę - na zachodzie. Z racji okresowych wlewów wody morskiej zmieniają się w Zalewie parametry chemiczne jego środowiska, co sprzyja występowaniu roślin słonolubnych. Po stronie wschodniej akwenu ciągną się przybrzeżne płycizny, gdzie występuje wiele gatunków hydrofitów. Przedmiotem ochrony są wody Zalewu i jego wybrzeża, będące cennymi siedliskami wielu gatunków zwierząt i roślin. W wodach

Zalewu występuje duże zagęszczenie organizmów dennych. Zalew Szczeciński ma duże znaczenie dla ryb słodko- i słonowodnych. Leży on na szlaku wędrówek tarłowych wielu gatunków ryb. Na obszarze wód Zalewu oraz w strefie wybrzeży znajdują się ostoje ptasie o randze europejskiej. W okresie zimowym można tu obserwować bieliki w ilości do 250 osobników.

b. Dolna Odra (PLH 320037): obszar o powierzchni 29 536 ha, z czego część znajduje się na terenie gminy Kołbaskowo. Dzieli się na dwa główne kanały: Odrę Wschodnią i Odrę Zachodnią. Ostoja posiada wybitne walory krajobrazowe. Rozciąga się na obszarze ok. 90 km. Przedmiotem ochrony są tereny podmokłe z torfowiskami i łąkami zalewanymi wiosną, lasy olszowe i łęgowe, starorzecza, liczne odnogi rzeki i wysepki. Duży udział stanowią naturalne tereny zalewowe. Ostoja obejmuje także fragmenty strefy krawędziowej Doliny Odry z miejscami występowania roślin sucholubnych, w tym z murawami kserotermicznymi i lasami. Na obszarze tym występuje ok. 450 gatunków roślin naczyniowych i blisko 110 zespołów roślinnych. Tereny otaczające ostoję są użytkowane rolniczo. Na niewielkim obszarze są też prowadzone: gospodarka łąkowa i wypas bydła. W okolicach ostoi znajdują się liczne zakłady przemysłowe.

c. Police - Kanały (PLH 320015): Obszar o powierzchni 100,2 ha. Przedmiotem ochrony jest sieć podziemnych kanałów o długości ok. 4 km, znajdujących się na terenie gminy Police. Kanały stanowią pozostałość po przedwojennej fabryce paliw lotniczych - Hydrier Werke Pölitz. Obszar stanowi największe zimowisko nietoperzy w województwie zachodniopomorskim, m.in. takich gatunków jak: nocek duży, nocek rudy, mopek, nocek Natterera.

d. Jezioro Stolsko (PLH 320063): ostoja zajmuje obszar o powierzchni 146,1 ha. Powierzchnia całkowita jeziora wynosi ok. 92 ha, a w granicach Polski znajduje się 28,5 ha. Jezioro przecięte jest granicą polsko - niemiecką. Po stronie Niemiec objęte jest tam ochroną jako obszar Natura 2000 (zarówno jako specjalny obszar ochrony siedlisk - SOO, jak i obszar specjalnej ochrony ptaków - OSO). Po stronie polskiej znajduje się na terenie gminy Dobra. Wyznaczenie obszaru po polskiej stronie ma na celu ujednolicenie zasad i zapewnienie skutecznej ochrony Jeziora Stolsko. Przedmiotem ochrony poza jeziorem są fragmenty lepiej zachowanych siedlisk leśnych i bagiennych w południowej części Puszczy Wkrzańskiej. Obszar jest ważny jako miejsce zimowania ptaków oraz żerowania ptaków wodno-błotnych, przede wszystkim żurawi i gęsi. Jest także istotnym miejscem występowania i rozrodu płazów i gadów.

Obszary i obiekty przewidziane do ochrony w Waloryzacji Przyrodniczej Województwa Zachodniopomorskiego

Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego została opracowana przez Biuro Konserwacji Przyrody w 2010 roku. W opracowaniu tym zawarte zostały wykazy flory i fauny, opisy roślinności i fauny województwa jak również wykazy i opisy istniejących form ochrony przyrody przewidzianych ustawą o ochronie przyrody. Ponadto zweryfikowano w terenie wszystkie obszary i obiekty zaproponowane w waloryzacjach przyrodniczych gmin i przedstawiono je, jako potencjalne obszary i obiekty wyznaczone do ochrony. Poniżej znajdują się zestawienia potencjalnych zasobów przyrodniczych proponowanych do objęcia ochroną.

Tab. 4.15. Wykaz potencjalnych rezerwatów przyrody

L.p.	Nazwa	Gmina	Cel ochrony	Stan zachowania walorów przyrodniczych	Zagrożenia	Zalecenia konserwatorskie
1.	Pepowo	Dobra	ochrona zbiornika wodnego będącego ostoją szeregu rzadkich gatunków płazów, gadów i ptaków, równocześnie będącego elementem zlewni jez. Świdwie	średni	zaśmiecanie	Zostawić w niezmienionym stanie
2.	Kamienieckie Wąwozy	Kolbaskowo	cenne naturalne zbiorowiska leśne i murawowe, w tym roślinności kserotermicznej wraz z rzadkimi chronionymi i zagrożonymi gatunkami roślin	bardzo dobry, znajdują się tu źródłiska <i>Cardamine amara</i> - <i>Chrysosplenium alternifolium</i> największe na Pomorzu stanowisko kokoryczy drobnej	Zmiana warunków siedliskowych	zachować odpowiednie warunki wodne
3.	Kamionka	Kolbasko- wo	murawa kserotermiczna z charakterystycznymi gatunkami flory	bardzo dobry	sukcesja w kier. zbiorowisk leśnych, niszczenie pokrywy roślinnej przez wyrobisko piasku	zapobiegać niszczeniu pokrywy roślinnej poprzez zakazanie wydobywania piasku
4.	Łysa Wyspa (istniejący użytek ekologiczny)	Nowe Warpno	wyspa z naturalną roślinnością szuwarową, w tym zbiorowiskami halofilnymi, stanowiskami rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt	dobry	zmiana przeznaczenia terenu, niszczenie istniejących fragmentów zbiorowisk roślinności, prowadzenie wszelkich robót hydrotechnicznych na wyspie, wchodzenie i przebywanie na wyspie w okresie całego roku	zachowanie obecnego stanu wyspy
5.	Rytka	Nowe Warpno	zachowanie zbiorowisk szuwarowych i leśnych oraz zagrożonych gatunków ptaków wodnych na podtopionej i podmokłej strefie brzegowej Jeziora Nowowarpińskiego	dobry	zmiana przeznaczenia terenu, niszczenie istniejących fragmentów zbiorowisk roślinności, prowadzenie wszelkich robót hydrotechnicznych, nadmierne wchodzenie i przebywanie	zachowanie obecnego stanu

6.	Jezioro Myśluborskie Wielkie	Nowe Warpno	zachowanie zbior. wodnych, szuwarowych, leśnych oraz zagrożonych gatunków ptaków wodnych na J. Myśluborskim Wielkim	dobry	zmiana przeznaczenia terenu, niszczenie istniejących fragmentów zbiorowisk roślinności , nadmierne wchodzenie i przebywanie	zachowanie obecnego stanu jeziora
7.	Wielki Karcz	Nowe Warpno	zachowanie zbior. torfowiskowych i leśnych z cenną reliktową florą mszaków oraz zagrożonych gatunków ptaków	dobry	zmiana stosunków wodnych	poprawa stosunków wodnych poprzez zastosowanie zastawek
8.	Jezioro Piaski	Nowe Warpno	ochrona zbiorowisk wodnych, torfowiskowych i leśnych z cenną florą oraz siedliska zagrożonych gatunków zwierząt	dobry	zmiana stosunków wodnych - osuszanie, zaśmiecanie	poprawa stosunków wodnych

Tab. 4.16. Wykaz potencjalnych pomników przyrody

L.p.	Gmina	Stan zachowania walorów przyrodniczych	Zagrożenia	Zalecenia konserwatorskie
1.	Dobra	buk zwyczajny forma czerwono listna ob. 325 cm, Jez. Sumiackie, EN brzeg	wycinka	ochrona czynna
2.	Dobra	aleja z lip drobnolistnych o długości ok. 900 m, Stolec w kierunku Bolkowa	wycinka	ochrona czynna
3.	Kołbaskowo	okazałe drzewo - dąb szypułkowy, Rajkowo park	dewastacja, wycinka	ochrona czynna
4.	Kołbaskowo	aleja wielogatunkowa: jesiony wyniosłe, dęby szypułkowe, kasztany jadalne (długość alei 900m), stan zdrowotny dobry, droga z Ustowa do Kurowa	wycinka	ochrona czynna
5.	Kołbaskowo	dąb szypułkowy obw. ponad 600 cm, na wys. 3 m dzieli się na 2 konary. z tyłu duża listwa i dziupla próchnicza, prawdopodobnie od uderzenia pioruna, na pniu 4 ozorki dębowe, Przecław (na działce obok magazynu - własność prywatna)	dewastacja, wycinka	ochrona czynna
6.	Kołbaskowo	dąb szypułkowy ob. 400 cm, park w Kurowie	dewastacja, wycinka	ochrona czynna
7.	Kołbaskowo	buk zwyczajny obwód 365 cm, do 20 m drzewo jest porośnięte bluszczem owocującym, park w Kurowie	dewastacja, wycinka	ochrona czynna
8.	Kołbaskowo	lipa szerokolistna obwód 362 cm, park w Kurowie przy głównej alei	dewastacja, wycinka	ochrona czynna

9.	Kołbaskowo	<i>platan klonolistny obwód 372 cm, park w Kurowie</i>	dewastacja, wycinka	ochrona czynna
10.	Kołbaskowo	<i>dąb szypułkowy obwód 370 cm, przy wjeździe do parku w Kurowie od strony Siadła Dolnego</i>	dewastacja, wycinka	ochrona czynna
11.	Kołbaskowo	czereśnia obwód 199 cm, Siadło Górne	dewastacja, wycinka	ochrona czynna
12.	Kołbaskowo	klon zwyczajny obwód. 355 cm stan zdrowotny dobry, między parkiem szpitalnym a torami kolejowymi na drodze z Kołbaskowa do Smolęcina	dewastacja, wycinka	ochrona czynna
13.	Kołbaskowo	6 cisów pospolitych, jeden z cisów jest mocno spróchniały, lecz wciąż zielony, obwód drzew: 157-198 cm, Kamieniec	dewastacja terenu	ochrona czynna
14.	Kołbaskowo	lipa drobnolistna obwód 364 cm, Pargowo przy budynku nr 1	dewastacja, wycinka	ochrona czynna
15.	Kołbaskowo	lipa drobnolistna obwód 330 cm, Pargowo przy ruinach kościoła	dewastacja, wycinka	ochrona czynna
16.	Kołbaskowo	cis zwyczajny obwód 128 cm, Pargowo przy ruinach kościoła	dewastacja	ochrona czynna, oczyścić teren
17.	Police	cis pospolity obwód 53 cm, stan zdrowotny dobry, przy osadzie Leśnictwa Mazańczyce	drzewo porośnięte bluszczem pospolitym	ochrona ścisła
18.	Police	dąb szypułkowy, obwód 380 cm, stan zdrowotny dobry, przy osadzie Leśnictwa Mazańczyce	drzewo ma 15 % posuszu	ochrona ścisła
19.	Police	lipa drobnolistna obwód 375 cm, oddz. 349a	wycięcie	ochrona ścisła
20.	Police	jodła pospolita, obwód 245 cm, stan zdrowotny dobry, oddz. 520r	wycięcie	ochrona ścisła
21.	Police	dąb bezszypułkowy, obwód 345 cm, stan zdrowotny dobry, oddz. 606b	drzewo posiada 30% posuszu	ochrona ścisła
22.	Police	wiąz szypułkowy, obwód 330 cm, stan zdrowotny dobry, oddz. 609b	wycięcie	ochrona ścisła
23.	Police	dąb szypułkowy, obwód 390 cm, stan zdrowotny dobry, oddz. 651m	drzewo posiada 20% posuszu	ochrona ścisła
24.	Police	dąb szypułkowy + bluszcz pospolity obwód 645 cm, stan zdrowotny dobry, Droga Warszewo - Police	wycięcie	ochrona czynna

Tab. 4.17. Wykaz potencjalnych użytków ekologicznych

L.p.	Nazwa	Gmina	Cel ochrony	Stan zachowania walorów przyrodniczych	Zagrożenia	Zalecenia konserwatorskie
1.	Zarastające oczka koło Stolca	Dobra	siedlisko łąkowe, roślinność przejściowa strefy leśno-bagiennnej, korytarz ekologiczny dla migrującej fauny	dwa oczka wodne połączone kanałem przy drodze Stolec – Rzędziny, oczka zarośnięte szuwarem trzcinowym i pałkowym; obrzeża porośnięte ziołoroślami z dominacją pokrzywy; cenny obiekt biocenotyczny	Zmiany stosunków wodnych, zanieczyszczenia	sporadyczne użytkowanie kośne
2.	Łęgi	Dobra	miejsca rozrodu płazów, gadów i ptaków	duży kompleks torfowisk wykorzystywanych niegdyś jako kośne łąki z dominacją wyczyńca łąkowego, leżących w zlewni jez. Świdwie, widoczne są miejsca wydobywania torfu; miejsce rozrodu płazów, żerowisko dla ptaków drapieżnych; miejscami porośnięte szuwarem turzycowym	zmiany stosunków wodnych, zaprzestanie wypasu zwierząt oraz wykaszania; wysypywanie śmieci i innych nieczystości, zwiększenie antropopresji	podjąć działania mające na celu przywrócenie działalności rolniczej
3.	Łąka turzycowa koło	Dobra	zbiorowiska turzycowe z turzycą dwustronną, wilgotna łąka na złożu torfowym	nie odnaleziony został przedmiot ochrony (turzyca dwustronna) jednak wilgotna łąka warta jest objęcia ochroną; mozaika szuwar turzycowego i wilgotnej łąki z ostrożeńcem warzywnym	zmiany stosunków wodnych	używać ekstensywnie
4.	Torfowisko wysokie koło Lubieszyna	Dobra	torfowisko wysokie z welnianka pochwową i trzęślicą modrą	w części południowej i wschodniej występują zadrzewienia, a w części centralnej: kosaciec żółty, mozga trzcinowata, sit rozpierzchły, nie została potwierdzona welnianka pochwowata; na obrzeżach mozaika szuwarów trzcinowych, turzycowych i pałkowych, a także ziołorośla z <i>Cirsium oleraceum</i>	zmiany stosunków wodnych, zanieczyszczenie	nie naruszać stanu równowagi biocenotycznej, nie odwadniać, nie zanieczyszczać
5.	Jezioro Kościno	Dobra	kompleks śródlęśnych jezior, będących miejscem rozrodu szeregu cennych gatunków zwierząt	tereny te stanowią bazę pokarmową m. in. dla ptaków drapieżnych; oczka zarastające szuwarem trzcinowym z kosaćcem żółtym	zmiany stosunków wodnych, nasiloną antropopresja	prowadzenie prawidłowej gospodarki leśnej

6.	Oczko Kolonia	Dobra	oczka z zadrzewieniem i zagłębieniem nitrofilnym	zachowanie bioróżnorodności bogactwo ornitofauny, w dalszej części oczko wodne otoczone szuwarem trzcinowym, pałkowym i łożą w sąsiedztwie łąki rajgrasowe	zmiany stosunków wodnych	nie odwadniać, nie zanieczyszczać
7.	Rozlewisk a koło Doluj	Dobra	ochrona bioróżnorodności, ochrona rozlewisk, będących miejscem rozrodu szeregu cennych gatunków ptaków	wilgotna łąka z zarośniętymi rowami melioracyjnymi, szuwary turzycowe, mozgowe, trzcinowe, pałkowe; kępowo występuje łoża	zmiany stosunków wodnych, nasilona antropopresja	nie osuszać, użytkować ekstensywnie
8.	Brak nazwy własnej	Dobra	obszar cenny krajobrazowo	podmokłe tereny z wytopiskami wodnym na południu gminy, cenny obiekt biocenotyczny wśród monokultury rolniczej; obniżenie terenu z szuwarem trzcinowym i ziołoroślami na obrzeżu; ochrona bioróżnorodności i krajobrazu	melioracje prowadzące do zmiany stosunków wodnych, składowanie śmieci	nie osuszać
9.	Za płotem	Kołbasko-wo	zachowanie zbiornika wodnego jako cennego siedliska dla ornitofauny i herpetofauny	zachowane miejsce lęgowe ptaków wodnych i płazów	ścieki bytowe z okolicznych zabudowań, zanieczyszczenia terenu	zapobiegać zanieczyszczeniu terenu i eutrofizacji zbiornika
10.	Gęsi Stawek	Kołbasko-wo	płytkie oczko śródpolne z cenną ornitofauną	zachowane miejsce lęgowe ptaków wodnych i płazów	zachwianie stosunków wodnych, ścieki z pól	nie dopuścić do obniżenia lustra wody
11.	Oczko koło Stobna	Kołbasko-wo	przydrożne oczko wodne z roślinnością wodną	zachowane miejsce występowania roślin chronionych i cennych	zanieczyszczenie brzegów, niszczenie roślinności przez konstruowanie kładek	oczyścić teren
12.	Torfowisko Będargowo	Kołbaskowo	torfowisko mszarne z cennymi gatunkami	zachowane miejsce występowania cennych roślin, torfowisko częściowo zdegradowane, zachowało jednak swoje walory, wkoło otacza je szuwar pałkowy i łoża, luźno występuje niska pojedyncza sosna	zmiana stosunków wodnych, osuszenie	nie dopuścić do osuszenia terenu

13.	Łabędzi Stawek	Kołbasko-wo	zachowanie ornitofauny i herpetofauny oraz rolniczego krajobrazu	zachowane miejsce lęgowe ptaków wodnych i płazów	osuszenie, spływ nawozów z pól	nie dopuścić do całkowitego zarośnięcia brzegów i obniżenia lustra wody
14.	Uroczysko	Kołbasko-wo	płytkie śródpolne oczka wodne z ornitofauną	zachowane miejsce lęgowe ptaków wodnych i płazów	osuszenie, spływ nawozów z pól, zabudowa mieszkalna	nie dopuścić do zmiany stosunków wodnych
15.	Kurowskie Łęgi	Kołbasko-wo	miejsce dla ornitofauny, zachowanie krajobrazu rolniczego	zachowane miejsce lęgowe ptaków wodnych i płazów, w okresie wędrówek regularnie duże stada łabędzi niemych i krzykliwych, obszar pełni także rolę pierzowiska kaczek	osuszanie, zarastanie	nie dopuścić do całkowitego zarośnięcia brzegów wysoką roślinnością i obniżenia lustra wody
16.	Srokoszowy Stawek	Kołbasko-wo	śródpolne oczko wodne z ornitofauną, krajobraz rolniczy	zachowane miejsce lęgowe ptaków wodnych i płazów, miejsce żerowania ptaków.	osuszenie, spływ nawozów z pól	nie dopuścić do zmiany stosunków wodnych
17.	Barniślawskie Rozlewisko	Kołbasko-wo	zatrzcinnione rozlewisko, miejsce lęgowe i żerowania ptaków	zachowane miejsce lęgowe ptaków wodnych i żerowania ptaków	zmiana stosunków wodnych, zniszczenie roślinności	nie dopuścić do zarośnięcia oczka wodnego i zniszczenia trzcinowiska
18.	Przeclawskie Stawy	Kołbasko-wo	zatrzcinnione rozlewisko, zachowanie cennej ornitofauny oraz krajobrazu rolniczego.	zachowane miejsce występowania ptaków	zmiana stosunków wodnych, spływ zanieczyszczeń	nie dopuścić do spływu zanieczyszczeń
19.	Brak nazwy własnej	Kołbasko-wo	przydrożny zbiornik śródpolny	zachowane miejsce lęgowe i żerowisko ptaków wodnych	osuszenie, spływ nawozów i środków ochrony z pól	nie dopuścić do zarośnięcia oczka, zapobiegać spływowi zanieczyszczeń z pól

20.	Suchy Stawek	Kolbaskowo	zbiornik śródpolny, stanowisko ornitofauny	zachowane miejsce lęgowe ptaków wodnych.	osuszenie, spływy chemikaliów z pól	nie dopuścić do zarośnięcia oczka, zapobiegać spływom zanieczyszczeń z pól
21.	Dolina Łez	Kolbaskowo	oczka wodne, miejsce ornitofauny	zachowane miejsce lęgowe ptaków wodnych	zachwianie stosunków wodnych, zanieczyszczenia	nie dopuścić do zachwiania stosunków wodnych, zanieczyszczenia
22.	Przy Torach	Kolbaskowo	rozlewisko miejsce bytowania ornitofauny i herpetofauny	zachowane miejsce lęgowe ptaków wodnych	zachwianie stosunków wodnych, zanieczyszczenia	nie dopuścić do zachwiania stosunków wodnych, zanieczyszczenia
23.	Brak nazwy własnej	Kolbaskowo	ochrona obszaru ze stanowiskami roślinności kserotermicznej	w bogatej florze gat. chronione, stwierdzono tu murawy kserotermiczne	zalesienie, zacienienie	nie zalesiać
24.	Łąka koło Moczył I	Kolbaskowo	kompleks zbiorowisk łąkowych tworzących mozaikę z charakterystycznymi gatunkami	zachowana wilgotna łąka okresowo zalewana wodami Odry, z cenną roślinnością zb. <i>A. pratensis</i> , <i>Filipendulo-Geranium</i> , <i>Angelico-Cirsium oleracei</i> , <i>S. sylvatici</i> , szuwar turzycy brzegowej przy korycie rzeki	osuszenie, zmiana warunków siedliskowych	ekstensywnie użytkować jako łąkę bagienną koszoną raz w roku
25.	Dolek	Kolbaskowo	oczko wodne położone w obniżeniu oraz roślinność wodna, ornitofauna	ważne miejsce lęgów ptaków wodnych, miejsce żerowania ptaków	osuszenie, zaoranie, spływ nawozów i środków ochrony roślin z pól, zarastanie	zachować oczko wodne. Nie dopuścić do całkowitego zarośnięcia brzegów wysoką roślinnością, ani do całkowitego jej wycięcia, uregulować stosunki wodne

26.	Łąka koło Moczyl II	Kolbaskowo	kompleks zbiorowisk łąkowych tworzących mozaikę z charakterystycznymi gatunkami	wilgotna łąka okresowo zalewana wodami Odry, z cenną roślinnością zb. <i>A. pratensis</i> , <i>Filipendulo-Geranium</i> , <i>Angelico-Cirsietum oleracei</i> , <i>S. sylvatici</i> , szuwar turzycy brzegowej przy korycie rzeki	osuszenie, zmiana warunków siedliskowych	ekstensywnie użytkować jako łąkę bagiennej koszona raz w roku
27.	Jezioro Rosówek	Kolbaskowo	przedmiotem ochrony jest nowo powstałe rozlewisko oraz roślinność wodna. celem ochrony jest zachowanie cennej ornitofauny oraz krajobrazu rolniczego	miejsce występowania ptaków, żerowisko ptaków drapieżnych, dogodne miejsce dla płazów	zmiana stosunków wodnych, spływ nawozów i środków ochrony roślin z pól, zarastanie lustra wody	zachować oczko wodne. nie dopuścić do całkowitego zarośnięcia jego brzegów wysoką roślinnością, zachować roślinność przybrzeżną. Nie osuszać terenu
28.	Kamieniec Oczka	Kolbaskowo	kompleks oczek wodnych, ziołorośli i szuwarów stanowiący ostoję naturalnej przyrody wśród zagospodarowanej rolniczo przestrzeni	dwa oczka porośnięte osoką aloesowata, trzecie z otwartym lustrem wody, dwa z nich otoczone są przesuszonym łęgiem <i>Fraxino-Alnetum</i>	osuszenie, zmiana warunków siedliskowych	osuszenie terenu
29.	Łąka koło Pargowa	Kolbaskowo	kompleks zbiorowisk łąkowych tworzących mozaikę z charakterystycznymi gatunkami	wilgotna łąka z cenną roślinnością zbiorowisk <i>Alopecuretum pratensis</i> , <i>Filipendulo-Geranium</i> , <i>Angelico-Cirsietum leracei</i> -6510 niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie, <i>Scirpetum sylvatici</i>	osuszenie, zmiana warunków siedliskowych	ekstensywnie użytkować jako łąkę bagiennej koszona raz w roku
30.	Podgrodzkie Łąki	Nowe Warpno	obiekt o znaczeniu biocenotycznym i faunistycznym, mozaika fitocenoz turzycowiskowych, zbiorowiska solniskowe; stanowiska zwierząt	dobry	zmiana przeznaczenia terenu np. na cele rekreacyjne, zmian stosunków wodnych	zachowanie istniejących stosunków wodnych
31.	Mszczuj	Nowe Warpno	zbiorowiska łąkowe i leśne; stanowiska zagrożonych gatunków płazów, gadów i lęgowych ptaków wodnych, żerowisko zwierzyny leśnej	dobry	zmiana stosunków wodnych, zmiana sposobu użytkowania	zachowanie istniejących stosunków wodnych
32.	Nowowarpieńskie Wody	Nowe Warpno	ochrona fragmentu ekosystemu wodnego jez. Nowowarpieńskiego oraz zagrożonych ryb i migrujących ptaków wodnych	dobry	lokalizowanie bud. hydro-technicznych, zaśmiecianie jeziora, używanie na wodzie sprzętu motorowego	zakaz lokalizowania bud. hydro- technicznych

33.	Karczieńskie Ploso	Nowe Warpno	ochrona fragmentu ekosystemu wodnego Jeziora Nowowarpieńskiego oraz zagrożonych gatunków ryb i migrujących ptaków wodnych	dobry	lokalizowanie bud. hydro-technicznych, zaśmiecanie jeziora, używanie na wodzie sprzętu motorowego	zakaz zaśmiecania lokalizowania bud. hydro-technicznych
34.	Miroszewskie Estuarium	Nowe Warpno	ochrona fragmentu ekosystemu wodnego Zalewu Szczecińskiego oraz zagrożonych gat. ryb i migrujących ptaków wodnych	dobry	lokalizowanie budowli hydrotechnicznych, zaśmiecanie jeziora, używanie na wodzie sprzętu motorowego	zakaz lokalizowania budowli hydrotechnicznych
35.	Karpino	Police	zachowanie zbiorowisk wodnych, flory torfowiskowej, zaroślowej oraz zagrożonych gat. płazów i ptaków wodnych	dobry	zabudowa i udostępnianie jeziora	zakaz zmiany stosunków wodnych, zakaz zabudowy i grodzenia terenu
36.	Piaszczyńskie Mokrady	Police	zachowanie środowiska przyrodniczego w postaci podmokłych łąk i torfowisk wraz ze stanowiskami płazów i gadów	średni	osuszanie, zarastanie terenu	poprawienie stosunków wodnych, budowa zastawek
37.	Storczyko we Łąki	Police	zachowanie cennych przyrodniczo różnorodnych zespołów florystycznych	dobry	nadmierna penetracja terenu	zakaz zabudowy i grodzenia terenu, prowadzenie ekstensywnej gospodarki rolnej
38.	Czajcze Łąki	Police	zachowanie zbiorowisk szuwarowych, łąkowych, torfowiskowych, wodnych i zaroślowych	dobry	udostępnianie oraz zarastanie	prowadzenie ekstensywnej gosp. rolnej, zakaz zabudowy, grodzenia terenu, wywożenia śmieci
39.	Czajcze uroczysko	Police	zachowanie różnorodnych zbiorowisk roślin szuwarowych i torfowiskowych	dobry	Udostępnianie i wznoszenie urządzeń napowietrznych	utrzymanie dotychczasowych stosunków wodnych, zakaz wywożenia śmieci

40.	Torfowisko Podbrzezie	Police	zachowanie zbiorowisk torfowiskowych cennych ze względów florystycznych i fitocenotycznych	dobry	eksploatacja torfu na cele lecznicze, wznoszenie urządzeń napowietrznych, zmiana stosunków wodnych	utrzymanie dotychczasowych stosunków wodnych, zakaz wywożenia śmieci
41.	Wyspy Odrzańskie	Police	zachowanie ze względów estetycznych, naukowych, przyrodniczych i dydaktycznych cennych pozostałości naturalnych ekosystemów w dolinie Odry	dobry	budowa kanału żeglownego i pola refulacyjne	zakaz zabudowy terenu i zmiany melioracji
42.	Pobreskie Łąki	Police	zachowanie cennych zespołów ze względów florystycznych	dobry	wznoszenie urządzeń napowietrznych oraz nadmierna penetracja terenu i zmiana stosunków wodnych	zakaz zabudowy i grodzenia terenu, zakaz wywożenia śmieci, zakaz zmiany stosunków wodnych
43.	Torfowiska Zaleskie	Police	zachowanie zbiorowisk torfowiskowych o dużej różnorodności	dobry	wznoszenie urządzeń napowietrznych oraz nadmierna penetracja terenu i nadmierna ewentualna eksploatacja torfu	zakaz zabudowy i grodzenia terenu, zakaz wywożenia śmieci, zakaz eksploatacji torfu
44.	Zaleskie Błota	Police	zachowanie mozaiki roślinności zaroślowej, łąkowej, szuwarowej, ziołoroślowej i porębowej wkomponowanej w kompleks Puszczy Wkrzańskiej	dobry	nadmierna penetracja terenu i zmiana stosunków wodnych powiększanie kąpieliska, spływ nawozów mineralnych, obniżanie się poziomu wód	zakaz zabudowy i grodzenia terenu, zakaz wywożenia śmieci

Tab. 4.18. Wykaz potencjalnych zespołów przyrodniczo - krajobrazowych

L.p.	Nazwa	Gmina	Cel ochrony	Stan zachowania walorów przyrodniczych	Zagrożenia	Zalecenia konserwatorskie
1.	Trzebie radzki Las	Nowe Warpno	zachowanie półnaturalnego środowiska przyrodniczego, jakim są strefa nadbrzeżna Zalewu, podmokłe łąki i otaczające je stare bory sosnowe, stanowiska zagrożonych gatunków płazów, gadów i lęgowych ptaków	dobry	nadmierny ruch turystyczny zmiana stosunków wodnych	zabezpieczenie przed zanieczyszczeniami i zbyt silną antropopresją przez ukierunkowanie ruchu turystycznego
2.	Karwia Struga	Nowe Warpno	zachowanie półnaturalnego środowiska przyrodniczego, jakim są podmokłe łąki i otaczające je stare bory sosnowe oraz zagrożonych gatunków płazów, gadów i lęgowych ptaków	dobry	zbyt intensywna gospodarka rolna	prowadzenie ekstensywnej gospodarki łąkowej
3.	Bagna Struskie	Police	celem ochrony jest obiekt cenny zarówno ze względu na faunę i florę jak i na walory krajobrazu	dobry	melioracje, zabudowa hydrotechniczna, nie prowadzenie wypasu zwierząt gospodarskich	zakaz lokalizacji obiektów kubaturowych pogarszających istniejący krajobraz, prowadzenie ekstensywnej gospodarki rolnej
4.	Dobiesławskie Mokradła	Police	zachowanie podmokłych łąk i otaczające je stare bory sosnowe ze stanowiskami zagrożonych gatunków płazów, gadów i lęgowych ptaków	dobry	zmiany przeznaczenia terenu	prowadzenie ekstensywnej gospodarki łąkowej

Tab. 4.19. Wykaz potencjalnych stanowisk dokumentacyjnych

L.p.	Gmina	Cel ochrony według waloryzacji przyrodniczej gminy	Stan zachowania walorów przyrodniczych	Zagrożenia	Zalecenia konserwatorskie
1.	Nowe Warpno	wybrzeże klifowe Zalewu Szczecińskiego	dobry	erozja wodna	pilne objęcie ochroną
2.	Nowe Warpno	ostańce erozyjne na równinie torfowej	dobry	brak dostatecznej pielęgnacji	nie zmieniać sposobu użytkowania
3.	Police	stanowisko dokumentacyjne gleby ochrowej	dobry	brak	nie zmieniać sposobu użytkowania

Podsumowanie

Wśród czynników pozytywnych należy wymienić:

- dobrze funkcjonujący system obszarów przyrodniczych na terenie powiatu, co sprzyja zachowaniu ciągłości równowagi ekologicznej na tym obszarze,
- prowadzenie monitoringu środowiska na terenie powiatu i gmin we współpracy z WIOŚ,
- dla większości obszarów chronionych zostały opracowane plany ochrony,
- niektóre obszary chronione posiadają naturalne zaplecze rekreacyjne i edukacyjne,
- szczegółowe opracowanie waloryzacji przyrodniczej dla poszczególnych gmin powiatu polickiego
- projekt GDOŚ „Opracowanie Planów Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” POIS 05.03.00-00-186/09, który umożliwi sfinansowanie wykonania niezbędnej dokumentacji dla części obszarów Natura 2000,
- ustawę o zapobieganiu i naprawie szkód w środowisku określającą zasady odpowiedzialności za naprawę szkód w środowisku,
- możliwość dofinansowania w ramach programów rolno - środowiskowych dla rolnictwa, która stworzy warunki dla ochrony bioróżnorodności na terenach wiejskich,

Wśród czynników negatywnych należy wymienić:

- eutrofizację zbiorników wodnych wskutek napływu biogenów z terenów rolniczych i składowisk odpadów,
- zmiany stosunków wodnych wskutek gospodarki wodnej, głównie melioracji osuszających szczególnie niekorzystne dla wyjątkowo cennych przyrodniczo terenów podmokłych,
- plany eksploatacji torfu będące zagrożeniem dla torfowisk,
- presja turystyczna na tereny cenne przyrodniczo,
- kłusownictwo,
- wypalanie łąk, pastwisk, nieużytków, szuwarów, trzcinowisk,
- niewystarczający poziom wiedzy społeczeństwa na temat funkcjonowania obszarów podlegających ochronie prawnej.

Potencjalne problemy to:

- wysoka presja turystyczna na tereny cenne przyrodniczo,
- zagrożenia siedlisk podmokłych związane z eutrofizacją wód.

4.5.2. Lasy

Większość lasów na terenie powiatu polickiego to lasy ochronne. W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną zgodnie z planem urządzenia lasu, w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, dla których zostały wydzielone, w szczególności poprzez:

- dbałość o stan zdrowotny i sanitarny lasów,
- preferowanie naturalnego odnowienia lasu,
- ograniczenie regulacji stosunków wodnych do prac uzasadnionych potrzebami odnowienia lasu oraz użytkowania sąsiadujących z lasami ochronnymi gruntów nieleśnych,
- kształtowanie struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnie z warunkami siedliskowymi, w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności lasu na czynniki destrukcyjne,
- stosowanie indywidualnych sposobów zagospodarowania i ochrony poszczególnych drzewostanów,
- ustalenie etatu cięć według potrzeb hodowlanych lasu,

- ograniczenie stosowania zrębów zupełnych do najsłabszych siedlisk leśnych oraz prowadzenia ścinki drzew, zrywki i wywozu drewna w sposób zapewniający maksymalną ochronę gleby i roślinności leśnej,
- zakaz pozyskiwania żywicy i karpiny.

Całość lasów pozostająca w zarządzie Nadleśnictwa Trzebież wchodzi w skład kompleksu Puszczy Wkrzańskiej i swoim zasięgiem obejmuje prawie cały powiat policki. Tworzą zwarty kompleks leśny o urozmaiconym składzie gatunkowym i dużej różnorodności siedlisk.

Rozwój różnych form ochrony przyrody i krajobrazu w lasach stał się procesem ciągłym i trwałym. Na terenie nadleśnictwa Trzebież trwa on od momentu jego powstania, często w postaci dominacji funkcji ochronnych. W zależności od ustalonych funkcji, jakie ma spełniać dany fragment lasu w zakresie ochrony przyrody i kształtowania środowiska przyrodniczo - leśnego, lasy nadleśnictwa podzielono na 4 zasadnicze grupy:

- lasy rezerwatowe,
- lasy ochronne ogólnego przeznaczenia,
- lasy ochronne specjalnego przeznaczenia,
- lasy wielofunkcyjne,

w których na podstawie potrzeb i aktualnej wiedzy wyróżniono:

- obszary o wybitnych walorach faunistycznych i krajobrazowych,
- stanowiska chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt,
- miejsca rozrodu i regularnego przebywania rzadkich gatunków zwierząt,
- chronione siedliska przyrodnicze,
- sędziwe drzewa i grupy starych drzew,
- obiekty kultury materialnej.

Zagrożenia środowiska leśnego

Raport o stanie lasów w Polsce 2010 (Warszawa, czerwiec 2011) informuje, że zagrożenie środowiska leśnego w Polsce należy do najwyższych w Europie. Spowodowane jest to stałym, równoczesnym oddziaływaniem wielu czynników powodujących niekorzystne zjawiska i zmiany w stanie zdrowotnym lasów. Negatywnie oddziałujące czynniki (stresowe), można sklasyfikować z uwzględnieniem:

- pochodzenia- jako abiotyczne, biotyczne i antropogeniczne,
- charakteru oddziaływania- jako fizjologiczne, mechaniczne i chemiczne,
- długotrwałości oddziaływania- jako chroniczne i okresowe,
- roli, jaką odgrywają w procesie chorobowym- jako predyspozycyjne, inicjujące i współuczestniczące.

Lasy nadleśnictw powiatu polickiego są położone w strefie średniego zagrożenia. Zagrożenia wynikają ze strony ożywionej (grzyby, owady, zwierzęta i człowiek) jak i nieożywionej (wiatry, pożary, susze i mróz).

Zagrożenia abiotyczne

Uszkodzenia drzewostanów czynnikami abiotycznymi występują każdego roku. Wielkość tych uszkodzeń zależy od natężenia czynników, które każdego roku mogą być inne. Szkody w drzewostanach powodują często huraganowe wiatry, które łamią i wywracają drzewa. Zdarzają się także uszkodzenia spowodowane intensywnymi opadami śniegu, szczególnie wśród drzewostanów starszych klas wieku. Innymi czynnikami abiotycznymi powodującymi szkody w lasach są podtopienia, przymrozki oraz długotrwałe susze w lecie, które wyrządzają szkody głównie wśród młodników, szkółek i upraw.

Zagrożenia biotyczne

Polska należy do krajów, w których niekorzystne zjawiska w lasach, związane z masowym pojawianiem się szkodników owadzych oraz grzybowych chorób infekcyjnych, występują w dużej różnorodności i znacznym nasileniu. Powiat policki znajduje się w strefie o wysokim zagrożeniu lasów przez szkodniki owadzie.

Jednym z istotnych problemów w ochronie lasu są szkody wyrządzane przez zwierzynę łowną (głównie przez sarny i jelenie), takie jak zgryzanie upraw i spalowanie młodników. W celu ich ochrony nadleśnictwo stosuje różne sposoby zabezpieczania pojedynczych drzewek (różnego rodzaju osłonki) oraz grodzenia siatką leśną. Aby przeciwdziałać zagrożeniom wykładane są pułapki na szkodliwe owady, wycinane są chore drzewa, młode nasadzenia są odgradzane przed zwierzyną. W celu zwalczania szkodników owadzych, wywieszane są skrzynki lęgowe dla ptaków, żywiących się tymi owadami.

Zagrożenia antropogeniczne

Las jest w coraz częściej wykorzystywany także do celów rekreacyjnych, jednak przebywanie ludzi w lasach może stwarzać określone problemy. Największe zagrożenie stwarzają turyści o małej świadomości ekologicznej, nie znający się na zasadach funkcjonowania skomplikowanego ekosystemu leśnego. Tereny leśne Nadleśnictwa Trzebież zaliczane są w całości do I kategorii zagrożenia pożarowego. W roku 2011 na terenie Nadleśnictwa Trzebież powstały 33 pożary na łącznej powierzchni 0,85 ha. Głównymi czynnikami sprzyjającymi powstawaniu pożarów są długotrwałe okresy suszy, silne wiatry, a przede wszystkim działania człowieka. Bliskość dużych aglomeracji i granicy państwa powoduje nasilenie ruchu turystycznego, który skutkuje zwiększeniem liczby pożarów. Zagrożenie pożarowe dodatkowo stwarza silna penetracja terenu przez licznie odpoczywających tu turystów, wędkarzy, a w okresie letnio-jesiennym przez zbieraczy runa leśnego. Głównymi przyczynami pożarów lasu są: nieostrożność w obchodzeniu się ogniem osób dorosłych i dzieci oraz awarie linii energetycznych.. Potwierdzeniem tego jest procentowy udział pożarów w leśnictwach. Większość pożarów wybucha w Leśnictwie Siedlice, Tanowo i Dobra, które gospodarują w sąsiedztwie miast: Police i Szczecin.

Sytuację dodatkowo pogarsza duży udział siedlisk borowych (65%), drzewostanów młodszych klas wieku (54%), duży udział gatunków iglastych (71%) zwartość kompleksu i bujny rozwój łatwopalnego runa. W celu ograniczenia ilości pożarów i skutków pożarów stworzono system prognozowania zagrożenia pożarowego. Od wiosny do jesieni dokonywane są pomiary zagrożenia pożarowego w oparciu o wilgotność ściółki i powietrza oraz opady atmosferyczne. Wprowadzono sprawną łączność radiotelefoniczną ruchomą wykorzystując radiotelefony bazowe, samochodowe i przenośne co pozwala na sprawne wykrywanie pożarów. Ponadto istnieją stałe punkty obserwacyjne - dwa z telewizją przemysłową, i dwie dostrzegalnie, a podczas dużego zagrożenia pożarowego uruchamiane są patrole samochodowe oraz prowadzi się patrolowanie i gaszenie pożarów z powietrza przy pomocy samolotów z Leśnej Bazy Lotniczej w Goleniowie.

W celu przeciwdziałania powstawaniu pożarów nadleśnictwo ponosi duże koszty na ochronę przeciwpożarową. W roku 2011 wymieniono samochód patrolowo-gaśniczy oraz zestawy TV do wczesnego wykrywania pożarów lasu. Prowadzona jest w szerokim zakresie profilaktyka przeciwpożarowa. Są to działania ograniczające możliwości rozprzestrzeniania się pożarów (sieć pasów przeciwpożarowych i biologicznych), a także przysposabianie obszarów leśnych do środków i urządzeń prowadzenia akcji gaśniczych (budowa i remont dróg, punktów czerpania wody, zbiorników sztucznych) oraz wyposażania w sprzęt i środki własne jednostki gaśnicze (zestaw ciągnikowy), sprzęt zapewniający łączność - 7 szt. radiostacji bazowych, 16 szt. radiostacji przenośnych, 5 szt. - samochodowych oraz telefony komórkowe (47 szt.). Nadleśnictwo posiada samochód patrolowo-gaśniczy z pełnym specjalistycznym wyposażeniem. W punkcie alarmowo-dyspozycyjnym w Zalesiu działa nowoczesna stacja meteorologiczna, z której pomiary temperatury, opadów atmosferycznych oraz siły i kierunków wiatrów, są przekazywane i przetwarzane przez komputer co pozwala na określenie stopnia zagrożenia pożarowego dla danego kompleksu leśnego. Jednym ze sposobów ograniczenia ilości pożarów jest

również próba ukierunkowania ruchu turystycznego. Na terenie Nadleśnictwa wyznaczono strefy przeznaczone do intensywnego zagospodarowania turystycznego. Wychodząc naprzeciw społecznym oczekiwaniom Nadleśnictwo udostępnia do potrzeb rekreacji leśne obiekty turystyczne. Na turystów czekają leśne parkingi, ścieżki przyrodnicze i konne wyposażone w infrastrukturę turystyczną, która jest na bieżąco remontowana i modernizowana.

Jak wynika z danych wojewódzkich, na terenie RDLP występują obszary w różnym stopniu zagrożone przez imisje przemysłowe i komunalne, jednak z uwagi na brak instrumentów do szacowania ich wpływu na drzewostany, strefy uszkodzeń nie są obecnie identyfikowane. Prowadzone badania nad określeniem metodyki tych prac pozwolą być może w przyszłości takie strefy wyznaczać. Dużym problemem jest zaśmiecanie terenów leśnych. Często las stanowi dla wielu ludzi bezpłatne składowisko śmieci.

Zanieczyszczenie odpadami

Nadleśnictwo Trzebież podejmuje liczne działania w zakresie porządkowania terenów leśnych.

Lasy Puszczy Wkrzańskiej są atrakcyjnym miejscem spędzania wolnego czasu licznych turystów i mieszkańców przyległych miast. Intensywne korzystanie z terenów leśnych wiąże się z zaśmiecaniem, w szczególności w sąsiedztwie osiedli mieszkalnych oraz szlaków komunikacyjnych. Sprzątanie terenów leśnych jest traktowane, jako jedno z najważniejszych zadań i jest prowadzone regularnie. W 2011 roku koszty własne Nadleśnictwa Trzebież poniesione na ten cel to około 101,5 tys. zł, za co wywieziono na składowiska 334 m³ odpadów zebranych na terenie lasów Nadleśnictwa Trzebież.

Dodatkowo zrealizowano zadanie: zbiórka odpadów i likwidacja dzikich wysypisk w lasach, finansowane ze środków powiatu polickiego na kwotę około 54,5 tys. zł, wywożąc na składowiska 62,27 tony odpadów zebranych na terenie lasów Nadleśnictwa Trzebież. W akcje sprzątania lasu zaangażowana jest cała Służba Leśna. Wspólnie ze szkołami bierze ona udział w akcjach „Sprzątanie świata”. Podczas prowadzonych przez leśników zajęć edukacyjnych, dzieci i uczestnicząca w nich młodzież uczulane są na problem zaśmiecania lasu, i są zachęcani do przeciwdziałania temu zjawisku.

W ramach współpracy z lokalną telewizją oraz Polskim Radiem Szczecin nagrano program i audycję radiową dotyczące problemu zaśmiecania lasu. Straż Leśna Nadleśnictwa Trzebież w trakcie patrolowania lasu udziela pouczeń, bądź nakłada mandaty. Nadleśnictwo dokłada starań, aby śmieci były systematycznie usuwane z terenów leśnych ze szczególnym uwzględnieniem m.in. miejsc wokół osiedli.

Stan uszkodzenia lasów

Wśród drzewostanu najsilniej są uszkodzone sosny oraz dęby, a najzdrowsze są buki i inne drzewa iglaste.

Głównymi przyczynami pożarów lasów jest nieostrożność osób dorosłych, następnie podpalenia, na końcu nieostrożność nieletnich.

W przedstawianych okresach nastąpiło wzbogacenie bioróżnorodności drzewostanów przez zastosowanie w większym stopniu rębni złożonych i zastosowaniu w odnowieniach pełnego wachlarza gatunków lasotwórczych.

Tab. 4.20. Tabelaryczne zestawienie informacji o drzewostanach Nadleśnictwa Trzebież

Lp.	Wyszczególnienie		Jedn.	Wg opracowania, stan na				
				01.10.64 Definitywne	1.10.73 I rewizja	1.01.86 II rewizja	1.01.97 III rewizja	1.01.2007 IV rewizja
1	2		3	4	5	6	7	8
1	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona		ha	-	-	22178	22357	23375
2	Zasoby miąższości		tys. m ³			3578	5057	6246
3	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśna zal. i niezal.)		m ³	125	143	162	227	279
4	Przeciętny wiek drzewostanów		lat	47	43	49	55	61
5	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha		m ³	3,46	4,73	4,49	5,54	9,28
6	Przeciętne zadrzewienie w uprawach i młodnikach		-	-	-	0,80	0,88	0,94
7	Udział siedlisk borowych		%	-	-	-	83,4	66,9
8	Udział siedlisk lasowych		%	-	-	-	8,7	25,9
9	Udział siedlisk bagiennych		%	-	-	-	0,4	1,0
10	Udział siedlisk łęgowych i olesów		%	-	-	-	7,5	6,2
11	Zgodność składu upraw z siedliskowym typem lasu	Zgodne	%	-	-	65,0	60,5	99,1
		Częściowo zgodne	%	-	-	29,4	37,8	0,9
		niezgodne	%	-	-	5,6	1,7	brak
12	KO		ha	-	-	16,78	208,14	1037,78

Istniejące i proponowane formy ochrony przyrody

Znaczna część obszaru Nadleśnictwa Trzebież jest objęta ochroną w postaci specjalnych i wielkopowierzchniowych form ochrony przyrody. Z 10 form ochrony przyrody przewidzianych w Ustawie o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. występuje tutaj ich 5. Różne formy ochrony wyznaczono dla zachowania bioróżnorodności i całego bogactwa najcenniejszych obszarów i obiektów Puszczy Wkrzańskiej oraz Zalewu Szczecińskiego i Doliny Dolnej Odry. Na terenie Nadleśnictwa Trzebież wyszczególnia się następujące obszary i obiekty chronione:

- rezerwat przyrody → część 1 obiektu, grunty n-ctwa - 253,45 ha,
- obszary Natura 2000 → część 4 obiektów, grunty n-ctwa – 20 003 ha,
- chronione gatunki roślin i zwierząt → 356 gat., w tym:
 - 60 gat. roślin i 296 gat. zwierząt - dla rzadkich gat. ptaków (4) wyznaczono
 - 31 biotopów chronionych strefowo na łącznej pow. 1 609,96 ha,
- pomniki przyrody → 4 obiekty,
- chronione siedliska przyrodnicze → 19 typów.

Tab. 4.21. Charakterystyka typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Trzebież:

Lp.	Typ siedlisk. lasu	Dane wg IV rewizji	
		Nadleśnictwo Trzebież	%
1	Bśw	3087,74	14,2
2	Bw	1,44	-
3	Bb	32,07	0,2
4	BMśw	10928,01	50,3
5	BMw	953,89	4,4
6	BMb	138,44	0,6
7	LMśw	2898,96	13,3
8	LMw	2174,86	10,0
9	LMb	50,75	0,2
10	Lśw	570,44	2,6
11	Lw	155,92	0,7
12	Ol	695,89	3,2
13	OlJ	56,59	0,3
RAZEM		21745,00	100,00

W tym:

- lasy iglaste (borowe) - 15 141,59 ha - 69,6 %
- liściaste (lasowe i olesy) - 6 603,41 ha - 30,4 %

Na terenie lasów powiatu polickiego występują różnego rodzaju kręgowce, takie jak: płazy, gady, ptaki i ssaki. Ptaki są tą grupą kręgowców, którą jest stosunkowo łatwo obserwować i stanowi ona najliczniejszą reprezentowaną gromadę spośród kręgowców. Fauna kręgowców jest niezwykle bogata i zróżnicowana. Wpływ na to mają duże zbiorniki wodne Zalewu Szczecińskiego, Roztoki Odrzańskiej i jezior oraz rozległe tereny wodno – bagienne. Natomiast niekorzystne dla fauny tego terenu jest sąsiedztwo dużych skupisk ludzkich, mianowicie miasta Szczecina i Polic, a także coraz większe natężenie ruchu samochodowego i turystycznego. Brak odpowiednich zabezpieczeń i przepustów dla wędrujących zwierząt oraz duży ruch pojazdów sprawiły, że gady, płazy i drobne ssaki próbujące przekroczyć bariery w postaci dróg, często zostają rozjechane przez pojazdy mechaniczne. Ekstremalne temperatury, silne wiatry, obfite opady deszczu i śniegu, wahania poziomu wód mają wpływ na obniżenie biologicznej odporności lasów.

W celu promocji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, wspierania badań naukowych i prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa utworzony został Leśny Kompleks Promocyjny „Puszcze Szczecińskie”. W skład tego kompleksu weszła znajdująca się na obszarze powiatu polickiego Puszcza Wkrzańska.

Na stan zdrowotny drzewostanu wpływ ma wiele czynników abiotycznych, biotycznych i antropogenicznych. W lasach absorpcja pyłów wynosi 30 – 50%, a tłumienie fal akustycznych wynosi 70 – 100%, a także następuje absorpcja substancji gazowych do 85% amin, azotanów, fluoru i dwutlenku siarki. Tereny leśne powiatu to bory porastające piaski luźne charakteryzujące się dużą przepuszczalnością wody. Rejony niegdyś bardziej obfitujące w wodę pocięte są rowami melioracyjnymi. Działania w kierunku prawidłowych stosunków wodnych na terenie Nadleśnictwa Trzebież przebiegają dwukierunkowo:

- W leśnictwach o nadmiernym uwilgotnieniu (Nowe Warpno, Turznica, Zalesie) utrzymanie urządzeń melioracyjnych w pełnej sprawności pozwala na odwodnienie części powierzchni leśnych, która uległaby degradacji poprzez nadmiernie długie podtopienia.
- Jednocześnie, aby spowolnić odpływ wód wiosennych, których jest nadmiar i zatrzymać je przez okres całego roku Nadleśnictwo wybudowało 3 zbiorniki retencyjne i 8 zastawek.

Poprawi to niewątpliwie bioróżnorodność otaczających drzewostanów, stanowić będzie bazę dla żyjącej fauny.

Łącznie z lasami podległymi Nadleśnictwu w Gryfinie powierzchnie leśne charakteryzuje zestawienie przedstawione w tabeli poniżej:

Tab. 4.22. Zestawienie powierzchni lasów znajdujących się w terytorium zasięgu Nadleśnictwa Trzebież i Gryfino. Stan na 2011 (Źródło: dane z nadleśnictw)

Gmina	Powierzchnia ogólna [km ²]	W zarządzie Lasów Państwowych [ha]	Pozostałe Skarbu Państwa [ha]	Osób fizycznych [ha]	Osób prawnych [ha]	Razem	Lesistość 7:2
1	2	3	4	5	6	7	8
Miasto Nowe Warpno	24,56	590,27	19,29	-	-	609,56	24,8
Miasto Police	36,84	40,90	-	-	-	40,90	1,1
Dobra	110,27	2406,68	65,00	25,11	9,80	2506,59	22,7
Nowe Warpno	172,51	7110,05	34,25	21,86	-	7166,16	41,5
Police	214,58	12324,58	31,50	50,84	13,51	12420,43	57,9
Kolbaskowo	105,24	513,59	91,33	37,71	-	622,99	5,9
Ogółem	664,00	23037,56	170,24	135,52	23,31	23366,63	35,2
W tym lasy nadzorowane przez Nadleśnictwa	-	-	-	135,52	23,31	158,83	

Uwaga: - w kolumnie 4 podano pow. lasów Skarbu Państwa innych własności 170,24 ha w tym: 23,50 ha lasy Urzędu Morskiego i 146,74 ha lasy ANR.

Ważnym wskaźnikiem charakteryzującym Nadleśnictwo jest lesistość terenu, która dla powiatu polickiego wynosi 39,3 % przy lesistości Polski 28,9%. Największą lesistość ma Gmina Police 57,9 % a najmniejszą Gmina Dobra 22,7 % . Oblicza się, że na każdego statystycznego Polaka przypada 0,228 ha lasu, a na statystycznego mieszkańca powiatu polickiego przypada 0,408 ha lasu. Gęstość zaludnienia terenu to 403 osoby na 1 km² przy średniej krajowej 124 osoby na 1 km². Te dwa wskaźniki obrazują jak ważną rolę odgrywają lasy w życiu mieszkańców powiatu i jak duża jest presja ludności na tereny leśne.

Aby zapewnić spełnianie przez las wszystkich funkcji konieczne jest utrzymanie drzewostanów w dobrej kondycji zdrowotnej, podnoszenie ich naturalnej odporności oraz utrzymywanie dużej różnorodności biologicznej. Zmiany w środowisku powodowane przez gospodarkę człowieka wpłynęły mocno na stan zagrożenia w lasach. Rosnąca degradacja środowiska, nagromadzenie ubocznych odpadów, olbrzymia presja na lasy stwarza realne zagrożenia dla ich istnienia. Środowisko leśne podlega wpływom zewnętrznym, a skutki tych wpływów, często negatywne, stwarzają zagrożenia i problemy związane z ochroną środowiska.

Lasy powiatu polickiego narażone są na:

- niekorzystne zjawiska związane z okresowym występowaniem szkodników owadzych oraz pasożytniczych chorób grzybowych,
- anomalie pogodowe - okresowo występujące susze, huraganowe wiatry,
- zanieczyszczenia przemysłowe.
- pożary, kłusownictwo i kradzieże, nadmierną rekreacją, masowe zbieranie płodów leśnych,

Podsumowanie

Lasy znajdują się w sytuacji stałego zagrożenia przez czynniki abiotyczne, biotyczne i antropogeniczne. Istotnym zagrożeniem są nadal zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Stałe oddziaływanie zanieczyszczeń i ich dotychczasowa akumulacja w środowisku leśnym osłabia odporność lasów na choroby. Polska należy do krajów, w których pojawiają się niekorzystne zjawiska związane z masowymi wylęgami szkodników, występujących w dużej różnorodności i cyklicznym nasileniu. Aktywność najgroźniejszych szkodliwych owadów w 2010 r. uległa zmniejszeniu w porównaniu z rokiem poprzednim. Stałe od wielu lat największe procentowo szkody gospodarcze wyrządzają też roślinożerne ssaki, przeważnie jelenie, sarny oraz lokalnie gryzonie. Szkody również wyrządzane są przez choroby korzeni drzew, takie jak: huba korzeni i opieńki.

W zakresie gospodarki leśnej przewiduje się zachowanie funkcji ochronnej lasu w następujących kategoriach ochronności:

Lasy stanowiące rezerwy przyrody:

- rezerwy cennej roślinności szuwarowej,
- rezerwat faunistyczny Świdwie,
- stanowiska lęgowe ptaków chronionych.

Kategorie lasów ochronnych:

- glebochronne,
- wodochronne,
- cenne fragmenty rodzimej przyrody,
- drzewostany nasienne wyłączone,
- ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej,
- położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granicy miast liczących powyżej 50 000 mieszkańców.

Wśród czynników pozytywnych należy wymienić:

- dla ekosystemów leśnych będących w zarządzie Lasów Państwowych są plany urządzenia lasów, zawierające programy ochrony przyrody.
- wyznaczenie leśnych kompleksów promocyjnych będących alternatywą dla obciążonych ruchem turystycznym cennych obszarów podlegających ochronie,
- działalność edukacyjną w LKP,
- wprowadzanie upraw leśnych o składzie dostosowanym do aktualnych możliwości produkcyjnych siedliska,
- wprowadzanie upraw leśnych zakładanych jako odnowienie powierzchni, z których usunięto drzewostany dojrzałe,
- prowadzenie racjonalnej i zróżnicowanej gospodarki leśnej przyczyniającej się do wzrostu zasobności drzewostanów, przyczyniającej się do pozyskaniu grubizny drewna w powiecie
- wzrost powierzchni obszarów leśnych zgodnie z Krajowym Programem Zwiększania Lesistości (KPZL),

- regulacja populacji zwierzyny prowadzona przez koła łowieckie celem utrzymania prawidłowego stanu ilościowego zwierzyny, głównie jelenia, sarny i dzika oraz w celu niedopuszczenia do powstawania nadmiernych szkód na polach i w lasach.

Wśród czynników negatywnych należy wymienić:

- brak środków budżetowych powoduje spowolnienie procesu zalesień gruntów właścicieli prywatnych.

Potencjalnymi problemami są:

- ochrona przed uszkodzeniami spowodowanymi przez zanieczyszczenia przemysłowe.
- ograniczanie występowania zagrożeń abiotycznych, biotycznych i antropogenicznych,
- zalesianie gruntów rolnych i nieużytków, ochrona przeciwpożarowa lasów.

4.6. Turystyka (T)

Powiat policki posiada wiele atrakcyjnych turystycznie obszarów. Wiele z nich znajduje się na terenach chronionych, dlatego zbyt duża presja turystyczna może stanowić zagrożenie. Należy więc rozpatrzyć kwestie współzależności między gospodarką turystyczną a stanem środowiska przyrodniczego. Walory przyrodnicze oraz stan środowiska naturalnego sprawiają, że powiat policki to region o wyjątkowych możliwościach rozwoju turystyki. Najbardziej atrakcyjne turystycznie są obszary Puszczy Wkrzańskiej z malowniczymi rzekami i jeziorami, Zalew Szczeciński, a także Dolina Dolnej Odry. Obszary te stwarzają bardzo dobre warunki dla rozwoju turystyki pieszej, rowerowej, konnej, a także do uprawiania sportów wodnych czy wędkarstwa. Na terenie powiatu, także na terenie i w sąsiedztwie obszarów chronionych znajduje się wiele szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, konnych, wodnych), gospodarstwa agroturystyczne, hotele, punkty gastronomiczne, ośrodki wypoczynkowe, pola namiotowe. W Policach znajduje się Centrum Informacji Turystycznej i Kulturalnej. Ważnym elementem jest Zintegrowany Szlak Turystyczny, który służy nie tylko poznawaniu walorów przyrodniczych i rekreacji, ale przede wszystkim edukacji ekologicznej. W wyniku współpracy miasta Eggesin, Gminy Police i Ogrodu Zoologicznego w Ueckermünde, na terenie powiatu powstanie Transgraniczny Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Zalesiu. Projekt służy nie tylko propagowaniu wiedzy ekologicznej, ale także turystyki dla ludzi mieszkających na pograniczu.

Wśród czynników pozytywnych, które mogą korzystnie wpłynąć na prawidłowe wykorzystanie turystycznych walorów przyrodniczych powiatu można wymienić:

- rozwój turystyki w sposób planowany i kontrolowany,
- szerzenie edukacji ekologicznej,
- wiele form ochrony przyrody znajdujących się na obszarach atrakcyjnych turystycznie
- możliwość współpracy z Niemcami

Negatywne skutki gospodarki turystycznej:

- zanieczyszczenia wód,
- niszczenie flory
- zagrożenie pożarami lasów

Potencjalne problemy:

- niedostatecznie rozwinięta infrastruktura turystyczna,
- słaba promocja atrakcji turystycznych, zbyt mała ilość punktów informacji turystycznej.

4.7. Klimat akustyczny (H)

Klimat akustyczny powiatu polickiego kształtowany jest w głównej mierze wpływem ruchu komunikacyjnego drogowego i kolejowego.

Ruch drogowy

Pomiarami hałasu i pomiarami natężenia ruchu drogowego na drogach krajowych z podziałem na typy pojazdów oraz pomiary prędkości strumienia pojazdów zajmuje się Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Wykonane pomiary wykazały, że na terenach zabudowy mieszkaniowej podlegającej ochronie przed hałasem, zlokalizowanej w bezpośrednim sąsiedztwie dróg krajowych, przy braku odpowiednich zabezpieczeń akustycznych (np. ekrany akustyczne), występują znaczne przekroczenia poziomu dopuszczalnego dźwięku zarówno w porze dziennej jak i nocnej. W powiecie polickim najgorzej pod tym względem wypada Gmina Kołbaskowo gdzie znajdują się drogi wylotowe z aglomeracji Szczecińskiej w kierunku granicy z Niemcami. Tabela poniżej przedstawia badania natężenia ruchu pojazdów na wybranych odcinkach dróg zarządzanych przez GDDKiA na terenie powiatu polickiego.

Tab. 4.23. Wyniki badań natężenia ruchu pojazdów na wybranych odcinkach dróg powiatu polickiego

Nr. drogi	Początek	Koniec	Rok pomiaru	. SDR	Rok pomiaru	. SDR	wskaźnik
A6	000+000	002+418	2005	7567	2010	7251	0,96
A6	002+418	006+679	2005	9840	2010	9958	1,01
10	000+000	008+131	2005	7799	2010	8045	1,03
13	005+610	012+100	2005	7992	2010	10990	1,38
13	012+100	016+561	2005	1746	2010	3614	2,07

Źródło GDDKiA Szczecin – czerwiec 2010

Z pomiarów natężenia ruchu wykonanych na głównych drogowych szlakach komunikacyjnych w okresie 2005 – 2010 wynika utrzymanie poziomu natężenia ruchu na autostradzie A6 oraz drodze krajowej A10 na takim samym poziomie. Pomiary wskazują natomiast na wzrost natężenia ruchu na drodze nr 13 ze szczecina do węzła z autostradą A6 o 38% oraz duży 107% wzrost ilości pojazdów na odcinku od Kołbaskowa do granicy w miejscowości Rosówek. Wzrost ten spowodowany jest otwarciem granicy dla ruchu lokalnego oraz osiedlaniem się obywateli RP w bliskiej odległości od granicy po stronie niemieckiej. Oznacza to pogorszenie klimatu akustycznego na głównej trasie przelotowej przez miejscowość Kołbaskowo.

Tab. 4.24. Wyniki pomiarów hałasu: Autostrada A6: kilometr 1+950 w gminie Kołbaskowo

Pora doby	Poziom dopuszczalny [dB]	Rodzaj punktu pomiarowego	Wartości równoważnego poziomu dźwięku, [dB] (zmierzone)	Wartości równoważne -go poziomu dźwięku, [dB] (obliczone)	Różnica pomiędzy hałasem pomierzonym a poziomem dopuszczalnym [dB]	Niepewność oszacowania wyników pomiarów [dB]	Odległość punktu pomiarowego od krawędzi jezdni [m]
Dnia (6.00-22.00)	60	PPH	69,9	69,1	nie dotyczy	2,0	10
		PDH	65,1	66,7	nie dotyczy		20
Nocy (22.00-6.00)	50	PPH	67,6	66,3	nie dotyczy	2,1	10
		PDH	63,4	64,1	nie dotyczy		20

Powyższe zestawienia prezentują wyniki pomiarów hałasu przeprowadzone w gminie Kołbaskowo przez GDDKiA w czerwcu 2010 roku. Dotyczą one dwóch odcinków o najwyższym natężeniu hałasu w powiecie polickim – autostrady A6 oraz drogi nr 13.

Tab. 4.25. Wyniki pomiarów hałasu: droga krajowa nr 13: kilometr 9+950 (Kołbaskowo - Przeclaw)

Pora doby	Poziom dopuszczalny [dB]	Rodzaj punktu pomiarowego	Wartości równoważnego poziomu dźwięku, [dB] (zmierzone)	Wartości równoważne -go poziomu dźwięku, [dB] (obliczone)	Różnica pomiędzy hałasem pomierzonym a poziomem dopuszczalnym [dB]	Niepewność oszacowania wyników pomiarów [dB]	Odległość punktu pomiarowego od krawędzi jezdni [m]
Dnia (6.00-22.00)	60	PPH	71,9	69,1	nie dotyczy	2,0	10
		PDH	68,4	69,1	nie dotyczy		20
Nocy (22.00-6.00)	50	PPH	65,4	65,8	nie dotyczy	2,1	10
		PDH	62,0	62,0	nie dotyczy		20

Z pomiaru wynika, iż zarówno na autostradzie jak i sąsiadującej drodze nr 13 poziom hałasu dochodzi do poziomu 70 dB w porze dziennej stanowiąc zdecydowanie negatywne źródło niekorzystnego oddziaływania akustycznego. Należy zaznaczyć, że pomiar dokonany został w miejscu oddalonym od zabudowań, na drodze, dla której nie obowiązują normy dopuszczalne dla hałasu. Ponadto miejscowość Kołbaskowo chroniona jest przed emisją hałasu pochodzącego z autostrady ekranami akustycznymi oraz dodatkowo usytuowaniem jej w zagłębieniu terenu. Droga nr 13 w miejscowości Przeclaw posiada zabudowę ochronną w postaci ekranów akustycznych, w miejscowości Kołbaskowo obowiązuje ograniczenie prędkości a pozostała jej część usytuowana jest w sąsiedztwie pól uprawnych i nie powoduje zagrożenia ponadnormatywnym hałasem dla mieszkańców.

Pomiary te dają jednak obraz wysokości natężenia hałasu mogący posłużyć za wyznacznik jego występowania na drogach o podobnych parametrach i nieco mniejszym natężeniu ruchu na pozostałych obszarach powiatu a w szczególności drogi Szczecin – Przęsocin – Police oraz Głębokie – Pilchowo - Tanowo – Police. Należy przewidzieć możliwość zaistnienia jego przekroczeń na obszarach zabudowanych a tym samym zastosowania działań ochronnych.

Ruch kolejowy

Charakter hałasu generowanego przez transport kolejowy można określić jako lokalny gdyż jego uciążliwość związana jest z pojedynczymi zdarzeniami, jakimi są przejazdy pociągów. Większy dyskomfort powoduje przejazd składów towarowych ze względu na ich duży ciężar oraz długość, co jest powodem dłuższej ekspozycji na negatywne oddziaływanie w funkcji czasowej.

W ostatnich latach na obszarze powiatu polickiego nastąpił spadek znaczenia transportu kolejowego a co za tym idzie obniżenie niekorzystnego wpływu akustycznego spowodowanego ruchem pociągów. Stan ten dotyczy zwłaszcza gminy Police gdzie w transporcie szynowym następuje znaczna tendencja spadkowa intensywności ruchu kolejowego. Obecnie większość połączeń na terenie gminy Police stanowią transporty towarowe obsługujące Zakłady Chemiczne Police.

We wrześniu 2002 wyłączono z eksploatacji linię Police – Trzebież oraz zlikwidowano składy osobowe zastępując je połączeniami drogowymi. Według wydziału infrastruktury i transportu urzędu marszałkowskiego po 10 latach od zawieszenia przewozów konieczne jest precyzyjne zbadanie potrzeb przewozowych występujących w bezpośrednim otoczeniu linii nr 406. Przywrócenie kolejowych przewozów pasażerskich na linii kolejowej nr 406 Szczecin Główny - Police - Trzebież Szczeciński znajduje się na liście zamierzeń Urzędu Marszałkowskiego. Przeprowadzona inwentaryzacja aktualnego stanu wykazała, że docelowo reaktywacja przewozów na omawianej linii powinna zostać poprzedzona niezbędnym remontem infrastruktury kolejowej dotyczy to zarówno samych torów kolejowych, jak i peronów oraz pozostałego zaplecza, niezbędnego do obsługi

podróżnych. Zarządca infrastruktury kolejowej: spółka PKP Polskie Linie Kolejowe w najbliższym czasie nie przewiduje żadnych inwestycji, które mogłyby zmienić istniejący, niezbyt dobry stan techniczny tej linii ze względów finansowych. W związku z powyższym nie należy się spodziewać w najbliższym okresie wzrostu negatywnych czynników akustycznych spowodowanych ruchem pociągów w tym obszarze.

Pozostała część transportu kolejowego jaka odbywa się na terenie powiatu, to ruch pociągów w gminie Kołbaskowo, gdzie w ostatnich latach nastąpił jego nieznaczny wzrost spowodowany uruchomieniem międzynarodowych linii regionalnych, obsługujących pasażerów z obszarów przygranicznych. Są to szynowe składy osobowe o niewielkiej długości napędzane silnikami spalinowymi. Miejscowościami powiatu, które w największym stopniu narażone są na wpływ akustyczny związany z ruchem taboru kolejowego są: Police, Stobno, Rajkowo, Warzymice, Przęsocin, Smętowice oraz Kołbaskowo.

Starostowie oraz zarządzający drogami, liniami kolejowymi odpowiedzialni są za dokonywanie ocen w formie map akustycznych oraz sporządzanie programów działań. Mapy akustyczne aktualizowane będą w cyklach 5 letnich począwszy od roku 2007. Obowiązek opracowania map akustycznych w pierwszym etapie obejmował: aglomeracje o liczbie ludności powyżej 250 tysięcy, otoczenie głównych dróg o przejeżdżającej liczbie pojazdów przekraczającej 6 milionów rocznie, otoczenie głównych linii kolejowych o przejeżdżającej liczbie pociągów ponad 60 tysięcy rocznie. Etap ten zakończył się 30 czerwca 2007 r. i nie dotyczył obszaru powiatu polickiego. Etap II przypadający na rok 2012 również nie dotyczy dokonywania pomiarów i sporządzania dokumentacji akustycznej w powiecie polickim.

Podsumowanie

W latach 2005-2011 nastąpił gwałtowny wzrost ilości samochodów poruszających się po drogach powiatu polickiego. Intensyfikacja ruchu samochodowego miała znaczący negatywny wpływ na komfort akustyczny zwłaszcza dla mieszkańców terenów położonych wzdłuż dróg. W kolejnych okresach przewiduje się dalszy wzrost ilości pojazdów, jednak nie tak intensywny jak w ciągu ostatnich pięciu lat z powodu dość wysokiego nasycenia rynku pojazdów.

W związku z wzrostem negatywnych czynników należy przewidzieć podjęcie działań zmierzających do ograniczenia emisji hałasu a w tym dalszej poprawy stanu dróg, w uzasadnionych przypadkach wprowadzania ograniczeń prędkości i wagi pojazdów na obszarach zabudowanych oraz ewentualnej zabudowy ekranów akustycznych w miejscach najbardziej problemowych.

Wśród czynników pozytywnych należy wymienić:

- poprawę stanu nawierzchni dróg,
- spadek natężenia ruchu kolejowego na terenie gminy Police,
- ochronę mieszkańców ekranami akustycznymi,
- zmiany w przepisach prawnych, tym samym formalna zgodność krajowych przepisów z wymogami prawa unijnego oraz obowiązek wykonania skutecznych programów ochrony środowiska przed hałasem.

Wśród czynników negatywnych należy wymienić:

- ciągły wzrost natężenia ruchu samochodowego
- zbyt wolny rozwój infrastruktury drogowej

Najważniejszym problemem jest:

- emisja hałasu z drogowych ciągów komunikacyjnych

4.8. Pola elektromagnetyczne (PEM)

Źródłami pól elektromagnetycznych na terenie powiatu są:

- stacja elektroenergetyczna w Policach
- linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia (1-400 kV)
- stacje bazowe telefonii komórkowej – 65 szt.
- farmy wiatrowe

Głównym źródłem pól elektromagnetycznych są linie i stacje elektroenergetyczne, instalacje elektryczne odbiorcze oraz nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowych pracujących w paśmie 900 MHz oraz 1800 MHz i wyższych częstotliwościach.

Najbardziej rozpowszechnionymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego w powiecie polickim są nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowych. Na ogólną liczbę 65 stacji przypada na:

- Plus GSM – 22 szt.
- Orange – 17 szt.
- T-Mobile – 14 szt.
- Play – 10 szt.
- Aero 2 – 2 szt.

Elementy urządzeń energetycznych, znajdujące się pod wysokim napięciem, wytwarzają w otaczającym je środowisku pole elektryczne zmieniające się z częstotliwością jego napięcia.

Natężenie pola elektrycznego jest liniowo zależne od napięcia i odwrotnie proporcjonalne do odległości od linii wysokiego napięcia.

O rozkładzie pola elektrycznego wokół linii najwyższych napięć, tzn. w przekroju poprzecznym i podłużnym linii decyduje cały szereg dodatkowych czynników.

Dopuszczalne wartości pola elektrycznego ELF według norm polskich i zaleceń międzynarodowych wynoszą 10 kV/m i 1 kV/m odpowiednio dla strefy ograniczonej i nieograniczonej czasowo ekspozycji społecznej.

Tab. 4.26. Wyniki pomiarów monitoringu PEM na terenie powiatu polickiego w 2010 roku
(Źródło: WIOŚ)

L.P	Lokalizacja	Gmina	Wynik składowej elektrycznej V/m
1.	Dobra Szczecińska	Dobra	0,20
2.	Stobno	Kołbaskowo	0,32

Zakres prowadzenia badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku objął pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektro-magnetycznego w przedziale częstotliwości, co najmniej od 3 MHz do 3000MHz.

Badania przeprowadzone przez WIOŚ w Szczecinie w 2010 roku nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. W odniesieniu do pomiarów z 2008-2009 r., jedynie w miejscowościach powyżej 50 tys. mieszkańców zaznacza się rosnący trend zmian wartości poziomów promieniowania elektromagnetycznego.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2008 roku Nr 25, poz. 150 z późniejszymi zmianami). – dział VI - Ochrona przed polami elektromagnetycznymi – art. 121 i 122). Ochrona przed polami polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. (Dz. U. Nr 192, poz. 1883).

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Szczecinie został ustawowo zobowiązany do wykonywania w ramach PMŚ zadań związanych z okresowymi badaniami kontrolnymi poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dla dwóch rodzajów terenów:

- terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową,
- miejsc dostępnych dla ludności.

Dla ochrony mieszkańców powiatu przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym ogranicza się inwestowanie w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć. Wymaga się również okresowego wykonywania stosownych pomiarów - wg przepisów prawa powszechnego (dla wyznaczania rzeczywistych zasięgów stref oddziaływania linii i urządzeń oraz ewentualnego ustalenia stref ograniczonego użytkowania). Przy zbliżeniach linii energetycznych do budynków mieszkalnych po stwierdzeniu przekroczenia dopuszczalnego rzeczywistego natężenia pola elektromagnetycznego wymaga się ekranowania linii.

Podsumowanie

Wśród czynników pozytywnych należy wymienić:

- brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych,
- brak istotnych różnic natężenia pól w ciągu ostatnich lat.

Wśród czynników negatywnych należy wymienić:

- zwiększanie się liczby stacji bazowych telefonii komórkowej emitujących promieniowanie elektromagnetyczne

W miejscowości Leśno Górne, na działce nr 3/22 (obręb Sierakowo), gm. Police powstała elektrownia wiatrowa o mocy 600 kW wraz ze stacją transformatorową oraz niezbędną infrastrukturą. Jej zdolność produkcyjna wynosi ok. 1000 MWh rocznie.

Szefostwo GK Tarnów rozpatruje projekt budowy na terenie Zakładów Chemicznych Police elektrociepłowni na gaz. Nowa elektrociepłownia mogłaby powstać już za kilka lat. Na razie niewiele wiadomo o wielkości planowanej elektrociepłowni. Jednak praktycznie przesądzone jest, że byłby to zakład wykorzystujący paliwo gazowe. Moc mogłaby być jednak uzależniona od tego, czy elektrociepłownia będzie służyła tylko zakładowi, czy też np. miastu.

4.9. Zapobieganie poważnym awariom (PAP)

W ciągu ostatnich czterech lat zgłoszono do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ) 3 zdarzenia z powiatu polickiego, które były poważnymi awariami, w rozumieniu ustawy POŚ.

Zdarzenia z 2009 roku:

- na terenie Zakładów Chemicznych „Police” S.A. doszło do rozerwania rurociągu i zapłonu gazu syntezowego. Akcja ratownicza została przeprowadzona przez Zakładową Straż Pożarną. W celu zapobieżenia wystąpienia podobnych zdarzeń w przyszłości dokonano przeglądu i badań zaizolowanych rurociągów z substancjami niebezpiecznymi.

Zdarzenia z 2010 roku:

- na terenie hali magazynowo-produkcyjnej w Jasienicy nastąpił wybuch butli z tlenem oraz pożar butli z acetylenem. W usuwaniu i ograniczaniu skutków awarii uczestniczyły głównie jednostki ratowniczo-gaśnicze Państwowej Straży Pożarnej z Polic. W wyniku zdarzenia jedna osoba poniosła śmierć. Hospitalizowano cztery osoby.
- drugie zdarzenie miało miejsce na terenie Zakładów Chemicznych „Police” S.A. w Policach. Doszło do emisji amoniaku do atmosfery. Zagrożenie zlikwidowała Zakładowa Straż Pożarna oraz KP PSP w Policach.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ), nie posiada jeszcze rejestru zdarzeń o poważnych awariach z roku 2011.

Dnia 26 marca 2012 roku na terenie Zakładu Odzysku i Składowania Odpadów Komunalnych w Leśnie Górnym doszło do pożaru wysypiska śmieci, który objął około 1000 metrów kwadratowych jego powierzchni. W akcji brało udział jedenaście jednostek Państwowej Straży Pożarnej.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi rejestr w postaci bazy danych zakładów - potencjalnych sprawców poważnej awarii przemysłowej.

W zakresie opracowania programów zapobiegania awariom, raportów bezpieczeństwa oraz wewnętrznych planów operacyjnych dla zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia awarii WIOŚ ma funkcję kontrolną w stosunku do przedsiębiorców. Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o *Inspekcji Ochrony Środowiska* (Dz.U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287, z późniejszymi zmianami) zakłady dużego ryzyka podlegają obowiązkowym kontrolom Inspekcji przynajmniej raz w roku, a zakłady zwiększonego ryzyka przynajmniej raz na dwa lata. W zakresie kontroli sprawdzane było wykonanie powyższych dokumentów, ich zgodność ze stanem faktycznym oraz realizacja zapisów w tych dokumentach.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego Wojewódzka Komenda Straży Pożarnej w Szczecinie prowadzi rejestr zagrożeń związanych z poważnymi awariami przemysłowymi. Spośród zakładów objętych szczególnym nadzorem prewencyjnym, na terenie powiatu polickiego do zakładów dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej zaliczono Zakłady Chemiczne „Police” S.A. Zagrożenia jakie mogą wystąpić na terenie zakładu to:

- skażenie toksyczne gazami pożarowymi
- skażenie ekologiczne
- pożar
- wybuch

Podsumowanie

Najważniejszymi problemami są:

- brak alternatywnych tras przejazdu dla pojazdów samochodowych transportujących substancje niebezpieczne przez tereny zurbanizowane,
- brak parkingów dla pojazdów transportujących substancje niebezpieczne z zapleczem oraz odpowiednimi zabezpieczeniami środowiska przed zanieczyszczeniem substancjami niebezpiecznymi,
- zły stan nawierzchni dróg na trasach transportowych, w szczególności dróg powiatowych.

4.10. Kopaliny (SM)

Kopaliny należące do nieodnawialnych zasobów środowiska przyrodniczego podlegają ochronie polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami i kompleksowym wykorzystaniu także kopaliny towarzyszących.

W powiecie polickim występują niewielkie ilości zasobów naturalnych, z których najważniejsze to:

Torfy – osad organiczny powstały w holocenie. Torfowiska powstały na skutek długotrwałego osadzania się szczątków roślin w dolinach. Powstawaniu torfowisk sprzyja wysoki poziom wód gruntowych i mały dopływ powietrza. Wyróżniamy torfowiska niskie (występujące w dolinach rzek, w obniżeniach terenowych oraz na brzegach jezior), wysokie (występują na wododziałach), przejściowe (posiadają cechy obu typów łącznie). Największe torfowiska powstały na terenach dennych, wzdłuż doliny Odry i wokół zalewu. Torfy wykorzystywane są w ogrodnictwie jako środek poprawiający strukturę gleby, w rolnictwie jako nawóz oraz w lecznictwie jako środek do kąpieli i okładów. Dawniej torf stosowany był jako opał. Na terenie powiatu polickiego występują wszystkie typy torfowisk. W gminie Police złoża torfu występują głównie w lasach Puszczy Wkrzańskiej i nad Odrą. Znajdują się tu złoża Pilchowo II i Tanowo (złoża eksploatowane). W gminie Dobra znajdują się 24 złoża torfów i gytii, głównie w zlewni rzeki Gunicy i w okolicy Jeziora Świdwie. Udokumentowane złoża torfu to: Wołczkowo, Sławoszewo i Sławoszewo II (złoża eksploatowane okresowo). W gminie Kołbaskowo torfowiska występują głównie w rejonie Międzyodrza z pokładami gytii pod torfami. Gytia to osad organiczny lub organiczno - mineralny, występuje na dnie jezior zwłaszcza eutroficznych. W gminie Nowe Warpno występuje duża ilość torfowisk. Są to torfowiska: Podgrodzie, Warnołęka, Brzózki, Zatoka Nowowarpieńska, Jezioro Myśliborskie, Wielki Karcz.

Tab. 4.27. Zasobność i wydobycie torfu na terenie powiatu polickiego w 2010 roku w tys. m³

Nazwa złoża	Zasoby geologiczne bilansowe	Wydobycie
Pilchowo II	22,30	-
Sławoszewo	17,20	-
Sławoszewo II	8,90	-
Tanowo	9,92	11,84

Torfowiska występujące na obszarze Puszczy Wkrzańskiej cechują się dużą wartością geobotaniczną i zdolnością retencji wód, dlatego złoża torfu nie powinny być eksploatowane.

Surowce ilaste – wykorzystywane są do wyrobu ceramiki budowlanej. Po zarobieniu wodą tworzą plastyczną masę. W gminie Police, na północ od Przęsocina, znajduje się największe w województwie złożo surowca ilastego, którego zasoby bilansowe wynoszą 7418 tys. Mg. Złożo charakteryzuje się dobrymi parametrami jakościowymi i może stanowić surowiec do produkcji ceramicznych materiałów budowlanych, nie jest jednak eksploatowane. W gminie Dobra w okolicy Wołczkowa i Wąwelnicy znajdują się rozpoznane złoża surowców ilastych bazujące na ilach trzeciorzędowych. Złożo „Wąwelnica” posiada szacunkowe zasoby bilansowe wysokości 3993 tys. Mg. Kopalina towarzysząca to glina zwałowa.

Piaski i żwiry – Na terenie powiatu polickiego występują złoża o genezie lodowcowej (akumulacyjne moreny czołowe) i wodnolodowcowej (sandry, ozy) oraz rzecznej. Są to złoża żwirowo-piaszczyste zawierające głównie skały skandynawskie- utwory krystaliczne i wapienie z domieszką kwarcu i piaskowców. Zasoby kruszywa naturalnego wykorzystywane są w drogownictwie i budownictwie. Udokumentowane złożo piaszczysto – żwirowe znajduje się w gminie Kołbaskowo w pobliżu miejscowości Karwowo. W gminie Police znajdują się dwa złoża piaskowo – żwirowe: Tanowo (złożo eksploatowane) i Pilchowo II.

Na terenie powiatu polickiego w okolicy Tanowa znajdują się także złoża węgla brunatnego, zalegającego na poziomie 300 - 400 m. W okolicy Karwowa znajduje się także złożo kruszywa wykorzystywane do prac inżynierskich. W roku 2010 zasoby geologiczne bilansowe złoża wynosiły 5 tys. ton.

Tab. 4.28. Zasobność i eksploatacja piasków i żwirów na terenie powiatu polickiego w 2010 roku w tys. Mg.

Nazwa złoża	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie
Karwowo	913	550	18
Pilchowo II	86	-	-
Tanowo	59	-	3

Podsumowanie

Na podstawie informacji zawartych w „Bilansie zasobów mineralnych i wód termalnych” publikowanym przez Państwowy Instytut Geologiczny, do najważniejszych złóż na terenie powiatu polickiego należą: torf, surowce ilaste, piaski i żwiry. Obszary złóż kopalin powinny być chronione przed zagospodarowaniem uniemożliwiającym eksploatację oraz przed niekontrolowaną eksploatacją. Gospodarowanie zasobami złóż kopalin powinno być prowadzone racjonalnie i w taki sposób aby wykorzystanie złóż nie stało w konflikcie z pozostałymi zasobami przyrody.

Zgodnie z przepisami ustawy „Prawo geologiczne i górnicze”, organem administracji geologicznej na szczeblu powiatowym jest starosta, realizujący swe zadania przy pomocy geologa powiatowego. W kompetencji tego organu jest m.in. udzielanie koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin, jak również kontrola nad działalnością podmiotów gospodarczych w zakresie gospodarowania złożami kopalin.

4.11. Jakość gleb (GL)

Na terenie powiatu polickiego występują gleby polodowcowe. Wśród nich przeważają gleby bielcowe. Na terenie gmin Police i Nowe Warpno dominującymi utworami geologicznymi są w 85% piasek rzeczny i tarasy akumulacyjne, zalegające równiny zastoiskowe. Natomiast dobre gleby gmin Dobra i Kołbaskowo wykształciły się głównie z materiałów morenowych i aluwialnych. Dominującymi utworami geologicznymi powiatu są gliny zwałowe i piaski na glinie zwałowej. W dolinie Odry, na bazie występujących tu utworów geologicznych, jak: torfy, mady i piaski rzeczne, wykształciły się gleby torfowe i mułowo-torfowe. Znaczną powierzchnię zajmują gleby leśne utworzone na piaszczysto-żwirowych utworach wodnolodowcowych lub rzecznych.

Powierzchnia lasów i zarośli w powiecie polickim stanowi ponad 36% (22600 ha) powierzchni ogólnej, wód ok. 20% (13022 ha), użytków rolnych 33%.

Tab. 4.29. Użytki rolne ogółem, grunty orne, sady, łąki, pastwiska [ha] (WUS 2008).

Powierzchnia użytków rolnych	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska
20 019	13 732	122	4 553	1 612

Najmniej użytków rolnych posiada gmina Nowe Warpno, a najwięcej gminy Dobra oraz Kołbaskowo.

Najlepsze gleby (klasy II, III, IV) występują w gminie Dobra i Kołbaskowo, natomiast w gminie Police i Nowe Warpno występują gleby słabe, należące w większości do klas V i VI.

Tab. 4.30. Klasy gruntu

Klasa gruntu	Obszar w ha	Udział procentowy
Klasa II	573	2,9
Klasa III	4071	20,6
Klasa IV	8062	40,8
Klasa V	5059	25,6
Klasa VI	1995	10,1
Suma	19760	100

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzony jest monitoring chemizmu gleb ornych. Monitoring gleb obejmuje badanie zmian jakości gleb użytkowanych rolniczo (m.in. zawartości WWA, metali ciężkich, siarczanów), zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Bazę krajowego monitoringu chemizmu gleb stanowi sieć punktów kontrolno - pomiarowych zlokalizowanych na glebach ornych całego kraju. W Tatyni w powiecie polickim znajduje się jeden z tych punktów.

Na terenie powiatu polickiego przeważają gleby kwaśne. Kwasowość (pH) – dla gleb powiatu wynosi od 2,6 – 8,9, średnio 5,5. Zróżnicowany odczyn gleb zależy w znacznym stopniu od sposobu ich użytkowania i budowy podłoża geologicznego. Gleby leśne charakteryzują się odczynem kwaśnym i bardzo kwaśnym. Duże zwarte obszary gleb bardzo kwaśnych występują na obszarze Puszczy Wkrzańskiej. Niewielkie obszary gleb alkalicznych występują na terenie Zakładów Chemicznych „Police” S.A. W celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania tych gleb konieczne jest wapnowanie oraz odpowiednie nawożenie.

Wyniki monitoringu chemizmu gleb uzyskane w 2005 roku wskazywały, że zawartość kadmu, miedzi, niklu, ołowiu i cynku w glebach była niska, kształtowała się na poziomie stopnia 0, odpowiadającego wartościom naturalnym obserwowanym w glebach. Stwierdzono średnią (II°) zawartość siarki w glebie. Odnotowano niski (2°) stopień zanieczyszczenia gleb wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi (WWA). Jednak w porównaniu z rokiem 2000 nastąpił wzrost stężenia WWA w glebie. Istnieje niebezpieczeństwo skażenia uprawianych roślin przez WWA dlatego na glebach zanieczyszczonych w stopniu 2 należy ograniczyć uprawę roślin do produkcji żywności o niskiej zawartości substancji szkodliwych, przeznaczonej głównie dla dzieci i niemowląt. Zanieczyszczenie gleb obserwuje się głównie na terenach przemysłowych i komunikacyjnych (grunty grupy C).

Oprócz zanieczyszczeń chemicznych zagrożeniem dla gleb jest także erozja wietrzna i wodna oraz susze. Również te czynniki przyczyniają się do degradacji gleb, czyli pogorszenia właściwości chemicznych, fizycznych i biologicznych oraz spadku ich aktywności biologicznej. To z kolei powoduje zmniejszanie ilości oraz jakości pozyskiwanej biomasy roślin i prowadzi do całkowitej utraty wartości użytkowych gleb. Aby przywrócić dobry stan gleb należy rekultywować tereny zdegradowane. W powiecie polickim doraźnie przeprowadza się rekultywację niewielkich powierzchni gleb zdegradowanych.

Podsumowanie

W powiecie polickim stan gleb użytkowanych rolniczo jest stosunkowo dobry. Przeważają gleby należące do IV klasy bonitacyjnej. Są to gleby nieskażone metalami ciężkimi. Stwierdzono jednak średnią zawartość siarki i niski stopień zanieczyszczenia gleb WWA. Badania wykazały, że na terenie powiatu przeważają gleby kwaśne. Nadmierne zakwaszenie powinno być w sposób kontrolowany redukowane poprzez wapnowanie.

Czynniki pozytywne:

- gleby objęte monitoringiem charakteryzują się naturalną zawartością metali ciężkich,
- w większości gleb przeważa niska zawartość siarki.

Czynniki negatywne:

- przewaga gleb użytkowanych rolniczo o odczynie kwaśnym,
- podwyższona zawartość WWA na niektórych obszarach gleb,
- mała powierzchnia gruntów rekultywowanych.

Potencjalnymi problemami są:

- brak wystarczających informacji o stanie gleb i miejscach, w których przekroczono określone standardy jakości gleb,
- brak inwentaryzacji terenów przekształconych,
- redukcja nadmiernego zakwaszenia gleb poprzez wapnowanie.

4.12. Edukacja ekologiczna (EE)

Zadaniem prowadzenia edukacji ekologicznej jest podwyższanie świadomości mieszkańców w zakresie szeroko pojętych przemysłanych działań i decyzji ukierunkowanych na poprawę stanu środowiska naturalnego. Jej celem jest zarówno pogłębienie fundamentalnej wiedzy przyrodniczo – środowiskowej, jak również wyrobienie pozytywnych nawyków w życiu codziennym związanych z oszczędnością energii, wody, segregacją odpadów, umiejętnego korzystania z zasobów naturalnych, obcowania z przyrodą i właściwych zachowań na terenach objętych ochroną. Edukacja ekologiczna powinna być prowadzona w sposób nakierowany na pogłębienie szacunku do otaczającej przyrody w ujęciu lokalnym i globalnym. Docelowo edukacja ekologiczna kierowana powinna być do wszystkich grup wiekowych i zawodowych mieszkańców o dowolnym przekroju wykształcenia oraz do wszelkich stowarzyszeń, instytucji, związków i zakładów prowadzących działalność gospodarczą mogącą mieć potencjalny wpływ na środowisko naturalne. Formę zadań dokształcających na terenie powiatu polickiego powinna cechować ogólna powszechność społeczna i systematyczność działań. Grupą o największym znaczeniu są ludzie młodzi, u których potrzeba utrwalenia właściwych nawyków jest najsilniejsza oraz jednostki, których działania mają bezpośredni wpływ na stan środowiska – na przykład rolnicy indywidualni, hodowcy zwierząt. Z punktu widzenia położenia powiatu polickiego właściwym i celowym kierunkiem jest prowadzenie ścisłej współpracy w zakresie edukacji ekologicznej z instytucjami i stowarzyszeniami po stronie niemieckiej. Współpraca taka oprócz korzyści wynikających z poszerzenia integracji społecznej, poszerza bazę dydaktyczną dostępną dla mieszkańców powiatu.

Projekty edukacyjne***Projekt - „Życie nad Zalewem Szczecińskim i w Puszczy Wkrzańskiej – edukacja ekologiczna i historia”***

Partnerami projektu są Miasto Eggesin, gmina Police i powiat policki, a Liderem przedsięwzięcia jest Ogród Zoologiczny z Ueckermünde. Po stronie polskiej przedmiotem projektu jest utworzenie Transgranicznego Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Zalesiu i Bolkowie, działającego na rzecz utrzymania gospodarki leśnej oraz ochrony zasobów leśnych i walorów przyrodniczych przynależnych do obszarów leśnych. Ośrodek w Zalesiu,

którego powstanie stanowi przedmiot projektu gminy Police, tworzony jest z myślą o dzieciach, młodzieży szkolnej, nauczycielach, organizacjach pozarządowych, które będą mogły w sposób interaktywny poznawać walory Puszczy Wkrzańskiej i okolic. Zajęcia i programy edukacyjne będą przystosowane dla osób niepełnosprawnych, niewidomych i niedowidzących (więcej informacji o ośrodku w Zalesiu znajduje się w podpunkcie - **Ośrodki edukacyjne**).

Projekt – „Edukacja ekologiczna na Zintegrowanym Szlaku Turystycznym Powiatu Polickiego”

Edukacja Ekologiczna na Zintegrowanym Szlaku Turystycznym Powiatu Polickiego” to projekt, którego myślą przewodnią jest kreowanie pozytywnego klimatu wokół obszarów Natura 2000 i ochrony środowiska. Powstał on w partnerstwie powiatu polickiego z Nadleśnictwem Trzebież oraz Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Szczecinie. W ramach projektu doposażono istniejący już Zintegrowany Szlak Turystyczny Powiatu Polickiego (pieszo - konno - rowerowy) w elementy małej architektury służącej edukacji ekologicznej. Utworzono m.in.: ścieżkę przyrodniczą z elementem „Zielonej Klasy” w miejscowości Karpin oraz „Leśną Klase” w miejscowości Karszno. Ponadto doposażono miejsca postojowe szlaku w dwustronne tablice edukacyjne zawierające charakterystykę obszarów Natura 2000, przez które przebiega szlak oraz mapę przyrodniczą regionu z zaznaczonymi trasami dojazdu do Zintegrowanego Szlaku Turystycznego Powiatu Polickiego oraz Rezerwatu Świdwie. Zintegrowany Szlak Turystyczny to element sprzyjający rekreacji i pieszym wędrówkom oraz edukacji. Projekt skierowany jest do wszystkich tych którzy preferują aktywną formę wypoczynku w przyjaźni z naturą. W ramach projektu opracowano również Program Edukacji Ekologicznej na Zintegrowanym Szlaku Turystycznym, który obejmuje Transgraniczne Forum Turystyczno Przyrodnicze oraz lekcje modelowe w terenie dla młodzieży gimnazjalnej z placówek oświatowych z terenu powiatu polickiego. Lekcje modelowe mają być przykładem i propozycją wykorzystania w edukacji ekologicznej tego rodzaju narzędzia jakim jest ścieżka przyrodnicza. Docelowo szlak będzie rozbudowywany tak by w przyszłości zostać zintegrowany ze szlakami znajdującymi się za zachodnią granicą, w powiecie Uecker-Randow. Będzie to główne zadanie drugiego etapu inwestycji. Projekt uzyskał dofinansowanie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

Projekt „Responsible Care”

Zakłady Chemiczne „POLICE” S.A. przystąpiły do programu „Responsible Care” (odpowiedzialność i troska) w 1996 r., jako pierwszy zakład przemysłu chemicznego w regionie zachodniopomorskim, zobowiązując się do ochrony zdrowia i poprawy bezpieczeństwa ludzi oraz sukcesywnego zmniejszania uciążliwości dla środowiska. Było to kolejne działanie proekologiczne firmy. W 1999 roku spółce przyznano certyfikat Kapituły Programu RC, który poświadczył działania firmy w zakresie ekologii. W ramach programu od kilku lat odbywa się coroczne Forum Ekologiczne na którym wymieniają poglądy menadżerowie zakładów chemicznych, dystrybucyjnych, recyklingowych, pracownicy naukowcy, administracji publicznej oraz eksperci zajmujący się zagadnieniami ochrony środowiska.

Projekt „Młodzieżowa ekoinspekcja”

Jest to projekt o charakterze edukacyjnym, realizowany od 6 lat w ramach Programu Tworzenia Świadomości Ekologicznej. Jego głównym celem jest zapoznanie młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych województwa zachodniopomorskiego za specyfiką

działalności Z.Ch."POLICE" S.A., a przede wszystkim przekazanie informacji o proekologicznych inicjatywach firmy. Uczniowie poznali funkcjonowanie m.in. zakładowej oczyszczalni ścieków, a także osadników, czyli terenów licznie zasiedlonych przez ptaki, gdzie o walorach tego miejsca opowiadali współpracujący z FZ „Gaja” znawcy ptaków ze Szczecińskiego Towarzystwa Ornitologicznego.

Akcje kampanie, konkursy i imprezy edukacyjne

Spotkanie „Transgraniczne Forum Turystyczno-Przyrodnicze”

W dniu 9 września 2011 r. w Bolkowie w ramach projektu „Edukacja Ekologiczna na Zintegrowanym Szlaku Turystycznym Powiatu Polickiego” odbyło się Transgraniczne Forum Turystyczno-Przyrodnicze. Uczestnikami forum byli przedstawiciele polskich oraz niemieckich instytucji działających na rzecz ochrony przyrody oraz promujących aktywną formę wypoczynku na łonie natury a także prowadzących działalność gospodarczą w zakresie agroturystyki. W ramach forum dokonano prezentacji ogólnych założeń projektu oraz powstałych elementów edukacyjnych Zintegrowanego Szlaku Turystycznego Powiatu Polickiego. Uczestnicy wydarzenia mieli możliwość wysłuchania przygotowanej prezentacji na temat obszarów Natura 2000 w gospodarce leśnej na przykładzie Nadleśnictwa Trzebież. Ponadto, przedstawiciel stowarzyszenia Landurlaub Mecklenburg-Vorpommern pani Anna Müller, przedstawiła koncepcję szlaków konnych na trasie Lubeka-Szczecin. Pomysł spotkał się z ogromnym zainteresowaniem uczestników forum, w wyniku czego podjęto dyskusję na temat możliwości jego realizacji. Przedstawiciele Powiatu Südvorpommern zaproponowali Powiatowi Polickiemu udział w projekcie Interreg IV A dotyczącym popularyzacji jazdy konnej jako aktywnej formy wypoczynku.

Zajęcia „Szkolne spotkania z ekologią,,

We wrześniu i październiku 2011 roku odbyły się zajęcia dla młodzieży gimnazjalnej z cyklu „Szkolne spotkania z ekologią”. Zajęcia podzielone zostały na dwie części, pierwsza z wykorzystaniem elementów edukacyjnych powstałych na Zintegrowanym Szlaku Turystycznym Powiatu Polickiego, zaś druga na terenie Rezerwatu Świdwie. Przewodnikami zajęć byli wykwalifikowani pracownicy Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Nadleśnictwa Trzebież. Młodzieży zaprezentowano następujące tematy: gospodarka leśna w obszarach Natura 2000, ptaki Puszczy Wkrzańskiej, rośliny chronione Puszczy Wkrzańskiej, zwierzęta Puszczy Wkrzańskiej oraz ochrona lasu. W ramach zajęć praktycznych przy wykorzystaniu specjalnie opracowanej na potrzeby projektu karty pracy na ścieżce przyrodniczej uczniowie dokonywali m.in. pomiaru drzewa, określali jego wiek, rozpoznawali gatunki roślin i zwierząt występujących na terenie Ostoi Wkrzańskiej. Przeprowadzone zajęcia miały pomóc nabywać uczniom umiejętności dostrzegania zależności między człowiekiem a przyrodą oraz dokonywać oceny działalności człowieka i jego wpływu na stan środowiska, a także kształtować nawyki kulturalnego obcowania z przyrodą podczas zajęć terenowych, wycieczek oraz w życiu codziennym. W drugiej części zajęć uczniowie zostali przewiezieni na teren Rezerwatu Świdwie gdzie wysłuchali historii na temat Rezerwatu Świdwie i występujących tam gatunków roślin i zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków ptaków występujących na terenie rezerwatu m.in. żurawi, wilg, błotniaków – stawowych i łąkowych, strumieniówek, derkaczy, gęsi, oraz chruścieli. Ponadto, przemierzając obszar rezerwatu mieli możliwość obserwacji występującej wokół fauny oraz flory, w tym obserwacji z wieży widokowej znajdującej się na terenie Jeziora Świdwie.

Konkurs „Rośliny chronione w Polsce”

Ponad pięćdziesięciu uczniów z całego województwa w marcu 2011 wzięło udział w zorganizowanym przez Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tanowie konkursie „Rośliny chronione w Polsce”. Komisja konkursowa przyznała nagrody w czterech kategoriach wiekowych. Laureatów konkursu nagrodzono przy okazji wernisażu prac, który odbył się w Miejskim Ośrodku Kultury w Policach. Upominki oraz pamiątkowe dyplomy otrzymali również wszyscy uczestnicy plastycznej zabawy.

Konkurs „Jak dbać o środowisko?”

Odpowiedź na pytanie „Jak dbać o środowisko?” była motywem przewodnim prac biorących udział w konkursie zorganizowanym przez policką firmę Ecorama. W odbywającej się przy współpracy powiatu polickiego zabawie plastycznej wzięło udział ponad pięćdziesięciu uczniów polickich szkół podstawowych i gimnazjów. Wszyscy uczestnicy zabawy otrzymali nagrody, a autorzy najciekawszych prac z budynku Starostwa Powiatowego wyjechali rowerami. Jurorzy przyznali również nagrodę specjalną.

Konkurs „Partnerstwo edukacji i przemysłu”

Realizowany jest cyklicznie przez Z.Ch.”POLICE” S.A. z przeznaczeniem dla młodzieży gimnazjalnej z terenu województwa zachodniopomorskiego. W roku 2012 odbędzie się 12 edycja konkursu, w którym uczestnicy muszą wykazać się wiedzą dotyczącą produkcji oraz działań na rzecz ochrony środowiska.

Kampania „Segreguj i odzyskuj surowce wtórne z odpadów”

Policka firma Ecorama ruszyła z kampanią dotyczącą segregacji i odzyskiwania surowców wtórnych z odpadów. Głównym celem kampanii jest zainteresowanie młodych mieszkańców Polic tematyką segregacji i odzysku surowców wtórnych z odpadów. Kampania przeprowadzona będzie na terenie Polic pod hasłem „Natura zyskuje, gdy ja segreguję!”. Na potrzeby kampanii Ecorama zorganizowała konkurs plastyczno - fotograficzny o tym samym tytule skierowany do dzieci przedszkolnych oraz uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. Prace konkursowe należało przysyłać do 15 grudnia 2010 r. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło 22 grudnia 2010 r. W ramach kampanii odbywały się pogadanki ekologiczne. Specjaliści od segregacji i odzyskiwania odpadów odwiedzili placówki oświatowe i wychowawcze w Policach.

Impreza „Mobilny bez samochodu”

„Mobilny bez samochodu” jest rajdem cyklicznym organizowanym na przemian przez powiat policki i powiat Uecker-Randow. W 2010 roku organizatorem był powiat policki. Mottem przewodnim rajdu były obchody 750 - lecia nadania praw miejskich miastu Police jak i miastu Ueckermunde. W rajdzie uczestniczyło 130 cyklistów z Polski i Niemiec. Trasa liczyła ok. 120 km i wiodła szlakami rowerowymi po polskiej i niemieckiej stronie. W trakcie rajdu między innymi zwiedzano Ośrodek Dydaktyczno - Muzealny "Świdwie. Partnerami organizacyjnymi powiatu polickiego były: Starostwo Powiatowe Uecker-Randow, Policki Klub Cyklistów „Sama Rama”, Regionalny Oddział Szczeciński PTTK, Nadleśnictwo Trzebież, Polickie Towarzystwo Strzeleckie i Miłośników Broni Dawnej „Grajcar”, Komenda Powiatowa Policji w Policach, Straż Gminna w Dobrej oraz Społeczne Stowarzyszenie Ratownicze.

Spotkanie przygraniczne „4. Naturparkfest”

Impreza pod nazwą „4. Naturparkfest” (Święto Parku Natury), to wspólne przedsięwzięcie klubów turystycznych oraz stowarzyszeń ekologicznych z powiatu polickiego i Powiatu Uecker-Randow. Impreza związana jest z Parkiem Przyrodniczym nad Zalewem Szczecińskim a zorganizowana została w miejscowości Grambin (niedaleko Ueckermünde). Na miejscowej plaży organizatorzy przygotowali kolorowe miasteczko wystawiennicze oraz rywalizacje sportowe i liczne koncerty. Stoiska prezentowały nie tylko tematykę ochrony przyrody, ale również zachęcały do zdrowego odżywiania i czynnego uprawiania sportu oraz turystyki. Zainteresowani mogli przede wszystkim zapoznać się z walorami parku obejmującego 537 km² – w tym kompleksów leśnych Puszczy Wkrzańskiej, wybrzeża Zalewu czy też nizin rzek Uecker, Randow i Zarow”. Na zakończenie Święta Parku Natury wszyscy zainteresowani otrzymali dwujęzyczną książkę pod tytułem „Światła w bezkresie”. Wydawnictwo propaguje walory turystyczne Zalewu Szczecińskiego w powiecie polickim oraz w powiecie Uecker-Randow.

Warsztaty dziennikarskie „Natura to my”

24 lutego 2011 rozpoczęły się ekologiczne integracyjne warsztaty dziennikarskie „Natura to my”. Zajęcia są okazją do zdobywania wiedzy, rozwijania swoich pasji, a także zaistnienia w lokalnych mediach. Ideą warsztatów „Natura to my” jest połączenie dziennikarstwa z ekologią. Zdjęcia i artykuły młodych dziennikarzy będą publikowane na łamach portalu internetowego wokolpolic.pl. Najbardziej aktywni dziennikarze zostaną nagrodzeni atrakcyjnymi upominkami ufundowanymi przez Starostwo Powiatowe. Warsztaty mają charakter integracyjny – nacisk położono na pracę we wspólnych zespołach z osobami niepełnosprawnymi, zrównywanie szans edukacyjnych i przełamywanie barier. Kierowane są głównie do młodzieży gimnazjalnej i uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Akcja „Ratujmy Kasztanowce”

Organizowana przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Policach Akcja „Ratujmy Kasztanowce” trwała od 1 października do 30 listopada 2011 roku. Przedsięwzięcie miało na celu zwiększenie skuteczności walki z groźnym szkodnikiem kasztanowców, jakim jest owad - szrotówek kasztanowcowiaczek. Akcję zainaugurowano w 2010 roku dzięki zaangażowaniu polickich szkół i Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Tanowie. Uczestnicy akcji wygrabiali opadłe liście chorych drzew, które zostały przekazane do unieszkodliwienia oraz zawiesili 111 budek lęgowych dla sikorek, które są naturalnymi wrogami szrotówka kasztanowcowiaczka. Dla poszerzenia wiedzy o szrotówku i sposobach walki z nim, przygotowano ulotki oraz plakaty informujące o celach i sposobie zwalczania groźnego szkodnika kasztanowców. Akcja przyniosła wymierne efekty, dowodem czego jest lepszy stan kasztanowców w porównaniu do lat ubiegłych. Uznano, iż niezbędna jest kontynuacja akcji w latach następnych aby podjęte działania przyniosły efekt. W 2012 roku planuje się ponowne zgrabianie liści.

Akcja „Mikołaj Zwierzętom”

Zabawa o charakterze rajdu edukacyjnego pod nazwą „Mikołaj Zwierzętom”, odbyła się 17 grudnia 2011 w Policach. Celem rajdu była popularyzacja turystyki i krajoznawstwa. Naczelnym zadaniem tej imprezy było jednak niesienie pomocy zwierzętom. Na spotkanie uczestnicy imprezy przyszliz wykonanymi przez siebie karmnikami dla ptaków. Po ocenie najlepszych budowli i upieczeniu kielbasek w ognisku uczestnicy wzięli udział w konkursach sprawnościowych na mecie rajdu.

Akcja „Każdy ptaszek ma swój daszek”.

11 lutego 2012 roku przeprowadzono akcję instalowania nowych domków dla ptaków pod nazwą „Każdy ptaszek ma swój daszek”. Akcję zorganizowało Polickie Stowarzyszenie Cyklistów „Sama Rama”. W ramach akcji Jury, w skład którego wchodziło dwóch biologów i jeden geograf oceniło wykonanie przez uczestników ptasie budki. W trakcie oczekiwania na werdykt odbył się wykład dla obecnych na miejscu o różnorodności konstrukcji budek lęgowych w zależności od gatunku ptaka, który w niej zamieszka. Autorzy najlepszych 5 budek otrzymali od organizatorów upominki. Imprezę zakończyło wspólne ognisko. Budki zawisły w pobliskim lesie.

Ośrodki edukacji ekologicznej

Ośrodek Szkoleniowo-Badawczy w Zakresie Energii Odnawialnej w Ostoi

Ośrodek Szkoleniowo-Badawczy w Zakresie Energii Odnawialnej w Ostoi przy Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie zajmuje się promocją wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz promowaniem postaw proekologicznych z naciskiem na racjonalne wykorzystanie energii. Dwór w Ostoi jest miejscem gdzie prowadzone są badania wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Odbywają się tutaj liczne szkolenia, seminaria i konferencje. W przyległym parku planowane jest utworzenie ścieżki dydaktycznej dla młodzieży szkolnej i mieszkańców Szczecina. Planowane są kolejne etapy renowacji folwarku i adaptacji na potrzeby Ośrodka Szkoleniowo-Badawczego. Priorytety te są realizowane poprzez prowadzenie prac badawczych, organizację szkoleń i konferencji oraz zajęć edukacji ekologicznej. Odrestaurowane obiekty Ośrodka zostały wyposażone w najnowocześniejsze urządzenia i rozwiązania techniczne w celu zapewnienia docelowej samowystarczalności energetycznej, opartej wyłącznie na proekologicznych źródłach energii. Ostoja proponuje odwiedzającym szkolenia, których tematyka wiąże się z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej. Na terenie ośrodka znajdują się m.in. kolektory słoneczne i kontenerowa oczyszczalnia ścieków.

Ośrodek Dydaktyczno-Muzealny Świdwie

"ODM" Świdwie od dnia 01.01.2009 r. funkcjonuje jako Oddział II Wydziału Spraw Terenowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie. Program dydaktyczny Oddziału jest kontynuacją działań realizowanych przez ODM "Świdwie" od 2000 roku. Celem działania jest realizacja zadań z zakresu promocji ochrony przyrody i krajobrazu oraz dokumentacji zasobów przyrodniczych na obszarze rezerwatu. Poznawanie i wyjaśnianie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym, wyrobienie poczucia odpowiedzialności za jakość środowiska naturalnego oraz zrozumienie współzależności pomiędzy człowiekiem a przyrodą. W stałej ofercie ODM Świdwie znajdują się prelekcje dostosowane tematycznie do wielu grup wiekowych. Równolegle z prowadzonymi zajęciami z zakresu edukacji ekologicznej Ośrodek Dydaktyczno - Muzealny "Świdwie" organizuje lub jest partnerem w organizowaniu seminariów i konferencji z zakresu ochrony przyrody. Dotychczas organizowane były spotkania związane tematycznie z formami ochrony przyrody, w tym realizacji zadań w ramach sieci ochrony przyrody Natura 2000, oraz odnawialnymi źródłami energii. Obiekty edukacyjne na terenie ODM Świdwie to: Pawilon edukacyjno - wystawienniczy przystosowany do prowadzenia zajęć z grupami liczącymi do 50 osób. Istniejące urządzenia pozwalają osobom niepełnosprawnym na uczestnictwo w zajęciach. Wieża widokowa umożliwiającą obserwację terenu rezerwatu ścisłego. W bezpieczny sposób z wieży może jednocześnie korzystać 30 osób. Do dyspozycji turystów: luneta stacjonarna i katalog z rysunkami umożliwiającymi rozpoznawanie ptaków. Budynek strażnicy jest bazą

dla strażników rezerwatu szczególnie w czasie nocnych dyżurów. Ponadto mieści pomieszczenie o powierzchni ok. 65 m², zaprojektowane celem umożliwienia noclegu grupom młodzieży w czasie dwudniowych zajęć. Ośrodek posiada dwie wydzielone dostrzegalnie tj. obiekty umożliwiające obserwację, filmowanie czy fotografowanie zwierząt w rezerwacie, samemu pozostając w ukryciu. Ponadto aktualnie do modernizacji przygotowywany jest budynek byłej Szczecińskiej Stacji Ornitologicznej z 1920 roku.

Transgraniczny Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Zalesiu (w budowie)

W Zalesiu gmina Police realizuje Transgraniczny Ośrodek Edukacji Ekologicznej, którego budowę współfinansuje Program Operacyjny Celu 3 „Europejska Współpraca Terytorialna” – „Współpraca Transgraniczna” Krajów Meklemburgia – Pomorze Przednie/ Brandenburgia

i Rzeczypospolitej Polskiej (Województwo Zachodniopomorskie). Decyzję o przyznaniu wsparcia dla tego projektu wydało Ministerstwo Landu Meklemburgii - Pomorza Przedniego 30 marca 2011 roku. Koszt całego zadania wyniósł 6 647 000 zł. W wyniku współpracy miasta Eggesin, Gminy Police i Ogrodu Zoologicznego w Ueckermünde powstał pomysł utworzenia wspólnego centrum edukacji ekologicznej. Obszar realizacji projektu położony jest na wartościowych pod względem krajobrazowym i przyrodniczym terenach Unii Europejskiej. Na wspólne centrum edukacji ekologicznej złożą się ośrodki w Zalesiu, Eggesin i w Ogrodzie Zoologicznym w Ueckermünde. Stworzą one szerokie zaplecze do propagowania wiedzy o środowisku i jego znaczeniu dla człowieka dla mieszkańców północnego pogranicza Polski i Niemiec. Innowacyjność projektu polega na udostępnieniu możliwości poznawania, w sposób interaktywny, bogactwa przyrody znajdującej się w pobliskim transgranicznym otoczeniu, a także krzewienie świadomości ekologicznej wśród uczestników programu. W ramach projektu, planuje się przebudować stary budynek stajni (o pow. ok. 900 m²) wraz z terenem przyległym o powierzchni 1,37 ha. Teren pod planowany Ośrodek wraz z budynkiem został przekazany gminie Police przez Nadleśnictwo Trzebież w ramach umowy użyczenia. Projekt zakłada również remont istniejącego masztu obserwacyjnego o wysokości 25 m i przystosowanie go do zamontowania kamery do obserwacji przyrodniczych, skierowanej na pobliskie łąki po stronie zachodniej ośrodka. W okolicy Ośrodka utworzone zostaną tematyczne ścieżki edukacyjne, przeznaczone do prowadzenia terenowych zajęć dydaktycznych i obserwacji przyrodniczych, w miarę możliwości technicznych przystosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo, niewidomych i niedowidzących. Będzie tam zlokalizowane oczko wodne, z którego pobierana będzie woda i organizmy żywe do ćwiczeń laboratoryjnych oraz ogród edukacyjny w formie kącika z ziołami. Otoczenie budynku będzie stanowiła ogólnodostępna, urządzona przestrzeń publiczna z parkingiem dla autokarów i samochodów osobowych, stojakami na rowery, pojemnikami do selektywnej zbiórki odpadów, miejscem na ognisko, placem zabaw i tablicami informacyjnymi o walorach przyrodniczych regionu m.in. Puszczy Wkrzańskiej. W Ośrodku znajdą się m.in. sale: zjawisk atmosferycznych i ekosystemów. Sala ekosystemów ma na celu przybliżenie zwiedzającym ekosystemów leśnego i łąkowego, ukazującej znaczenie gleby dla środowiska, życia organizmów oraz bogactwo otaczającej nas przyrody. Tematyka prezentowanych zwiedzającym eksponatów, instalacji i programów dydaktycznych koncentrować się będzie w przeważającej części na zagadnienia środowiska regionu. By ukazać bogactwo przyrodnicze regionu zostanie stworzonych sześć instalacji interaktywnych: „Łąka”, „Las”, „Gleba”, „Stanowisko sprawdzające wiedzę”, „Tajemnice owadów”, „Mówiące kora”; cztery stanowiska multimedialne: „Odgłosy natury”, „Las nocą”, „Cuda mikroświata” oraz trzy makiety środowiskowe: „Las”, „Łąka”, „Tropy - rozpoznaj mnie po śladach”, dziesięć profili glebowych, pochodzących z okolicznych terenów, dwa stanowiska z żywymi eksponatami - dżdżownicami i mrówkami. Sala zjawisk atmosferycznych przybliży

zwiedzającym zjawiska atmosferyczne takie jak: obieg wody w przyrodzie, burza, deszcz, wiatr, mgła oraz zjawiska i złudzenia optyczne.

Wyróżnienia

„Lider polskiej ekologii 2009”

Tytuł „Lidera Polskiej Ekologii” przyznawany jest tym wszystkim, którzy przyczyniają się do zachowania i poprawy stanu środowiska naszego kraju. Powiat policki, jako jedyny podmiot z województwa zachodniopomorskiego, otrzymał w 2009 roku miano „Lidera Polskiej Ekologii”. Ogłoszenie wyników oraz wręczenie nagród odbyło się w Sali Kameralnej Filharmonii Narodowej w Warszawie. Statuetkę „Lidera Polskiej Ekologii”, z rąk Ministra Środowiska Macieja Nowickiego, odebrali Starosta Policki Leszek Guździół oraz Członek Zarządu Powiatu Jacek Stachyra. To była już dwunasta edycja konkursu „Lider Polskiej Ekologii”. W 2009 roku nagrody oraz wyróżnienia przyznano w trzech kategoriach: przedsiębiorstwo, wyrób i jednostka samorządu terytorialnego. Do ścisłego finału, po szczegółowej ocenie merytorycznej, Rada Programowa Konkursu zakwalifikowała tym razem 23 przedsiębiorstwa oraz 6 gmin i powiatów. Jednym z nich był powiat policki, który w finale okazał się jedynym reprezentantem Pomorza Zachodniego. Policki samorząd powiatowy wyróżniony został za działania służące ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony wód podziemnych i współpracy transgranicznej.

„Samorządowy Lider Edukacji 2011”

29 listopada 2011 w auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie odbyła się uroczysta Gala Finałowa I edycji konkursu „Samorządowy Lider Edukacji”. Wręczono certyfikaty dla gmin i powiatów - tegorocznych laureatów konkursu oraz nagrody dodatkowe "Primus" i "Mecenas Wiedzy" dla samorządów wyróżniających się szczególnym zaangażowaniem w dziedzinie rozwoju edukacji i działalności na rzecz młodzieży na swoim terenie. Jednym z laureatów był powiat policki. Uczestnikami konkursu były samorządy lokalne, które na swoim koncie mają spore osiągnięcia w rozwoju edukacji oraz aktywnie działają na rzecz młodzieży zamieszkującej w danej gminie czy powiecie. W konkursie startowało 170 gmin i powiatów z całej Polski. Rywalizowały ze sobą wszystkie typy samorządów lokalnych. Oprócz powiatów wśród zgłoszonych samorządów były gminy wiejskie, wiejsko-miejskie i miejskie.

5. PRIORYTETY EKOLOGICZNE, CELE I KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA

Naczelną zasadą przyjętą w programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. W związku z tym nadrzędnym celem programu jest:

ROZWÓJ GOSPODARCZY POWIATU PRZY ZACHOWANIU I OCHRONIE WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH ORAZ RACJONALNEJ GOSPODARCE ZASOBAMI

5.1. JAKOŚĆ POWIETRZA (PA)

- potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE

Cel długoterminowy do roku 2019

KONTYNUACJA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z POPRAWĄ JAKOŚCI POWIETRZA ORAZ WZROST WYKORZYSTANIA ENERGII Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ

Cele krótkoterminowe do roku 2015

PA 1. Poprawa jakości powietrza

Miary realizacji celu:

- ograniczenie liczby stref z przekroczeniami norm jakości powietrza poprzez sukcesywne ograniczenie emisji do powietrza ze wszystkich źródeł.
- długość wybudowanej sieci gazowej [km] – tendencja rosnąca,
- długość wybudowanych i zmodernizowanych ciepłociągów [km]- tendencja rosnąca,
- wzrost liczby zmodernizowanych źródeł energii,
- wzrost liczby zlikwidowanych kotłowni opalanych paliwem stałym.

PA 2. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych

Miary realizacji celu:

- spadek emisji zanieczyszczeń gazowych SO₂, NO₂, CO₂ do powietrza, w Mg ze źródeł punktowych, powierzchniowych i liniowych,
- spadek emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza w Mg ze źródeł punktowych, powierzchniowych i liniowych.

PA 3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Miary realizacji celu:

- wzrost zainstalowanej mocy elektrycznej i ciepłej ze źródeł odnawialnych w MW,
- % produkcji energii ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej i ciepłej ogółem- tendencja rosnąca,

5.2. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE (W):

- zagrożenia jakości wód; jakość wód powierzchniowych; jakość wód podziemnych

Przyjęto, że efektem działań zaprogramowanych do roku 2015 będzie:

- osiągnięcie szeroko pojętego dobrego stanu wód jednolitych części wód powierzchniowych, dla których nie określono odstępstw czasowych lub mniej rygorystycznych celów, czyli derogacji,
- znacząca poprawa w zakresie ochrony przed skutkami powodzi i suszy,
- znacząca poprawa w zakresie zrównoważonego gospodarowania wodami, realizowanego w zgodzie z interesem publicznym, bez dopuszczania do wystąpienia możliwego do uniknięcia pogorszenia ekologicznych funkcji wód oraz pogorszenia stanu ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio zależnych od wód,
- racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, w sposób umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych ludności i gospodarki powiatu, z uwzględnieniem ich maksymalnej ochrony przed zanieczyszczeniem i nadmierną eksploatacją.

W perspektywie długoterminowej do roku 2019 efektem zaprogramowanych działań będzie:

- zrównoważony model zarządzania i korzystania z zasobów wodnych powiatu polickiego, pozwalający na zaspokojenie potrzeb wodnych regionu, zapewniający ochronę ludzi i mienia przed skutkami zjawisk ekstremalnych, uwzględniający utrzymanie dobrego stanu wszystkich wód w aspektach ekologicznym, chemicznym i ilościowym.

Cel długoterminowy do roku 2019

OSIĄGNIĘCIE I UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH ORAZ OCHRONA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

W 1. Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych

Miary realizacji celu:

- wdrożenie sprawnego systemu planowania w gospodarce wodnej, opartego na zlewniowym podejściu do zarządzania wodami- opracowanie i wdrożenie warunków korzystania z wód regionu wodnego, warunków korzystania z wód zlewni,
- poprawa wskaźników związanych ze zbiorowym odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków komunalnych, w szczególności na obszarach wiejskich,
- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód rzecznych, jeziornych, przejściowych i przybrzeżnych,
- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych,
- spełnienie wymagań jakościowych w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem związkami azotu ze źródeł rolniczych,
- poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i jezior,
- zmniejszenie eutrofizacji wód powierzchniowych.

W 2. Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych

Miary realizacji celu:

- sukcesywna realizacja obiektów służących retencji wodnej,
- utrzymanie infrastruktury wodnej w należyтым stanie technicznym,
- opracowanie wstępnej oceny ryzyka powodziowego, map zagrożenia i map ryzyka powodziowego oraz opracowanie i wdrożenie planów zarządzania ryzykiem powodziowym,
- opracowanie i wdrożenie planów przeciwdziałania skutkom suszy.

W 3. Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystywanie

Miary realizacji celu:

- osiągnięcie przez wody użytkowe obowiązujących standardów jakościowych w zakresie spełnienia warunków przydatności do picia, kąpieli oraz do bytowania ryb w warunkach naturalnych,
- kontynuacja działań zmierzających do racjonalizacji zużycia pobranej wody,
- kontynuacja działań zmierzających do ograniczania wykorzystania wód podziemnych do celów przemysłowych.

W 4. Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek

Miary realizacji celu:

- podjęcie działań mających na celu udroźnienie rzek, w szczególności rzek dla poprawy warunków bytowania ryb dwuśrodowiskowych,
- liczba zmodernizowanych urządzeń piętrzących, wybudowanych przepławek,
- ochrona, zachowanie i przywracanie biotopów i naturalnych siedlisk przyrodniczych, związanych z wodami i od wód zależnych, oraz introdukcja rodzimych gatunków ryb.

5.3. WODY MORSKIE: PRZEJŚCIOWE I PRZYBRZEŻNE (WM)

Przyjęto, że efektem działań zaprogramowanych do roku 2015 będzie:

- poprawa jakości przybrzeżnych wód Zalewu Szczecińskiego, w szczególności w zakresie poprawy wskaźników troficznych zanieczyszczeń wód
- uzyskanie poprawy bezpieczeństwa linii brzegowej oraz zahamowanie procesów degradacji brzegów Zalewu Szczecińskiego

W perspektywie długoterminowej do roku 2019 efektem zaprogramowanych działań będzie:

- uzyskanie dobrego stanu wszystkich jednolitych części wód przejściowych i przybrzeżnych, jak również zatrzymanie procesów degradacji brzegów Zalewu Szczecińskiego, pozwalające na stabilizację linii brzegowej.

Cel długoterminowy do roku 2019

OSIĄGNIĘCIE I UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD PRZEJŚCIOWYCH I PRZYBRZEŻNYCH ORAZ SKUTECZNA OCHRONA LINII BRZEGOWEJ

Cele krótkoterminowe do roku 2015

WM 1. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód.

Miary realizacji celu:

- poprawa stanu wód przejściowych i przybrzeżnych
- zmniejszenie eutrofizacji wód przejściowych i przybrzeżnych

5.4. GOSPODARKA ODPADAMI (GO)

Cel długoterminowy do roku 2019

STWORZENIE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI, ZGODNEGO Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ORAZ HIERARCHIĄ SPOSOBÓW POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI

Cele krótkoterminowe do roku 2015

GO 1. Utrzymanie zmniejszonej tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB.

GO 2. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.

GO 3. Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów.

GO 4. Wyliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Cele w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi wraz z miarami realizacji celów

- objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców najpóźniej do 2015 r.
- objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2015 r.

- ✓ zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2013 r. więcej niż 50%, masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,
- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.
- przygotowanie do ponownego wykorzystania i recykling materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych.

Cele w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi wraz z miarami realizacji celów

- odpady zawierające PCB - w okresie od 2011 r. należy dokonywać likwidacji odpadów zawierających PCB o stężeniu poniżej 50 ppm,
- oleje odpadowe - utrzymanie poziomu odzysku na poziomie co najmniej 50%, a recyklingu rozumianego jako regeneracja na poziomie co najmniej 35%. Dążenie do pełnego wykorzystania mocy przerobowych instalacji do regeneracji olejów odpadowych,
- odpady medyczne i weterynaryjne - w okresie do 2019 r. celem będzie podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych (w tym segregacji odpadów u źródła po-wstawiania), co spowoduje zmniejszenie ilości odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych,
- zużyte baterie i akumulatory - rozbudowa systemu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych, który pozwoli na
 - osiągnięcie następujących poziomów zbierania:
- ✓ do 2012 r.- poziom zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych w wysokości 25%;
- ✓ do 2016 r. i w latach następnych - poziom zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych, w wysokości 45% masy wprowadzonych baterii i akumulatorów przenośnych.
- osiągnięcie poziomów wydajności recyklingu:
- ✓ do 26 września 2011 r.- zużytych baterii niklowo- kadmowych i zużytych akumulatorów niklowo- kadmowych- co najmniej 75% ich masy;
- ✓ do 26 września 2011 r.- pozostałych zużytych baterii i zużytych akumulatorów - co najmniej 50% ich masy.
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny - utrzymanie poziomów odzysku i recyklingu zużytego sprzętu:
 - dla zużytego sprzętu powstałego z wielkogabarytowych urządzeń gospodarstwa domowego:
 - ✓ poziomu odzysku w wysokości 80% masy zużytego sprzętu,
 - ✓ poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji po-chodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 75% masy zużytego sprzętu;
 - dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu teleinformatycznego, telekomunikacyjnego i audiowizualnego:
 - ✓ poziomu odzysku w wysokości 75% masy zużytego sprzętu,
 - ✓ poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji po-chodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 65% masy zużytego sprzętu;
 - dla zużytego sprzętu powstałego z małogabarytowych urządzeń gospodarstwa domowego, sprzętu oświetleniowego, narzędzi elektrycznych i elektronicznych z wyjątkiem wielkogabarytowych, stacjonarnych narzędzi przemysłowych, zabawek, sprzętu rekreacyjnego i sportowego oraz przyrządów do nadzoru i kontroli:
 - ✓ poziomu odzysku w wysokości 70% masy zużytego sprzętu,
 - ✓ poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji po-chodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 50% masy zużytego sprzętu;
 - dla zużytych gazowych lamp wyładowczych- poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytych lamp w wysokości co najmniej 80% masy tych zużytych lamp,

- ✓ osiągnięcie poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości 4 kg/mieszkańca/rok.
- pojazdy wycofane z eksploatacji - wyznacza się następujące minimalne poziomy odzysku i recyklingu odniesione do masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu w skali roku:
 - ✓ 85% i 80% do końca 2014 r.,
 - ✓ 95% i 85% od dnia 1 stycznia 2015 r.
- odpady zawierające azbest - w okresie od 2011 r. do 2019 r. zakłada się sukcesywne osiąganie celów określonych w przyjętym w dniu 15 marca 2010 r. przez Radę Ministrów „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032”.

Odpady pozostałe

- zużyte opony - w perspektywie do 2019 r. podstawowym celem jest utrzymanie dotychczasowego poziomu odzysku na poziomie co najmniej 75%, a recyklingu na poziomie co najmniej 15%,
- odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej do 2019 r. poziom przygotowania do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych powinien wynosić minimum 70% wagowo,
- komunalne osady ściekowe - w perspektywie do 2019 r. podstawowe cele w gospodarce komunalnymi osadami ściekowymi są następujące:
 - ✓ ograniczenie składowania osadów ściekowych,
 - ✓ zwiększenie ilości komunalnych osadów ściekowych przetwarzanych przed wprowadzeniem do środowiska,
 - ✓ maksymalizacja stopnia wykorzystania substancji biogennej zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego i chemicznego oraz środowiskowego.

5.5. ZASOBY PRZYRODNICZE POWIATU (OP)

5.5.1. Prawne formy ochrony przyrody

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I ZRÓWNOWAŻONE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

OP 1. Poglębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych powiatu

Miary realizacji celu:

- liczba przeprowadzonych inwentaryzacji przyrodniczych,
- liczba przeprowadzonych szkoleń z zakresu ochrony przyrody.

OP 2. Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody

Miary realizacji celu:

- liczba opracowanych i uchwalonych planów ochrony/zadań ochronnych,
- liczba utworzonych form ochrony przyrody.

OP 3. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych

Miary realizacji celu:

- liczba zrealizowanych projektów dotyczących ochrony siedlisk i gatunków,
- właściwy stan gatunków i siedlisk będących przedmiotem ochrony na obszarach Natura 2000 zgodnie z wytycznymi Dyrektywy Siedliskowej oraz Konwencji Narodowej,
- liczba wdrożonych programów rolnośrodowiskowych.

OP 4. Ochrona walorów krajobrazowych i ładu przestrzennego w strefie brzegowej Morza Bałtyckiego – nie dotyczy powiatu polickiego

5.5.2. Lasy

OP 5. Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska

Miary realizacji celu:

- wskazanie powierzchni zalesionej,
- wskazanie powierzchni, na której prowadzono waloryzację przyrodniczą obszarów leśnych,
- wykonanie przebudowy drzewostanów i odnowień po rębni,
- wskazanie terenów poddanych rekultywacji,
- realizacja zadań zwiększających retencję,
- realizacja zadań służących ochronie przed skutkami suszy i powodzi.

OP 6. Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych

Miary realizacji celu:

- poprawa stanu terenów leśnych wynikająca z planów urządzenia lasów.

OP 7. Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych

Miary realizacji celu:

- prowadzenie przez leśników edukacji przyrodniczej,
- liczba szkoleń mających na celu możliwości pozyskania funduszy unijnych dla działań związanych z leśnictwem,
- liczba obiektów udostępnionych do korzystania z lasu w celach rekreacyjnych (pola biwakowe, parkingi leśne, szlaki turystyczne, zadaszania i miejsca wypoczynku)

OP 8. Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom.

Miary realizacji celu:

- działania mające na celu ograniczenie występowania szkodników owadzi w lasach,
- liczba podjętych działań dotyczących ograniczenia zagrożeń pożarowych w lasach,
- liczba zmodernizowanych dróg leśnych uznanych za drogi pożarowe,
- liczba wykonanych sztucznych zbiorników na potrzeby gaśnicze na terenach leśnych, gdzie nie występują naturalne źródła poboru wody,
- działania mające na celu zwalczanie kłusownictwa, zaśmiecania i dewastacji terenów leśnych.

5.6. TURYSTYKA (T)

Cel długoterminowy do roku 2019

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH W ROZWOJU TURYSTYKI

Cele krótkoterminowe do roku 2015

T 1. Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych

Miary realizacji celu:

- ilość obszarów chronionych, na których podjęto działania związane z wdrażaniem zasad turystyki zrównoważonej.

T 2. Promocja przyrodniczych walorów turystycznych powiatu

Miary realizacji celu:

- liczba zrealizowanych projektów dotyczących przyrodniczych walorów turystycznych.

5.7. KLIMAT AKUSTYCZNY (H)

Cel długoterminowy do roku 2019

POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO POPRZECZ OBNIŻENIE HAŁASU DO POZIOMU OBOWIĄZUJĄCYCH STANDARDÓW

Cele krótkoterminowe do roku 2015

H 1. Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców powiatu na ponadnormatywny hałas

Miary realizacji celu:

- opracowanie map akustycznych dróg (jeśli taka potrzeba wyniknie z oceny stopnia narażenia mieszkańców powiatu na ponadnormatywny hałas),

H 2. Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców

Miary realizacji celu:

- obniżenie oddziaływania hałasu na środowisko do poziomów dopuszczalnych w miejscach przekroczeń.

5.8. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE (PEM)

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI

Cel krótkoterminowy do roku 2015

PEM 1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych

Miary realizacji celu:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszenie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są dotrzymane.

5.9. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM (PAP)

Cel długoterminowy do roku 2019

MINIMALIZACJA SKUTKÓW WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII PRZEMYSŁOWYCH ORAZ OGRANICZENIE RYZYKA ICH WYSTĄPIENIA

Cel krótkoterminowy do roku 2015

PAP 1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii

Miary realizacji celu:

- zmniejszona liczba awarii na obszarze powiatu,
- przeprowadzona likwidacja skutków awarii.

PAP 2. Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych

Miary realizacji celu:

- wzrost liczby kontroli w transporcie substancji niebezpiecznych.

PAP 3. Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych.

Miary realizacji celu:

- prowadzenie szkoleń z zakresu zachowania zasad bezpieczeństwa w przypadku wystąpienia awarii w gminach powiatu.

5.10. KOPALINY (SM)

Cel długoterminowy do roku 2019

ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA ZASOBAMI NATURALNYMI

Cel krótkoterminowy do roku 2015

SM 1. Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego

Miary realizacji celu:

- wprowadzenie odpowiednich zapisów do planów zagospodarowania przestrzennego, obowiązujących na terenie gmin powiatu,
- prowadzenie eksploatacji złóż zgodnie z przepisami ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz przy zastosowaniu norm dotyczących techniki górniczej,

5.11. JAKOŚĆ GLEB (GL)

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA GLEB PRZED NEGATYWNYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ REKULTYWACJA TERENÓW ZDEGRADOWANYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

GL 1. Cel: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej

Miary realizacji celu:

- liczba przeprowadzonych szkoleń rolników,
- zinventaryzowanie gleb zanieczyszczonych i zdegradowanych w powiecie polickim

GL 2. Opracowanie strategii zagospodarowania urobków z prac pogłębiarskich w ramach rozbudowy i modernizacji infrastruktury portowej

Miary realizacji celu:

- liczba wyznaczonych miejsc składowania urobku na polach refulacyjnych lub przedstawienie innego sposobu zagospodarowania,
- wskazanie zakładu separującego urobek pochodzący z pogłębiania dna na zanieczyszczony i niezanieczyszczony.

GL 3. Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych

Miary realizacji celu:

- liczba terenów poddanych rekultywacji,
- liczba składowisk odpadów poddanych rekultywacji,
- przedstawienie prowadzonego monitoringu zanieczyszczeń gleb.

5.12. EDUKACJA EKOLOGICZNA (EE)

Cel długoterminowy do roku 2019

WZROST ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW POWIATU ORAZ
WZMOCNIENIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA OCHRONĄ ŚRODOWISKA

Cele krótkoterminowe do roku 2015

EE 1. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami

Miary realizacji celu:

- liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych,
- liczba przeprowadzonych szkoleń z zakresu zmian w prawie odpadowym.

EE 2. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń

Miary realizacji celu:

- liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych oraz spotkań, konferencji itp.

EE 3. Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów środowiska

Miary realizacji celu:

- liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych i spotkań,
- liczba przeprowadzonych warsztatów i zajęć dla dzieci i młodzieży,
- liczba złożonych wniosków i zrealizowanych projektów na działania z edukacji ekologicznej.

EE 4. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem

Miary realizacji celu:

- utworzenie programu do prezentowania powiatowych danych o stanie środowiska na platformie internetowej.

6. PLAN OPERACYJNY

W rozdziale przedstawione zostały szczegółowe cele i proponowane do realizacji w latach 2012-2015 działania w podziale na wszystkie komponenty. Wskazane w planie działania uznano za bardzo ważne z punktu widzenia poprawy stanu środowiska w powiecie polickim.

Działanie		Termin realizacji	Jednostka realizująca	Źródło finansowania
Priorytet: JAKOŚĆ POWIETRZA (PA)- potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE				
Cel strategiczny (długoterminowy):			Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł	
Cel operacyjny (krótkoterminowy): PA 1.			Poprawa jakości powietrza	
PA 1.1.	Opracowanie i wdrożenie strategii zmniejszania stężenia pyłów drobnych PM10 i PM2,5 w powietrzu.	2012-2015	Powiat, gminy oraz inni użytkownicy środowiska	Budżet gmin, budżet powiatu, środki własne przedsiębiorstw
Cel operacyjny (krótkoterminowy): PA 2.			Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych	
PA2.1.	Rozwój sieci monitoringu jakości powietrza przez udział powiatu i gmin w monitoringu regionalnym.	Zadanie ciągle	WIOŚ, powiat i gminy	budżet państwa
PA 2.2.	Modernizacja istniejących kotłowni. Podłączenie budynków do sieci ciepłowniczej	2012-2015	Przedsiębiorstwo energetyki ciepłej, administratorzy i właściciele budynków	środki własne przedsiębiorstw i administratorów budynków
PA 2.3.	Termomodernizacja i zmiana systemów grzewczych w obiektach oświatowych powiatu oraz obiektach użyteczności publicznej	2012-2015	Administratorzy i właściciele budynków, powiat, gminy	środki własne, inne fundusze w tym UE, WFOŚiGW, budżet gmin, budżet powiatu
PA 2.4.	Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie (wymiana kotłów węglowych na paliwo gazowe, olej opałowy, biopaliwa, pompy ciepła, kolektory słoneczne).	2012-2015	Powiat, gminy, użytkownicy środowiska	Budżet gmin, budżet powiatu, środki własne przedsiębiorstw, inne fundusze w tym UE, WFOŚiGW
PA 2.5.	Niezbędne prace sieciowe wynikające z planów oraz zamierzeń inwestycyjnych w obszarze sieci przesyłowych, w tym kontynuowanie modernizacji istniejącej sieci dystrybucyjnej, rozbudowa sieci dystrybucyjnej dla potrzeb nowych odbiorców	2012-2015	Przedsiębiorstwo energetyki ciepłej	środki własne, fundusze europejskie
PA 2.6.	Budowa i modernizacja systemów i urządzeń do redukcji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych	2012-2015	Przedsiębiorstwa	środki własne
PA 2.7.	Rozbudowa sieci gazowej na terenie gmin powiatu	2012-2015	Zakład Gazowniczy Szczecin, powiat, gminy, właściciele nieruchomości	środki własne, NFOSiGW, WFOSiGW, fundusze europejskie, Budżet gmin, budżet powiatu, środki własne przedsiębiorstw
PA 2.8.	Zakup pojazdów transportu o niskiej emisji spalin	2012-2015	Szczecińsko-Policka Spółka Autobusowa i inne jednostki transportowe	środki własne, fundusze europejskie

PA 2.9.	Budowa obwodnic, przebudowa, modernizacja i poprawa stanu technicznego dróg	2012-2015	Gminy, Wydział Komunikacji, Transportu i Dróg	budżet powiatu, budżety gmin, środki własne, fundusze europejskie
PA 2.10.	Zintensyfikowanie ruchu rowerowego poprzez likwidację barier technicznych i tworzenie nowych ścieżek rowerowych	2012-2015	Gminy, Wydział Komunikacji, Transportu i Dróg	budżet gmin, budżet powiatu, fundusze europejskie
Cel operacyjny (krótkoterminowy): PA 3.			Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	
PA 3.1.	Wdrażanie projektów z zastosowaniem odnawialnych i alternatywnych źródeł energii, w tym: - wykorzystanie biogazu - budowa elektrociepłowni biogazowej wykorzystanie biomasy- wzrost wykorzystania biomasy na cele produkcji biogazu rolniczego - wykorzystanie energii słonecznej- wzrost wykorzystania kolektorów słonecznych do wytwarzania ciepła, głównie w obiektach użyteczności publicznej i indywidualnych gospodarstwach domowych - wykorzystanie energii wiatru	2012-2015	Gminy, prywatni inwestorzy,	środki własne, NFOSiGW, WFOSiGW, fundusze europejskie, budżet gmin, budżet powiatu, środki własne przedsiębiorstw
Priorytet: WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE (W): ZAGROŻENIA JAKOŚCI WÓD; JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH; JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH				
Cel strategiczny (długoterminowy):			OSIĄGNIĘCIE I UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH ORAZ OCHRONA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH	
Cel operacyjny (krótkoterminowy): W 1.			Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	
W 1.1.	Budowa i modernizacja systemów zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych na obszarach wiejskich	2012-2015	Gminy, przedsiębiorstwa wod.-kan.	budżet gmin, środki własne, WFOSiGW, NFOSiGW, fundusze europejskie
W 1.2.	Wspieranie rozwoju — tam, gdzie jest to uzasadnione pod względami środowiskowymi i ekonomicznymi — lokalnych systemów oczyszczania ścieków bytowych poprzez wyposażanie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków	zadanie ciągłe	Gminy, właściciele nieruchomości	budżet gmin, środki własne, WFOSiGW,
W 1.3 .	Budowa kanalizacji deszczowej, modernizacja	2012-2019	Gminy, przedsiębiorstwa wod.-kan.	budżet gmin, środki przedsiębiorstw,

	kanalizacji w celu wydzielenia kanalizacji deszczowej, budowa osadników i separatorów wód opadowych i roztopowych na wylotach sieci deszczowej do odbiorników			fundusze europejskie
W 1.4.	Działania podejmowane w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń związkami azotu pochodzących ze źródeł rolniczych. Budowa szczelnych zbiorników na gnojowicę i gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt.	zadanie ciągłe	Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze, RZGW, rolnicy i właściciele ferm hodowlanych	budżet państwa, środki własne, środki WFOŚiGW
W 1.5.	Zagospodarowywanie terenów dla potrzeb turystyki i rekreacji w sposób zapewniający ochronę wód przed zanieczyszczeniem	2012-2015	Gminy, właściciele ośrodków wypoczynkowych	budżet gmin, środki własne, WFOSiGW, NFOSiGW, fundusze europejskie
Cel operacyjny (krótkoterminowy): W 2.			Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych	
W 2.1.	Utrzymywanie koryt cieków, kanałów i obwałowań w należytym stanie technicznym, remonty budowli wodnych, w tym regulacyjnych, zapewnienie drożności koryt cieków i kanałów, poprawa warunków przepływu wód powodziowych	zadanie ciągłe	ZZMiUW, RZGW, gminy, podmioty korzystające z wód	budżet państwa, budżet gmin, fundusze europejskie, WFOSiGW
W 2.2.	Modernizacja i budowa infrastruktury przeciwpowodziowej	2012-2015	RZGW, ZZMiUW, gminy, powiat	budżet państwa, fundusze europejskie, WFOSiGW
W 2.3.	Budowa i modernizacja urządzeń melioracyjnych,	2012-2015	ZZMiUW, gminy, powiat	budżet państwa, fundusze europejskie, WFOSiGW, Budżet gmin, budżet powiatu, środki własne przedsiębiorstw
W 2.4.	Uwzględnienie granic obszarów przedstawionych na mapach zagrożenia i mapach ryzyka powodziowego w planach zagospodarowania przestrzennego gmin	18 miesięcy od daty otrzymania map zagrożenia i map ryzyka powodziowego	Gminy	budżet gmin
Cel operacyjny (krótkoterminowy): W 3.			Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystanie	
W 3.1.	Modernizacja systemów zbiorowego zaopatrywania w wodę	2012-2015	Gminy, przedsiębiorstwa wod.-kan.	budżet gmin, środki własne, WFOSiGW
W 3.2.	Przywrócenie i utrzymanie wymaganych standardów	2012-2015	Gminy, przedsiębiorstwa wod.-kan.,	budżet państwa, budżet gmin, środki

	wodom śródlądowym będącym środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych		WIOŚ	WFOSiGW
W 3.3.	Przywrócenie właściwych standardów, w szczególności w zakresie kryterium sanitarnego, wodom wykorzystywanym jako kąpieliska	2012-2015	Gminy, właściciele ośrodków wypoczynkowych, przedsiębiorstwa wod.-kan, WIOŚ, PIS	budżet państwa, budżet gmin, środki własne,
Cel operacyjny (krótkoterminowy): W 4.			Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek	
W 4.1.	Zwiększenie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych, w tym działania na rzecz retencji na obszarach cennych przyrodniczo i ochrona siedlisk wodnych i od wód zależnych	2012- 2015	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino,	Budżet państwa, fundusze europejskie
W 4.2.	Renaturyzacja koryt i dolin rzecznych, w tym ochrona, zachowanie i przywracanie biotopów oraz naturalnych siedlisk przyrodniczych wodnych i od wód zależnych, oraz introdukcja rodzimych gatunków ryb	działanie ciągłe	RZGW, ZZMiUW, gminy, Nadleśnictwa Trzebież i Gryfino, organizacje pożytku publicznego	budżet państwa, NFOSiGW, WFOSiGW, fundusze europejskie
Cel strategiczny (długoterminowy):			OSIĄGNIĘCIE I UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD PRZEJŚCIOWYCH I PRZYBRZEŻNYCH ORAZ SKUTECZNA OCHRONA LINII BRZEGOWEJ	
Cel operacyjny (krótkoterminowy): WM 1.			Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód	
WM 1.1.	Rozwój systemów zapewniających ograniczanie wprowadzania do wód zalewu substancji zanieczyszczających, w tym substancji zwiększających trofię wód.	2012-2015	Gminy, przedsiębiorstwa wod-kan, właściciele nieruchomości, WIOŚ	budżet gmin, środki własne, WFOSiGW, NFOSiGW
WM 1.2.	Zagospodarowywanie terenów nad Zalewem Szczecińskim dla potrzeb turystyki i rekreacji w sposób zapewniający ochronę wód przed zanieczyszczeniem	2012-2015	Gminy, właściciele ośrodków wypoczynkowych	budżet gmin, środki własne, WFOSiGW, NFOSiGW
Priorytet: GOSPODARKA ODPADAMI (GO)				
Cel strategiczny (długoterminowy):			STWORZENIE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI, ZGODNEGO Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ORAZ HIERARCHIĄ SPOSOBÓW POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI	
GO 1.			Działania w zakresie budowy systemu gospodarki odpadami w województwie zgodnego z KPGO 2014	
GO 1.1.	Intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami oraz prowadzenie	Zadanie ciągłe	Gminy	budżet państwa, budżet gmin, WFOSiGW, NFOSiGW

	skutecznej kampanii informacyjno – edukacyjnej w tym zakresie			
GO 1.2.	Wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na recykling oraz odzysk energii zawartej w odpadach, w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania	2015	Gminy	budżet państwa, budżet gmin, WFOSiGW, NFOSiGW
GO 1.3.	Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów dla zapewnienia skutecznej egzekucji prawa	2015	Gminy,	budżet państwa, budżet gmin,
GO 1.4.	Prowadzenie właściwej eksploatacji i rekultywacji składowisk odpadów	Zadanie ciągle	Gminy, ZCH Police SA	środki własne ZCH Police SA, budżet gmin, WFOSiGW, NFOSiGW
GO 1.5.	Zapewnienie odpowiedniej przepustowości instalacji do przetwarzania odpadów	2014	Zarządcy instalacji, Gminy,	budżet gmin, WFOSiGW, NFOSiGW, środki własne zarządców instalacji
GO 1.6.	Stymulowanie rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne poprzez wspieranie współpracy organizacji odzysku, przemysłu i samorządu terytorialnego oraz konsekwentne egzekwowanie obowiązków w zakresie odzysku i recyklingu	2014	Gminy,	budżet gmin, WFOSiGW, NFOSiGW
GO 1.7.	Wydawanie decyzji związanych z realizacją celów spełniających założenia wojewódzkiego planu gospodarki odpadami	Zadanie ciągle	Gminy	budżet gmin, WFOSiGW, NFOSiGW
GO 1.8.	Rozbudowa i budowa zakładów zagospodarowania odpadów obejmujące regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych, które będą zapewniać następujący zakres usług: - mechaniczno-biologiczne lub termiczne przekształcanie zmieszanych odpadów komunalnych i pozostałości z sortowni, - składowanie przetworzonych zmieszanych odpadów komunalnych,	2018	Gmina Police,	budżet gminy Police, WFOSiGW, NFOSiGW
GO 1.9.	Zakończenie uporządkowania składowisk odpadów	2012	Gminy, Zarządcy składowisk,	budżet gmin, WFOSiGW, NFOSiGW

	innych niż niebezpieczne i obojętne			
GO 2.			Działania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi	
GO 2.1.	Objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców najpóźniej do 2015 r.	2015	Gminy,	budżet gmin, WFOSiGW,
GO 2.2.	Objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2015 r.	2015	Gminy,	budżet gmin, WFOSiGW, NFOSiGW, fundusze europejskie
GO 2.3.	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych: - w 2013 r. więcej niż 50%, masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.	2013	Gminy,	budżet gmin, WFOSiGW, NFOSiGW, fundusze europejskie
GO 2.4.	Zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.	2014	Gminy,	budżet gmin, WFOSiGW, NFOSiGW, fundusze europejskie
GO 2.5.	Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recykling materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i, w miarę możliwości, odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych	2012-2019	Gminy,	budżet gmin, WFOSiGW, NFOSiGW, fundusze europejskie
GO 2.6.	Monitoring dzikich składowisk	Zadanie ciągłe	Gminy	budżet gmin
GO 3.			Działania w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi	
GO 3.1.	Rozwój istniejącego systemu zbierania olejów odpadowych, w tym ze źródeł rozproszonych oraz standaryzacji urządzeń.	2014	Organizacje odzysku, producenci i wytwórcy olejów odpadowych	środki własne
GO 3.2.	Rozbudowa lub modernizacja infrastruktury technicznej w zakresie zbierania i przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.	2014	Przedsiębiorcy, właściciele instalacji unieszkodliwiania tych odpadów	środki własne, WFOSiGW, NFOSiGW, fundusze europejskie
GO 3.3.	Realizacja działań zawartych w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.	2012-2019	Gminy, powiat	budżet gmin, budżet powiatu, WFOSiGW, NFOSiGW
GO 3.4.	Rozbudowa infrastruktury technicznej zbierania zużytych opon, szczególnie w zakresie odbierania od małych i średnich przedsiębiorstw.	2014	Przedsiębiorcy, właściciele instalacji unieszkodliwiania tych odpadów	środki własne, WFOSiGW, NFOSiGW, fundusze europejskie

GO 3.5.	Rozbudowa infrastruktury technicznej selektywnego zbierania, przetwarzania oraz ponownego wykorzystania odzysku, w tym recyklingu odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej.	2014	Przedsiębiorcy, właściciele instalacji unieszkodliwiania tych odpadów	środki własne, WFOSiGW, NFOSiGW, fundusze europejskie
GO 3.6.	Zwiększenie wykorzystania osadów ściekowych	Zadanie ciągle	Zarządcy oczyszczalni ścieków	środki własne, WFOSiGW, NFOSiGW, fundusze europejskie
Priorytet: ZASOBY PRZYRODNICZE WOJEWÓDZTWA (OP): PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY, LASY				
Cel strategiczny (długoterminowy):			OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I ZRÓWNOWAŻONE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	
Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 1.			Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych powiatu	
OP 1.1.	Kontynuowanie inwentaryzacji przyrodniczej gmin ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000 (inwentaryzacja pod kątem tworzonych obecnie Planów Zadań Ochronnych)	2015	Gminy	budżet państwa, budżet gmin, fundusze europejskie, NFOSiGW, WFOSiGW
OP 1.2.	Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego	2015	Gminy, RDOŚ, organizacje pozarządowe	budżet państwa, budżet gmin, fundusze europejskie, NFOSiGW, WFOSiGW
Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 2.			Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody	
OP 2.1.	Tworzenie nowych form ochrony przyrody na podstawie wyników inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej	zadanie ciągle	Gminy, RDOŚ	budżet gmin, budżet państwa
Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 3.			Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych	
OP 3.1.	Opracowanie i wdrażanie kompleksowych systemów zarządzania obszarami cennymi przyrodniczo wraz z tworzeniem infrastruktury edukacyjnej, informacyjnej, turystycznej oraz służącej ochronie przyrody	2015	RDLP, RDOŚ, Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino, organizacje pozarządowe	budżet państwa, NFOSiGW, WFOSiGW, Interreg, środki własne, fundusze europejskie
OP 3.2.	Współdziałanie z ZODR i ARiMR w zakresie ochrony bioróżnorodności na obszarach wiejskich poprzez	zadanie ciągle	ZODR, ARiMR, gminy	fundusze europejskie

	szkolenie i wsparcie rolników we wdrażaniu programów rolno-środowiskowych			
Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 4. – nie dotyczy			Ochrona walorów krajobrazowych i ład przestrzennego w strefie brzegowej Morza Bałtyckiego	
Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 5		Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska		
OP 5.1.	Realizacja „Krajowego programu zwiększania lesistości”	2012-2015	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino,	budżet państwa, NFOSiGW, fundusze europejskie
OP 5.2.	Zalesianie nowych terenów, w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo - krajobrazowych	2012-2015	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino, właściciele gruntów	budżet państwa, NFOSiGW, środki własne
OP 5.3.	Prowadzenie waloryzacji przyrodniczej obszarów leśnych	Ciągły	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino	budżet państwa, NFOSiGW
OP 5.4.	Tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych	2012-2015	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino	budżet państwa, fundusze europejskie
OP 5.5.	Zwiększenie ilości i powierzchni zadrzewień na terenach rolniczych oraz rozszerzenie zakresu leśnej rekultywacji terenów zdegradowanych, w tym: - odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych – budowa, przebudowa i modernizacja dróg leśnych, wyznaczonych w planach urządzenia lasu jako drogi pożarowe	2012-2015	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino, właściciele gruntów	budżet państwa, środki własne, fundusze europejskie
OP 5.6.	Renaturalizacja obszarów leśnych, w tym obszarów wodnych - błotnych obiektów cennych przyrodniczo, znajdujących się na terenach leśnych w tym: - zwiększenie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych- budowa obiektów wodno-melioracyjnych	2012-2015	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino	budżet państwa, fundusze europejskie
Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 6.		Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych.		

OP 6.1.	Realizacja planów urządzenia lasów.	ciągły	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino,	budżet państwa,
Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 7.			Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych.	
OP 7.1.	Podnoszenie świadomości przyrodniczej społeczeństwa, udostępnienie lasów poprzez utrzymanie i rozwój posiadanej infrastruktury, rozszerzaniu bazy do edukacji ekologicznej, partycypacji w inwestycjach wspólnych z samorządami w zakresie rozwoju turystyki na obszarach leśnych i przyleśnych	2012-2015	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino, gminy	budżet państwa, WFOSiGW, NFOSiGW, budżet gmin
OP 7.2.	Prowadzenie doradztwa dla właścicieli gruntów korzystających ze wsparcia UE dla działań związanych z leśnictwem	2012-2015	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino	budżet państwa, WFOSiGW, NFOSiGW
OP 7.3.	Promocja turystyki związanej z gospodarką leśną, łowiectwem, turystyki ekologicznej i rowerowej	2012-2015	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino	budżet państwa, WFOSiGW, NFOSiGW
Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 8.			Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom.	
OP 8.1.	Monitorowanie oraz ograniczanie występowania szkodników owadzych w lasach	2012-2015	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino	budżet państwa, WFOSiGW, NFOSiGW
OP 8.2.	Monitorowanie oraz ograniczanie zagrożenia pożarowego w lasach, w tym: - modernizacja sprzętu przeciwpożarowego oraz systemu wczesnego wykrywania pożarów lasu - modernizacja systemu obserwacji lasu, zakup kamer TV umożliwiających monitoring lasów, - zakup i wymiana sprzętu patrolowo-gaśniczego	2012-2015	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino	budżet państwa, WFOSiGW, NFOSiGW
OP 8.3.	Budowa lub przebudowa dróg leśnych uznanych za drogi pożarowe	2012-2015	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino	budżet państwa, WFOSiGW, NFOSiGW, fundusze europejskie
OP 8.4.	Wykonanie sztucznych zbiorników na potrzeby gaśnicze na terenach leśnych gdzie nie występują naturalne źródła poboru wody	2012-2015	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino	budżet państwa, WFOSiGW, NFOSiGW, fundusze europejskie
OP 8.5.	Retencjonowanie wody na obszarach leśnych	2012-2015	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino	budżet państwa, WFOSiGW, NFOSiGW
OP 8.6.	Wzmacnianie techniczne służb leśnych dla potrzeb ujawniania i zwalczania zagrożeń niszczenia przyrody	2012-2015	Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino	budżet państwa, WFOSiGW, NFOSiGW

	przez człowieka (walka z kłusownictwem, zaśmiecaniem i dewastacją terenów leśnych).			
Priorytet: TURYSTYKA (T)				
Cel strategiczny (dlugoterminowy):		ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH W ROZWOJU TURYSTYKI		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): T 1.		Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych		
T 1.1.	Opracowanie koncepcji najkorzystniejszego wykorzystania przyrodniczych zasobów powiatu wraz z planem podziału obszarów cennych przyrodniczo na strefy (o różnym stopniu dostępności i zagospodarowania), z uwzględnieniem bogactwa siedlisk i ich odporności na presję turystyczną	2015	RDLP, RDOŚ, Nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino	NFOŚiGW, WFOŚiGW
Cel operacyjny (krótkoterminowy): T 2.		Promocja przyrodniczych walorów turystycznych województwa		
T 2.1	Podkreślanie znaczenia walorów przyrodniczych i ich ochrony w kampaniach promocyjnych	zadanie ciągle	Gminy, organizacje pozarządowe	budżet gmin, fundusze europejskie
Priorytet: KLIMAT AKUSTYCZNY (H)				
Cel strategiczny (dlugoterminowy):		POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO POPRZECZ OBNIŻENIE NATĘŻENIA HAŁASU DO POZIOMU OBOWIĄZUJĄCYCH STANDARDÓW		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): H 1.		Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców powiatu na ponadnormatywny hałas		
H 1.1.	Opracowanie wynikających z map akustycznych Programów ochrony przed hałasem	2013	Gminy	budżet gmin, fundusze europejskie
Cel operacyjny (krótkoterminowy): H 2.		Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców		
H 2.1.	Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców gmin powiatu polickiego przed ponadnormatywnym hałasem poprzez: - budowę obwodnic i dróg alternatywnych do istniejących (wraz ze skutecznymi zabezpieczeniami akustycznymi) - przeprowadzenie remontu nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg, - zastosowanie zmniejszenia prędkości pojazdów.	2015	Gminy	budżet gmin, budżet państwa, WFOŚiGW, fundusze europejskie

H 2.2.	Opracowanie i wdrożenie zasad organizacji ruchu sprzyjających obniżeniu emisji hałasu do środowiska oraz utworzenie obszarów ograniczonego użytkowania (w przypadku braku innych technicznych możliwości)	2015	Gminy, Wydział Komunikacji, Transportu i Dróg	budżet gmin, budżet powiatu, fundusze europejskie
H 2.3.	Ograniczenie uciążliwości akustycznej w miejscach występowania szczególnych uciążliwości akustycznych dla mieszkańców (szczególnie w okolicach takich budynków jak: szpitale, szkoły, przedszkola, internaty, domy opieki społecznej itp.) poprzez: - budowę ekranów akustycznych - stosowanie mat antywibracyjnych, wykopów, tuneli - tworzenie pasów zieleni przy głównych trasach komunikacyjnych - zwiększenie izolacyjności akustycznej budynków.	2015	Gminy, Wydział Komunikacji, Transportu i Dróg oraz linii kolejowych i budynków	budżet gmin, budżet powiatu, WFOSiGW, fundusze europejskie
H 2.4.	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy) m.in. poprzez ich modernizację, naprawę trakcji	2015	Gminy, SPPA SA, PKP	budżet gmin, WFOSiGW, fundusze europejskie, środki własne
H 2.5.	Zapewnienie przestrzegania zasady strefowania (rozwgraniczania terenów o zróżnicowanej funkcji) w planowaniu przestrzennym, oraz wprowadzenie zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów	2013	Gminy	budżet gmin
H 2.6.	Przeprowadzenie edukacji ekologicznej oraz promocja: - komunikacji zbiorowej, - transportu rowerowego, - proekologicznego korzystania z samochodów: Carpooling (jazda z sąsiadem), Eco-driving (ekologiczny, oszczędny styl jazdy)	2013	Gminy, Wydział Komunikacji, Transportu i Dróg	budżet gmin, budżet powiatu WFOSiGW, fundusze europejskie
Priorytet: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE (PEM)				
Cel strategiczny (długoterminowy):			OCHRONA PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI	
Cel operacyjny (krótkoterminowy): PEM 1.			Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	
PEM 1.1.	Prowadzenie monitoringu poziomów pól elektromagnetycznych na terenie powiatu polickiego	2015	WIOŚ	budżet państwa, fundusze europejskie
Priorytet: ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM (PAP)				

Cel strategiczny (długoterminowy):			MINIMALIZACJA SKUTKÓW WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII PRZEMYSŁOWYCH ORAZ OGRANICZENIE RYZYKA ICH WYSTĄPIENIA	
Cel operacyjny (krótkoterminowy): PAP 1.			Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	
PAP 1.1.	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	2015	WIOS	budżet państwa, NFOSiGW, WFOSiGW
PAP 1.2.	Wzmocnienie kadr pracowniczych monitoringu środowiska (straży pożarnej)	2015	Gminy, Służby interwencyjne,	budżet gmin, budżet państwa, NFOSiGW, WFOSiGW
PAP 1.3.	Wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof	2015	Gminy, Powiat, Służby interwencyjne	budżet gmin, budżet powiatu, budżet państwa, NFOSiGW, WFOSiGW, fundusze europejskie
Cel operacyjny (krótkoterminowy): PAP 2.			Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych	
PAP 2.1.	Wspieranie działalności jednostek reagowania kryzysowego	2015	Gminy, powiat, Służby interwencyjne	budżet gmin, budżet powiatu, budżet państwa, NFOSiGW, WFOSiGW, fundusze europejskie
Cel operacyjny (krótkoterminowy): PAP 3.			Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych	
PAP 3.1.	Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców powiatu	2015	Gminy, powiat, Służby interwencyjne, WIOŚ	budżet gmin, budżet państwa, budżet powiatu, NFOSiGW, WFOSiGW
Priorytet: KOPALINY (SM)				
Cel strategiczny (długoterminowy):			ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA ZASOBAMI NATURALNYMI	
Cel operacyjny (krótkoterminowy): SM 1.			Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego	
SM 1.1.	Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin	2015	Organy koncesyjne, Gminy, OUG	budżet gmin
SM 1.2.	Współdziałanie organów administracji publicznej w tworzeniu studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem kopalin i ich ochroną przed trwałym zainwestowaniem nie górnictwem na całym obszarze powiatu	2015	Gminy, organy koncesyjne, OUG	budżet gmin
SM 1.3.	Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego	2015	Organy koncesyjne, gminy, OUG	budżet gmin
Priorytet: JAKOŚĆ GLEB (GL)				
Cel strategiczny (długoterminowy):			OCHRONA GLEB PRZED NEGATYWNYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ REKULTYWACJA TERENÓW ZDEGRADOWANYCH	

Cel operacyjny (krótkoterminowy): GL 1.			Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej	
GL 1.1.	Promocja rolnictwa ekologicznego i integrowanego poprzez szkolenia rolników (zgodnych z wymogami ochrony środowiska i przyrody)	2015	ZODR	budżet państwa, środki własne, fundusze europejskie
GL 1.2.	Ochrona gleb przed zakwaszeniem oraz działania zmierzające do odkwaszenia gleb	2015	ZODR, Właściciele i dzierżawcy gruntów rolnych	budżet państwa, fundusze europejskie, środki własne
Cel operacyjny (krótkoterminowy): GL 2.			Opracowanie strategii zagospodarowania urobków z prac pogłębiarskich w ramach rozbudowy i modernizacji infrastruktury portowej	
GL 2.1.	Wyznaczanie nowych miejsc składowania urobku na polach refulacyjnych lub wskazanie innego sposobu zagospodarowania,	2012-2015	Zarząd Morskiego Portu Police Sp. z o.o.	budżet państwa, środki własne Zarządu Morskiego Portu Police Sp. z o.o.
GL 2.2.	Lokalizacja zakładu do oczyszczania zanieczyszczonego urobku pochodzącego z pogłębiania dna	2012-2015	Zarząd Morskiego Portu Police Sp. z o.o.	budżet państwa, środki własne Zarządu Morskiego Portu Police Sp. z o.o.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): GL 3.			Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych	
GL 3.1.	Rekultywacja terenów uznanych za zdegradowane	2012-2015	Właściciel terenu	środki własne, fundusze europejskie
Priorytet: EDUKACJA EKOLOGICZNA (EE)				
Cel strategiczny (długoterminowy):			WZROST ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA	
Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE 1.			Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami	
EE 1.1.	Prowadzenie działań dotyczących możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii oraz poszanowania energii (np. kampanii, szkoleń, konferencji. itp.)	2015	Gminy, media, organizacje pozarządowe	budżet państwa, NFOSiGW, WFOSiGW, fundusze europejskie, budżet gmin, środki własne
EE 1.2.	Prowadzenie działań podnoszących wiedzę z zakresu właściwej gospodarki odpadami (np. szkolenia, konferencje, kampanie)	2015	Gminy, media, organizacje pozarządowe	budżet państwa, NFOSiGW, WFOSiGW, fundusze europejskie, budżet gmin, środki własne
Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE 2.			Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń	
EE 2.1.	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne	2015	Gminy, media, organizacje, powiat pozarządowe	budżet państwa, budżet powiatu, NFOSiGW, WFOSiGW, fundusze europejski, budżet gmin, środki własne

EE 2.2.	Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie wpływu na jakość wód nieprawidłowej gospodarki ściekowej w domostwach i gospodarstwach rolnych (np. spotkania, prelekcje, szkolenia)	2015	Gminy, media, organizacje pozarządowe	budżet państwa, NFOSiGW, WFOSiGW, fundusze europejskie, budżet gmin, środki własne
EE 2.3.	Organizowanie szkoleń dla rolników z zakresu właściwego nawożenia, promocji rolnictwa ekologicznego, stosowania dobrych praktyk rolniczych i ochrony gleb	2015	ZODR , powiat, media, organizacje pozarządowe,	budżet państwa, budżet powiatu, NFOSiGW, WFOSiGW, fundusze europejskie, budżet gmin, środki własne
Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE 3.			Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów	
EE 3.1.	Przeprowadzenie działań mających na celu rozwiązanie aktualnych problemów środowiskowych (np. przez prowadzenie projektów, akcji, kampanii, szkoleń itp.)	2015	Gminy, powiat, media, organizacje pozarządowe	budżet gmin, budżet powiatu, NFOSiGW, WFOSiGW, fundusze europejskie, środki własne
EE 3.2.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska	2015	Powiat, gminy, media, organizacje pozarządowe	budżet powiatu, WFOSiGW, fundusze europejskie, budżety gmin, środki własne
EE 3.3.	Działania promujące i podnoszące poziom wiedzy nt. walorów środowiska przyrodniczego na terenie powiatu polickiego	2015	Powiat, gminy, media, organizacje pozarządowe	budżet powiatu, WFOSiGW, fundusze europejskie, budżety gmin, środki własne
Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE 4.			Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem	
EE 4.1.	Utworzenie i utrzymanie systemu do zarządzania informacjami o stanie środowiska w powiecie polickim	2015	Powiat	budżet powiatu, WFOSiGW, fundusze europejskie
EE 4.2.	Utworzenie platformy internetowej do prezentowania danych o stanie środowiska na terenie powiatu polickiego	2015	Powiat	budżet powiatu, WFOSiGW, fundusze europejskie

7. ZAGADNIENIA SYSTEMOWE

7.1. ZARZĄDZANIE I MONITORING ŚRODOWISKA

Postęp we wdrażaniu programu można mierzyć wskaźnikami:

- wskaźniki presji na środowisko, które wskazują główne źródła problemów i zagrożeń środowiskowych (przykładowo emisja zanieczyszczeń do środowiska),
- wskaźniki stanu środowiska, odnoszące się do jakości środowiska i jakości jego zasobów (przykładowo jakość wód powierzchniowych i podziemnych). Podstawą ich określenia są wyniki badań i pomiarów uzyskane w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ),
- wskaźniki reakcji działań zapobiegawczych, pokazujące działania podejmowane przez społeczeństwo lub określoną instytucję w celu poprawy jakości środowiska lub złagodzenia antropogenicznej presji na środowisko (przykładowo procent mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków, obszary prawnie chronione jako procent całego obszaru).

Tab. 7.1. Zestawienie wskaźników środowiska (presji stanu i reakcji) dla powiatu polickiego w roku 2010.

WSKAŹNIKI ŚRODOWISKA					
WSKAŹNIKI PRESJI		WSKAŹNIKI STANU		WSKAŹNIKI REAKCJI	
JAKOŚĆ POWIETRZA (PA)- potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE					
Emisja zanieczyszczeń pyłowych do powietrza: - źródła punktowe - powierzchniowe - liniowe	[Mg] 518 474 145	Ocena jakości powietrza - liczba stref w powiecie wymagających programów naprawczych w zakresie ochrony powietrza.	0	Stopień redukcji zanieczyszczeń w zakładach: pyłowych, gazowych [%]	
Emisja zanieczyszczeń gazowych: - źródła punktowe - powierzchniowe - liniowe	[Mg] 3273 601 1732				
Emisja dwutlenku siarki: - źródła punktowe - powierzchniowe - liniowe	[Mg] 2043 184 bd				
Emisja tlenków azotu: - źródła punktowe - powierzchniowe - liniowe	[Mg] 1163 112 377			Odbiorcy gazu z sieci w % ogółu mieszkańców	79,2
Emisja tlenku węgla:	[Mg]				

- źródła punktowe	67				
- powierzchniowe	305				
- liniowe	1355				
Emisja LZO [t]					
WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE (W): zagrożenia jakości wód; jakość wód powierzchniowych; jakość wód podziemnych					
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	[dam ³ /rok] 148289,9	Stan jakości wód - klasyfikacja ogólna	- Podziemne - klasa II lub klasa III	Komunalne oczyszczalnie ścieków [szt.]: - oczyszczalnie mechaniczne, - oczyszczalnie mechaniczno-chemiczne, - oczyszczalnie biologiczne, - oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów	- - 3 2
Zużycie nawozów sztucznych [kg/h] - ogółem (NPK) - azotowe (N) - fosforowe (P205) - potasowe		Stan jakości wód według użytkowania wód			
Liczba zwierząt hodowlanych w przeliczeniu na DJP/ ha użytków rolnych		Stan jakości wód pod względem podatności na eutrofizację	- powierzchniowe: wody eutroficzne		
Ilość i rodzaj ferm IPPC				Przepustowość komunalnych (wg projektu): - oczyszczalnie mechaniczne, - oczyszczalnie mechaniczno-chemiczne, - oczyszczalnie biologiczne, - oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów	[m ³ /dobę] - - 836 4513
Ładunki zanieczyszczeń odprowadzanych do Bałtyku rzekami : - BZT5 - ChZT - zawiesina ogólna - azot ogólny - fosfor ogólny - fenole lotne - suma jonów chlorków i siarczanów	[kg/rok] 162414 77802 353647 150207 8696 788 55949488				
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych po oczyszczeniu: - BZT5 - ChZT - zawiesina	[kg/rok] 15673 77802 13978			Ścieki oczyszczane w komunalnych oczyszczalniach ścieków: - odprowadzane ogółem, - oczyszczane razem, - oczyszczane mechanicznie,	[dam ³ /rok] 2930 2930 -

- azot ogólny - fosfor ogólny	b.d. b.d.			- oczyszczane chemicznie, - oczyszczane biologicznie, - oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów	- 153 2777
Użytki rolne - ogółem, - grunty orne -sady - łąki - pastwiska	[ha] 20019 13732 122 4553 1612 (dane z roku 2008)			Ludność obsługiwana przez komunalne oczyszczalnie ścieków w %: ogółem, - mechaniczne - chemiczne - biologiczne - z podwyższonym usuwaniem biogenów	84,9 - - 4,9 95,1
				Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności	84,9
				Przemysłowe oczyszczalnie ścieków: - mechaniczne - chemiczne - biologiczne - z podwyższonym usuwaniem biogenów	[szt.] - 1 - -
				Przepustowość przemy- słowych oczyszczalni ścieków (wg projektu): - mechaniczne - chemiczne - biologiczne - z podwyższonym usuwaniem biogenów	[m ³ /dobę] - 216000 - -
				Wodociągi: - długość czynnej sieci rozdzielczej	[km] 345,4
				- woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	2759,5

				- ludność korzystająca z sieci wodociągowej [%]	96,5
				Kanalizacja: - długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	479,4
				- ścieki odprowadzone [dam ³]	2930
				- ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [%]	78,4
				Regulacja rzek [km]	
				Ochrona gruntów przed powodzią [ha]	
				Budowa / remont jazów [kpl]	
				Budowa przepławek [kpl]	
GOSPODARKA ODPADAMI (GO)					
Ilość wytworzonych i dotychczas składowanych odpadów (nagromadzone z wyłączeniem odpadów komunalnych) [tys. t]	86000,00	Gospodarowanie odpadami w [%] w tym: - unieszkodliwienie przez składowanie - odzysk - unieszkodliwienie inaczej niż składowanie - magazynowanie	55,57 13,49 30,94 -	Ilość składowisk zlikwidowanych w tym: - komunalnych, - przemysłowych, Ilość składowisk wyłączonych z eksploatacji - przemysłowych - komunalnych Poziom odzysku odpadów przemysłowych z wyłączeniem fosfogipsów	0 0 0 0 [%] 13,49
Ilość zebranych odpadów komunalnych [t]	20874,44		[szt.]		[%]
Procentowy udział odpadów ulegających biodegradacji rocznie deponowanych na składowiskach [%]	48,4	Liczba składowisk odpadów ogółem w tym: - komunalnych - przemysłowych	1 2	Poziom odzysku odpadów opakowaniowych zebranych w gminach, w tym: - szkła, - papieru i tektury	- - 14,03
Ilość odpadów unieszkodliwionych przez składowanie [tys. t]	2177,5				

Ilość wytworzonych odpadów przemysłowych	[mln t] 3,92				
ZASOBY PRZYRODNICZE (OP)					
Prawne formy ochrony przyrody					
		Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w ha w podziale na poszczególne formy ochrony przewidziane prawem	[ha] - rezerwat przyrody: 996,9 - parki krajobrazowe: 1262 - rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody w parkach krajobrazowych: 105,6 - użytki ekologiczne: 36,3 Ogółem: 2189,6	Transgraniczne obszary chronione [ha] Nowe obszary chronione [ha] Liczba opracowanych planów ochrony Procentowy udział obszarów Natura 2000 posiadających zatwierdzoną dokumentację Przyrost powierzchni prawnie chronionej	 Ptasi zakątek (27.10.2011) – użytk ekologiczny o powierzchni 0,385 ha 7 [%]
Lasy					
Zanieczyszczenie powietrza (emisja i imisja) wg wskaźników presji dla jakości powietrza.		Powierzchnia obszarów leśnych	[ha] 22599,4	Odnowienia i zalesienia w ha, z wyszczególnieniem obszarów sztucznych (tereny rolnicze) i naturalnych.	
Struktura lasów (iglaste, liściaste)	[%] iglaste 82,3 liściaste 17,7	Zalesienie [%]	34	Powierzchnia lasów poddana renaturalizacji [ha]	
Liczba zarejestrowanych pożarów. Pozyskanie drewna dam ³ z wyszczególnieniem drewna z obszarów zadrzewień [%] i tak zwanych cięć pielęgnacyjnych i porządkujących [%].	33 - pozyskanie drewna (grubizny) ogółem: 44 m ³	Powierzchnia lasów zniszczona przez pożary (ha).	[ha] 0,85		
Struktura użytkowania gruntów w %.					

KLIMAT AKUSTYCZNY (H)					
Stosunek liczby pojazdów do długości dróg na drogach wojewódzkich i krajowych				Długość wyremontowanych dróg na obszarach zabudowanych	[km]
Liczba ośrodków miejskich nie posiadających obwodnic przy drogach wojewódzkich i krajowych oraz liczba mieszkańców narażonych na ponad normatywny hałas				Długość wybudowanych obwodnic w województwie	[km]
				Liczba przygotowanych i realizowanych programów ochrony przed hałasem	[szt.]
				Ilość wybudowanych zabezpieczeń przed hałasem komunikacyjnym.	[szt.]
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE (PEM)					
Wyniki pomiarów dla stacji bazowych telefonii komórkowej	[V/m]			Nakłady na ochronę przed polami elektromagnetycznymi	
Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych linii przesyłowych i stacji elektroenergetycznej (składowa elektryczna [kV/m] i składowa magnetyczna [A/m]):					
ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU POWAŻNYCH AWARII PRZEMYSŁOWYCH (PAP)					
Ilość podmiotów produkujących oraz importujących spoza terenu Unii Europejskiej substancje chemiczne		Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii oraz poważnych awarii na terenie województwa	2	Ilość kontroli potencjalnych sprawców poważnych awarii, w tym % stwierdzonych naruszeń	
Ilość potencjalnych sprawców poważnych awarii przemysłowych					
KOPALINY (SM)					
		Ilość udzielonych koncesji na eksploatację		Liczba kontroli w zakresie udzielonych koncesji,	

		złóż kopalin w sztukach z wyszczególnieniem jakich kopalin dotyczą i wielkości zasobów oraz wydobycia.		procentowy udział kontroli ze stwierdzonymi naruszeniami.	
GLEBY (GL)					
		Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji, w tym w wyniku wydobycia kopalin	[ha]	Powierzchnia zrekultywowanych terenów uznanych za zdegradowane zgodnie z rejestrem wojewódzkim	[ha]

7.2. ZARZĄDZANIE I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Program ochrony środowiska pełni szczególną rolę w procesie realizacji zrównoważonego rozwoju. POŚ stanowi narzędzie koordynacji działań podejmowanych w sferze ochrony środowiska przez służby administracji publicznej oraz instytucje i przedsiębiorstwa. Zarządzanie realizacją programu winno się odbywać za pomocą instrumentów:

- A - prawnych,
- B - społecznych,
- C - finansowych,
- D - strukturalnych.

Do instrumentów prawnych należą głównie decyzje administracyjne:

- pozwolenia na pobór wody i wprowadzanie do środowiska substancji lub energii (np. na wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi),
- zezwolenia (np. na przewóz lub wywóz odpadów niebezpiecznych, odzysk, unieszkodliwianie odpadów), oceny (np. jakości powietrza, wód, oddziaływania na środowisko),
- raporty (np. oddziaływania na środowisko), zgody (np. na wyłączenie z produkcji gruntów rolnych i leśnych, gospodarcze wykorzystanie odpadów),
- koncesje, pozwolenia na budowę, a także inne decyzje wynikające z przepisów szczególnych.

Instrumenty prawne są narzędziami regulacji bezpośredniej;

- wprowadzają standardy o charakterze ogólnym,
- standardy ochrony i jakości poszczególnych komponentów środowiska oraz kontrolę ich osiągania.

Do instrumentów społecznych należą działania mające na celu wypracowanie akceptacji społeczeństwa dla realizacji celów i zadań POŚ. Wśród instrumentów społecznych istotne znaczenie dla efektywnej realizacji POŚ posiadają:

- współdziałanie i partnerstwo, które polegać powinno na konsultacjach społecznych i debatach publicznych oraz współpracy samorządów,
- upowszechnianie w społeczeństwie informacji o środowisku zasięganie jego opinii podczas procedur prowadzonych w sprawach ochrony środowiska,
- edukacja ekologiczna, która jest jednym ze strategicznych elementów ochrony środowiska, mającym na celu kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków i postaw, stymulacja i wspieranie organizacji pozarządowych i grup nieformalnych kompetentnie i rzetelnie działających w sferze ochrony środowiska.

Do instrumentów finansowych należą:

- opłaty za korzystanie ze środowiska,
- administracyjne kary pieniężne,
- kredyty, w tym umarżalne,
- dotacje z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- dotacje z europejskich funduszy strukturalnych udzielane za pośrednictwem właściwych programów operacyjnych,
- pomoc publiczna w postaci zwolnień i ulg podatkowych, odroczeń i umorzeń,
- udzielanie gwarancji finansowych dla projektowanych zadań,
- tworzenie rynku uprawnień do emisji zanieczyszczeń.

Instrumentami strukturalnymi są:

- strategiczne i operacyjne dokumenty o zasięgu regionalnym i lokalnym, interdyscyplinarne i sektorowe, wytyczające cele i określające zadania do realizacji (strategie rozwoju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego powiatu, plan zagospodarowania przestrzennego powiatu - plany miejscowe, raporty - oceny oddziaływania na środowisko itp.),
- spójny system monitoringu oraz zintegrowana baza danych o środowisku pozwalająca na cykliczną weryfikację stopnia osiągania wymaganych i założonych w programie wskaźników.

Uczestnicy wdrażania programu:

- władze powiatu przygotowujące i uchwalające program oraz oceniające efektywność jego realizacji,
- powiat prowadzący działania inwestycyjne,

- organizacje pozarządowe przyjmujące na siebie rolę pośredniczenia pomiędzy administracją i społeczeństwem,
- podmioty gospodarcze, szczególnie te, które posiadają istotny wpływ na stan środowiska,
- mieszkańcy powiatu jako beneficjenci i uczestnicy realizacji POŚ.

Samorząd powiatu dysponuje kompetencjami wykonawczymi o charakterze strategicznym, opracowuje strategię powiatu, oraz programy o charakterze strategicznym, a w tym POŚ. Obowiązkiem Zarządu Powiatu jest przeprowadzanie co dwa lata oceny realizacji POŚ, przygotowanie raportu z realizacji POŚ i przedstawienie tego raportu Radzie Powiatu.

7.3. WSPÓŁPRACA PRZYGRANICZNA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

W tym rozdziale przedstawiono założenia do dalszej realizacji współpracy transgranicznej i międzyregionalnej. Wskazano cele długoterminowe do 2019 roku i krótkoterminowe do 2015 roku wspierające prowadzone działania w zakresie współpracy przygranicznej.

Zachodnią granicę powiatu polickiego stanowi granica państwa z Niemcami. Obszar pogranicza niemiecko-polskiego charakteryzuje się dużą ilością atrakcji przyrodniczych oraz różnorodnością gatunkową z istotnym potencjałem zasługującym na ochronę. Takie usytuowanie powiatu sprawia, że wzajemne kontakty pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się ochroną środowiska przyrodniczego są naturalne i konieczne. Sąsiadująca ze sobą przyroda, stanowi wzajemnie uzupełniający się system procesów przyrodniczych. Granica państwowa podzieliła ten region tylko pod względem administracyjnym.

Najcenniejszym pod względem przyrodniczym obszarem rozciągającym się po obu stronach granicy polsko – niemieckiej jest Puszcza Wkrzańska, charakteryzująca się unikatowym bogactwem ekosystemów związanych ze środowiskiem wodnym oraz ekosystemem leśnym. Dla zachowania cennych siedlisk związanych z terenami podmokłymi, torfowiskami i łąkami, lasami oraz gatunków roślin i zwierząt występujących na tym terenie, po polskiej stronie granicy powołano w ramach sieci Natura 2000 specjalny obszar ochrony.

Zasoby wód powierzchniowych, m.in. rzeki płynące przez obszary zaludnione, na których zlokalizowane są obiekty przemysłowe, mogą zawierać środki chemiczne, nieczystości pochodzenia organicznego, które zubażają życie biologiczne Zalewu Szczecińskiego. Powiat policki leży w regionie, w którym środowisko przyrodnicze podzielone jest między dwa państwa, posiadające różne obowiązujące w nich prawodawstwa. Wobec tego, niezbędnym jest podejmowanie wspólnych działań zmierzających do tego samego celu.

Celem tym jest ochrona wartości przyrodniczych - tych, które jeszcze się zachowały, monitorowanie zmian zachodzących w przyrodzie, prowadzenie wspólnych badań naukowych, a przede wszystkim wymiana doświadczeń oraz wspólne prowadzenie edukacji ekologicznej. Dlatego ważnym elementem jest współpraca transgraniczna i doskonalenie systemu transgranicznej ochrony środowiska. Współpraca ta odgrywa znaczącą rolę, ponieważ koncentruje się na wspólnych problemach sąsiadujących regionów i ma na celu uczynienie regionów bardziej konkurencyjnymi i atrakcyjnymi. Głównym celem programu jest wzmocnienie zrównoważonego rozwoju obszaru Południowego Bałtyku poprzez wspólne działania zwiększające jego konkurencyjność i wzmacniające integrację między ludźmi i instytucjami. Ostatnie dwa lata, czyli 2012-2013 to okres zamykania i rozliczenia projektów. Przed nami jednak nowe rozdanie środków unijnych na lata 2014-2020, którą powinniśmy wykorzystać na współpracę transgraniczną w aspekcie ochrony.

7.4. WYTYCZNE DO AKTUALIZACJI GMINNYCH PROGRAMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA

Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001r. obliguje organ wykonawczy gminy do sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska. Gminne programy ochrony środowiska winny zostać uchwalone w terminie nie dłuższym, niż 6 miesięcy po przyjęciu programu powiatowego.

Program gminny sporządza się w celu realizacji na terenie gminy polityki ekologicznej państwa. Okres na jaki program jest sporządzany winien odpowiadać określone w aktualnej PEP.

Zadania własne powinny być w programie ujęte z pełnym zakresem informacji niezbędnej do kontroli ich realizacji (opis przedsięwzięcia, terminy realizacji, instytucja odpowiedzialna, koszty, źródła finansowania). Zadania koordynowane powinny być w programie ujęte z takim stopniem szczegółowości, jaki jest dostępny na terenie gminy. Jest rzeczą niezbędną, aby do prac nad gminnym programem ochrony środowiska były włączone wszystkie właściwe ze względu na zasięg swojej działalności instytucje, związane z ochroną środowiska i zagospodarowaniem przestrzennym oraz przedsiębiorstwa oddziałujące na środowisko, oraz przedstawiciele społeczeństwa. W tym ostatnim przypadku rozumie się, że są to organy samorządu terytorialnego, samorządu gospodarczego (jeśli istnieją na terenie gminy) i ekologiczne organizacje pozarządowe obejmujące zakresem swej działalności daną gminę.

Priorytety ekologiczne w gminnych programach środowiskowych należy określić zgodnie z obowiązującymi w polityce ekologicznej kraju oraz Powiatowym Programie Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego. Koniecznym jest określenie dla wskazanych wcześniej priorytetów celów długoterminowych oraz krótkoterminowych wraz ze wskazaniem mierników ich realizacji umożliwiających systematyczne prowadzenie pomiarów stopnia ich realizacji.

Przygotowując plan operacyjny, należy uwzględnić przedsięwzięcia wytypowane na podstawie zdefiniowanych wcześniej celów środowiskowych. Definiowane w planie operacyjnym zadania powinny być mierzalne i spójne z działaniami wskazanymi do realizacji przez Powiatowy Program Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego. W planie operacyjnym należy zawrzeć:

- zadania własne (przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy),
- zadania koordynowane (zadania, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji).

Zadania własne, podobnie jak i cele środowiskowe, powinny być opisane w sposób szczegółowy i mierzalny tak, aby umożliwić bieżącą kontrolę ich realizacji oraz ocenić skuteczność wdrażania gminnych programów. Istotne jest aby w programach gminnych uwzględnić również aspekty finansowe realizacji działań. Zbieżność działań opisanych w gminnych programach ochrony środowiska z PPOŚ ułatwi również pozyskanie środków z WFOŚ i innych lokalnych źródeł dotacji. Gminne programy ochrony środowiska powinny zawierać również przemyślane i spójny z Powiatowym Programem Ochrony Środowiska system monitorowania programu.

W rozdziale 7.1. podane są wskaźniki, które będą pomocne przy opracowaniu systemu monitorowania. Prowadzony monitoring pozwoli w sposób mierzalny określić wpływ realizacji gminnych programów na środowisko, zachodzące w nim zmiany oraz ułatwi monitorowanie środowiska.

Istotnym elementem w zarządzaniu środowiskiem jest, poza wdrożeniem i realizacją powiatowego i gminnych programów ochrony środowiska, przestrzeganie przez powiat i gminy systemu sprawozdawczego opisującego postęp realizacji celów środowiskowych i działań. System sprawozdawczy w województwie zachodniopomorskim opiera się obecnie na dostępnych i zgodnych z prawem oraz wykorzystywanych przez marszałka narzędziach do monitorowania i sprawozdawczości, tj.:

- opracowywanych co 2 lata raportach z realizacji powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska,
- ankietach umożliwiających udzielanie bieżących odpowiedzi na wysyłane przez marszałka zapytania monitorujące stopień realizacji działań i celów środowiskowych oraz poniesione na realizację programów środowiskowych koszty w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania.

- program gminny powinien być spójny z programem powiatowym i powinien zawierać (art. 14 ust. 1 ustawy):
- najważniejsze zmiany, jakie zaszły w gospodarce gminy w ciągu lat, jakie upłynęły od przyjęcia obowiązującego programu ochrony środowiska oraz konsekwencje tych zmian dla środowiska, zmiany w środowisku i najważniejsze problemy, jakie pozostają do rozwiązania,
- podsumowanie i ogólną ocenę skuteczności polityki ekologicznej realizowanej na terenie gminy na podstawie obowiązującego programu ochrony środowiska,
- wykaz i opis działań prowadzonych na terenie gminy na rzecz ochrony środowiska, a także zadań, których nie udało się zrealizować z uzasadnieniem przyczyn,
- wykaz powinien zawierać informację o środkach przeznaczonych na cele środowiskowe w rozbiciu na środki wydatkowane z budżetów publicznych (państwa, powiatu, gmin), wsparcie zagraniczne, w tym wspólnotowe, środki przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń oraz - jeśli istnieje taka wiedza - środki własne mieszkańców,
- część strategiczną, a więc cele perspektywiczne, średniookresowe i priorytetowe, a także kierunki działań i konkretne zadania,
- przyjęte cele winny mieć odniesienie do aktualnej polityki powiatu i województwa w zakresie ochrony środowiska,
- część finansową, z określeniem źródła finansowania planowanych zadań,
- informację o zarządzaniu programem, w tym wskazanie uczestników, określenie sposobów monitorowania realizacji programu oraz terminów sprawozdawania i aktualizacji,
- dla zachowania spójności z programem wojewódzkim należy przestrzegać stosowania przyjętych w powiatowym programie mierników (wskaźników)
- gminne programy ochrony środowiska powinny być opracowywane w uwzględnieniu poniższych wytycznych co do zakresu i kształtu dokumentu:

Zawartość gminnego programu ochrony środowiska

Ad.1. WSTĘP

Rozdział powinien zawierać wykaz pojęć i skrótów używanych w opracowaniu, rodowód-podstawę prawną dokumentu oraz cel przygotowania aktualizacji gminnego programu ochrony środowiska. Ważne jest, aby jasno był opisany okres objęty opracowaniem, metodyka i zakres dokumentu.

Ad.2. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

Zawartość tego rozdziału to m.in. informacje o położeniu administracyjnym gminy. Poza tym niezbędne są dane dotyczące uwarunkowań gospodarczych i środowiskowych gminy. Konieczne jest wskazanie uwarunkowań wynikających z dokumentów strategicznych wyższego szczebla (krajowych, wojewódzkich, powiatowych) oraz planów i programów gminnych. Jednym z podstawowych dokumentów krajowych jest PEP, w której najważniejsze działania priorytetowe na najbliższe 3 lata obejmują m.in.:

- zamknięcie do końca bieżącego roku wysypisk niespełniających wymogów UE,
- wprowadzenie w życie tzw. zielonych zamówień,
- wzmocnienie kadry inspekcji ochrony środowiska, która usprawni ochronę środowiska i pozwoli na kontrolę przestrzegania prawa.

Polityka ekologiczna państwa podejmuje wyzwania, w tym dotyczące:

- realizacji założeń Dyrektywy unijnej CAFE, dotyczącej ograniczenia emisji pyłów i o konieczności redukcji o 75% ładunku azotu i fosforu w oczyszczanych ściekach komunalnych,

- osiągnięcie do 2015 r. tzw. dobrego stanu wód zgodnie z traktatem akcesyjnym i Ramową Dyrektywą Wodną.

Ad. 3. OCENA REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Należy poddać ocenie stopień realizacji działań zaplanowanych w aktualizowanym dokumencie. Ocena ta ma mieć charakter pewnego rodzaju podsumowania okresu, w którym obowiązywał program. Celowe jest nawiązanie do raportu z wykonania poprzedniego gminnego programu ochrony środowiska w zakresie wniosków oraz wytycznych do aktualizacji w nim zawartych.

Ad.4. OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA

W rozdziale tym należy opisać stan aktualny oraz wskazać najważniejsze problemy w zakresie każdego komponentu środowiska tj.:

- Jakość powietrza (PA)- potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE
- Wody powierzchniowe i podziemne (W): zagrożenia jakości wód; jakość wód powierzchniowych; jakość wód podziemnych
- Wody Zalewu Szczecińskiego (gmina Police i Nowe Warpno) (WM)
- Gospodarka odpadami (GO)
- Zasoby przyrodnicze województwa (OP)
- Prawne formy ochrony przyrody
- Lasy
- Turystyka (T)
- Klimat akustyczny (H)
- Zapobieganie poważnym awariom (PAP)
- Pola elektromagnetyczne (PEM)
- Kopaliny (SM)
- Jakość gleb (GL)
- Edukacja ekologiczna (EE)

Ad.5. PRIORYTETY EKOLOGICZNE, CELE I KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA

Określenie dla każdego z komponentów wymienionego w pkt 4. celu długoterminowego oraz celów krótkoterminowych.

Ad.6. PLAN OPERACYJNY

Plan operacyjny powinien zawierać przedsięwzięcia wytypowane na podstawie zdefiniowanych wcześniej celów ekologicznych oraz na podstawie obowiązujących dokumentów strategicznych kraju, województwa, powiatu i gminy. Zdefiniowane zadania powinny uwzględniać:

- przedsięwzięcia wynikające z programów wojewódzkich (POP, POH,),
- obowiązki wynikające z przepisów prawnych,
- zadania, które nie zostały zrealizowane w poprzednim programie.

W planie operacyjnym przedstawione winny zostać cele długoterminowe oraz cele krótkoterminowe wraz z działaniami/przedsięwzięciami oraz terminem ich realizacji, jednostką odpowiedzialną/realizującą, kosztami i źródłami finansowania.

Ad.7. ZAGADNIENIA SYSTEMOWE

Rozdział powinien zawierać 2 podrozdziały tj. zarządzanie i monitoring środowiska (struktura zarządzania środowiskiem) oraz zarządzanie i monitoring realizacji programu (ze wskazaniem

dostępnych narzędzi do zarządzania programem, uczestników jego wdrażania, struktury zarządzania oraz monitorowanie polityki środowiskowej).

Ad.8. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU

Przedstawienie możliwości pozyskania środków finansowych na realizację Programu.

Ad.9. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

8. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU

Wdrażanie i realizacja programu ochrony środowiska powiatu polickiego w znaczącym stopniu determinowana jest przez środki finansowe. Ze względu na to, że szacunek kosztów w okresach dłuższych jest obciążony dużym błędem, w niniejszym rozdziale kalkulacja kosztów dotyczy wykonania zaplanowanych działań w planie operacyjnym programu w latach 2012-2015.

Oszacowanie kosztów dla poszczególnych komponentów i realizacji wskazanych w nich celów i działań nastąpiło na podstawie:

- analogii do wydatków inwestycyjnych i nieinwestycyjnych poniesionych w latach poprzednich,
- potrzeb finansowych gmin i powiatu oraz podmiotów gospodarczych zgłoszonych do funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- analizy wydatków budżetowych w zakresie ochrony środowiska,
- zadań zgłoszonych przez gminy i podmioty gospodarcze do dofinansowania ze środków funduszy europejskich lub innych zewnętrznych źródeł pomocy finansowej.

Poniżej zestawiono szacunkowe koszty wskazanych w planie operacyjnym Programu działań. W planie finansowym Programu uwzględniono realizację działań poszczególnych komponentów środowiska. Oszacowane koszty na realizację wszystkich komponentów jest trudne, ponieważ poszczególne działania wykonywane będą w ramach indywidualnych kosztorysów, budżetów własnych jednostek realizujących zadania. Szacunkowy koszt planowanych przedsięwzięć programu dla zadań własnych powiatu wynosi około 6 246 000 zł, a dla zadań koordynowanych około 492 071 300 zł. Tabela nr 8.1. przedstawia zestawienie szacunkowych kosztów realizacji działań zapisanych w planie operacyjnym programu dla poszczególnych komponentów środowiskowych oraz zestawienie kosztów związanych z wdrażaniem i monitorowaniem realizacji programu i środowiska w latach 2012-2015.

Wszystkie wyznaczone do realizacji zadania w Programie mają kluczowe znaczenie z punktu widzenia poprawy stanu środowiska w powiecie polickim. Przewiduje się, że nakłady na realizację inwestycji w zakresie ochrony środowiska w długofalowej perspektywie będą wzrastały.

W rozdziale tym wskazano również możliwości finansowania działań wskazanych w planie operacyjnym programu, oraz dokonano analizy osi priorytetowych WFOŚiGW w Szczecinie pod kątem oceny skuteczności doboru priorytetów środowiskowych. Warunkiem realizacji zapisów POŚ jest pozyskanie środków finansowych na realizację poszczególnych zadań. Dostępne publiczne źródła finansowania można podzielić na:

- krajowe – pochodzące z budżetu państwa, budżetów samorządów, pozabudżetowych instytucji publicznych, udzielane w formie dotacji, grantów i subwencji,
- programy pomocowe UE, fundusze spójności, fundusze strukturalne, programy operacyjne, regionalne programy operacyjne, fundacje i inne.

Charakterystyczną cechą finansowania zadań z ochrony środowiska w Polsce jest niski udział budżetu państwa, ciężar finansowania spada więc głównie na samorządy, fundusze ekologiczne i przedsiębiorstwa.

WYKAZ ZADAŃ ORAZ SPOSÓB FINANSOWANIA.

Tab. 8.1. Koszty realizacji planu operacyjnego Programu w latach 2012-2015-2019 w powiecie polickim

A. Zadania własne powiatu

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Szacunkowy koszt w tys. złotych	Jednostki i podmioty realizujące	Źródła finansowania
1.	Utworzenie powiatowego systemu gromadzenia i upowszechniania informacji o środowisku	2012 - 2018	190,0	Powiat	środki budżetowe powiatu, WFOŚiGW, fundusze UE,
2.	Opracowanie Powiatowego „Programu Ochrony Środowiska”	2012 i 2016	35,0	Powiat	środki budżetowe powiatu,
3.	Opracowanie raportów z realizacji powiatowego „Programu Ochrony Środowiska”	2014, 2016, 2018	24,0	Powiat	środki budżetowe powiatu,
4.	Organizacja szkoleń dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego w zakresie ochrony środowiska przed hałasem.	2012 - 2014	16,0	Powiat	środki budżetowe powiatu, WFOŚiGW
5.	Likwidacja „dzikich” wysypisk na terenie lasów	2012-2013	35,0	Powiat, Nadleśnictwa	Środki budżetowe powiatu, środki Nadleśnictw, WFOŚiGW
6.	Zakup worków i pojemników do selektywnej zbiórki odpadów	2012-2013	20,0	gminy	Środki budżetowe gmin, WFOŚiGW
7.	Unieszkodliwianie i zakup sprzętu do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych	2012-2013	25,0	Powiat	Środki budżetowe powiatu, WFOŚiGW
8.	Utrzymanie modernizacja i urządzenie terenów zielonych	2012-2015	360,0	Powiat	budżet powiatu, WFOŚiGW
9.	Termomodernizacja i zmiana systemów grzewczych w obiektach oświatowych i wychowawczych powiatu oraz obiektów użyteczności publicznej i sakralnych	2012-2015	5000,0	Powiat	Środki budżetowe powiatu i UE
10.	Rozwijanie działalności i pomoc w utrzymaniu Centrów Edukacji Ekologicznej	2012-2015	400,0	Powiat i gminy	Środki budżetowe powiatu, budżty gmin i UE
11.	Monitoring wód podziemnych Euroregionu Pomerania po stronie powiatu polickiego i zakup sprzętu	2012-2015	106,0	Powiat	Środki budżetowe powiatu i UE
12.	Wzmocnienie systemu monitoringu i oceny jakości powietrza.	2012-2015	35,0	Powiat	WFOŚiGW, budżet powiatu, fundusze UE,

B. Zadania koordynowane

Lp	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Okres realizacji	Szacowane Koszty (tys. zł)	Źródła finansowania
1.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie powiatu	Gminy powiatu	2012-2015	500,0	Budżet gmin, pomocowe UE
2.	Likwidacja wyrobów zawierających azbest	Gminy powiatu	2012-2019	1000,0	Budżet gmin, pomocowe UE
3.	Zwalczanie szkodników na terenach zielonych	Gminy powiatu	2012-2019	10,0	Budżet gmin
4.	Wykonanie 3 cyklonów do kotłów WR10	PEC SA Police	2012-2013	1400,0	Środki własne PEC, pomocowe UE
5.	Modernizacja kotła WR10	PEC SA Police	2012-2013	2700,0	Środki własne PEC, pomocowe UE
6.	Wymiana sukcesywna sieci na rury w technologii preizolowanej	PEC SA Police	2012-2013	4000,0	Środki własne PEC, Środki pomocowe
7.	Opracowanie i wdrożenie strategii zmniejszania stężenia pyłów drobnych PM2,5 i PM10 w powietrzu	PEC SA Police	2012-2013	20,0	Środki własne PEC - 40% Środki pomocowe UE – 60%
8.	Zakup 200 pojemników 120 l do zbiórki odpadów ulegających biodegradacji i zestawu kołowego do ich transportu	ZOiSOK w Leśnie Górnym	2012-2014	20,0	Budżet gminy Police, Środki pomocowe EFRR
9.	Rozbudowa hali segregacji A1, zwiększenie wydajności linii segregacji zmieszanych odpadów komunalnych do 60 000 Mg/rok), budowa placu dojrzwiania kompostu, dróg, placów, parkingów i kanalizacji deszcz.	ZOiSOK w Leśnie Górnym	2012-2014	3551,0	Budżet gminy Police, Środki pomocowe EFRR
10.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w m. Przecław	Gmina Kołbaskowo	2012-2013	10883,0	Budżet gminy, środki UE
11.	Rekultywacja składowiska odpadów w Smolęcinie	Gmina Kołbaskowo	2012 - 2013	5250,0	Budżet gminy, środki WFOŚiGW
12.	Budowa instalacji do neutralizacji ścieków przemysłowych z instalacji bieli tytanowej	Z.Ch. Police SA	2012 - 2015	50000,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
13.	Rozbudowa instalacji odsiarczania gazów pokalcynacyjnych o dwa nowe reaktory	Z.Ch. Police SA	2012 - 2015	7000,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
14.	Modernizacja systemu oczyszczania gazów porozkładowych	Z.Ch. Police SA	2012 - 2015	12000,0	Z. Ch. „Police” SA,
15.	Elektrofiltr gazów pokalcynacyjnych	Z.Ch. Police SA	2012 - 2015	3500,0	Z. Ch. „Police” SA,
16.	Wymiana rurociągu przesyłu odcieków ze składowiska siarczanu żelaza (II)	Z.Ch. Police SA	2012 - 2015	1345,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne

17.	Budowa pompowni P2 na rowie drenażowym	Z.Ch. Police SA	2012 - 2015	312,0	Z. Ch. „Police” SA,
18.	Modernizacja wału ppow. składowiska fosfogipsu – poprawa zabezpieczenia składowiska przed wysokimi stanami wód rzeki Odry.	Z.Ch. Police SA	2012-2015	8 600,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
19.	Zakup i montaż 2 szt. dmuchaw powietrz oraz tlenomierzy – zmniejszenie energochłonności procesu produkcji sprężonego powietrza do celów neutralizacji ścieków.	Z.Ch. Police SA	2012	1 000,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
20.	Rekultywacja stawostadionu nr 1 składowiska siarczanu żelaza – zabezpieczenie środowiska gruntowo-wodnego.	Z.Ch. Police SA	2013-2014	8 800,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
21.	Uszczelnienie tac zbiorników magazynowych oleju opałowego na ternie stacji paliw - zabezpieczenie środowiska gruntowo-wodnego	Z.Ch. Police SA	2012-2013	1 520,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
22.	Zakup i montaż 2 szt. kompresorów powietrza oraz modernizacja i opomiarowanie systemu dystrybucji sprężonego.	Z.Ch. Police SA	2013-2017	9 000,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
23.	Modernizacja węzła odwadniania osadów poneutralizacyjnych w oczyszczalni ścieków, budowa hali, instalacji oraz zakup i montaż pras komorowych – zwiększenie odwodnienia osadów w celu zmniejszenia ogólnej masy osadów.	Z.Ch. Police SA	2012-2015	20 000,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
24.	Modernizację instalacji zbierania i odprowadzania odcieków na składowiskach fosfogipsu i siarczanu żelaza - zabezpieczenie środowiska gruntowo-wodnego	Z.Ch. Police SA	2013-2019	1 000,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
25.	Modernizacja instalacji kondensatu – zwiększenie stopnia odzysku kondensatu w celu zmniejszenia jego bieżącej produkcji - zmniejszenie energochłonności procesu produkcji wody zdemineralizowanej.	Z.Ch. Police SA	2013-2015	2 500,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
26.	Termomodernizację obiektów oraz modernizację węzłów cieplnych – zmniejszenie energochłonności systemów grzewczych.	Z.Ch. Police SA	2012-2015	3 000,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
27.	Modernizacja układów oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego – zmniejszenie zużycia energii elektrycznej.	Z.Ch. Police SA	2013-2019	4 000,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne

28.	Modernizacja systemu dystrybucji oraz pełne opomiarowanie układu dystrybucji wody pitnej – zmniejszenie zużycia.	Z.Ch. Police SA	2013-2015	1 000,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
29.	Wymiana układów napędowych urządzeń, modernizacja układów sterowania, montaż baterii kondensatorów do kompensacji biegu jałowego oraz poprawy parametrów pracy sieci – zmniejszenie energochłonności sieci i urządzeń.	Z.Ch. Police SA	2012-2019	10 000,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
30.	Modernizacja systemu dystrybucji oraz pełne opomiarowanie układu dystrybucji ciepła – zmniejszenie zużycia.	Z.Ch. Police SA	2012-2019	6 000,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
31.	Modernizacja wieży mocznika	Z.Ch. Police SA	2012 - 2015	35 000,0	Z. Ch. „Police” SA, fundusze inne
32.	Modernizacja układu absorpcyjnego na instalacji mocznika	Z.Ch. Police SA	2012 - 2015	2 500,0	Z. Ch. „Police” SA, fundusze inne
33.	Budowa układu odsiarczania spalin kotłów OP-230	Z.Ch. Police SA	2012 - 2015	60 000,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
34.	Budowa układu odazotowania spalin kotłów OP-230	Z.Ch. Police SA	2012 - 2015	60 000,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
35.	System oczyszczania gazów na instalacji DAP	Z.Ch. Police SA	2012 - 2015	20 000,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
36.	System oczyszczania gazów na instalacji MAP	Z.Ch. Police SA	2012 - 2015	15 000,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
37.	System oczyszczania gazów na instalacji NPKI i NPK II	Z.Ch. Police SA	2014 - 2019	60 000,0	Z. Ch. „Police” SA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, inne
38.	Przebudowa i rozbudowa sieci wodociągowej w Pilchowie	Gmina Police	2012	530,0	Budżet gminy,
39.	Budowa sieci kanalizacji deszczowej w ul. Wodnej w Policach	Gmina Police	2012	450,0	Budżet gminy,
40.	Budowa sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ul. Ofiar Stutthofu w Policach	Gmina Police	2013-2015	1500,0	Budżet gminy, Środki pomocowe UE
41.	Budowa sieci kanalizacji sanit. i deszcz. oraz sieci wodociągowej w Trzebieży	Gmina Police	2013-2015	1670,0	Budżet gminy,

42.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w Tanowie	Gmina Police	2012-2015	11270,0	Budżet gminy, Środki pomocowe UE
43.	Przebudowa Parku "Staromiejskiego" w Policach	Gmina Police	2012-2013	1700,0	Budżet gminy, Środki pomocowe UE
44.	Opracowanie gminnych „Programów Ochrony Środowiska” i raportów z ich realizacji	Gmina Police	2013-i 2017	120,0	Budżet gminy
45.	Program promocji obszarów Natura 2000	Gmina Nowe Warpno	2012	130,0	Budżet gminy
46.	Budowa schroniska dla zwierząt	Gmina Nowe Warpno	2012-2013	440,3	Budżet gmin: Nowe Warpno, Police, Dobra, Kołbaskowo
47.	Termomodernizacja publicznych szkół podstawowych	Gmina Dobra	2012	350,0	Budżet gminy
48.	Zaopatrzenie w wodę pitną Bezrzecza i Mierzyna	Gmina Dobra	2012	40000,0	Budżet gminy, Środki pomocowe UE
49.	Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Mierzynie, Dobrej, Wołczkowie i Dołujach oraz rozbudowa oczyszczalni ścieków w Redlicy	Gmina Dobra	2012	1500,0	Budżet gminy, Środki pomocowe UE

Szacunek kosztów związanych z planowaną realizacją programu ochrony środowiska przeprowadzono na podstawie dostępnych dokumentów planistycznych oraz analizy:

- poniesionych nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska w latach ubiegłych,
- danych z gminnych planów inwestycyjnych,
- strategii rozwoju gmin.

Źródła finansowania ze wskazaniem możliwych do dofinansowania działań w rozbiciu na poszczególne komponenty środowiska.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ).

OŚ Priorytetowa II Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi Celem działania 2.2 jest zwiększenie ilości terenów przywróconych do właściwego stanu przez rekultywację terenów zdegradowanych. Celem działania 2.1 jest przeciwdziałanie powstawaniu odpadów, redukcja ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenie udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i unieszkodliwianiu innymi metodami niż składowanie oraz likwidacja zagrożeń wynikających ze składowania odpadów zgodnie z krajowym i wojewódzkimi planami gospodarki odpadami.

OŚ priorytetowa III Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska, Działanie 3.2. Zapobieganie i ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom. Szczególnie w zakresie zakupów specjalistycznego sprzętu niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych oraz prognozowania, ograniczenia i usuwania skutków zagrożeń naturalnych i poważnych awarii (np. samochody ratownictwa chemicznego, ratownictwa ekologicznego, samochody ratowniczo-gaśnicze, pompy, łodzie, sprzęt zaplecza socjalnego dla ewakuowanych)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

Do otrzymania dofinansowania kwalifikują się następujące działania:

- wspieranie programów czynnej ochrony przyrody na obszarach prawnie chronionych, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody,
- renowacja zabytkowych parków wiejskich i miejskich oraz prace rewitalizacyjne, pielęgnacyjne i konserwacja pomników przyrody,
- zachowanie i wzbogacenie różnorodności biologicznej na obszarach chronionych,
- działania ochronne podejmowane w ramach form ochrony przyrody zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, z uwzględnieniem programu NATURA 2000,
- budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz budowa systemów kanalizacyjnych dociążających istniejące oczyszczalnie, zgodnie z wymogami Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- ochrona wód w zlewniach rzek oraz na obszarach ochronnych zbiorników wód podziemnych i powierzchniowych stanowiących źródło wody do spożycia,
- przedsięwzięcia ograniczające emisję zanieczyszczeń do wód powierzchniowych śródlądowych i morskich; ochrona i poprawa stanu jezior,
- zabezpieczenie przed powodzią i podtopieniem, wspieranie budowy wałów i innych urządzeń melioracji wodnych podstawowych,
- zapewnienie odpowiedniej jakości wody przeznaczonej do spożycia; modernizacja stacji uzdatniania wody,
- wspieranie realizacji programu małej retencji dla województwa zachodniopomorskiego, realizowana przez gminy budowa przyłączy do istniejących sieci kanalizacyjnych oraz budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w ramach kompleksowego systemu odprowadzania ścieków na terenach o zabudowie rozproszonej.
- wspieranie przedsięwzięć zapewniających migrację ryb, w tym programu budowy przepławek dla ryb na terenie woj. Zachodniopomorskiego
- wspieranie przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia emisji zanieczyszczeń gazowych (w tym gazów cieplarnianych) i pyłów do atmosfery,
- wspieranie zadań w zakresie likwidacji źródeł niskiej emisji poprzez racjonalizację systemów grzewczych z wykorzystaniem istniejących źródeł ciepła oraz modernizacji kotłowni i systemów grzewczych, w szczególności na terenach miejskich i kompleksów leśnych,
- wdrażanie nowoczesnych technologii i przedsięwzięć ograniczających zużycie energii w przemyśle, energetyce i gospodarce komunalnej,
- wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE), w tym wykorzystanie biogazu, elektrownie wiatrowe, kotłownie na zrębki i słomę, pompy ciepłe, baterie słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne; rozwój energetyki wykorzystującej biomasę,
- wspieranie kompleksowych działań związanych z termomodernizacją budynków, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów użyteczności publicznej,
- wspieranie działań w zakresie ochrony przed hałasem i wibracjami,
- wspieranie zadań ujętych w Krajowym i Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami, zwłaszcza związanych z realizacją kompleksowych programów gospodarki odpadami komunalnymi, szczególnie w gminach, gdzie realizowane są wspólne, międzygminne przedsięwzięcia o zasięgu regionalnym,
- unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, w tym odpadów zawierających azbest,
- wspieranie organizacji systemu zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, w tym zagospodarowanie osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków,
- wspieranie przedsięwzięć związanych z odzyskaniem surowców wtórnych oraz gospodarczym wykorzystaniem odpadów, doposażenie w sprzęt specjalistyczny zakładów pozyskujących i przetwarzających odpady,

- wykorzystanie odpadów do celów energetycznych, budowa instalacji do termicznego unieszkodliwiania odpadów,
- likwidacja bądź rekultywacja nieczynnych składowisk odpadów, rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym likwidacja zanieczyszczeń środowiska produktami ropopochodnymi,
- wspieranie rozwoju czystych technologii oraz zmian technologicznych zapobiegających powstawaniu odpadów lub zmniejszających ich ilości albo zapewniających ich wykorzystanie w procesach produkcji.
- wspieranie przedsięwzięć zapobiegających wystąpieniu nadzwyczajnych zagrożeń środowiska oraz wspieranie likwidacji ich skutków,
- podniesienie bezpieczeństwa powodziowego dorzeczy Odry i rzek Przymorza,
- doposażenie w sprzęt i środki techniczne jednostek PSP i OSP działających w krajowym systemie ratownictwa oraz innych służb realizujących zadania w zakresie ochrony przed powodzią i ochrony środowiska,
- poprawa warunków przepływu wód rzeki Odry i J. Dąbie w celu zapewnienia ochrony przeciwpowodziowej,
- rozwój bazy służącej realizacji programów edukacyjnych w ośrodkach edukacji ekologicznej,
- wspieranie konkursów, olimpiad i innych imprez o zasięgu ponadlokalnym, upowszechniających wiedzę ekologiczną i przyrodniczą,
- dofinansowanie programów i kampanii edukacyjnych i informacyjnych z zakresu ochrony środowiska, w tym realizowanych przez media,
- dofinansowanie szkoleń, warsztatów, konferencji i seminariów z zakresu ochrony środowiska,
- dofinansowanie wydawnictw i prasy z zakresu ochrony środowiska i edukacji ekologicznej.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013

Indykatywny harmonogram konkursów na 2011 r. uchwalony w dniu 17 lutego 2011 przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego (uchwała 208/11), na dzień 25-08-2011 nie przewiduje naborów projektów w ramach Osi 4. Infrastruktura ochrony środowiska, Działanie 4.5 Ochrona przyrody i zapobieganie zagrożeniom. W ramach programu operacyjnego wspierane będą przede wszystkim zakłady zagospodarowania odpadów (ZZO), posiadające instalacje do końcowej utylizacji odpadów np. mechaniczno-biologiczne lub termiczne przekształcanie zmieszanych odpadów komunalnych

i pozostałości z sortowni lub składowanie przetworzonych zmieszanych odpadów komunalnych, kompostowanie odpadów,

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013

Program przewiduje wsparcie:

Oś 1, działanie nr 111 Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie – w tym z zakresu ochrony środowiska w gospodarstwie rolnym, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw na Obszarach Szczególnie Narażonych.

Oś 1, działanie nr 121 Modernizacja gospodarstw rolnych – dofinansowanie przyznawane jest m. in. na inwestycje przyczyniające się do poprawy sytuacji w gospodarstwie w zakresie ochrony środowiska.

Oś 1, działanie nr 125, schemat II – cele tego schematu to poprawa jakości gleb poprzez regulację stosunków wodnych, zwiększenie retencji wodnej oraz poprawa ochrony użytków rolnych przed powodzią. W ramach schematu II można ubiegać się o dofinansowanie w zakresie opracowania dokumentacji technicznej projektów, pokrycia kosztów robót budowlano-montażowych z zakresu melioracji wodnych, w tym dotyczących retencji wodnej, w szczególności budowy i modernizacji sztucznych zbiorników wodnych, budowli piętrzących oraz urządzeń do nawodnień grawitacyjnych i ciśnieniowych, koszty wykupu gruntu pod inwestycje.

Oś 2, działanie nr 214 Programy rolnośrodowiskowe – pakiety służące ochronie gleb: pakiet 1 - rolnictwo zrównoważone, pakiet 2 - rolnictwo ekologiczne, pakiet 8 - ochrona gleb i wód (wsiewki i międzyplony).

Oś 2, działanie nr 214 Programy rolnośrodowiskowe – celem działania jest poprawa środowiska przyrodniczego i obszarów wiejskich poprzez przywracanie walorów lub utrzymanie stanu cennych siedlisk użytkowanych rolniczo, zachowanie różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich, promowanie zrównoważonego systemu gospodarowania, odpowiednie użytkowanie gleb i ochronę wód, a także ochronę zagrożonych lokalnych ras zwierząt gospodarskich i lokalnych odmian roślin uprawnych.

Oś 2, działanie nr 221, 223 Zalesienie gruntów rolnych oraz zalesienie gruntów innych niż rolne- działanie mające na celu powiększenie obszarów leśnych poprzez zalesienie, zmniejszenie fragmentacji kompleksów leśnych przy jednoczesnym ograniczeniu zmian klimatu poprzez zwiększenie udziału lasów w globalnym bilansie węgla. Z programu może skorzystać rolnik, będący właścicielem gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne.

Oś 2, działanie nr 226 Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzenie instrumentów zapobiegawczych- działanie mające na celu odnowienie i pielęgnację drzewostanów zniszczonych przez czynniki biotyczne i abiotyczne oraz wprowadzanie mechanizmów zapobiegających katastrofom naturalnym, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń przeciwpożarowych. Pomoc realizowana w oparciu o kompleksowe projekty obejmujące lasy.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej:

Współfinansowanie I osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – gospodarka wodno-ściekowa. Celem programu jest poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zapewnienie części krajowego wkładu publicznego na dofinansowanie przedsięwzięć uzyskujących wsparcie ze środków Funduszu Spójności w ramach I osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko mających na celu wyposażenie aglomeracji powyżej 15 tys. RLM w systemy kanalizacji zbiorczej oraz oczyszczalnie ścieków, zgodnie z wymogami Dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych. Celem programu jest również poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zapewnienie dofinansowania przedsięwzięć mających na celu wypełnienie wymogów Dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych. W ramach projektu realizowane będą przydomowe oczyszczalnie ścieków o przepustowości do 50 RLM, oczyszczających ścieki bytowo- gospodarcze z gospodarstw domowych, gospodarstw agroturystycznych i obiektów użyteczności publicznej, a także rozwój innowacyjnych miejskich systemów oczyszczania ścieków i rozwój innowacyjnych i ekonomicznych technologii mających na celu poprawę jakości wody pitnej. W ramach przedsięwzięć w zakresie ochrony ziemi finansowany jest rozwój systemów służących zagospodarowaniu odpadów komunalnych. W ramach projektu finansowane są działania dotyczące budowy nowych oraz modernizacja i rozbudowa istniejących instalacji, a także przygotowania odpadów komunalnych do procesu odzysku, w tym recyklingu odpadów komunalnych, budowa lub dostosowanie istniejącego składowiska do wymogów obowiązującego prawa i rozwój selektywnej zbiórki odpadów. Dofinansowuje się zamykanie i rekultywację składowisk odpadów komunalnych, usuwanie wyrobów zawierających azbest, demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji. Dofinansowane mogą być gminy w zakresie zbierania porzuconych pojazdów wycofanych z eksploatacji. Program priorytetowy Edukacja ekologiczna - w ramach programu realizowane są następujące rodzaje przedsięwzięć: rozwój bazy służącej edukacji ekologicznej i ponadregionalne działania z zakresu edukacji ekologicznej takie jak kampanie informacyjno – edukacyjne, produkcja i dystrybucja pomocy dydaktycznych oraz działalność wydawnicza, konkursy i przedsięwzięcia upowszechniające wiedzę ekologiczną;

Program Operacyjny Celu 3 „Europejska Współpraca Terytorialna” - „Współpraca Transgraniczna” Krajów Meklemburgia-Pomorze Przednie/ Brandenburgia i Rzeczypospolitej Polskiej (Województwo Zachodniopomorskie) 2007-2013

Jednym z priorytetów programu są działania na rzecz poprawy jakości wody, ochrony środowiska, krajobrazu, klimatu, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz ryzyka związanego ze środowiskiem naturalnym. Realizacja zadań w ramach programu odbywać się może poprzez poprawę jakości wody w obszarze pogranicza, szczególnie w obszarze rzeki Odry, Zalewu Szczecińskiego i innych ważnych dla turystyki akwenów, prewencję przeciwpowodziową w zakresie rzek granicznych transgraniczne działania na rzecz ochrony fauny i flory i zachowania/poprawy dziedzictwa naturalnego. Przewiduje także współpracę instytucjonalną w zakresie zaopatrzenia publicznego i utylizacji (woda pitna, odprowadzanie ścieków, gospodarka odpadami, systemy zaopatrzenia energetycznego), stworzenie wspólnego systemu monitoringu wód powierzchniowych na obszarze wsparcia.

Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji. Rodzaje finansowanych przedsięwzięć:

- wytwarzanie energii cieplnej przy użyciu biomasy (źródła rozproszone o mocy nie wyższej niż 20 MW);
- wytwarzanie energii elektrycznej w skojarzeniu przy użyciu biomasy (źródła rozproszone o mocy nie wyższej niż 3 MW);
- wytwarzanie energii elektrycznej i/lub ciepła z wykorzystaniem biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu szczątków roślinnych i zwierzęcych;
- budowa, rozbudowa lub przebudowa instalacji wytwarzania biogazu rolniczego w celu wprowadzenia go do sieci gazowej dystrybucyjnej i bezpośredniej;
- elektrownie wiatrowe o mocy nie wyższej niż 10 MW;
- wysokosprawna kogeneracja bez użycia biomasy.

Bank Ochrony Środowiska S.A. (BOŚ)

Realizację zadań w zakresie ochrony środowiska wspomaga BOŚ, który jest uniwersalnym bankiem komercyjnym, specjalizującym się w finansowaniu przedsięwzięć służących ochronie środowiska. Współpracuje on z organizacjami zajmującymi się finansowaniem działań z zakresu ochrony środowiska, tj. NFOSiGW, WFOSiGW oraz innymi funduszami pomocowymi. Bank współfinansuje szerokie spektrum zadań z zakresu: ochrony wody i gospodarki wodnej, ochrony atmosfery oraz ochrony powierzchni ziemi.

Nowe rozdanie funduszy UE

Nowe cele polityki spójności na lata 2014-2020 oraz wysokość budżetu na politykę spójności - są obecnie w trakcie ustalania. Planowany kalendarz przewiduje negocjacje do końca 2013 r. Potencjalne warianty zmian w przyszłości, tematyczne obszary wsparcia wynikające ze wspólnotowych i krajowych dokumentów strategicznych, planowane rodzaje projektów oraz kategorie wydatków możliwych do współfinansowania, wynikające z projektów rozporządzeń dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności, są w trakcie opracowywania

,

9. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Obowiązek opracowania Programu Ochrony Środowiska przez samorząd powiatu wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo Ochrony Środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2008 roku Nr 25, poz. 150 z późniejszymi zmianami). Ustawa narzuca obowiązek sporządzenia programu, który służyć będzie realizacji polityki ekologicznej państwa. Program opracowywany jest na cztery lata z perspektywą na cztery kolejne. Stanowi on aktualizację poprzedniego programu na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015.

Aktualizację Programu Ochrony Środowiska przeprowadzono w oparciu o:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 (PEP),
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku.
- Krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych (KPD OZE).
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 (KPGO 2014) .
- Krajowy Program Oczyszczania Kraju z Azbestu (POKA).
- Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Program działań na lata 2007-2013.
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK).
- Plan gospodarowania wodami (PGW) na obszarze dorzecza Odry, zatwierdzony uchwałą Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r. (opublikowany w M.P. nr 40 poz. 451).
- Plan gospodarowania wodami (PGW) na obszarze dorzecza Úcker, zatwierdzony uchwałą Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r. (opublikowany w M.P. nr 56 poz. 567).
- Program dla Odry- 2006.
- Projekt Polityki Wodnej Państwa 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016).
- Program wodno-środowiskowy kraju (projekt).
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 przyjęty uchwałą Nr XII/142/11 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2011 roku.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013.
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego (Uchwała Nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2010 w sprawie uchwalenia zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego.
- Plan gospodarki odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy 2013-2018.
- Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Zachodniopomorskim do 2015 roku.
- Program Edukacji Ekologicznej dla Województwa Zachodniopomorskiego.
- Program Małej Retencji Wód dla Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015.
- Program budowy przepławek dla ryb na terenie Województwa Zachodniopomorskiego.
- Aktualizacja Wieloletniego Programu Inwestycyjnego Zachodniopomorskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych 2008-2030 wraz z oceną wykonania za okres 2008-2010.
- Program działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.
- Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, którą stanowi obszar województwa zachodniopomorskiego .
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020,
- Strategia Rozwoju Powiatu Polickiego do roku 2020,
- Raport z Wykonania Programu Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015,
- Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Polickiego na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2018.
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą do roku 2015.
- Dane z WIOŚ, w tym "Informacja o Stanie Środowiska w Powiecie Polickim w 2010 roku",

- Dane z Urzędu Statystycznego w Szczecinie; Ochrona Środowiska w województwie zachodniopomorskim.
- Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego – 2010 r.

Program ochrony środowiska przedstawia aktualny stan środowiska, określa hierarchię niezbędnych działań zmierzających do poprawy tego stanu. Problemy środowiskowe ujęto w podziale na 12 najważniejszych komponentów środowiska powiatu:

- Jakość powietrza (PA))- potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE
- Wody powierzchniowe i podziemne (W): jakość wód powierzchniowych; jakość wód podziemnych
- Gospodarka odpadami (GO)
- Zasoby przyrodnicze powiatu (OP)
 - prawne formy ochrony przyrody
 - lasy
- Turystyka (T)
- Klimat akustyczny (H)
- Pola elektromagnetyczne (PEM)
- Zapobieganie poważnym awariom (PAP)
- Kopaliny (SM)
- Jakość gleb (GL)
- Edukacja ekologiczna (EE)

W programie zwrócono dodatkowo uwagę na konieczność podnoszenia poziomu wiedzy ekologicznej społeczeństwa i administracji.

W polityce ekologicznej państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, zwraca się uwagę na zadania, których realizacja jest niezbędna dla osiągnięcia dalszej poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego. Poprawę tę można będzie uzyskać w szczególności poprzez:

- zmniejszanie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód przez modernizację istniejących i budowę nowych oczyszczalni ścieków,
- racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych i ochrona przed skutkami powodzi i suszy,
- ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych,
- zmniejszanie potrzeb transportowych i ograniczanie emisji spalin ze środków transportu jako element poprawy jakości powietrza na terenach zurbanizowanych,
- wspieranie działań mających na celu unikanie wytwarzania odpadów i zapewniających bezpieczne dla środowiska ich unieszkodliwianie,
- podniesienie poziomu odzysku odpadów komunalnych,
- ograniczanie zagrożenia dla zdrowia ludzi i jakości środowiska spowodowanego stosowaniem substancji chemicznych,
- wspieranie działań mających na celu ograniczanie uciążliwości hałasu,
- ochronę ludności i środowiska przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,

Uwzględniając stan środowiska, główne problemy środowiskowe, obowiązujące i planowane zmiany przepisów prawa polskiego i wspólnotowego, programy i strategie rządowe, regionalne i lokalne koncepcje oraz dokumenty planistyczne określono w programie cele długoterminowe do

roku 2019 oraz krótkoterminowe na lata 2012-2015 dla każdego z wyznaczonych priorytetów środowiskowych:

- **Jakość powietrza (PA)- potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE**

Cel długoterminowy do roku 2019

KONTYNUACJA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z POPRAWĄ JAKOŚCI POWIETRZA ORAZ WZROST WYKORZYSTANIA ENERGII Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ

Cele krótkoterminowe do roku 2015

PA 1. Ochrona powietrza

PA 2. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych

PA 3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

- **Wody powierzchniowe i podziemne (W): zagrożenia jakości wód; jakość wód powierzchniowych; jakość wód podziemnych**

Cel długoterminowy do roku 2019

OSIĄGNIĘCIE I UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH ORAZ OCHRONA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

W 1. Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych

W 2. Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych

W 3. Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystywanie

W 4. Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek

- **Wody morskie: przejściowe i przybrzeżne (WM)**

Cel długoterminowy do roku 2019

OSIĄGNIĘCIE I UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD PRZEJŚCIOWYCH I PRZYBRZEŻNYCH ORAZ SKUTECZNA OCHRONA LINII BRZEGOWEJ

Cele krótkoterminowe do roku 2015

WM 1. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód.

- **Gospodarka odpadami (GO)**

Cel długoterminowy do roku 2019

STWORZENIE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI, ZGODNEGO Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ORAZ HIERARCHIĄ SPOSOBÓW POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI

Cele krótkoterminowe do roku 2015

GO 1. Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB

GO 2. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.

GO 3. Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów

GO 4. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów

- **Zasoby przyrodnicze powiatu (OP)**

- prawne formy ochrony przyrody

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I ZRÓWNOWAŻONE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

OP 1. Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych powiatu

OP 2. Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody

OP 3. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych

- lasy

OP 4. Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska

OP 5. Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych

OP 6. Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych

OP 7. Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom.

- **Turystyka (T)**

Cel długoterminowy do roku 2019

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH W ROZWOJU TURYSTYKI

Cele krótkoterminowe do roku 2015

T 1. Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych

T 2. Promocja przyrodniczych walorów turystycznych powiatu

- **Klimat akustyczny (H)**

Cel długoterminowy do roku 2019

POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO POPRZECZ OBNIŻENIE HAŁASU DO POZIOMU OBOWIĄZUJĄCYCH STANDARDÓW

Cele krótkoterminowe do roku 2015

H 1. Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców powiatu na ponadnormatywny hałas

H 2. Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców

- **Pola elektromagnetyczne (PEM)**

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI

Cel krótkoterminowy do roku 2015

PEM 1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych

- **Zapobieganie poważnym awariom (PAP)**

Cel długoterminowy do roku 2019

MINIMALIZACJA SKUTKÓW WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII PRZEMYSŁOWYCH ORAZ OGRANICZENIE RYZYKA ICH WYSTĄPIENIA

Cel krótkoterminowy do roku 2015

PAP 1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii

PAP 2. Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych

PAP 3. Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych

- **Kopaliny (SM)**

Cel długoterminowy do roku 2019

ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA ZASOBAMI NATURALNYMI

Cel krótkoterminowy do roku 2015

SM 1. Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego

- **Jakość gleb (GL)**

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA GLEB PRZED NEGATYWNYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ REKULTYWACJA TERENÓW ZDEGRADOWANYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

GL 1. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej

GL 2. Opracowanie strategii zagospodarowania urobków z prac pogłębiarskich w ramach rozbudowy i modernizacji infrastruktury portowej

GL 3. Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych

- **Edukacja ekologiczna (EE)**

Cel długoterminowy do roku 2019

WZROST ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW POWIATU ORAZ
WZMOCNIENIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA OCHRONĄ ŚRODOWISKA

Cele krótkoterminowe do roku 2015

EE 1. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami

EE 2. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń

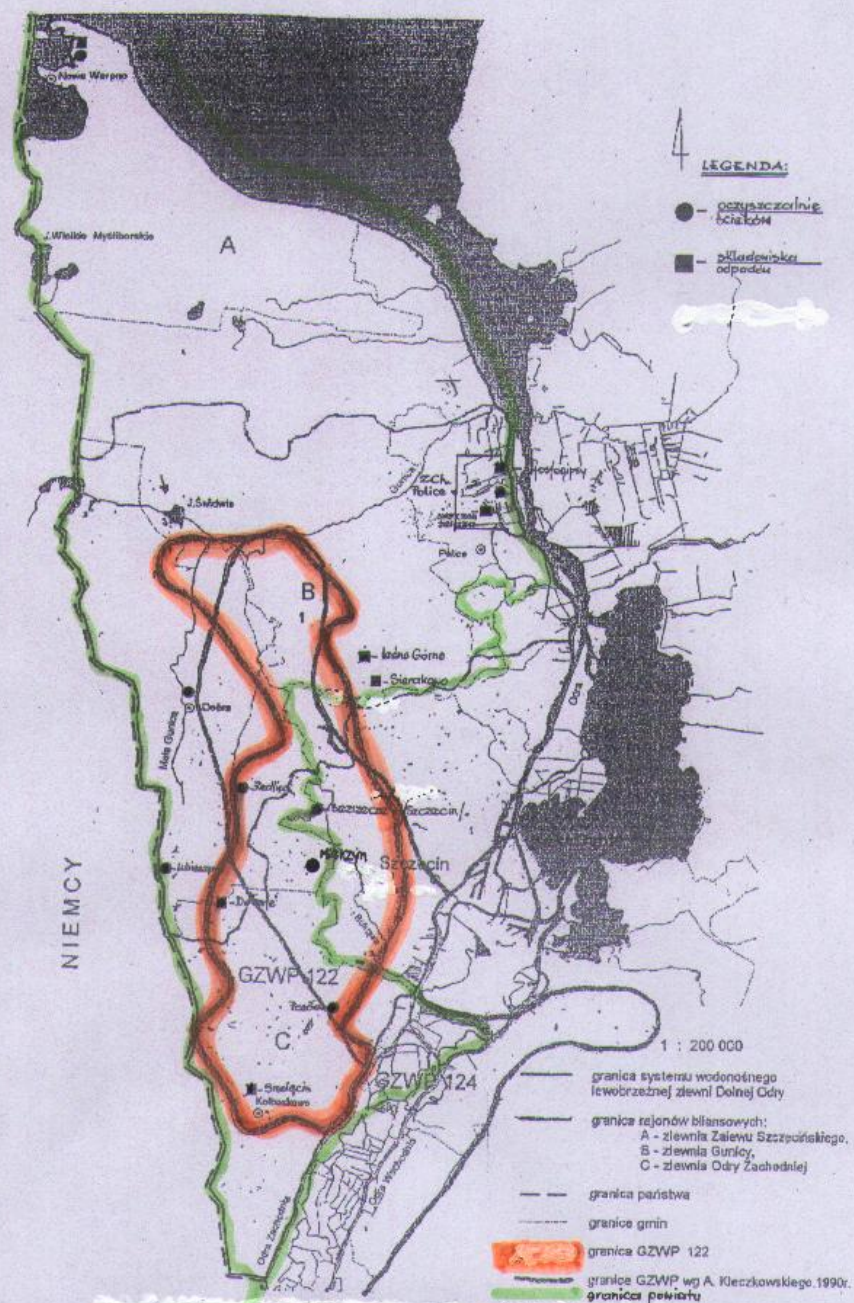
EE 3. Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów środowiska

EE 4. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem

Niniejsze opracowanie składa się z:

- oceny realizacji poprzedniego POŚ
- oceny aktualnego stanu środowiska w powiecie polickim
- celów przewidzianych do realizacji w ramach POŚ na lata 2012 – 2015, z perspektywą do roku 2019
- planu operacyjnego
- rozdziału dotyczącego zarządzania i monitoringu środowiska oraz realizacji programu, a także współpracy przygranicznej w zakresie ochrony środowiska
- wytycznych do aktualizacji gminnych programów ochrony środowiska
- aspektów finansowych realizacji programu

Zat. 1

Zasieg GZWP nr 122 - Dolina Kopalna Szczecin na terenie powiatu polickiego